

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ **ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ:** **91/2021**

Από το Πρακτικό 30-19/10/2021 συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου.

Στην Κάλυμνο σήμερα 19/10/2021 ημέρα Τρίτη και ώρα 18:00 συνήλθε το Δημοτικό Συμβούλιο σε μεικτή συνεδρίαση (δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη μέση της πλατφόρμας Zoom), ύστερα από την με αριθμό: 13580-14/10/2021 πρόσκληση του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, που δημοσιεύθηκε στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων και επιδόθηκε με αποδεικτικό σε όλους τους Δημ. Συμβούλους, σύμφωνα με:

α) την ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ. 61910/07.10.2021 (ΦΕΚ 4674/08.10.2021 τεύχος Β'): Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας, για το διάστημα από το Σάββατο, 9 Οκτωβρίου 2021 και ώρα 06:00 έως και τη Δευτέρα, 25 Οκτωβρίου 2021 και ώρα 06:00.

β) την παρ. 1 του άρθρου 10 της Πράξης Νομοθ. Περιεχομένου (ΦΕΚ 55/11.03.2020 τεύχος Α') η οποία κυρώθηκε νομοθετικά με το άρθρο 2 του Ν.4682/20] (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.426/77233/13.11.2020)

γ) τις εκδοθείσες υγειονομικές διατάξεις σύμφωνα με την αριθμ. ΔΙΔΑΔ/Φ.69/184/οικ. 19515/12.10.2021: εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (ΑΔΑ: 9ΙΑΩ46ΜΤΛ6-5Ι1), καθώς και στο Δήμαρχο κ. Διακομιχάλη Δημήτριο, ο οποίος προσήλθε και παρίστατο σ' αυτή.

Πριν την έναρξη της συνεδρίασεως ο Πρόεδρος διαπίστωσε ότι σε σύνολο 27 Δημοτικών Συμβούλων ήταν παρόντες:

Παρόντες

Γαβαλάς Νικόλαος - ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Λελέκης Μιχαήλ - ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
Γιαννικουρής Νικήτας - ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Ζωΐδης Γαντελής - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
Μαγκάκη Ειρήνη - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
Τσέρος Ηλίας - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
Ασωνίτης Νικήτας - ΜΕΛΟΣ

Απόντες

Ψαραμπά Σεμίραμς - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
Μαγκούλιας Γεθιός - ΜΕΛΟΣ
Χαύλλης Σακελλάριος - ΜΕΛΟΣ

Οι οποίοι είχαν προσκληθεί νόμιμα

Γαλουζής Ιωάννης - ΜΕΛΟΣ

Καμπουράκη Καλλιόπη - ΜΕΛΟΣ

Καμπουράκης Μιχαήλ - ΜΕΛΟΣ

Κατέρη Θεμελίνα - ΜΕΛΟΣ

Κάτρη Αναστασία - ΜΕΛΟΣ

Κάτρης Μιχαήλ - ΜΕΛΟΣ

Κουκουβάς Μιχάλης - ΜΕΛΟΣ

Μαγκιάκης Ιωάννης - ΜΕΛΟΣ

Μακρινάκης Κωνσταντίνος - ΜΕΛΟΣ

Μαστροκούκος Ιωάννης - ΜΕΛΟΣ

Μαύρος Γεώργιος - ΜΕΛΟΣ

Μελάς Γεώργιος - ΜΕΛΟΣ

Μπούκης Μιχαήλ - ΜΕΛΟΣ

Ρήγας Μιχάλης - ΜΕΛΟΣ

Τρικούλης Γεώργιος - ΜΕΛΟΣ

ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΜΕΛΟΣ

Ψαράς Γεώργιος - ΜΕΛΟΣ

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκε και ο ειδικός γραμματέας Κουνενάκης Νικόλαος για την τήρηση των πρακτικών.

Ο Πρόεδρος ύστερα από την διαπίστωση απαρτίας κήρυξε την έναρξη της συνεδριάσεως.

Στη συνέχεια ο κ. Τσέρος Ηλίας (ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ) προχώρησε στην εισήγηση του παρακάτω θέματος:

**ΘΕΜΑ: Ψήφιση του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Δήμου
Καλυμνίων για τα έτη 2020 - 2023**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: 91/2021

Εισηγούμενος το θέμα ο κ. Πρόεδρος έδωσε τον λόγο στον Προϊστάμενο του Τμήματος Προγραμματισμού κ. Σεργίου Θεόδωρο, ο οποίος έθεσε υπόψη του Σώματος ότι:

Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 175 του Ν.4555/18:

" Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης.

Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 2Α, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής."

Σύμφωνα με την παρ.1Α του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως προστέθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 175 του Ν. 4555/18:

"Σκοπός των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν: α) στρατηγικές επιλογές, β) επιχειρησιακό σχέδιο και γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού,

περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014."

Σύμφωνα με τις παρ.5 έως 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 2 του Π.Δ.89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τεύχος Α') ορίζονται τα εξής:

"5. Οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγηση τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.

6. Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

7. Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή.

8. Η εκτελεστική επιτροπή εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο δημοτικό συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων του δήμου.

9. Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισης του από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ (άρθρο 214 ν.3852/2010), καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο"

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν.4623/19:

"Η συζήτηση και η ψήφιση του επιχειρησιακού προγράμματος των δήμων και των περιφερειών πραγματοποιούνται σύμφωνα με το σχέδιο της εκτελεστικής επιτροπής και τις τυχόν εναλλακτικές προτάσεις επιχειρησιακού προγράμματος που συντάσσονται και κατατίθενται από τους επικεφαλής των

παρατάξεων. Οι τυχόν εναλλακτικές προτάσεις συνοδεύονται από εισήγηση των αρμοδίων υπηρεσιών. Κατά τη σύνταξη των προτάσεων από τις ενδιαφερόμενες παρατάξεις, οι αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου παρέχουν κάθε σχετικό στοιχείο. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του συμβουλίου συνιστά και το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του συμβουλίου, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων και θεωρείται εγκεκριμένη η πρόταση που λαμβάνει τις περισσότερες ψήφους επί των παρόντων."

Η υπηρεσία προγραμματισμού του Δήμου Καλυμνίων λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης, συνέταξε σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος το οποίο υπέβαλε στην εκτελεστική επιτροπή.

Η Εκτελεστική Επιτροπή με την υπ' αριθ. 5/2021 απόφασή της εισηγήθηκε προς το Δημοτικό Συμβούλιο το Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Καλυμνίων.

Με την υπ' αριθ. 2/2021 απόφασή της η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης γνωμοδότησε προς το δημοτικό συμβούλιο σχετικά με το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου κατά τις διατάξεις του άρθρου 76 του Ν.3852/2010.

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος κάλεσε το Δημοτικό Συμβούλιο να ψηφίσει για το επιχειρησιακό πρόγραμμα ετών 2020-2023 του Δήμου.

Το Δ.Σ. αφού άκουσε την εισήγηση του προέδρου και είδε

- τις διατάξεις του άρθρου 65 του Ν. 3852/2010 όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 72 του Ν. 4555/2018
- τις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν. 3852/2010 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 74 του Ν. 4555/2018 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 184 του Ν. 4635/2019 σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 10 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου ΦΕΚ'55/11-3-2020 με τίτλο «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών

συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID - 19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του

- τις εκδοθείσες υγειονομικές διατάξεις σύμφωνα με την αριθμ. ΔΙΑΔΔ/Φ.69/184/οικ. 19515/12.10.2021: εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (ΑΔΑ: 9ΙΑΩ46ΜΤΛ6-5Ι1
- την ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ. 61910/07.10.2021 (ΦΕΚ 4674/08.10.2021 τεύχος Β'
- την παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 175 του Ν.4555/18
- την παρ.1Α του άρθρου 266 του Ν.3852/10, όπως προστέθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 175 του Ν. 4555/18
- την περίπτ.β' άρθρο 63 του Ν.3852/2010,
- το άρθρο 9 του Ν.4623/19
- την παρ.2^α του άρθρου 76 του Ν.3852/2010
- τις διατάξεις του Π.Δ. 185/07 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκαν με το Π.Δ. 89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τεύχος Α')
- την υπ' αριθ. 2/2021 απόφαση - γνωμοδότηση της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης προς το Δ.Σ. για το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου
- την υπ' αριθ. 5/2021 απόφαση-εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής για το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, λαμβάνοντας όψη και το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος το οποίο συνέταξε η υπηρεσία προγραμματισμού έπειτα από τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης

Α π ο φ α σ ί ζ ε ι ΟΜΟΦΩΝΑ

Ψηφίζει το επιχειρησιακό πρόγραμμα ετών 2020-2023 του Δήμου Καλυμνίων, ως ακολούθως:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ
2020-2023**

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	14
1.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	14
1.2 Σκοπός επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων	14
1.2.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης	14
1.2.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού	15
1.2.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου	15
1.3 Χαρακτηριστικά επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων	16
1.4 Περιεχόμενο και διάρθρωση του προγράμματος	17
1.5 Μεθοδολογική προσέγγιση	18
Κεφάλαιο 2. Συνοπτική περιγραφή – Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της γενικής περιοχής του Δήμου	20
2.1 Η Γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.20	
2.1.1 Ιστορική Αναδρομή.....	20
2.1.2 Η θέση του Δήμου.....	20
2.1.3 Αλληλεξάρτηση με γειτονικούς ΟΤΑ.....	21
2.1.4 Έκταση και Πληθυσμός	21
2.1.5 Βασικά Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά – Αξιολόγηση Δημογραφικής κατάστασης 22	
2.1.6 Ιστορικό Συνένωσης.....	26
2.1.7 Διοικητικές Μεταβολές Δήμου Καλύμνου	26
2.1.8 Έδρα του Δήμου	27
2.1.9 Αριθμός και Ονομασία Δημοτικών Ενοτήτων.....	29
2.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής.....	31
2.2.1 Καταγραφή Φυσικού Συστήματος	31
2.2.2 Πολεοδομία-Χωροταξία-Περιβάλλον.....	32
2.2.3 Τεχνικές – Μεταφορικές Υποδομές.....	47
2.2.4 Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	55
2.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός .56	
2.3.1 Υποδομές Υγείας και Κοινωνική Υποδομή.....	56
2.3.2 Πολιτισμός- Αθλητισμός.....	58
2.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	69
2.4.1 Απασχόληση.....	69
2.4.2 Πρωτογενής Τομέας Παραγωγής.....	72
2.4.3 Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής	82
2.4.4 Τριτογενής Τομέας Παραγωγής.....	82
2.4.5 Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	82
Κεφάλαιο 3. Ανάλυση και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Καλυμνίων 89	
3.1 Τροποποιήσεις Θεσμικού πλαισίου Ο.Τ.Α	89
3.1.1 Εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» στο Δήμο Καλύμνου.....	89
3.2 Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Καλυμνίων (ΟΕΥ) 90	
3.3 Προσωπικό Δήμου	90
3.4 Επιτροπές του Δήμου	92
3.5 Συστήματα διαχείρισης και λειτουργίας	92
3.6 Συνεργασίες.....	93
3.6.1 Προγραμματική Σύμβαση του Δήμου Καλύμνου με ΟΑΕΔ	93

3.6.2	Επιχορηγήσεις Συλλόγων και Σωματείων	93
3.6.3	Αδελφοποιήσεις – Ευρωπαϊκές και Διεθνικές Συνεργασίες – Κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Δήμου Καλυμνίων	93
3.6.4	Συνεργασίες με ιδιώτες	93
3.7	Οικονομικά του Δήμου Καλυμνίων	93
3.7.1	Εισαγωγή.....	93
3.7.2	Πλαίσιο οικονομικής ανάλυσης	94
3.7.3	Μεθοδολογία οικονομικής ανάλυσης	94
3.7.4	Ανάλυση Εσόδων	94
3.7.5	Ανάλυση Εσόδων.....	95
3.7.6	Ανάλυση Εξόδων	103
3.8	Δημοτική περιουσία	107
3.9	Νομικά πρόσωπα Δήμου	108
3.9.1	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου	108
3.9.2	Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου	118
Κεφάλαιο 4. Η στρατηγική του Δήμου Καλυμνίων για την περίοδο 2020-2023		122
4.1	Ανάλυση κατάστασης - Πόροι χρηματοδότησης	122
4.2	Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια.....	122
4.3	Στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Καλυμνίων	122
Κεφάλαιο 5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2020-2023		130
5.1	Γενικά.....	130
5.2	Μεθοδολογία και Παραδοχές.....	130
5.3	Αναπτυξιακό και χρηματοδοτικό πλαίσιο.....	130
5.4	Δράσεις.....	146
5.6	Παρακολούθηση και αξιολόγηση	163
5.6.1	Γενικά στοιχεία	163
5.6.2	Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.....	163
Κεφάλαιο 6. Βιβλιογραφία - Πηγές.....		174

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1: Εκτάσεις νησιών.....	22
Πίνακας 2: Μόνιμος πληθυσμός.....	22
Πίνακας 3: Διαχρονικά μεγέθη πραγματικού πληθυσμού, βάσει απογραφών	22
Πίνακας 4: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού (απόλυτα μεγέθη)	22
Πίνακας 5: Λόγοι μετανάστευσης (Πηγή : Έρευνα εργατικού δυναμικού Δ. Καλυμνίων από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών το έτος 2000.)	23
Πίνακας 6: Πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των ξένων μόνιμων κατοίκων της Καλύμνου (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)....	23
Πίνακας 7: Σύνθεση πληθυσμού (Φύλο και Ηλικία).....	24
Πίνακας 8: Άτομα ηλικίας 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης (Πηγή: ΕΣΥΕ – Απογραφή)	25
Πίνακας 9: Ποσοστό εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Πηγή: Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου).....	25
Πίνακας 10: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο (Πηγή : Έρευνα του ΕΚΚΕ το έτος 2011, για το νομό Δωδεκανήσου.)	26
Πίνακας 11: Λίστα δεξαμενών ύδατος	48
Πίνακας 12: Παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων κατά την 1η περίοδο	50
Πίνακας 13: Ποσότητες απορριμμάτων κατά τις τρεις χρονικές περιόδους και η συμμετοχή του μόνιμου και εποχικού πληθυσμού	51
Πίνακας 14: Δραστηριότητες καθαριότητας και ανακύκλωσης.....	53
Πίνακας 15: Διαθέσιμος εξοπλισμός για υλοποίηση δράσεων καθαριότητας και ανακύκλωσης	54
Πίνακας 16: Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητας ζωής.....	56
Πίνακας 17: Προτεραιότητες στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου).....	57
Πίνακας 18: Ανάλυση SWOT: Πολιτισμός - Αθλητισμός	69
Πίνακας 19: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο	71
Πίνακας 20: Χρήσεις γης (Πηγή: Ελ. Στατ. - Χρήσεις γης 1999-2000).....	72
Πίνακας 21: Κατηγορίες καλλιεργειών (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	72
Πίνακας 22: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 1 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	73
Πίνακας 23: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 2 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	73
Πίνακας 24: Διάρθρωση ζωικού πληθυσμού (Πηγή: Ετήσιο στατιστικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	76
Πίνακας 25: Διάρθρωση εκμεταλλεύσεων (Πηγή: Μητρώο Κτηνιατρικής 2012)	76
Πίνακας 26: Μελισσοκομικές Εκμεταλλεύσεις (Πηγή: Τμ. Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας)	78
Πίνακας 27: Αριθμός σκαφών, κατηγορίες αλιείας και είδη αλιευτικών εργαλείων (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013).....	81
Πίνακας 28: Παραγωγή ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων περιφερειακής ενότητας Καλύμνου-Έτος 2013 (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013).....	81
Πίνακας 29: Αλιευτικά καταφύγια (θέση, αριθμός και χωρητικότητα)	81

Πίνακας 30: Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	83
Πίνακας 31: Προσωπικό Δήμου - Μόνιμοι Υπάλληλοι	90
Πίνακας 32: Προσωπικό Δήμου - Υπάλληλοι αορίστου χρόνου	91
Πίνακας 33: Προσωπικό Δήμου - Υπάλληλοι ορισμένου χρόνου	91
Πίνακας 34: Έκτακτα έσοδα Δήμου Καλυμνίων.....	100
Πίνακας 35: Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών Δήμου Καλυμνίων....	101
Πίνακας 36: Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ	101
Πίνακας 37: Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων	102
Πίνακας 38: Χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα	102
Πίνακας 39: Δαπάνες Δήμου Καλυμνίων.....	104
Πίνακας 40: Οικονομικά στοιχεία Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Καλύμνου	112
Πίνακας 41: Ετήσιος πίνακας απολογισμού πρωτοβάθμιας 2019.....	114
Πίνακας 42: Ετήσιος πίνακας απολογισμού δευτεροβάθμιας 2019	115
Πίνακας 43: Προσωπικό παιδικός-βρεφονηπιακός σταθμός.....	116
Πίνακας 44: Δαπάνες βρεφονηπιακού σταθμού 2019	118
Πίνακας 45: Προϋπολογισμός βρεφονηπιακού σταθμού για το 2019.....	118
Πίνακας 46: Προσωπικό «Κάλυμνος Πολυδραστική Ανώνυμη Εταιρεία» ΟΤΑ	119
Πίνακας 47: Προσωπικό ΔΕΥΑΚ	120
Πίνακας 48: Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Καλυμνίων 2020-2023	129

Λίστα εικόνων

Εικόνα 2-1: Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων	49
Εικόνα 2-2: Τοποθεσίες των εν λειτουργία ΧΑΔΑ	51

Λίστα γραφημάτων

Γράφημα 3-1: Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα	98
Γράφημα 3-2: Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών ...	98
Γράφημα 3-3: Φόροι και εισφορές	99
Γράφημα 3-4: Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	99
Γράφημα 3-5: Λοιπά τακτικά έσοδα.....	100
Γράφημα 3-6: Πορεία εσόδων παρελθόντων ετών.....	101
Γράφημα 3-7: Εισπράξεις από Δάνεια και Απαιτήσεις από ΠΟΕ.....	101
Γράφημα 3-8: Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων	102
Γράφημα 3-9: Χρηματικά Υπόλοιπα από τακτικά Έσοδα & Έκτακτα	103
Γράφημα 3-10: Έξοδα χρήσης 2019.....	105
Γράφημα 3-11: Έξοδα χρήσης 2017-2019	105
Γράφημα 3-12: Επενδύσεις 2017-2019	106

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. .

Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης») επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α βαθμού.

Με το άρθρο 175 Ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»), γίνονται τροποποιήσεις αναφορικά με ζητήματα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α βαθμού.

Με άρθρα των Ν. 4623/19 και Ν. 4555/18 ρυθμίζονται διάφορα ζητήματα που αφορούν σε Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων κλπ.

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α) με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ α βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

1. την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
2. την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
3. την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
5. την Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρωπινό δυναμικό τους.

1.2 Σκοπός επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων

Σκοπός των τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

1.2.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις **νέες δραστηριότητες** που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της προστασίας και της αιεφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- Της Υγείας
- Της Παιδείας / Δια βίου μάθησης/ Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών

γ] τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Της απασχόλησης

1.2.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της Δημοτικής και τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

1.2.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξή του Δήμου:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια)

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

1.3 Χαρακτηριστικά επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλυμνίων συνιστά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής - λειτουργικής ανάπτυξης για την περίοδο 2020-2023, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, αποτελεί ένα **πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων** που εξειδικεύονται σε δράσεις με ορίζοντα τετραετίας, για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. Με άλλα λόγια το επιχειρησιακό πρόγραμμα αφορά όχι μόνον στις υποδομές και τις τοπικές επενδύσεις στην περιοχή της Καλύμνου, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας του ίδιου του Δήμου, ως φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρα, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των δημοτών και επισκεπτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στηρίζεται και εκφράζει τα δεδομένα της περιόδου που συντάχθηκε. Η κύρια του δομή και τα βασικά έργα παραμένουν αναλλοίωτα σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 2020-2023, πολλά όμως στοιχεία μεταβάλλονται (για αντικειμενικούς λόγους) με την πάροδο του χρόνου και οδηγούν στην ανάγκη εναρμόνισης, προσαρμογών και επικαιροποιήσεών του. Η δυνατότητα αυτή υπάρχει καθώς σύμφωνα με το άρθρο 4 του Προεδρικού Διατάγματος 185 (ΦΕΚ Α 2210/2007) «*το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου και σε ετήσια προγράμματα δράσης των Νομικών Προσώπων του, τα οποία καταρτίζονται κάθε έτος της δημοτικής περιόδου, μαζί με τον ετήσιο προϋπολογισμό αυτών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα δράσης*». Οι προσαρμογές και οι επικαιροποιήσεις του προγράμματος πρέπει να είναι συνεχιζόμενες σύμφωνα με την πορεία του προγράμματος και την εξέλιξη των έργων και των προτάσεων.

Ουσιαστικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί ένα απαραίτητο εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου: Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα που αποσκοπεί στη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Δήμου. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το τετραετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών προσώπων του: Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανakλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε τετραετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του Δήμου.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου: Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου: Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τετραετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων: Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχουν: Αιρετά όργανα, Υπηρεσιακά στελέχη, Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του Δήμου, Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας.

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ενός Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

1.4 Περιεχόμενο και διάρθρωση του προγράμματος

Με βάση την Υπουργική απόφαση 18183 (ΦΕΚ534/Β/13.04.2007) η οποία τροποποιήθηκε με την 5694/03.02.2011 απόφαση του ΥΠΕΣΑΗΔ καθορίστηκε το περιεχόμενο και η δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ, τα οποία περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια:

Ενότητα 1: Στρατηγικός σχεδιασμός

Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.
Στρατηγική του Δήμου και αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Ενότητα 2: Επιχειρησιακός προγραμματισμός

Τετραετής οικονομικός προγραμματισμός δράσεων.
Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.

Η Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων αναφέρεται στο Στρατηγικό Σχεδιασμό και περιλαμβάνει 4 κεφάλαια.

Το **πρώτο κεφάλαιο** χαρακτηρίζεται ως εισαγωγικό και ασχολείται με ζητήματα γενικής φύσεως σχετικά με τα επιχειρησιακά προγράμματα. Επίσης, σε αυτό παρατίθεται η μεθοδολογία για τη σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων.

Το **δεύτερο κεφάλαιο** αφορά στην παρουσίαση και αξιολόγηση των βασικών γεωγραφικών, ιστορικών, διοικητικών, δημογραφικών, οικονομικών περιβαλλοντικών και χωροταξικών χαρακτηριστικών της περιοχής του νέου Δήμου Καλυμνίων, και στην καταγραφή των τεχνικών, κοινωνικών και άλλων υποδομών του Δήμου. Επίσης, γίνεται περιγραφή της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας της περιοχής και προσδιορισμός των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης της, που καλείται ο Δήμος να αντιμετωπίσει την επόμενη περίοδο.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** περιγράφεται και αξιολογείται το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Καλυμνίων και των Νομικών του Προσώπων και πιο συγκεκριμένα η οργανωτική τους δομή, οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες που επιτελούν, η στελέχωση και η υποδομή τους και τα οικονομικά αποτελέσματα των τελευταίων ετών. Στη συνέχεια καταγράφονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης.

Η Α΄ Φάση ολοκληρώνεται με το **4ο κεφάλαιο**. Σε αυτό περιγράφεται το ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό πλαίσιο, το οποίο μαζί με τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης που εντοπίστηκαν

στα προηγούμενα κεφάλαια, αλλά και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής και τις ευκαιρίες από το εξωτερικό περιβάλλον, αποτελούν τη βάση για τον καθορισμό του οράματος και των κατευθυντηρίων αρχών του Δήμου, που στη συνέχεια εξειδικεύονται σε συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας, μέτρα και γενικούς στόχους.

Η Β΄ Φάση αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό του Δήμου. Οι άξονες και τα μέτρα του Προγράμματος εξειδικεύονται σε σχέδια δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, τα οποία θα υλοποιηθούν στη βάση συγκεκριμένου χρονικού και οικονομικού προγραμματισμού.

1.5 Μεθοδολογική προσέγγιση

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ακολουθεί πιστά τις απαιτήσεις και τις υποδείξεις των σχετικών νομοθετημάτων που αφορούν στο περιεχόμενο, στη δομή και τον τρόπο υποβολής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού. Αντλήθηκαν στοιχεία για την εκπόνησή του από τις υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα του Δήμου, το διαδίκτυο, καθώς επίσης από τις σχετικές πηγές – βιβλιογραφία.

Ειδικότερα, η προτεινόμενη μεθοδολογία για την ολοκλήρωση του στρατηγικού σχεδιασμού, αναφέρεται σε μια διαδικασία 5 βημάτων που περιγράφονται ως εξής:

Βήμα 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Το πρώτο βήμα αφορά στην προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, μέσω ενεργειών όπως η συγκρότηση της ομάδας έργου (αν χρειαστεί), η διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής, η οργάνωση και ο προγραμματισμός του έργου και η ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών του Δήμου.

Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Κατά το 2^ο βήμα περιγράφεται συνοπτικά η γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου και αναφέρονται τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της. Στη συνέχεια αξιολογείται η κατάσταση της περιοχής και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση», «Καθημερινότητα», «Διακυβέρνηση»). Για το σκοπό αυτό, η ομάδα έργου χρησιμοποιεί στατιστικά στοιχεία καθώς και στοιχεία από άλλες μελέτες που αφορούν στην περιοχή του Δήμου αλλά και πηγές όπως η βιβλιογραφία, η αρθρογραφία και το διαδίκτυο. Επίσης, στελέχη του Δήμου αξιολογούν την κατάσταση στην περιοχή του Δήμου, σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία που αντιστοιχούν στις αρμοδιότητες και την ειδικότητα τους.

Βήμα 3: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών.

Για τις ανάγκες του 3^{ου} βήματος σε συνεργασία με τους προϊστάμενους του Δήμου και των Νομικών Προσώπων, περιγράφηκαν και αξιολογήθηκαν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά.

Βήμα 4: Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου.

Σκοποί του βήματος είναι α) η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης β) ο καθορισμός των στόχων του Δήμου σε διάφορους τομείς και η ομαδοποίησή τους σε άξονες και μέτρα. Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, το ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό πλαίσιο και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής.

Βήμα 5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

Το 5^ο και τελευταίο βήμα για την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας (Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Ιστοσελίδα του Δήμου)
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών.

Η κατάρτιση της Β' Φάσης του Προγράμματος που αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό, θα ολοκληρωθεί με τα ακόλουθα βήματα:

Βήμα 1 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

Βήμα 2 : Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων

Βήμα 3 : Οικονομικός προγραμματισμός

Βήμα 4 : Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος

Βήμα 5: Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

Κεφάλαιο 2. Συνοπτική περιγραφή – Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της γενικής περιοχής του Δήμου

2.1 Η Γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.

2.1.1 Ιστορική Αναδρομή

Η Κάλυμνος κατοικείται από τους χρόνους της νεολιθικής εποχής. Αρχαιότεροι κάτοικοι του νησιού ήταν οι Κάρες. Το αποδεικνύουν τα ερείπια με Καρικά χαρακτηριστικά στην αρχαία μητρόπολη του Κάστελλα, κοντά στα σημερινά Στημένια. Αργότερα το κατοίκησαν οι Φοίνικες, πράγμα που μαρτυρούν τα ερείπια που υπάρχουν στον Εμπορειό. Στην περίοδο 1150 π.Χ. - 800 π.Χ., η Κάλυμνος εποίκιστηκε από τους Δωριείς. Σημαντική απόδειξη είναι η σημερινή ονομασία ΔΑΜΟΣ και τα αξιόλογα ερείπια του Ιερού από το ναό του θεού Απόλλωνα. Επιγραφές που σώζονται σήμερα μαρτυρούν ότι οι Δωριείς κυριάρχησαν στο νησί με αρχηγό το Θεσσαλό, γιο του Ηρακλή και της Χαλκιοπής.

Ο Όμηρος την ονομάζει Καλύδνες και αναφέρει ότι συμμετείχε στον Τρωικό πόλεμο στέλνοντας μαζί με άλλα νησιά 30 πλοία με αρχηγούς τον Φείδιππο και τον Άντιφο. Μετά τον Τρωικό πόλεμο (σύμφωνα με τον Διόδωρο), τέσσερα από τα πλοία του Αγαμέμνονα στο γυρισμό τους ναυάγησαν έξω από το νησί. Τα πληρώματά τους (Αργείοι και Επιδάυριοι) εγκαταστάθηκαν τότε μόνιμα στο νησί και έχτισαν ένα οικισμό πάνω στο οροπέδιο του νησιού, που, σε ανάμνηση της μακρινής τους πατρίδας, ονομάστηκε Άργος. Για πολύ καιρό υπήρξε η πρωτεύουσα του νησιού.

Στο τέλος της Αρχαϊκής εποχής και στις αρχές των Κλασικών χρόνων η Κάλυμνος είναι μια πολιτεία αυτόνομη. Το πολίτευμά της είναι δημοκρατικό, αφού οι αποφάσεις παίρνονται από την Εκκλησία του λαού -που λέγεται αλλιώς Δάμος- και από τη Βουλή. Όμως η αυτονομία της δεν κράτησε πολύ, γιατί την κατέλαβαν οι Πέρσες, τότε που κυρίευσαν τις Ιωνικές πόλεις της Μικράς Ασίας. Απελευθερώνεται το 477 π.Χ., γίνεται μέλος της Αθηναϊκής Συμμαχίας, μαζί με τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο, την Κω και τη Ρόδο και πληρώνει φόρο στο ταμείο της συμμαχίας που βρίσκεται στη Δήλο.

Στον Πελοποννησιακό πόλεμο δε φαίνεται να παίρνει μέρος, αφού ο Θουκυδίδης δεν την αναφέρει καθόλου ανάμεσα σε άλλα νησιά. Το 357 π.Χ. η Κάλυμνος παύει να είναι ελεύθερη. Υποτάσσεται στην εξουσία του βασιλιά της Αλικαρνασσού Μαύσωλου. Μετά από 15 χρόνια περίπου, η Κάλυμνος επαναστατεί, αποκτά την ελευθερία της και ξαναγίνεται σύμμαχος των Αθηναίων. Κατά την κλασική εποχή παρουσίασε αξιόλογη πολιτιστική ακμή. Κατάλοιπο της εποχής εκείνης είναι τα σωζόμενα μέχρι σήμερα ερείπια του ναού του Καλυνδέου Απόλλωνα.

Αργότερα την κατέλαβαν οι Ρωμαίοι. Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους ανήκε στο θέμα της Σάμου. Το 10ο αι. την κατέστρεψαν οι Τούρκοι και τον 14ο αιώνα την κατέλαβαν οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννη. Οι Ιωαννίτες ιππότες ανακατασκεύασαν τα τείχη του κάστρου, που υπήρχε στο νησί από τον 10ο αιώνα, το διέδρυναν και έκτοτε αποτέλεσε το οικιστικό κέντρο του νησιού έως τις αρχές του 18ου αιώνα.

Το 1522 υποτάχθηκε στους Τούρκους, οι οποίοι αργότερα της παραχώρησαν προνόμια. Το 1912 την κατέλαβαν οι Ιταλοί, οι οποίοι, ύστερα από 35 περίπου χρόνια, την παραχώρησαν στην Ελλάδα, μαζί με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα. Η επίσημη ενσωμάτωση με την Ελλάδα έγινε στις 7 Μαρτίου του 1948.

Η νεότερη ιστορία της Καλύμνου συνδέθηκε με την αλιεία, την επεξεργασία και το εμπόριο του σφουγγαριού.

2.1.2 Η θέση του Δήμου

Η νήσος Κάλυμνος ανήκει στο Δωδεκανησιακό νησιωτικό συγκρότημα και βρίσκεται στο ΝΑ Αιγαίο, ανάμεσα στο Ικάριο (ΒΔ) και το Καρπάθιο (Ν) πέλαγος. Εντοπίζεται 183 ναυτικά μίλια νοτιοανατολικά του Πειραιά και 85 βορειοδυτικά της Ρόδου (γεωγραφικό πλάτος 36° 57', γεωγραφικό μήκος 026° 59'). Κείται νότια της Λέρου, από την οποία χωρίζεται από το ομώνυμο διάυλο, ΒΔ της Κω και ανατολικότερα των Μικρασιατικών ακτών, από τις οποίες απέχει περίπου 14 ναυτικά μίλια. Ο κύριος άξονας προσανατολισμού της νήσου είναι ΒΔ – ΝΑ.

Ο Δήμος Καλυμνίων περιλαμβάνει το νησί της Καλύμνου, τα κοντινά νησιά Ψέριμος και Τέλενδος καθώς και τις γύρω νησίδες. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Πόθια όπου είναι και η έδρα του Δήμου. Η Κάλυμνος αποτελεί την έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου στην οποία υπάγονται επίσης οι Δήμοι Αγαθονησίου, Αστυπάλαιας, Λειψών, Λέρου και Πάτμου. Προϊστάμενη Αρχή του Δήμου είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, η οποία εδρεύει στον Πειραιά, ενώ για εγκρίσεις των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, ο Δήμος Καλύμνου απευθύνεται στο αρμόδιο τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εδρεύει στη Ρόδο.

Το νησί της Καλύμνου συνδέεται ακτοπλοϊκά άμεσα με Πειραιά, Ρόδο, Κω, Σάμο, Αγαθονήσι, Αρκιούς, Πάτμο, Λέρο, Αστυπάλαια, Νίσυρο, Τήλο, Σύμη, Τέλενδο, Ψέριμο, Πλάτη και Καλόλιμνο κλπ και αεροπορικά με Αθήνα με συχνές πτήσεις. Το νησί πλαισιώνεται από πλήθος μικρών νησίδων, τις νησίδες Καλόλιμνο, Καλαβρό, Τέλενδο, Αγ. Κυριακή, Πλάτη, Επάνω, Σαρία, Νερά, Αγ. Νικόλαο και Ψέριμο. Από αυτές κατοικούνται η Τέλενδος, η Ψέριμος και η Πλάτη ενώ στην Καλόλιμνο υπάρχει φυλάκιο.

2.1.3 Αλληλεξάρτηση με γειτονικούς ΟΤΑ

Η νησιωτικότητα αποτελούσε πάντοτε μειονέκτημα αλλά ταυτόχρονα και πλεονέκτημα για τους κατοίκους, τους οργανισμούς και τις εγκατεστημένες επιχειρήσεις.

Η γεωγραφική ασυνέχεια δημιουργεί συνθήκες επιδίωξης αυτάρκειας και μείωσης της εξάρτησης από εξωγενείς παράγοντες. Αυτή η τάση, η οποία προκαλείται από φυσικά αίτια, μειώνει την αλληλεξάρτηση των ΟΤΑ γειτονικών νησιών, οι οποίοι σε ορισμένες περιπτώσεις λειτουργούν ανταγωνιστικά, παρά συμπληρωματικά.

Εν τούτοις, θέματα που αγγίζουν εξίσου τα νησιά, όπως το ακτοπλοϊκό, η σύνδεση του νησιού με το διπλανό διεθνές αεροδρόμιο, η μελλοντική συνεκμετάλλευση πράσινης ενέργειας ή η μελλοντική συνδιαχείριση των απορριμμάτων, δημιουργούν την ανάγκη για καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΑ.

2.1.4 Έκταση και Πληθυσμός

Το σύνολο των στατιστικών στοιχείων προέρχεται από την ΕΣΥΕ και από τις κάτωθι μελέτες και έρευνες :

- Έρευνα εργατικού δυναμικού νήσου Καλύμνου, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών του έτους 2000.
- Έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), για την αποτύπωση της κοινωνικής ταυτότητας και εντοπισμού των ομάδων σε κοινωνικό αποκλεισμό του νομού Δωδεκανήσου, του έτους 2000.
- Έρευνα από το ΕΚΚΕ σχετικά με την ταυτότητα Υγείας των κατοίκων του Δήμου Καλυμνίων, του έτους 2000.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι ορισμένα στοιχεία αναμένεται να μεταβληθούν, μετά την απογραφή που θα γίνει στο άμεσο μέλλον.

Το νησί της Καλύμνου κατέχει την 26η θέση σε έκταση ανάμεσα στα ελληνικά νησιά. Από πλευράς πληθυσμού κατέχει την 15η θέση στο σύνολο των νησιών στην επικράτεια. Ο πληθυσμός της νήσου παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση από το 1971 μέχρι το 2001, ενώ παρουσιάζεται μία μείωση του πληθυσμού στη δεκαετία 2001-2011, οφειλόμενη προφανώς σε μετανάστευση της τελευταίας 2ετίας. Είναι το τέταρτο σε μέγεθος νησί των Δωδεκανήσων με έκταση 109,67 km², μέγιστο μήκος 14 km και πλάτος 13 km το οποίο γίνεται 1,2 km στα ΒΔ. Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή ο μόνιμος πληθυσμός του νησιού φτάνει τα 16.179 άτομα (στοιχεία απογραφής 2011).

Νησί	Έκταση (km ²)	% κατανομή
Ρόδος	1398,075	54,20
Κάρπαθος	301,175	11,68

Κως	290,275	11,25
Κάλυμνος	110,875	4,30
Αστυπάλαια	96,85	3,75
Κάσος	65,975	2,56
Τήλος	62,825	2,44
Σύμη	58,1	2,25
Λέρος	52,95	2,05
Νίσυρος	41,4	1,61
Πάτμος	34,05	1,32
Χάλκη	28,125	1,09
Λειψοί	15,975	0,62
Αγαθονήσι	13,5	0,52
Μεγίστη	9,125	0,35
Σύνολο	2.579,28	100,00

Πίνακας 1: Εκτάσεις νησιών

Ο μόνιμος πληθυσμός του νησιού σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011, ανέρχεται σε **16.179** κατοίκους.

Μόνιμος Πληθυσμός / ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		
ΕΤΟΣ	2001	2011
ΚΑΛΥΜΝΟΣ	16.576	16.179
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	188.506	190.988
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	298.462	308.975

Πίνακας 2: Μόνιμος πληθυσμός

2.1.5 Βασικά Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά – Αξιολόγηση Δημογραφικής κατάστασης

2.1.5.1 Πληθυσμιακές Μεταβολές

Σε γενικές γραμμές, ο πληθυσμός του νησιού φαίνεται να παρουσιάζει μια αύξηση τα τελευταία χρόνια. Η εξέλιξη του πραγματικού πληθυσμού και άλλα στοιχεία φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3: Διαχρονικά μεγέθη πραγματικού πληθυσμού, βάσει απογραφών

Έτος απογραφής		1971	1981	1991	2001	2011
Δ.	Καλυμνίων	13.281	14.457	15.842	16.852	16.179
%	μεταβολή	-	8,85	9,58	6,37	-3,99
Νομός	Δωδεκανήσου	121.017	145.071	163.476	190.071	190.770
%	μεταβολή	-	19,87	12,68	16,26	0,36
Νότιο	Αιγαίο	207.354	233.529	257.481	277.595	308.610
%	μεταβολή	-	12,62	10,25	7,81	11,17
Σύνολο	χώρας	8.768.641	9.740.417	10.252.900	10.939.605	10.787.690
%	μεταβολή	-	9,9	14,5	19,8	-1,38

Πίνακας 4: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού (απόλυτα μεγέθη)

Πρέπει βέβαια να σημειωθεί ότι, κυρίως λόγω της οικονομικής ύφεσης που διέρχεται η χώρα τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται το φαινόμενο της μετανάστευσης. Όπως προκύπτει και από τον

παρακάτω πίνακα, ο βασικότερος λόγος (53,85%) είναι η εργασία. Πολλές φορές, οι Καλύμνιοι μετανάστες στο εξωτερικό βοηθούνται από Καλύμνιους της διασποράς οι οποίοι βρίσκονται σε χώρες όπως η Αμερική και η Αυστραλία, εδώ και πολλά χρόνια.

Πίνακας 5: Λόγοι μετανάστευσης (Πηγή : Έρευνα εργατικού δυναμικού Δ. Καλύμνιων από το Εθνικό και

Λόγοι μετανάστευσης	%
Σπουδές	12,82
Εργασία	53,85
Άλλος λόγος	17,95
Γεννήθηκε στο εξωτερικό	15,38
Σύνολο	100,00

Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών το έτος 2000.)

2.1.5.2 Σύνθεση πληθυσμού

Πέρα από τους Καλύμνιους, στο νησί κατοικούν ελάχιστοι ξένοι μετανάστες από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντίθετα υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός παλιννοστούντων ομογενών, από την Αυστραλία και τις Η.Π.Α. Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των «ξένων», που κατοικούν στο νησί.

Πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των ξένων μονίμων κατοίκων της Καλύμνου	
Ταυτότητα	%
Καθολικός / Προτεστάντης	17,40
Παλιννοστούντες	56,50
Νόμιμος μετανάστης από χώρα Ε.Ε	8,70
Νόμιμος μετανάστης από χώρα εκτός Ε.Ε	4,30
ΔΞ/ΔΑ	13,00
Σύνολο	100,00

Πίνακας 6: Πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των ξένων μονίμων κατοίκων της Καλύμνου (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)

Ένα άλλο στοιχείο, αναφορικά με την υπηκοότητα και την ιθαγένεια των κατοίκων του νησιού είναι ότι:

- Το 96,8% του πληθυσμού έχει Ελληνική (ή και ελληνική ιθαγένεια)
- Το 87,7% έχει **μόνο** ελληνική ιθαγένεια
- Το 1,1% έχει Αυστραλιανή υπηκοότητα
- Το 1,5% έχει Αμερικανική υπηκοότητα

Συνολικά το 7,2% έχει Αυστραλιανή (ή και Αυστραλιανή) υπηκοότητα και το 3,7% έχει Αμερικανική (ή και Αμερικανική) υπηκοότητα.

2.1.5.3 Διάφορα Δημογραφικά χαρακτηριστικά (Φύλο, Ηλικία, Εκπαίδευση)

Η ηλικιακή δομή του πληθυσμού, ανά φύλο, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα σύμφωνα με την απογραφή του 2011:

Φύλο	Ομάδες ηλικιών	2011
Άρρενες	0-14	1.604
	15-24	942
	25-64	4.286
	65 και άνω	1.143
Θήλεις	0-14	1.530
	15-24	905
	25-64	4.407
	65 και άνω	1.362
Σύνολο		16.179

Πίνακας 7: Σύνθεση πληθυσμού (Φύλο και Ηλικία)

Ένα βασικό συμπέρασμα από τον προηγούμενο πίνακα προκύπτει ότι το 49% του πληθυσμού του νησιού είναι άρρενες ενώ το 51% είναι θήλεις. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού κατανέμεται στις ηλικίες από 25-64 ετών που είναι άτομα παραγωγικής ηλικίας και οικονομικά ενεργός πληθυσμός.

Επίσης, η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού, όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων έχει ως ακολούθως : Το 50% του πληθυσμού ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 16-47 ετών και το 90% του πληθυσμού έχει ηλικία μικρότερη των 61 ετών, γεγονός που αποδεικνύει ότι ο πληθυσμός της Καλύμνου αποτελείται από άτομα νεαρής ηλικίας. Ο μέσος όρος ηλικίας των κατοίκων υπολογίζεται στα 32,3 έτη.

Είναι προφανές ότι τα ως άνω στοιχεία έχουν αλλάξει δραματικά μετά το 2011. Δυστυχώς δεν έχουν βρεθεί νεώτερα δημοσιευμένα στοιχεία, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η μείωση του μέσου όρου ηλικίας, οφειλόμενη κυρίως στην μετανάστευση (εσωτερική και εξωτερική).

2.1.5.4 Επίπεδο Εκπαίδευσης

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ, το 14.08% των κατοίκων έχουν σπουδές ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης έναντι του 12,78% που είναι ο μέσος όρος της χώρας, ενώ το 37.50% έχει τελειώσει το Δημοτικό ή δεν έχει πάει καθόλου στο σχολείο. Έναντι του 44,41% που είναι ο μέσος όρος της χώρας.

Είναι λοιπόν εμφανές ότι η πόλη της Καλύμνου έχει υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης από τον μέσο όρο της χώρας, **κάτι που αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την περαιτέρω ανάπτυξη της.**

Τα παραπάνω στοιχεία παρουσιάζονται συνοπτικά στους παρακάτω πίνακες.

A/A		Κάλυμνος	%της Καλύμνου	Νομός Δωδε/νήσου	%στο σύνολο του Νομού	Σύνολο Χώρας	%στο σύνολο της Χώρας
1	Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου	20	0,14%	264	0,16%	27.252	0,28%
2	Κάτοχοι Μάστερ	22	0,15%	584	0,35%	55.186	0,56%
3	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	823	5,77%	11.096	6,64%	858.150	8,68%
4	Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ, Ανωτέρων Σχολών και Εκκλησιαστικής Εκπ/σης	371	2,60%	5.455	3,27%	322.845	3,27%
5	Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμιας	438	3,07%	7.085	4,24%	364.096	3,68%
6	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	2.199	15,43%	34.574	20,69%	2.306.236	23,32%
7	Απόφοιτοι Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου	417	2,93%	4.508	2,70%	216.378	2,19%
8	Απόφοιτοι Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών	109	0,76%	2.910	1,74%	182.451	1,85%
9	Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	1.867	13,10%	24.202	14,49%	1.164.270	11,77%
10	Απόφοιτοι Δημοτικού	5.595	39,25%	56.183	33,63%	3.152.149	31,88%
11	Φοιτούν στο Δημοτικό	485	3,40%	4.532	2,71%	218.193	2,21%
12	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	1.312	9,20%	9.559	5,72%	646.340	6,54%
13	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	597	4,19%	6.114	3,66%	374.191	3,78%
	Σύνολο	14.255	100,00%	167.066	100,00%	9.887.737	100,00%

Πίνακας 8: Ατομα ηλικίας 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης (Πηγή: ΕΣΥΕ – Απογραφή)

Ένα σημαντικό επίσης στατιστικό στοιχείο, είναι και το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν την υποχρεωτική εκπαίδευση. Ένα συμπέρασμα από τον παρακάτω πίνακα είναι ότι το ποσοστό εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στην Κάλυμνο είναι μεγαλύτερο από το δημοτικό στο γυμνάσιο.

% Εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης				
	Κάλυμνος	Ρόδος	Κως	Κάρπαθος
Στο Δημοτικό	31,4	26,0	29,2	20,5
Από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο	57,4	58,5	54,8	59,7
Στο Γυμνάσιο	11,2	15,5	16,0	19,8
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 9: Ποσοστό εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Πηγή: Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)

2.1.5.5 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός - Εργασιακή κατάσταση

Οι «δείκτες» αγοράς εργασίας, περιγράφουν με συνοπτικό τρόπο την κατάσταση απασχόλησης / ανεργίας, καθώς και τη συμμετοχή ή όχι στο εργατικό δυναμικό των ατόμων που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας (15-64 ετών). Γίνεται φανερό ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αδράνειας στο εργατικό δυναμικό του πληθυσμού, τόσο μεγαλύτερο είναι το εν δυνάμει εργατικό δυναμικό της εξεταζόμενης πληθυσμιακής ομάδας.

Αναλυτικότερα, οι δείκτες αγοράς εργασίας είναι :

- Ποσοστό απασχόλησης = απασχολούμενοι/πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας

- Ποσοστό ανεργίας = $\frac{\text{άνεργοι/εργατικό δυναμικό}}{\text{εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$
- Ποσοστό συμμετοχής = $\frac{\text{εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Ποσοστό αδράνειας = $\frac{(\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας} - \text{εργατικό δυναμικό})}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο			
Δείκτες	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
% απασχόλησης	64,51	24,65	44,52
% συμμετοχής	71,83	36,41	54,07
% ανεργίας	10,20	32,31	17,66
% αδράνειας	28,17	63,59	45,93

Πίνακας 10: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο (Πηγή : Έρευνα του ΕΚΚΕ το έτος 2011, για το νομό Δωδεκανήσου.)

Συμπερασματικά, από την εξέταση του παραπάνω πίνακα είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι :

- Τα ποσοστά απασχόλησης είναι σημαντικά υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά συμμετοχής είναι υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλά, συγκρινόμενα με τον μέσο όρο του νομού που είναι 7,85%, με τριπλάσια ποσοστά στις γυναίκες.
- Τα ποσοστά αδράνειας είναι αντίστροφα από τα ποσοστά συμμετοχής, με υπεροχή των γυναικών, οι οποίες πλήττονται από μη συμμετοχή και ανεργία, έναντι των ανδρών.

2.1.6 Ιστορικό Συνένωσης

Με την εφαρμογή της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας κατά το Πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011 ουδεμία μεταβολή επήλθε στο Δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 1,§ 2.10.Γ. αυτού.

2.1.7 Διοικητικές Μεταβολές Δήμου Καλύμνου

Παρατίθενται ορισμένες βασικές διοικητικές μεταβολές, από το 1948 και έπειτα.

ΦΕΚ 248Α - 28/09/1948

- Σύσταση του δήμου με έδρα τον οικισμό Κάλυμνος
- Ο οικισμός Ψέριμος (νησίς) προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Χωριό προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Τέλενδος (νησίς) προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Σκαλιά προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Μπροστά προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Μονή Αγίων Πάντων προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Μυρτέαι προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Εμπορείος προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Βοθύνοι προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Βαθύς προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Άργος προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Αργινώντα προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου

ΦΕΚ 196Α - 02/09/1950

- Ο οικισμός Μπροστά του δήμου μετονομάζεται σε Πάνορμος

07/04/1951

- Ο οικισμός Μονή Αγίων Πάντων του δήμου καταργείται.

19/03/1961

- Αναγνώριση του οικισμού Μασούριον και προσάρτησή του στο δήμο Καλύμνου

ΦΕΚ 26Α - 17/02/1965

- Ο δήμος μετονομάζεται σε δήμο Καλυμνίων
- Ο δήμος προήλθε από τη μετονομασία του δήμου Καλύμνου

14/03/1971

- Αναγνώριση του οικισμού Καμάριον και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων

05/04/1981

- Ο οικισμός Μασούριον του δήμου καταργείται και προσαρτάται στον οικισμό Μυρτέαι του δήμου
- Αναγνώριση του οικισμού Βλυχάδια και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων

18/03/2001

- Αναγνώριση του οικισμού Ίμια - Λίμνια ένα (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Ίμια - Λίμνια δύο (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Καλαβρός (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Καλόλιμνος (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Μαυροπινάκι (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Νερά (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Πλάτη (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Χτένι (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Σαφονήδι (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων

09/05/2011

- Ο οικισμός Μαυροπινάκι (νησίς) του δήμου καταργείται.
- Ο οικισμός Χτένι (νησίς) του δήμου καταργείται.
- Ο οικισμός Χωριό του δήμου καταργείται.
- Το ΣτΕ, με την απόφαση 2/2020 του Δ' Τμήματός του, έκρινε ότι η Χώρα (Χωριό) Καλύμνου κακώς και εσφαλμένα είχε απογραφεί ως μη αυτοτελής οικισμός, ενιαίος με την Πόθια. Έπρεπε να απογραφεί ως αυτοτελής οικισμός.

2.1.8 Έδρα του Δήμου

Έδρα του Δήμου είναι η Πόθια. Η Πόθια (επίσης Κάλυμνος και Ποθαία) είναι η πρωτεύουσα και το λιμάνι του νησιού Κάλυμνος που βρίσκεται στα Δωδεκάνησα. Είναι αμφιθεατρικά χτισμένη στη πλαγιά ενός βραχώδους βουνού. Υπάρχουν αρκετά οικοδομήματα ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής που κατασκευάστηκαν από τους Ιταλούς, την περίοδο 1930 – 1935. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 έχει 12.324 κατοίκους¹.

---

¹ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%B8%CE%B9%CE%B1>

2.1.9 Αριθμός και Ονομασία Δημοτικών Ενοτήτων

Αναλυτικά οι οικισμοί και οι νησίδες που αποτελούν τον δήμο Καλυμνίων:

Δ.δ. Καλυμνίων:

- η Πόθια, ή Πόθαια, ή Κάλυμνος
- η Χώρα
- τα Αργινώντα
- το Άργος
- ο Βαθύς
- τα Βλυχάδια
- οι Βοθύνοι
- ο Εμπορειός
- το Ανατολικό Ίμιο - Λιμνί (δύο) (νησίδα)
- το Δυτικό Ίμιο - Λιμνί (ένα) (νησίδα)
- ο Καλαβρός (νησίδα)
- η Καλόλιμνος (νησίδα)
- το Καμάρι
- το Μαυροπινάκι (νησίδα)
- οι Μυρτιές
- η Νερά (νησίδα)
- ο Πάνορμος
- η Πλάτη (νησίδα)
- το Σαφονήδι (νησίδα)
- τα Σκάλια
- η Τέλενδος (νησίδα)
- το Χτένι (νησίδα)
- η Ψέριμος (νησίδα)

Με την εφαρμογή της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας κατά το Πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011 ουδεμία μεταβολή επήλθε στο Δήμο.

2.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

2.2.1 Καταγραφή Φυσικού Συστήματος

2.2.1.1 Χλωρίδα και Πανίδα

Η Κάλυμνος χαρακτηρίζεται από μεγάλες εκτάσεις φρυγανώδους βλάστησης καθώς και πολλούς απόκρημνους βράχους. Το έδαφος είναι σχετικά πετρώδες, ορεινό με μικρές πεδιάδες, με κυριότερη την πεδιάδα του Βαθέως. Στην πλειοψηφία του το νησί είναι φτωχό σε βλάστηση. Τα δε βουνά της Καλύμνου είναι άδενδρα με κυριότερες κορυφές του Προφήτη Ηλία, ακριβώς στο κέντρο της νήσου (760 μ.), της Κυράς Ψηλής (700 μ.) στα ΝΑ. και της "Γαλατιανής" στο ΒΔ. άκρο. Τα βουνά είναι γεμάτα αρωματικά βότανα όπως θυμάρι, ρίγανη, θρούμπι και άλλα.

Το κυρίαρχο φυτό της Καλύμνου αλλά και των γύρω μικρών νησιών είναι το θυμάρι, με την εξαιρετική εικόνα και άρωμα κατά την περίοδο ανθοφορίας του, το οποίο καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας τους. Η παρουσία του σε συνδυασμό και με άλλα μελισσοκομικά-αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά όπως φασκόμηλο, θρούμπι, ρίγανη, άγρια λεβάντα, δενδρολίβανο, είναι συνυφασμένη με το τοπίο της Καλύμνου. Τα αυτοφυή δέντρα είναι η χαρουπιά, η αδραμυτιά, η βελανιδιά και η αγριελιά. Στις αμμώδεις ακτές απαντώνται επίσης χαρακτηριστικά είδη όπως ο κρίνος της θάλασσας, οι γαλατσίδες οι αγκαθιές κλπ, ενώ στις κοιλάδες γίνεται καλλιέργεια εσπεριδοειδών, αμπελιών, κηπευτικών κλπ.

Η πανίδα της Καλύμνου αποτελείται από μικρά θηλαστικά, έντομα, και πουλιά και 13 είδη αμφιβίων και ερπετών. Εδώ επιβιώνουν πολλά από τα σπανιότερα είδη πουλιών όπως ο Αιγαιόγλαρος, το Κιρκινέζι, ο Σπιζαετός και το Χρυσογέρακο, η κουκουβάγια Τυτώ και πολλά άλλα πιο κοινά είδη. Είναι επίσης «σταθμός» για πολλά μεταναστευτικά πουλιά. Στην θάλασσα πανίδα του νησιού και των βραχονησίδων ανήκουν όλα τα θαλάσσια είδη που είναι χαρακτηριστικά του Αιγαίου (οστρακοειδή, μαλάκια, αφρόψαρα κλπ). Θα συναντήσουμε επίσης, τη Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), τη θαλάσσια χελώνα (*Caretta caretta*) και τρία είδη δελφινιών: το κοινό δελφίνι, το ζωνοδέλφινο, και το ρινοδέλφινο.

2.2.1.2 Υδρολογία

Η αποστράγγιση των επιφανειακών υδάτων γίνεται με πολλούς αλλά μικρού μήκους χείμαρρους οι οποίοι διατηρούν το νερό στο κοίλωμά τους για λίγες μόνο ώρες. Ο μεγάλος όγκος του νερού να καταλήγει στη θάλασσα, λόγω του υψηλού συντελεστή κατείσδυσης των ασβεστολιθικών πετρωμάτων. Στο νησί σχηματίζονται δύο κύριες λεκάνες απορροής, της Καλύμνου και του Βαθέως².

2.2.1.3 Κλιματικά Στοιχεία

Το κλίμα της Καλύμνου είναι από τα ηπιότερα της Ελλάδας, με υψηλή ηλιοφάνεια. Κατά τη θερινή περίοδο η ξηρασία ανέρχεται σε υψηλό επίπεδο³.

Το κλίμα της Καλύμνου είναι μεσογειακού τύπου, και λόγω της θέσης του νησιού είναι από τα ηπιότερα της Ελλάδας. Το μέσο ύψος βροχής κυμαίνεται μεταξύ 650-850 mm ετησίως με το 80-90% της βροχόπτωσης να εμφανίζεται στο χρονικό διάστημα Οκτωβρίου - Μαρτίου. Η ηλιοφάνεια ανέρχεται ετησίως σε 3000 ώρες. Ο αριθμός των αίθριων ημερών ανέρχεται σε 254 ημέρες που είναι σημαντικά ανώτερος του μέσου όρου της Ελλάδας (121 ημέρες).

² Διπλωματική Εργασία «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Παράμετροι στην Ανάπτυξη Μικρών Οικισμών. Μελέτη περίπτωσης του Οικισμού Αργινώντα στην Κάλυμνο», Φανή Ρεΐση, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, Ε.Α.Π. 2006.

³<https://ecoanemos.files.wordpress.com/2014/01/kalymnos.pdf>

Σημαντικός ρυθμιστικός παράγων του κλίματος της Καλύμνου είναι οι άνεμοι. Επικρατέστεροι για την θερινή περίοδο είναι οι ΒΔ-Β-ΒΑ, ενώ για την χειμερινή περίοδο οι ΝΔ. Κατά τη θερινή περίοδο η ξηρασία ανέρχεται σε υψηλό επίπεδο. Η σχετική υγρασία παρουσιάζει μέγιστο από 70 έως 75% περίπου κατά την περίοδο Νοεμβρίου - Μαρτίου και ελάχιστο 60 - 65% τους μήνες Ιούνιο - Ιούλιο⁴.

2.2.1.4 Μορφολογία

Το μήκος του νησιού είναι περίπου 21km, το πλάτος πλησιάζει τα 13km και η επιφάνεια του τα 109,67km². Η Κάλυμνος παρουσιάζει έντονο οριζόντιο διαμελισμό, εξαιτίας της τεκτονικής δραστηριότητας, η οποία έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός μεγάλου αριθμού από κόλπους, ακρωτήρια, ορεινούς όγκους και κοιλάδες.

Οι ορεινοί όγκοι έχουν επιμήκη διάταξη, με ορεογραφικούς άξονες παράλληλους και με προσανατολισμό ΒΔ – ΝΑ που συμπίπτει με αυτό της νήσου. Την ίδια διάταξη και προσανατολισμό εμφανίζουν και οι κυριότερες κοιλάδες πάνω στο νησί.

Οι ακτές της είναι σχετικά απόκρημνες σχηματίζοντας πολλά ακρωτήρια, όρμους και λιμένες. Εξ αυτών σπουδαιότεροι είναι ο όρμος της πρωτεύουσας της νήσου που λέγεται και λιμένας Ποθαίας (ΝΑ.), ο Ριναίας, βορειότερα τα Πεζώντα ή Πέζοντα ακόμα βορειότερα, ο όρμος Παλαιονήσου Β.ΒΑ., ο Εμπορεός (Δ.ΒΔ.), τα Λινάρια, νοτιότερα και το Πιθάρι προς νότο.

Στην Κάλυμνο σύμφωνα με επίσημες καταγραφές αναφέρεται η ύπαρξη περίπου πενήντα (50) σπηλαίων. Από αυτά τα σπήλαια άλλα είναι μικρά και άλλα μεγάλα. Χαρακτηρίζονται ως σπουδαία γεωλογικά μνημεία της Περιφέρειας τα παρακάτω σπήλαια: Σπήλαιο Κεφάλας ή Τρύπα Κεφάλας, Σπήλαιο Παρθένων ή «Άντρο των Νυμφών», Σπήλαιο Σκαλιών ή Δασκαλιό, Σπήλαιο Κολονόστηλο, Απολιθωμένα θηλαστικά Βαθιού, Τεκτονικό κέρας Τελένδου.

Η ποικιλομορφία των ακτών, των απόκρημνων βράχων και το ήπιο κλίμα καθιστούν το νησί ιδανικό τόπο για αναρρίχηση και ανάπτυξη του αναρριχητικού τουρισμού. Η Κάλυμνος από τους περισσότερους αναρριχητές κρίνεται ως ο πληρέστερος προορισμός. Ο ασβεστόλιθος, η αναρρίχηση στους σταλακτίτες, τα πολλά σπήλαια συνέβαλαν στο να χαρακτηριστεί η Κάλυμνος ως μία από τις πιο όμορφες τοποθεσίες «του κόσμου των αναρριχητών».

2.2.1.5 Στρωματογραφία - Τεκτονικά στοιχεία

Η διάρθρωση της στρωματογραφικής στήλης του νησιού από κάτω (παλαιότερους σχηματισμούς) προς τα πάνω (νεότερους σχηματισμούς) είναι:

α) Σχετικά αυτόχθονη ενότητα παλαιοζωικών σχηματισμών. Η ενότητα αυτή εντοπίζεται στο βόρειο τμήμα του νησιού.

β) Τεκτονική ενότητα αμφιβολιτών, σχιστόλιθων και γνευσίων.

γ) Τεκτονική ενότητα Ιονίου ζώνης.

δ) Τεκτονική ενότητα ζώνης Γαβρόβου.

Οι προαναφερθείσες ενότητες καλύπτονται από μικρής ανάπτυξης νεογενείς και τεταρτογενείς αποθέσεις καθώς και ηφαιστειακούς τόφους.

Η σημερινή μορφή της νήσου με το επίμηκες σχήμα της με ορεογραφικούς άξονες παράλληλους προς του άξονες των κοιλάδων, είναι αποτέλεσμα τεκτονικής δράσεως. Οι διευθύνσεις των ρηγμάτων και των αξόνων των πτυχώσεων συμπίπτουν με τις διευθύνσεις των κυρίως αξόνων του νησιού που είναι ΒΔ-ΝΑ. Στην Κάλυμνο εμφανίζεται επικράτηση των ρηγμάτων και μεταπτώσεων έχουν σαν αποτέλεσμα το διαχωρισμό της νήσου σε τεμάχια που βρίσκονται σε κλιμακωτή μεταξύ τους θέση και πιθανότατα δημιουργούν τεκτονικά κέρατα και τάφρους ειδικά στην περιοχή Βαθύ.

2.2.2 Πολεοδομία-Χωροταξία-Περιβάλλον

2.2.2.1 Πολεοδομικός σχεδιασμός και χωροταξία

⁴ Διπλωματική Εργασία «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Παράμετροι στην Ανάπτυξη Μικρών Οικισμών. Μελέτη περίπτωσης του Οικισμού Αργινώντα στην Κάλυμνο», Φανή Ρεΐση, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, Ε.Α.Π. 2006.

Πολεοδομικός σχεδιασμός είναι ο βασικός τρόπος άσκησης πολεοδομικής πολιτικής. Αποτελεί το βασικότερο εργαλείο ρύθμισης του αστικού, περιαστικού και εξωαστικού χώρου σε επίπεδο οικισμού, πόλης ή πολεοδομικού συγκροτήματος.

Για τη ρύθμιση του χώρου σε επίπεδο υπερκείμενο της πόλης ή του διευρυμένου Δήμου, χρησιμοποιείται ο Χωροταξικός Σχεδιασμός. Ο Πολεοδομικός σχεδιασμός αποσκοπεί στην ορθολογική οργάνωση του χώρου με βάση τις αρχές της επιστήμης της Πολεοδομίας.

Το 1987 εκπονήθηκε εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο *Οικισμού Καλύμνου* Δήμου Καλύμνου που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ615/ τεύχος τέταρτο/29/6/1987.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΓΠΣ:

Βάσει της ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ, αρ. φύλλου 615, 29 ΙΟΥΝΙΟΥ 1987

1) Εγκρίνεται το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του οικισμού Καλύμνου, Δήμου Καλύμνου (Ν. Δωδεκανήσου) όπως τα όριά του προσδιορίζονται με κόκκινη γραμμή στο χάρτη Π-1.11 σε κλίμακα 1:5.000. Κυρίως το ως άνω σχέδιο περιλαμβάνει:

Α. Την πολεοδομική οργάνωση του οικισμού Καλύμνου για προγραμματικό πληθυσμιακό μέγεθος 13.000 κατοίκων περίπου για το έτος 1990 με:

α) Την ένταξη οικισμού προ του έτους 1923 σε σχέδιο πόλης συνολικής επιφάνειας 230 Ηα και τη δημιουργία 2 συνοικιών «Πόθια» και «Χωριό», οι οποίες περιλαμβάνουν 9 πολεοδομικές ενότητες γειτονίες

με μέσο συντελεστή δόμησης και μέση πυκνότητα οικήσεως όπως φαίνονται στους χάρτες Π-1.2, Π-1.4., Π-1.5.

Π	Συνοικία Πόθια	Μέσος σ.δ.	Πυκνότητα κατ/Ηα
	Πολεοδ. Ενότητες		
σφ επ Βι μι λι: δρ με εί μι	1. Αγ. Νικολάου και Βασιλείου	1,3	170
	2. Χριστού και Καλαμιώτισσας	1,1	160
	3. Αγ. Στεφάνου	1,0	153
	4. Υπαπαντής - Αγ. Τριάδος - Ευαγγελίστριας	1,2	165
	5. Αγ. Ιωάννου Θεολόγου	0,6	120
	6. Αγ. Μάμας	0,9	146
	7. Ανάστασης - Βασιλικών	0,55	114
με εί μι	Συνοικία Χωριό	Μέσος σ.δ.	Πυκνότητα κατ/Ηα
	Πολεοδ. Ενότητες		
	8. Προδρόμου	0,55	114
	9. Παναγίας και Αγ. Χαρά- λάμπους	0,55	114 και

ενότητα Αναστάσης - Βασιλικών και εξυπηρετεί τις ανάγκες των κατοίκων. Διατηρείται το δημοτικό σχολείο της πολεοδομικής ενότητας Χριστού - Καλαμιώτισσας και της πολεοδομικής ενότητας Ανάστασης - Βασιλικών. Το δημοτικό σχολείο της πολεοδομικής ενότητας Αγ. Ιωάννου Θεολόγου επεκτείνεται ώστε να εξυπηρετήσει και την πολεοδομική ενότητα Αγ. Νικολάου - Αγ. Βασιλείου.

Χωροθέτηση δημοτικού σχολείου στα παραδοσιακά κτίρια Βουβάλη στην πολεοδομική ενότητα Αγ. Στεφάνου.

Χωροθέτηση νηπιαγωγείων στις πολεοδομικές ενότητες Αγ. Στε-

φάνου, Αγίου Νικολάου – Αγ. Βασιλείου, Υπαπαντής – Αγ. Τριάδας – Ευαγγελίστριας, Ανάστασης – Βασιλικών.

2) Συνοικία Χωριό: Χωροθέτηση νέου γυμνασίου στην πολεοδομική ενότητα Προδρόμου. Χωροθέτηση δημοτικού σχολείου και νηπιαγωγείου στην πολεοδομική ενότητα Προδρόμου και στην πολεοδομική ενότητα Παναγιάς – Αγ. Χαραλάμπους.

Χωροθέτηση τεχνικών λυκείων στις πολεοδομικές ενότητες Αγ. Μάμας και Ανάστασης – Βασιλικών στη συνοικία Πόθια.

– Την οργάνωση των εγκαταστάσεων πρόνοιας και ειδικότερα:

1) Τη διατήρηση του υφιστάμενου χώρου του νοσοκομείου, του ορφανοτροφείου και του γηροκομείου.

2) Τη χωροθέτηση παιδικών σταθμών, στις πολεοδομικές ενότητες Αγ. Στεφάνου, Αγ. Νικολάου – Αγ. Βασιλείου, Υπαπαντής – Αγ. Τριάδας – Ευαγγελίστριας, Ανάστασης – Βασιλικών – Αγ. Μάμας, Προδρόμου και Παναγιάς – Αγ. Χαραλάμπους.

– Την οργάνωση των αθλητικών εγκαταστάσεων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των συνοικιών και ειδικότερα:

1) Ενίσχυση του υπάρχοντος αθλητικού κέντρου στα όρια των συνοικιών Πόθιας – Χωριού το οποίο θα περιλαμβάνει γήπεδο ποδοσφαίρου, στίβο με κερκίδες, γυμναστήριο, 4 γήπεδα μικτής χρήσης αθλοπαιδιών και βοηθητικούς χώρους.

2) Χωροθέτηση ναυταθλητικών εγκαταστάσεων και κολυμβητηρίου κοντά στα κτίρια Βουβάλη στην παραλιακή ζώνη του οικισμού.

– Τη χωροθέτηση πολιτιστικών λειτουργιών και ειδικότερα:

1) Την επέκταση του πνευματικού κέντρου σε άκτιστο οικόπεδο στα Β.Δ. στην πολεοδομική ενότητα Υπαπαντή – Αγ. Τριάδα – Ευαγγελίστριας, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες του οικισμού.

2) Τη χρησιμοποίηση του ισογείου του επαρχείου για χώρο εκθέσεων και ψυχαγωγίας.

– Τη χωροθέτηση βιομηχανικής ζώνης στα Β.Δ. του οικισμού εντός της οποίας βρίσκεται το εργοστάσιο της ΔΕΗ για τη συγκέντρωση μη οχλουσών βιομηχανιών.

- Τη χωροθέτηση βιοτεχνικών ζωνών στη συνοικία του χωριού για μη οχλούσες βιοτεχνίες και στο καρνάγιο στη συνοικία της Πόθιας.

- Τη χωροθέτηση ζώνης χονδρεμπορίου και αποθηκών κοντά στο εργοστάσιο της ΔΕΗ.

- Τη χωροθέτηση ιχθυόσκαλας στην παραλιακή ζώνη του οικισμού.

γ) Τη γενική εκτίμηση της χωρητικότητας των γειτονιών σε κατοίκους (1990) και των αναγκών σε γη (Ηα) για κοινωνική υποδομή σε επίπεδο πόλης και των αναγκών σε γη (Ηα) στις πολεοδομικές ενότητες όπως αναφέρεται στους πίνακες Α-11.6, Α-11.2.1, Α-11.2.3.

δ) Την ιεράρχιση του οδικού δικτύου όπως φαίνεται στο χάρτη Π-2.1.2 σε κλίμακα 1:5.000. Βασικότερες παρεμβάσεις είναι:

- Απαλλαγή του κέντρου της πόλης από την κυκλοφορία διέλευσης με τη δημιουργία δύο περιφερειακών αρτηριών στα όρια της πυκνοδομημένης περιοχής οι οποίες ενώνονται μετά το κάστρο της χρυσοχεριάς και θα συνδέονται με τον επαρχιακό δρόμο που οδηγεί στο Χωριό και στην Πάνορμα.

- Δημιουργία δικτύου εξυπηρέτησης από συλλεκτήριους και τοπικούς δρόμους στο εσωτερικό του οικισμού.

- Πεζοδρόμηση του παραλιακού δρόμου με παράλληλη αναβάθμισή του, με τη δημιουργία ενότητας ελευθέρων χώρων σε συνδυασμό με τη διατήρηση των κτιρίων Βουβάλη.

- Πεζοδρόμηση του κύριου εμπορικού δρόμου και ενταξή του σε δίκτυο πεζοδρόμων μέχρι το πνευματικό κέντρο.

Αντίστοιχα δημιουργείται δίκτυο πεζοδρόμων και στο χωριό.

Ο σταθμός ταξί καταλαμβάνει τμήμα του χώρου στάθμευσης που δημιουργείται κοντά στην πλατεία.

- Δημιουργείται δίκτυο αστικών – υπεραστικών λεωφορείων.

ε) Τον καθορισμό ζωνών:

Ι. Οικονομικών και θεσμικών κινήτρων και πολεοδομικών μηχανισμών όπως φαίνονται στους χάρτες Π-1.7, Π-1.8 σε κλίμακα 1:5.000.

- Ζώνη ειδικών κινήτρων στις περιοχές των τοπικών κέντρων των συνοικιών Πόθιας και Χωριού.

- Ζώνη περιβαλλοντικής εξυγίανσης – αναβάθμισης η περιοχή των Μαρασιών στις πολεοδομικές ενότητες Αγίου Νικολάου – Αγ. Βα-

σιλείου και Αγ. Στεφάνου, τμήματα του κέντρου της Πόθιας και το κέντρο του Χωριού.

- Ζώνη ενεργού πολεοδομίας στην πολεοδομική ενότητα Προδρόμου.

- Ζώνη Αγοράς συντελεστή στο αραιοδομημένο τμήμα του οικισμού.

II. Νέων αναπτυξιακών ζωνών και ζωνών εξυγίανσης κατοικίας όπως φαίνονται στους χάρτες Π-1.6.1 και Π-1.6.2 σε κλίμακα 1:5.000.

- Ζώνες λιανικού εμπορίου στις περιοχές των τοπικών κέντρων και στην κεντρική περιοχή Καλύμνου.

- Ζώνη βιοτεχνίας μη οχλούσας στο Χωριό και στο Καρνάγιο.

- Ζώνη προγράμματος παροχής έτοιμου σπιτιού.

B. Τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος όπως σημειώνεται στο χάρτη Π-1.9 σε κλίμακα 1:25.000. Βασικότερες παρεμβάσεις είναι:

- Ζώνη προστασίας ακτών.

- Ζώνη προστασίας γεωργικής γης στον κάμπο του Βαθυού.

- Ζώνη προστασίας χώρων ιστορικού ενδιαφέροντος όπως το Κάστρο του Χωριού, το κάστρο της Χρυσοχειριάς, τα Κόκκινα Φρύδια, η περιοχή του Δάμου, του Αη Γιάννη του Μελιτσάχα του Έμπολα στο Βαθύ και το Καστέλι.

- Ζώνη προστασίας αρχιτεκτονικών συνόλων ιστορικής και παραδοσιακής κληρονομιάς καθορίζονται οι οικισμοί Πόθια, Χωριό, Βαθύ και Τέλενδος.

- Ζώνες που προτείνονται για ειδική μελέτη για τη διαφύλαξη του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και για τουριστική ανάπτυξη: η περιοχή γύρω από τον κόλπο του Αργινώντα, η Τέλενδος και η Καλαβρός.

- Ζώνες απαγόρευσης κατάτμησης γύρω από τον οικισμό για τη διαφύλαξη της παραδοσιακής του εικόνας.

- Οχλούσες χρήσεις προς μεταφορά: ο σκουπιδότοπος.

Γ. Τις προτάσεις για τα απαραίτητα έργα και μελέτες δικτύων υποδομής όπως φαίνονται στους χάρτες Π-2.3.2, Π-2.4.2, Π-2.6.2, Π-2.7.2 σε κλίμακα 1:5.000 και ειδικότερα:

α) Δίκτυο ύδρευσης.

Επαρκεί το υπάρχον δίκτυο για τις ανάγκες του οικισμού.

β) Δίκτυο αποχέτευσης ομβρίων – αντιπλημμυρική προστασία – απορρίματα.

– Κατασκευή κλειστών παράλληλων αγωγών ομβρίων στο παραλιακό τμήμα της Πόθιας που εκβάλλουν κατ' ευθείαν στη θάλασσα.

– Διευθέτηση ρέματος με κλειστή διατομή στο αραιοδομημένο τμήμα μεταξύ Πόθιας και Χωριού.

– Μεταφορά της χωματερής πάνω από το δρόμο προς το Βαθύ.

γ) Δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων:

Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων για την εξυπηρέτηση του οικισμού.

δ) Ενεργειακό και τηλεπικοινωνιακό σύστημα:

– Δημιουργία δύο υποσταθμών ΔΕΗ στο τμήμα μεταξύ Πόθιας και Χωριού.

– Δημιουργία πρωτεύοντος υπόγειου δικτύου στο παραλιακό τμήμα του οικισμού.

– Δημιουργία υπόγειου τηλεφωνικού δικτύου για τις ανάγκες της Πόθιας και του Χωριού.

Δ. Τις προτάσεις για την ασφάλεια και προστασία της πόλης από σεισμούς, θεομηνίες, πυρκαγιές όπως φαίνονται στους χάρτες Π-3.1.2, Π-3.2 σε κλίμακα 1:5.000 ως ακολούθως:

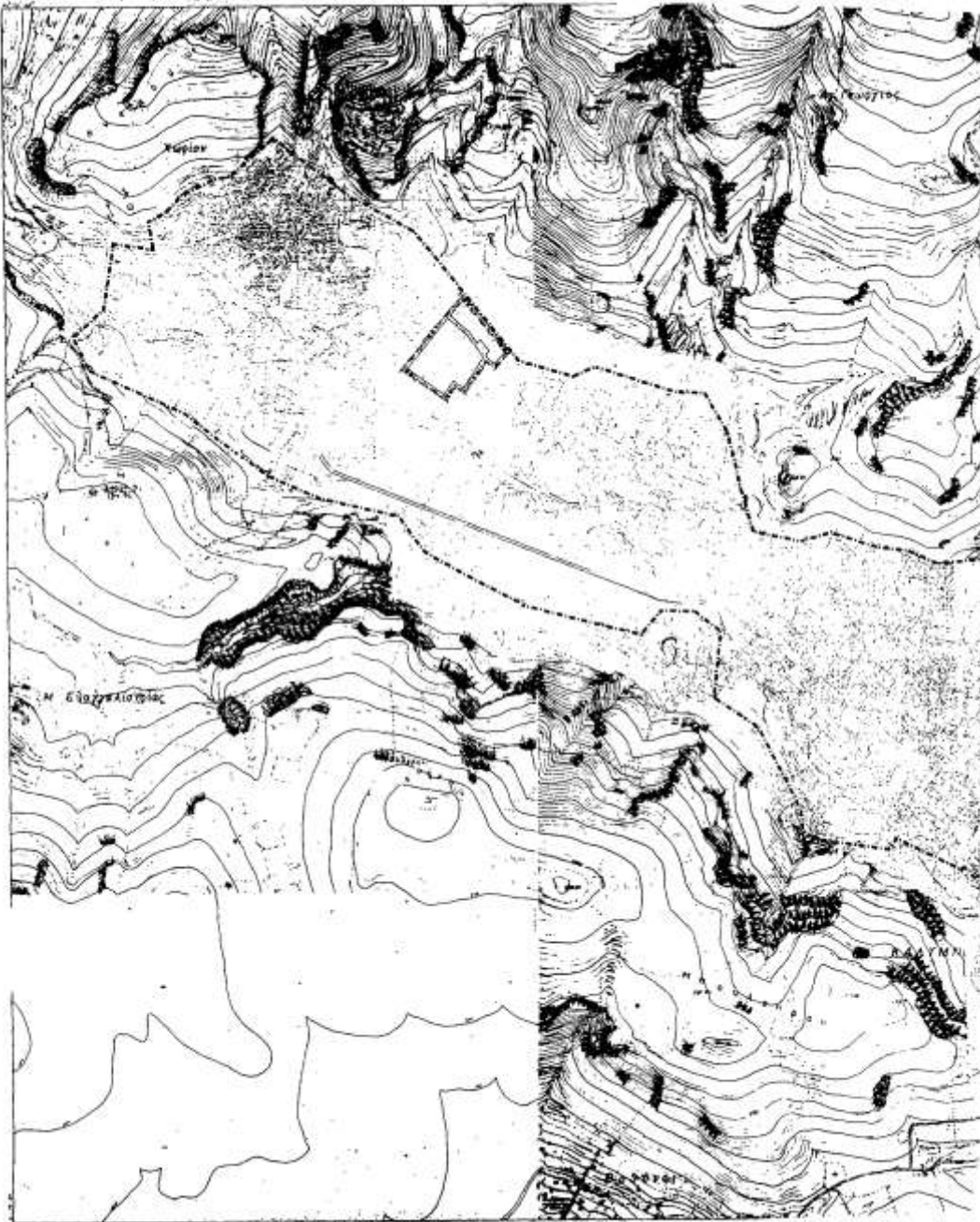
– Δημιουργία πυροσβεστικού σταθμού σε θέση ανάμεσα στην Πόθια και το Χωριό και δημιουργία σημείων υδροληψίας σε κατάλληλες θέσεις.

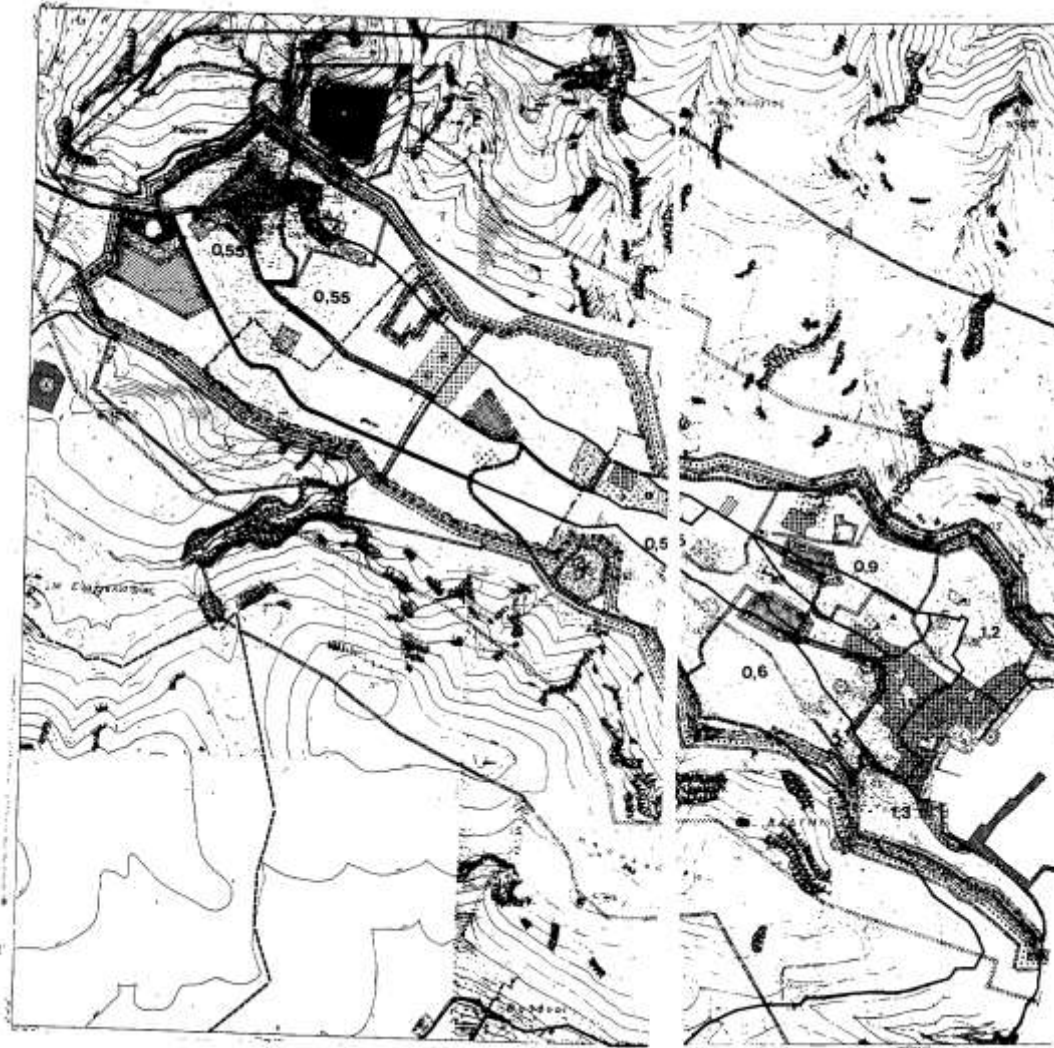
– Κατανομή σε όλη την έκταση του οικισμού χώρων συγκέντρωσης πληθυσμού σε περίπτωση θεομηνιών.

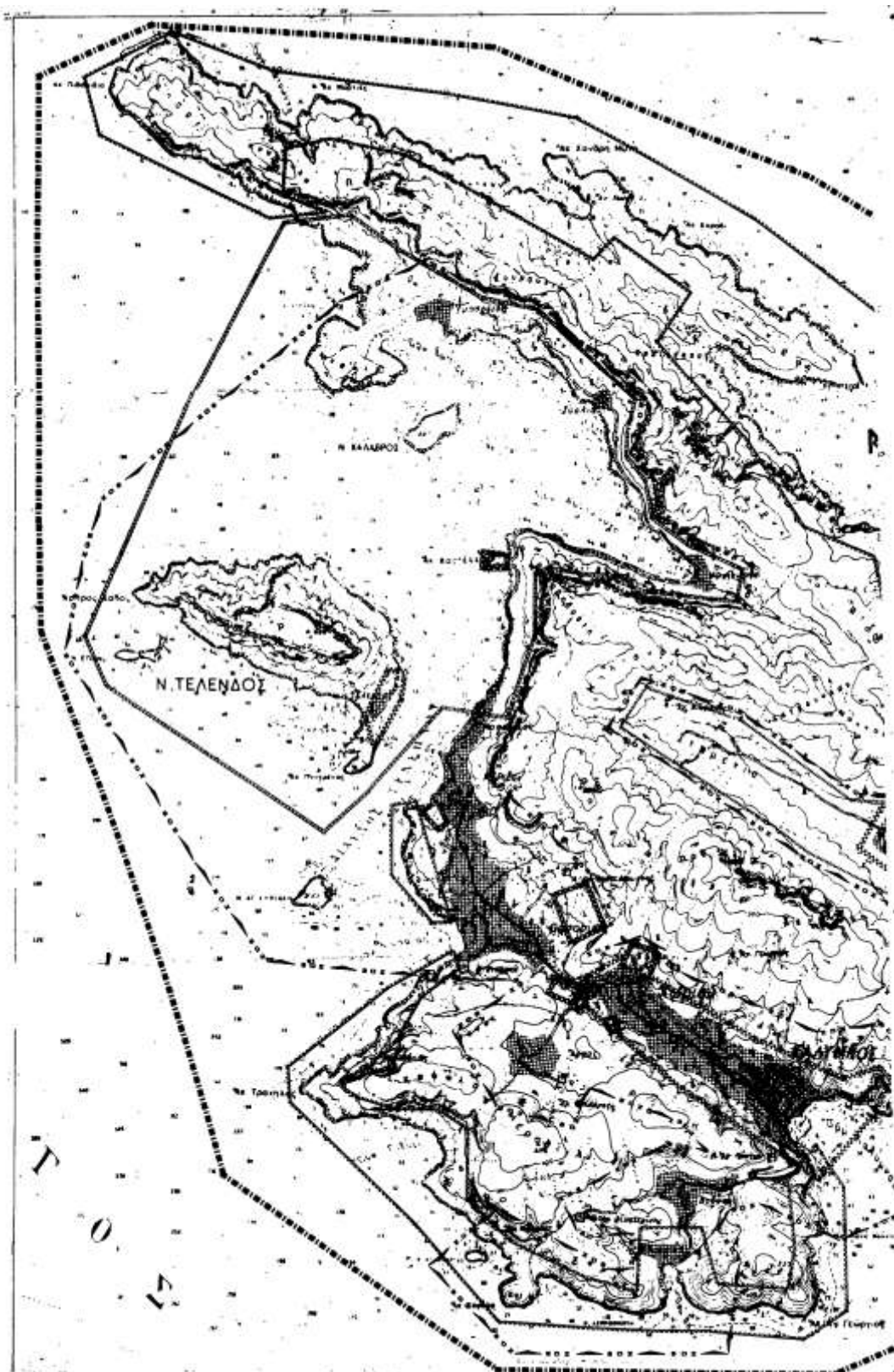
Ε. Συνοπτικά αντίτυπα των παραπάνω 17 χαρτών και 3 πινάκων θεωρημένα από τον Προϊστάμενο της Δ/νσης Πολεοδομικών Εφαρμογών με την υπ' αριθ. 28782/1405/1987 πράξη του δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την παρούσα απόφαση.

2) Εντός της περιοχής του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και ειδικότερα στις εκτός σχεδίου περιοχές που περιλαμβάνονται σ' αυτό, οικοδομικές άδειες που έχουν εκδοθεί με τις προγενέστερες ισχύουσες διατάξεις ή έχει υποβληθεί στην αρμόδια Πολεοδομική Αρχή ο πλήρης

2.2.2.2 Χρήσεις Γης της Ευρύτερης περιοχής

Οι χρήσεις γης περιλαμβάνουν γενικά⁵:

- Οικισμούς
- Τουριστική και παραθεριστική κατοικία, που συγκεντρώνονται κυρίως σε παράκτιους οικισμούς του νότιου και δυτικού τμήματος του νησιού.
- Γεωργική γη στην περιοχή Άργους και Βαθύ
- Δάση και θάμνοι – περιοχές μακκίας/φρυγανικής βλάστησης

Η οικιστική ανάπτυξη οδήγησε στην ενοποίηση των οικισμών Πόθιας - Χώρας που συνεχίζεται προς Πάνορμο- Μυρτιές-Μασούρι. Μέσα στο πολεοδομικό συγκρότημα υπάρχουν ακόμα περιοχές που καλλιεργούνται (περιοχή «Ελιές» στον Πάνορμο) .

Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας υπάρχει στο Βαθύ, όπου καλλιεργούνται κυρίως εσπεριδοειδή, και στο οροπέδιο του Άργους. Παραθεριστική κατοικία υπάρχει στα Βλυχάδια, τις Μυρτιές, το Μασούρι και τα Αργινώντα, Σκάλια και Εμπορειό. Οι παραθεριστικές κατοικίες του Πανόρμου τείνουν να μετατραπούν σε μόνιμες.

Δάση και υψηλό πράσινο υπάρχει στη νότια πλευρά του νησιού (Πόθια) και στη νότια πλευρά της Τελένδου. Όλο το υπόλοιπο νησί καλύπτεται από θάμνους, χλόη, και αρωματικά φυτά , ιδανικά για τη μελισσοκομία.

---

⁵ Διπλωματική Εργασία «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Παράμετροι στην Ανάπτυξη Μικρών Οικισμών. Μελέτη περίπτωσης του Οικισμού Αργινώντα στην Κάλυμνο», Φανή Ρείση, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, Ε.Α.Π. 2006.

2.2.2.3 Οικισμοί και Πολεοδομικές Ενότητες

Από τους πολύ παλιούς χρόνους οι δήμοι της Καλύμνου αποτελούσαν τον πυρήνα της κοινωνικής ζωής του νησιού, είχαν τα αρχεία τους και τους άρχοντες τους. Στην Κάλυμνο οι σφουγγαράδες συνεχίζουν να βουτάνε στα βαθιά, αιγαιοπελαγίτικα νερά βγάζοντας στην επιφάνεια τους καρπούς της θάλασσας με τον δικό τους πατροπαράδοτο τρόπο. Οι παραδόσεις βρίσκουν ακόμη πρόσφορο έδαφος στο όμορφο αυτό νησί των Δωδεκανήσων, φέρνοντας στο νου αναμνήσεις από την ημέρα της αναχώρησης των σπογγαλιευτικών, στιγμές αποχωρισμού και γιορτής στην επιστροφή μετά από καλή σοδειά.

Σίγουρα θα βρείτε λίγο χρόνο να περιπλανηθείτε στην φιλόξενη πόλη. Στον παραλιακό δρόμο μπορείτε να επισκεφθείτε την εκκλησία του Χριστού ή Σωτήρα. Το αξιόλογο τέμπλο της είναι έργο του γνωστού Τήνιου γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά με εικόνες και τοιχογραφίες φιλοτεχνημένες από ντόπιους ζωγράφους. Όμορφα κτίρια και πολύ πράσινο συνθέτουν την εικόνα του λιμανιού. Στην προκυμαία και τα τουριστικά καταστήματα τα σφουγγάρια δίνουν το στίγμα της Καλύμνου. Μην παραλείψετε να επισκεφθείτε τα εργαστήρια επεξεργασίας σφουγγαριών. Αν σας περισσεύει λίγος χρόνος ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης τα εκθέματα του Αρχαιολογικού - Λαογραφικού μουσείου.

Κοντά στην πόλη θα συναντήσουμε επίσης το Κάστρο της Χρυσοχεριάς κτισμένο από τους Ιππότες της Ρόδου πάνω σε αρχαία και βυζαντινά ερείπια, με την εκκλησία της Χρυσοχέρας στο εσωτερικό του. Το Χωριό είναι η παλιά πρωτεύουσα του νησιού. Κι εδώ οι Ιππότες άφησαν τα ίχνη τους ενισχύοντας το βυζαντινό Πέρα Κάστρο.

2.2.2.3.1 Χώρα

Η Χώρα βρίσκεται 3 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Πόθιας και για πολλούς αιώνες υπήρξε η πρωτεύουσα του νησιού. Είναι κτισμένη σε κοιλάδα μακριά από θάλασσα λόγω των πειρατών. Είναι ένα μέρος που ακόμα και σήμερα διατηρούν τις παραδόσεις ζωντανές. Στην περιοχή βρίσκονται τα σημαντικότερα αξιοθέατα της Καλύμνου. Πάνω στον λόφο σε απόκρημνο βράχο βρίσκεται το Πέρα Κάστρο, ή Κάστρο της Χρυσοχειριάς, ή Κάστρο της Χώρας το οποίο κτίστηκε στα χρόνια του Βυζαντίου από τους Ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη. Άλλο αξιοθέατο είναι τα μοναστήρια τα οποία είναι σκορπισμένα ανάμεσα στο Κάστρο και προσφέρουν πανοραμική θέα. Εκεί βρίσκεται και η πρώτη μητρόπολη της Καλύμνου η εκκλησία της Παναγίας της Κεχαριτωμένης με το περίφημο επιχρυσωμένο τέμπλο της. Στα ερείπια του αρχαίου ναού του Δηλίου Απόλλωνα χτίστηκε η εκκλησία του Χριστού της Ιερουσαλήμ που κατά την αρχαιότητα ήταν ο προστάτης του νησιού. Διπλά ακριβώς από την εκκλησία του Χριστού της Ιερουσαλήμ υπάρχει το μικρό μοναστήρακι της Αγίας Σοφίας. Στην ψηλότερη κορυφή της Καλύμνου (670 μετρά) δεσπόζει ο προφήτης Ηλίας.

2.2.2.3.2 Άργος

Το Άργος βρίσκεται νοτιοδυτικά της Χώρας σε μικρή απόσταση. Είναι ένα εκτεταμένο οροπέδιο με υψόμετρο 170μ. όπου βρίσκεται και το αεροδρόμιο. Το όνομα του Άργους δόθηκε από τους Αργεΐους της Πελοποννήσου που έμειναν εκεί μετά τον ερχομό τους από τον τρωικό πόλεμο. Το Άργος είναι ένας μικρός και αραιοκατοικημένος οικισμός όπου οι κάτοικοι του ασχολούνται με την κτηνοτροφία και την γεωργία. Παραδοσιακά προϊόντα του Άργους είναι το ζυμωτό ψωμί, κρίθινες κουλούρες και τυροκομικά προϊόντα. Κάθε καλοκαίρι διοργανώνεται η ετήσια γιορτή τσαμπούνας. Στο οροπέδιο του Άργους συναντάμε πρώτα τον βυζαντινό ναό των Αγίων Δώδεκα Αποστόλων. Οι Άγιοι Απόστολοι είναι ο σημαντικότερος βυζαντινός ναός της Καλύμνου. Οι Άγιοι Απόστολοι είναι πιθανό να κτίστηκαν στη θέση κάποιου αρχαίου ναού όπως δείχνουν προχριστιανικά αρχιτεκτονικά μέλη.

2.2.2.3.3 Σκάλια

Τα Σκάλια είναι ένας παραθαλάσσιος οικισμός με θέα την Τέλενδο και το νησάκι Καλαβρό. Στην περιοχή υπάρχει και το σπήλαιο Σκάλια με δύσκολη πρόσβαση αλλά πλούσιο σε σταλακτίτες και σταλαγμίτες. Στο δυτικό τμήμα του οικισμού βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Μάμα το οποίο έχει χτιστεί σε θέση αρχαίου κτίσματος όπως και πολλά άλλα εκκλησάκια. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία αλλά και με τη γεωργία και την αλιεία. Οι βραχώδεις πλαγιές που υψώνονται κατά μήκος του δρόμου προσφέρουν ιδανικούς τόπους για αναρρίχηση με φόντο το Αιγαίο Πέλαγος. Φεύγοντας από την περιοχή ο δρόμος στην δεξιά πλευρά οδηγεί τους επισκέπτες στην Παλιόνησο, μια περιοχή με ωραία παραλία και νησιωτική άγρια φύση μακριά από τον πολιτισμό. Ένα μέρος κατάλληλο για ξεκούραση και ηρεμία.

2.2.2.3.4 Πάνορμος

Ο Πάνορμος μια καταπράσινη τοποθεσία αποτελεί σήμερα πόλο έλξης για τους τουρίστες. Βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της κοιλάδας Πόθιας με μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Κατοικείται από τα αρχαία χρόνια σύμφωνα με τα αρχαία εργαστήρια αγγειοπλαστικής που έχουν βρεθεί στην θέση της Τσουκαλαριάς. Ο περισσότερος κόσμος επισκέπτεται το Πάνορμο κυρίως για της ωραίες του παραλίες. Το Καντούνι, τα Λινάρια και ο Πλατύς Γιαλός είναι οι τρεις από τις ομορφότερες παραλίες του οικισμού. Οι απότομες ορεινές πλαγιές με κατάλληλα διαμορφωμένες διαδρομές είναι ιδανικές για ορειβασία και αναρρίχηση.

2.2.2.3.5 Μυρτιές

Οι Μυρτιές βρίσκονται 8 χιλιόμετρα από την Πόθια στη δυτική μεριά της Καλύμνου. Είναι ένας παραθαλάσσιος οικισμός που πήρε το όνομα του από τις μυρτιές που υπήρχαν γύρω στην περιοχή. Η Βοτσαλωτή παραλία μήκους 700 μέτρων με σχετικά ρηχά νερά που θα βρείτε εκεί δίνει άλλη ομορφιά στον οικισμό και το νησί. Ακριβώς απέναντι βρίσκεται η Τέλενδος και κατά τη διάρκεια της μέρας πραγματοποιούνται δρομολόγια με μικρά καΐκια. Τα βέρνες, μπαρ και ξενοδοχεία δεν λείπουν από τις Μυρτιές.

2.2.2.3.6 Μασούρι

9 χιλιόμετρα από την Πόθια στη δυτική μεριά της Καλύμνου βρίσκεται το Μασούρι ένα από τα δημοφιλέστερα τουριστικά θέρετρα της Καλύμνου. Θεωρείται μια από τις καλύτερες παραλίες του νησιού με θέα την Τέλενδο, πεντακάθαρα νερά και καλή οργάνωση. Την τουριστική περίοδο το Μασούρι χτυπάει σε εντόνους καλοκαιρινούς ρυθμούς. Γύρω από το Μασούρι υψώνονται επιβλητικοί βράχοι και θεωρείται παράδεισος αναρρίχησης. Υπάρχουν όλων των ειδών οι υπηρεσίες όπως ξενοδοχεία, καταστήματα, τράπεζες, γραφεία ενοικιάσεων αυτοκινήτων και ποδηλατών.

2.2.2.3.7 Εμπορείος

Στη βορειοδυτική πλευρά του νησιού βρίσκεται ο Εμπορείος σε απόσταση 19,5 χιλιομέτρων από την Πόθια. Είναι ο πιο απόμακρος οικισμός του νησιού ένα ήσυχο παραθαλάσσιο χωριουδάκι με λιγοστούς κατοίκους. Τα τελευταία χρόνια εκτός από την κτηνοτροφία και την αλιεία οι κάτοικοι ασχολούνται και με τον τουρισμό. Κατά την αρχαιότητα ο Εμπορείος ήταν το πρώτο εμπορικό κέντρο της Καλύμνου. Στον Εμπορείο λειτουργούν πολλά παραθαλάσσια εστιατόρια, καφενεία, παραδοσιακές ταβέρνες αλλά και πολλά ενοικιαζόμενα δωμάτια. Στα βόρεια είναι χτισμένο το Καστρί, ένα οχυρό της Ελληνιστικής εποχής. Με ισχυρό τείχος, δυο πύργους άμυνας και πύλη το Καστρί προστάτευε την περιοχή του Εμπορείου. Σώζεται μια διπλή βάση ενός ελαιοτριβείου το οποίο λειτουργούσε στο εσωτερικό. Ο Άγιος Γεώργιος και το Καστρί με τα κυκλώπεια τείχη του δίνουν μια διαφορετική εικόνα στον Εμπορείο και το υπόλοιπο νησί.

2.2.2.3.8 Πόθια

Η Πόθια είναι η πρωτεύουσα και το λιμάνι της Καλύμνου. Μια πυκνό-κατοικημένη περιοχή χτισμένη στις αρχές του 1850 και στην οποία θα βρείτε ταβέρνες, καφετέριες, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια και ξενοδοχεία. Επίσης και όλες τις δημοτικές υπηρεσίες όπως αστυνομία, ταχυδρομείο, λιμεναρχείο κ.α. Νοτιοδυτικά της Πόθιας και σε μικρή απόσταση βρίσκονται τα Θέρμα, μια περιοχή με θερμοπηγές που έχουν θεραπευτικές ιδιότητες.

Στην Πόθια ο επισκέπτης συναντά μεγάλη ποικιλία παραδοσιακών σπιτιών με έντονα στοιχεία νεοκλασικού ρυθμού. Στις συνοικίες της Υπαπαντής, της Ευαγγελίστριας, του Αγίου Θεολόγου και στις Πατήθριες συναντάμε τα περισσότερα παραδοσιακά σπίτια. Έργα μεγάλων Καλύμνιων ζωγράφων όπως του Μαγκλή, του Γεωργίου Οικονόμου, του Σακελλάρη, του Μιχαήλ Αλαχούζου, του Νικολάου Μάγκου, του Τιμόθεου Κουρούνη, του Εμμανουήλ Χούλη, του Θεόφιλου Μπιλλήρη, του Σακελάρη Πιζάνια και πολλών άλλων κοσμούν τις ενοριακές εκκλησίες της Πόθιας και γενικά της Καλύμνου.

Από τις σημαντικότερες ενοριακές εκκλησίες είναι η **Μεταμόρφωση του Σωτήρος** με μαρμάρινο τέμπλο και ο **Άγιος Νικόλαος** επίσης με μαρμάρινο τέμπλο φτιαγμένο στη Σμύρνη. Στην πόλη λειτουργεί το Αρχαιολογικό Μουσείο της Καλύμνου, όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός από αρχαία χάλκινα και μαρμάρινα γλυπτά, εργαλεία, αγγεία, όπλα και νομίσματα τα οποία δείχνουν την εξέλιξη της Καλύμνου από τους Προϊστορικούς ως του Βυζαντινούς χρόνους. Στο Δημοτικό Ναυτικό Μουσείο ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει την ναυτική παράδοση του νησιού και την ιστορία και τις μεθόδους της σπογγαλιείας. Επίσης εκτίθενται και αντικείμενα από ναυάγια αρχαίων πλοίων. Το Λαογραφικό Μουσείο λειτουργεί στο ίδιο κτήριο με δείγματα του λαϊκού πολιτισμού της Καλύμνου. Όποιος θέλει να γνωρίσει τη νησιωτική αστική αρχιτεκτονική της Καλύμνου μπορεί να επισκεφτεί το αρχοντικό της οικογένειας Βουβάλη το οποίο λειτουργεί σαν Μουσείο. Ένα ακόμα αξιόλογο μοναστήρι της Καλύμνου είναι ο **Άγιος Σάββας** που δεσπόζει στη δυτική πλευρά του λιμανιού όπου η θέα από εκεί είναι μαγευτική και στη γιορτή του εκατοντάδες κόσμος επισκέπτεται τη μονή.

2.2.2.3.9 Βλυχάδια

Σε απόσταση 5 χιλιομέτρων από την Πόθια βρίσκονται τα Βλυχάδια στο νότιο τμήμα της Καλύμνου. Τα Βλυχάδια ένα μαγευτικό παραθαλάσσιο τοπίο με δυο υπέροχες παραλίες και πολλές παραδοσιακές ταβέρνες μπορούν εύκολα να σας μαγέψουν. Εκεί βρίσκεται και το ιδιωτικό Μουσείο Θαλασσιών Ευρημάτων Βαλσαμίδα όπου μπορείτε να επισκεφτείτε με την οικογένειά σας. Στα Βλυχάδια θα βρείτε ενοικιαζόμενα δωμάτια, ταβέρνες, καφενεία και καταδυτικό κέντρο όπου γίνονται μαθήματα σε μεγάλους και μικρούς. 2 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά των Βοθύνων το Σπήλαιο της Κεφάλας η Σπήλαιο του Διός με έκταση 1000 τετραγωνικών μέτρων το ομορφότερο σπήλαιο της Καλύμνου με έξι θαλάμους και τεράστιους σταλακτίτες. Καθημερινά εκτελούνται θαλάσσια δρομολόγια προς το σπήλαιο με πλοιάρια από το λιμάνι της Πόθιας ή μέσω μονοπατιού από τη μονή της Αγίας Αικατερίνης. Η Μονή των Αγίων Πάντων όπου μόνασε ο Άγιος Σάββας (1862-1948) βρίσκεται στην κορυφή της οροσειράς που χωρίζει τους Βοθύνους από την Πόθια.

2.2.2.3.10 Βαθύ

Το Βαθύ ή ο Βαθύς βρίσκεται 11 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της πόλης Πόθιας και είναι το μόνο μέρος της Καλύμνου με τη μεγαλύτερη και περισσότερη γόνιμη κοιλάδα. Μια εντυπωσιακή και καταπράσινη κοιλάδα εντυπωσιάζει και γοητεύει τον επισκέπτη ξεκινώντας από το λιμανάκι της Ρίνας μέχρι την περιοχή Στημένα. Οι επισκέπτες μέσα από οδικές διαδρομές ή και περιπάτους μπορούν να απολαύσουν μοναδικές ομορφιές και σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους. Με μικρά θαλάσσια σκάφη πραγματοποιούνται επισκέψεις στο προϊστορικό σπήλαιο Δασκαλιό στην είσοδο του λιμανιού της Ρίνας. Λίγα μέτρα από το λιμάνι της Ρίνας υπάρχει ένα φυσικό ενυδρείο το οποίο αποτελεί μοναδικό αξιοθέατο. Στο λιμάνι της Ρίνας λειτουργεί ναυπηγείο σκαφών καθώς και ασφαλές αγκυροβόλιο για την υποδοχή τουριστικών σκαφών αναψυχής.

Στη Ρίνα λειτουργούν ξενοδοχεία, παραδοσιακές ταβέρνες και καφετέριες προσφέροντας διάφορες γαστρονομικές απολαύσεις και παραδοσιακά φαγητά.

2.2.2.3.11 Αργινώντα

Βρίσκεται 3 χιλιόμετρα μετά το Μασούρι στον δρόμο προς Εμπορείο, στη βορειοδυτική πλευρά της Καλύμνου και απέχει 16,5 χιλιόμετρα από την Πόθια.

Τα πεντακάθαρα γαλαζοπράσινα νερά της, τα στρογγυλεμένα βότσαλα και τα δέντρα που περιτριγυρίζουν όλο τον κόλπο δημιουργούν ένα πανέμορφο τοπίο και είναι ιδανική για αναγνώριση του βυθού με μάσκα.

2.2.3 Τεχνικές – Μεταφορικές Υποδομές

2.2.3.1 Υποδομές Μεταφορών

2.2.3.1.1 Μεταφορές από και προς την Κάλυμνο

Μεταφορές με πλοίο

Η Κάλυμνος απέχει 183 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά και 85 ναυτικά μίλια από τη Ρόδο, με τα λιμάνια των οποίων συνδέεται με τακτικά ακτοπλοϊκά δρομολόγια.

Η ακτοπλοϊκή σύνδεση εξυπηρετείται κυρίως από το λιμάνι στην Πόθια. Οι λιμενικές και θαλάσσιες δραστηριότητες καλύπτονται από το Λιμεναρχείο Καλύμνου και το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο. Πλοία για το νησί ξεκινούν από τον Πειραιά για απ' ευθείας προσέγγιση, αλλά και από την Κω ή το Μαστιχάρι σε περίπτωση που επιλέξει κάποιος να ταξιδέψει μέσω Κω όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως. Η διάρκεια του ταξιδιού από τον Πειραιά είναι 10 έως 12 ώρες με συμβατικά πλοία, ανάλογα τις ενδιάμεσες στάσεις.

Το ταξίδι με πλοίο από το Μαστιχάρι μέχρι την Κάλυμνο, κυμαίνεται από 20 έως 45 λεπτά, ανάλογα με το μέσο που θα χρησιμοποιηθεί.

Μεταφορές με αεροπλάνο

Το αεροδρόμιο της Καλύμνου εγκαινιάστηκε και λειτουργήσε πρώτη φορά το 2006, και εξυπηρετεί μόνο πτήσεις εσωτερικού. Ο αερολιμένας Καλύμνου, βρίσκεται στην περιοχή Άργος, σε απόσταση 10-15 λεπτά από την Πόθια. Εναλλακτική λύση για την αεροπορική προσέγγιση της Καλύμνου, αποτελεί η πτήση έως τη γειτονική Κω. Μπορεί να βρει κάποιος δρομολόγια έως το αεροδρόμιο της Κω, και κατόπιν με

ταχύπλοο ή συμβατικό Ferry Boat από το Μαστιχάρι, το οποίο μπορεί να προσεγγίσει απ' ευθείας από τον Διεθνή Αερολιμένα Κω με ταξί ή λεωφορείο. Μεταφορές εντός του νησιού

Το εσωτερικό οδικό δίκτυο ανέρχεται σε μήκος πάνω 85 km, εκ των οποίων το συνολικό μήκος ασφαλτοστρωμένων δρόμων ανέρχεται σε πάνω από 70 km.

2.2.3.2 Υποδομές Ύδρευσης - Άρδευσης

Η ύδρευση πραγματοποιείται από γεωτρήσεις⁶ που υπάρχουν στο νησί. Από την υπεράντληση, κάποιες απ' αυτές βγάζουν υφάλμυρο νερό και επειδή το νερό απ' όλες τις γεωτρήσεις, αναμιγνύεται για να καλύψει τις ανάγκες του νησιού, το νερό του δικτύου καταλήγει να είναι υφάλμυρο γι' αυτό και δεν χρησιμοποιείται ως πόσιμο. Προ καιρού, τοποθετήθηκαν βρύσες σε κάποια σημεία της Πόθιας, απ' όπου οι κάτοικοι μπορούν να προμηθευτούν πόσιμο νερό με χαμηλό κόστος. Το νερό αυτό προέρχεται από γεωτρήσεις στο Βαθύ. Επιπλέον, το δίκτυο της ύδρευσης θεωρείται πεπαλαιωμένο και οι ποσότητες νερού επαρκούν οριακά (ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες).

Επίσης, στο παρελθόν ολοκληρώθηκε έργο προμήθειας και εγκατάστασης δύο μονάδων αφαλάτωσης, στα νησιά της Ψερίμου και της Τελένδου. Η συνολική επιλέξιμη δαπάνη ήταν 583.000€.⁷

Η άρδευση των καλλιεργειών γίνεται από πηγάδια που υπάρχουν στην περιοχή Βαθύ. Επίσης στην περιοχή Βαθύ υπάρχει λιμνοδεξαμενή εξωποτάμια με ακάλυπτη μεμβράνη που τροφοδοτείται από τα όμβρια ύδατα τεσσάρων χειμάρρων της περιοχής, με ωφέλιμο όγκο 155.000 m³ και πηγή χρηματοδότησης το ΙΙ ΚΠΣ. Το έργο αποπερατώθηκε το 1998, και τα έργα αξιοποίησης του ολοκληρώθηκαν το 2008, με πηγή χρηματοδότησης το ΙΙΙ ΚΠΣ (ΠΕΠ 2000-2006)

Πίνακας δεξαμενών ύδατος		
α/α	Θέση	Χωρητικότητα m ³
1	Φραγκουλιά	1.600
2	Κάστρο	5
3	Αγ. Κατερίνα	2
4	Αργινώντα	12
5	Γήπεδο (Βαθύ)	150
6	Κολητήρι	200
7	Νινή	150
Σύνολα		2.119

Πίνακας 11: Λίστα δεξαμενών ύδατος⁸

Οι μετρήσεις ελέγχου ποιότητας, γίνονται στο Γ.Χ.Κ και στη Χημική Υπηρεσία Ρόδου με προγραμματισμένες δειγματοληψίες. Οι διαδικασίες εξυγίανσης του νερού γίνονται με φιλτράρισμα και με απολύμανση με υποχλωριώδες νάτριο.

⁶Υπάρχουν τουλάχιστον 26 γεωτρήσεις, μία λιμνοδεξαμενή στο Βαθύ χωρητικότητας 200.000 m³ και τουλάχιστον 7 δεξαμενές ύδατος.

Πηγή: ⁷ <https://devak.kalymnos.gov.gr/index.php/el/>

⁸ Με κάθε επιφύλαξη, για πιθανές αλλαγές

2.2.3.3 Υποδομές Αποχέτευσης Όμβριων και Ακαθάρτων

Στις περιοχές Πόθιας και Χώρας υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης με κάλυψη 90% περίπου. Στις τουριστικές περιοχές το δίκτυο δεν έχει τεθεί σε λειτουργία. Τα λύματα καταλήγουν στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ) που κατασκευάστηκαν πρόσφατα. Οι υπόλοιπες περιοχές χρησιμοποιούν βόθρους.

Εικόνα 2-1: Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων

2.2.3.4 Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων

Ο Δήμος Καλυμνίων, λόγω τουριστικής κίνησης (παραθεριστές και επισκέπτες ειδικού τουρισμού όπως αναρριχητές) παρουσιάζει εποχιακές διακυμάνσεις στην παραγωγή απορριμμάτων. Ως εκ τούτου κρίνεται αναγκαίο να χωριστεί το έτος σε επιμέρους χρονικές περιόδους, προκειμένου να γίνει ορθολογικότερη προσέγγιση της ετήσιας ποσότητας παραγόμενων απορριμμάτων.

Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα στερεά απόβλητα, προκειμένου να γίνει δυνατή η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εικόνας αναφορικά με το ζήτημα. Από εκεί και πέρα, από έτος σε έτος, υπάρχουν διακυμάνσεις, που σε κάθε περίπτωση δεν αναιρούν την αξία των συμπερασμάτων.

1^η περίοδος: Ιανουάριος – Φεβρουάριος - Μάρτιος – Νοέμβριος – Δεκέμβριος

Η περίοδος χαρακτηρίζεται από πλήρη έλλειψη τουριστικής κίνησης, με την εξαίρεση της παρουσίας αναρριχητών. Ως εκ τούτου, οι παραγόμενες ποσότητες προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από τους μόνιμους κατοίκους του Δήμου. Ο επόμενος πίνακας απεικονίζει τον τρόπο υπολογισμού των παραγόμενων ποσοτήτων απορριμμάτων κατά την 1η περίοδο, ποσότητα η οποία ανέρχεται σε 24.514 kg/ημέρα x 150 ημέρες = 3.677.000 Kg ή 3.677 tn

Νησί	Κάτοικοι	kg/κάτοικοι/ ημέρα	kg/ημέρα
Κάλυμνος	16.257	1,5	24.386
Ψέριμος	130	0,7	91
Τέλενδος	54	0,7	38
Σύνολο	16.441		24.514

Πίνακας 12: Παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων κατά την 1η περίοδο

2^η περίοδος: Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος - Σεπτέμβριος – Οκτώβριος

Ο μήνας Απρίλιος θεωρείται ως ο μήνας έναρξης της τουριστικής περιόδου, δεδομένου ότι ακολουθεί η περίοδος του Πάσχα με σημαντική παρουσία ελλήνων παραθεριστών, ενώ η παρουσία αναρριχητών εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα αισθητή. Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο αρχίζει η πτώση της τουριστικής κίνησης, ακολουθούμενη από μείωση της παραγωγής απορριμμάτων.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο εποχικός πληθυσμός αυτές τις περιόδους αντιστοιχεί στο 20% του μέγιστου εποχικού πληθυσμού που παρουσιάζεται κατά την 3η χρονική περίοδο. Η συνολική ποσότητα που παράγεται καθημερινά την περίοδο αυτή είναι το άθροισμα της ημερήσιας παραγόμενης ποσότητας των μόνιμων κατοίκων και των τουριστών (εκτιμάται ότι η ημερήσια παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων ενός τουρίστα ανέρχεται σε 1.2 kg/ημέρα).

Ως εκ τούτου οι παραγόμενες ποσότητες είναι :

$$24.514 \text{ kg/ημέρα} + (1.322 \text{ άτομα} \times 1,2 \text{ kg/ημέρα}) = 26.100 \text{ kg/ημέρα.}$$

$$26.100 \text{ kg/ημέρα} \times 150 \text{ ημέρες} = 3.915.000 \text{ Kg ή } 3.915 \text{ tn}$$

3η περίοδος: Ιούλιος – Αύγουστος

Πρόκειται για την περίοδο με την μεγαλύτερη τουριστική κίνηση οπότε και το μεγαλύτερο άθροισμα μόνιμου και εποχικού πληθυσμού.

Ομοίως υπολογίζεται η παραγόμενη ποσότητα και αυτής της περιόδου:

$$24.514 \text{ kg/ημέρα} + (6.610 \text{ άτομα} \times 1,2 \text{ kg/ημέρα}) = 32.446 \text{ kg/ημέρα}$$

$$32.446 \text{ kg/ημέρα} \times 60 \text{ ημέρες} = 1.946.760 \text{ Kg ή } 1.947 \text{ tn}$$

Αθροίζοντας τις παραγόμενες ποσότητες των επί μέρους περιόδων, η συνολική ετήσια παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων στην Κάλυμνο εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 9.539 tn.

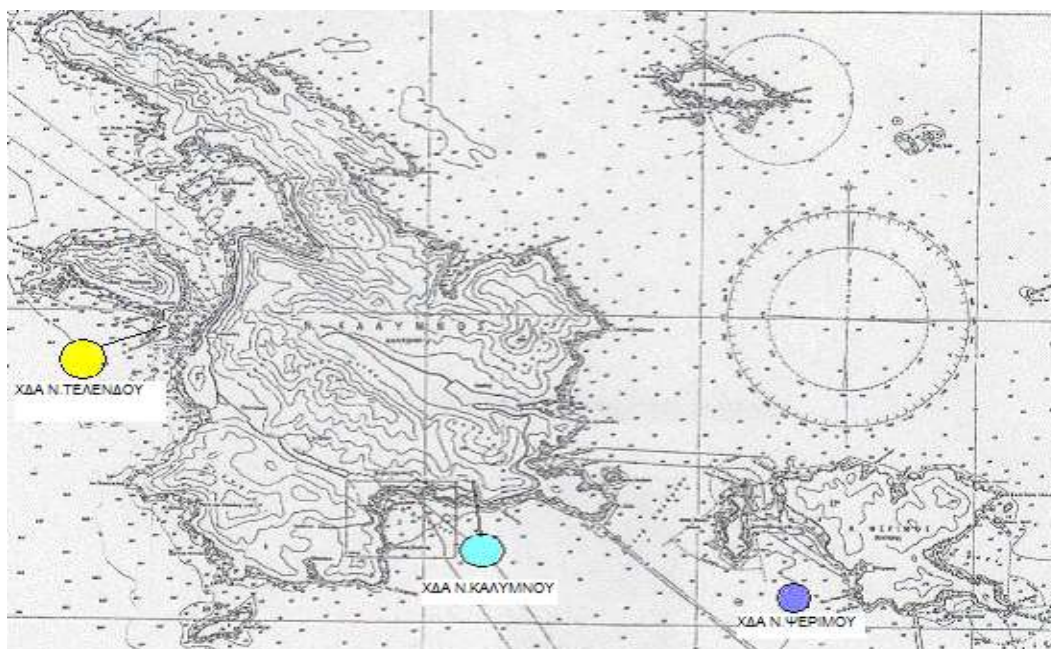
Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι ποσότητες των απορριμμάτων που παράγονται κατά τις τρεις χρονικές περιόδους καθώς και η συμμετοχή σε αυτές του μόνιμου και εποχικού πληθυσμού.

Κατηγορία πληθυσμού	1 ^η περίοδος	2 ^η περίοδος	3 ^η περίοδος	Σύνολα
Μόνιμος Πληθυσμός	3.677	3.677	1.471	8.825
Εποχιακός πληθυσμός	-	238	476	714
Σύνολα	3.680	3.920	1.960	9.539

Πίνακας 13: Ποσότητες απορριμμάτων κατά τις τρεις χρονικές περιόδους και η συμμετοχή του μόνιμου και εποχικού πληθυσμού

2.2.3.4.1 Υφιστάμενη Οργάνωση Διάθεσης Απορριμμάτων

Στην Κάλυμνο υπάρχει ένας ΧΑΔΑ όπου εναποτίθενται όλα τα συλλεγόμενα απορρίμματα. Βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Αποβλήτων (Ο.Ε.Δ.Α.). Στην Ψέριμο και την Τέλενδο λειτουργούσαν τοπικοί ΧΑΔΑ. Τα τελευταία 2 χρόνια ο Δήμος κατήργησε τους ΧΑΔΑ των νησιών και τα απορρίμματα πλέον μεταφέρονται ακτοπλοϊκώς στην Κάλυμνο. Στην Καλόλιμνο η συλλογή των απορριμμάτων διενεργείται από το στρατιωτικό προσωπικό του εκεί φυλακίου. Στα υπόλοιπα νησιά του Δήμου Καλυμνίων και στις μη προσβάσιμες παραλίες της Καλύμνου η καθαριότητα διενεργείται από εθελοντικές πρωτοβουλίες με την στήριξη του Δήμου. Οι εν λειτουργία ΧΑΔΑ, οι τοποθεσίες των οποίων απεικονίζονται στον επόμενο χάρτη, δεν διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, έτσι ώστε οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την λειτουργία τους να είναι οι ελάχιστες δυνατές.

Εικόνα 2-2: Τοποθεσίες των εν λειτουργία ΧΑΔΑ

2.2.3.4.2 Εναλλακτική Διαχείριση Αποβλήτων

Παλαιότερα είχε γίνει προσπάθεια διαχωρισμού αλουμινίου και χαρτιού με την τοποθέτηση ξεχωριστών κάδων σε κεντρικούς δρόμους στην Κάλυμνο με μεγάλη ανταπόκριση των κατοίκων. Όμως η έλλειψη αποθηκευτικού χώρου είχε ως συνέπεια τα ανακυκλώσιμα υλικά να καταλήξουν στον χώρο διάθεσης του νησιού. Σήμερα είναι σε εξέλιξη ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης ηλεκτρονικών συσκευών, ενώ παράλληλα επαναπροσδιορίζεται το πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού.

Τα προβλήματα αργής ανάπτυξης των συστημάτων ανακύκλωσης εντοπίζονται κυρίως στην χαμηλή οργανωτική και στελεχιακή δυναμικότητα του Δήμου.

Δραστηριότητες - Δρομολόγια - Εξοπλισμός Διαχείρισης - Ποσότητες

Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία από την αρμόδια υπηρεσία, ο μέσος όγκος των οικιακών απορριμμάτων για τα οποία γίνεται αποκομιδή ανέρχεται σε 11.150 τόνους ετησίως. Τα στοιχεία των δραστηριοτήτων παρουσιάζονται αναλυτικότερα παρακάτω:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΣΤΟΧΟΙ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ
Αποκομιδή οικιακών απορριμμάτων (από συμβατικούς κάδους)	7.680 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή οικιακών απορριμμάτων (από 60 υπόγειους κάδους)	3.470 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή ογκωδών αντικειμένων	1.000 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή απορριμμάτων και καθαρισμός νήσου Ψερίμου	50 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή απορριμμάτων και καθαρισμός νήσου Τελένδου	50 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Καθαρισμός δρόμων (μηχαν. σκούπες)	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗΣ ΒΛΑΒΗΣ ΣΑΡΩΘΡΟΥ
Καθαρισμός δρόμων (με οδοκαθαριστές και καροτσάκια)	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Καθαρισμός παραλιών	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ 12 ΓΙΑ 6 ΜΗΝΕΣ ΑΠΟ ΜΑΙΟ ΕΩΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟ
Καθαρισμός Δημοτικών Τουαλετών	ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ 5 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥΑΛΕΤΩΝ
Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων κλπ	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Διευθέτηση της υπάρχουσας χωματερής	Καθημερινή διευθέτηση της χωματερής με μόνιμο υπάλληλο χειριστή βαρέου μηχανήματος (Ερπύστριας)
Φύλαξη γκαράζ	2 ΑΤΟΜΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
Περισυλλογή αδέσποτων ζώων	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Πίνακας 14: Δραστηριότητες καθαριότητας και ανακύκλωσης

Σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία καθαριότητας, ο διαθέσιμος εξοπλισμός για την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων, παρουσιάζεται παρακάτω:

<u>ΥΠΗΡΕΣΙΑ/ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΟΧΗΜΑ</u>	<u>ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ</u>	<u>ΕΤΟΣ 1ης Κυκλ.</u>	<u>*ΜΑΡΚΑ</u>	<u>ΜΟΝΤΕΛΟ</u>	<u>ΕΙΔΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ (Όπως αναφέρεται στην άδεια κυκλοφορίας)</u>	<u>ΚΥΒΙΣΜΟΣ</u>	<u>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ</u>
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2010	2010	PIAGGIO	PORTER MAXXI	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	1296	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2005	2005	PIAGGIO	PORTER MAXXI	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	1300	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΓΚΟΔΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2007	2007	MITSUBISHI	FE 01T	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 18	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1996	1996	MERCEDES	1314K/31	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 36	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1996	1996	MERCEDES	814/37	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 36	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2005	2005	VOLVO	FLH 4X2R	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 33	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2014	2014	DAF TRUKS NV	L2EN3	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	6693	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 15: Διαθέσιμος εξοπλισμός για υλοποίηση δράσεων καθαριότητας και ανακύκλωσης

2.2.3.5 Υποδομές Ενέργειας και Αξιοποίηση ΑΠΕ

Η ενεργειακή υποδομή αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από το δίκτυο της ηλεκτρικής ενέργειας.

Υπάρχει ένα εργοστάσιο ΔΕΗ ΑΣΠ ΚΑΛΥΜΝΟΥ στην περιοχή Λαφάσι. Αξιοσημείωτη είναι η δημιουργία 11 μονάδων φωτοβολταϊκών συστημάτων, συνολικής δυναμικότητας 1.100 KW.

Στην περιοχή λειτουργούν 2 γραμμές μεταφοράς των 20kW: 2 Καλύμνου (EP210, EP270), 2 διασυνδετικές Καλύμνου-Κω (EP220, EP280) και 2 Καλύμνου-Λέρου (EP230, EP260). Οι τελευταίες τροφοδοτούν και τους Λειψούς. Προς το παρόν δεν γίνεται χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες θεωρούνται ιδιαίτερα ευνοϊκές.

Σε γενικές γραμμές, η παροχή ενέργειας παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα επάρκειας και τροφοδοσίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω δράσεις σχετικές με τη βελτίωση διαχείρισης ενέργειας

- Εγκατάσταση Ολοκληρωμένου Συστήματος Τηλεδιαχείρισης Δικτύου Ηλεκτροφωτισμού με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας και τη Βελτίωση Διαχείρισης πόρων.
- Ύπαρξη μελέτης για εγκατάσταση αυτόνομων φωτιστικών στους δρόμους-προς Βαθύ,Καστέλι-Εμπορείος, Περιφερειακός Μασουριού, Βλυχάδια και διαφόρων δυσπρόσιτων και μη περιοχών Καλύμνου,Τελένδου και Ψερίμου που στερούνται επαρκούς δημοτικού φωτισμού. Πρόκειται για μια τεχνολογία η οποία δεν απαιτεί ηλεκτρολογική εγκατάσταση σύνδεσης με το δίκτυο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος.

2.2.3.6 Υποδομές Τηλεπικοινωνιών, Ενέργειας και Αξιοποίηση ΑΠΕ

Το δίκτυο του ΟΤΕ καλύπτει πλήρως τις σύγχρονες ανάγκες επικοινωνίας. Παρακάτω παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση με βάση τα στοιχεία του 2011:

- Οι συνδέσεις στο σύνολο της Καλύμνου ανέρχονται σε 7.839
- Το ποσοστό ψηφιοποίησης τηλεφωνικού δικτύου είναι 100%
- Η συνολική κάλυψη κατοικιών φτάνει τις 4.753
- Οι συνδέσεις PSDN φτάνουν τις 6.775
- Οι συνδέσεις ISDN είναι 532

- Οι συνδέσεις ADSL είναι 1.018

Πρέπει να αναφερθεί ότι 2018 έγιναν εργασίες τοποθέτησης δικτύου οπτικών ινών σε σημαντικό τμήμα του κορμού του οδικού δικτύου του νησιού, με αποτέλεσμα να προσφέρονται πακέτα σύνδεσης στο ίντερνετ με ταχύτητες 50Mbps και άνω

2.2.4 Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες
<u>Προβλήματα</u> - Μη επάρκεια υφιστάμενου οδικού δικτύου για την κάλυψη των αναγκών όλων των περιοχών του Δήμου και ανάγκη επέκτασης του. - Κακή κατάσταση μέρους υφιστάμενου οδικού δικτύου και ανάγκη διορθωτικών παρεμβάσεων. - Μη επάρκεια και ποιότητα πεζοδρομίων και πεζοδρόμων για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των πεζών. - Μη ύπαρξη κανονιστικού πλαισίου για την αποφυγή κατάληψης των πεζοδρόμων και καταστροφής αυτών - Έλλειψη κοινοχρήστων χώρων και χώρων πρασίνου. - μειωμένη κάθετη και οριζόντια σήμανση και κακή κατάσταση του ασφαλτοτάπητα, στο οδικό δίκτυο - ανεπαρκής συλλογή ποσότητας νερού από τη λιμνοδεξαμενή του Βαθύ - μη εκμετάλλευση της θερμομεταλλικής πηγής στα Θέρμα - πεπαλαιωμένο δίκτυο ύδρευσης - πρόβλημα υφαλμύρωσης λόγω υπεράντλησης, τους θερινούς μήνες - ανεπαρκείς ποσότητες νερού - Απουσία δικτύων κοινής ωφέλειας (αποχέτευση όμβριων και ακαθάρτων). - παράνομη λειτουργία ΧΑΔΑ - Μηχανικές βλάβες σε οχήματα καθαριότητας και έλλειψη προσωπικού καθαριότητας - Ελλείψεις σε πόρους της υπηρεσίας καθαριότητας - Προβλήματα επάρκειας και τροφοδοσίας	<u>Δυνατότητες</u> - Ιδιαίτερη γεωμορφολογία, συνδυασμός βουνού και θάλασσας, ποικιλομορφία ακτών, απόκρημνων βράχων - Πλήθος βοτάνων - Σπάνια είδη πουλιών - Ήπιο κλίμα και υψηλή ηλιοφάνεια - Όμορφα σπήλαια - Εξαιρετικά δείγματα αρχιτεκτονικής (π.χ. νεοκλασικά σπίτια) - Ύπαρξη εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων - Σύναψη συνεργασιών σε θέματα ανακύκλωσης - Κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του νησιού από ευρυζωνικά δίκτυα - Συμμετοχή του Δήμου στο δίκτυο «Δάφνη» <u>Ευκαιρίες</u> - Εκμετάλλευση νέων τεχνολογιών - Εκμετάλλευση χρηματοδοτικών εργαλείων για αντιμετώπιση των διαχρονικών προβλημάτων και βελτιώσεις.

στον τομέα της ενέργειας

Κίνδυνοι / Περιορισμοί

- Η γενικότερη κοινωνική, πολιτική και οικονομική κατάσταση

Κρίσιμα ζητήματα

Σχετικά με τον τομέα του Περιβάλλοντος και της Ποιότητας Ζωής, ο Δήμος Καλυμνίων, πρέπει να δώσει έμφαση στα παρακάτω:

1. Περιβάλλον και πράσινη ανάπτυξη
2. Καθαριότητα
3. Ανακύκλωση
4. Υποδομές (οδικό δίκτυο, αποχέτευση, ύδρευση κλπ)

Πίνακας 16: Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητας ζωής

2.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

2.3.1 Υποδομές Υγείας και Κοινωνική Υποδομή

2.3.1.1 Δομές Υγείας

Η Κάλυμνος διαθέτει ένα Γενικό Νοσοκομείο, ένα Κέντρο Υγείας ενσωματωμένο στο Νοσοκομείο και Περιφερειακά Ιατρεία.

Στο νησί ασκούν το επάγγελμα κατά προσέγγιση 65 ιατροί, εκ των οποίων ορισμένοι υπηρετούν στο νοσοκομείο και ορισμένοι ασκούν ιδιωτική ιατρική.

Το Γενικό Νοσοκομείο- Κέντρο Υγείας Καλύμνου «Βουβάλειο», έχει αναπτύξει τον Παθολογικό Τομέα και τον Χειρουργικό Τομέα, και στον Εργαστηριακό Τομέα λειτουργούν Μικροβιολογικό και Ακτινολογικό- Ακτινοδιαγνωστικό εργαστήριο. Το Νοσοκομείο κτιριακά και οργανικά συμπεριλαμβάνει και τα Ιατρεία του ως Κέντρου Υγείας. Επίσης λειτουργεί Θάλαμος Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας πολύ σημαντικός για αντιμετώπιση της νόσου των Δυτών, που σχετίζεται άμεσα με την Κάλυμνο λόγω της αυξημένης ανάπτυξης που παρατηρείται στο νησί στον τομέα της σπογγαλιείας.

2.3.1.2 Δομές Κοινωνικής Στήριξης

Στο Δήμο Καλυμνίων εντοπίζονται σημαντικές υποδομές/ προγράμματα Κοινωνικής Στήριξης, όπως οι παρακάτω:

Α)Βρεφονηπιακοί σταθμοί

Β) Κέντρο Κοινότητας Δήμου Καλυμνίων

2.3.1.3 Προτεραιότητες κατοίκων στην παροχή κοινωνικής φροντίδας

Το ΕΚΚΕ κατά την διάρκεια της έρευνάς του, για τον εντοπισμό ομάδων κοινωνικού αποκλεισμού με δειγματοληψία, θέλοντας να ερευνήσει τις προτεραιότητες που θέτουν οι κάτοικοι στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, παρουσίασε τον παρακάτω πίνακα.

Απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες Καλύμνου	
Υπηρεσίες	%
Φροντίδας ηλικιωμένων	10,58
Υποστήριξης ΑΜΕΑ	11,71
Φροντίδας βρεφών και παιδιών προσχολικής ηλικίας	7,68
<i>Πληροφόρησης για εργασιακά θέματα</i>	<i>23,80</i>
<i>Πληροφόρησης για κοινωνικά θέματα</i>	<i>13,73</i>
<i>Πληροφόρησης για γενικά θέματα</i>	<i>14,74</i>
Δημοτικές	11,34
ΔΞ/ΔΑ	1,64
Άλλη υπηρεσία	4,78
Σύνολο	100,00
Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου	

Πίνακας 17: Προτεραιότητες στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)

2.3.1.4 Ανάλυση SWOT: Κοινωνική Υποδομή – Υποδομές Υγείας

Προβλήματα και περιορισμοί

Δυνατότητες και ευκαιρίες

Προβλήματα

- Ανεπαρκείς υποδομές υγείας και κοινωνικής μέριμνας στο νησί
- Έλλειψη πόρων
- Δυσκολίες πρόσβασης για ΑΜΕΑ στο Δήμο
- Η οικονομική κρίση και η συνεχώς αυξανόμενη συμπίεση των εισοδημάτων των νοικοκυριών οδηγούν σε σοβαρά αδιέξοδα με συνέπεια να αυξάνεται ο αριθμός των οικογενειών και των ατόμων που χρήζουν και αιτούνται κοινωνικής βοήθειας.

Κίνδυνοι / Περιορισμοί

- Η οικονομική κρίση συμπιέζει τις κρατικές επιχορηγήσεις.
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού.

Δυνατότητες

- Απαιτείται η συνεργασία με την τοπική κοινωνία, τους δημότες και τους φορείς τους
- Ενθάρρυνση ουσιαστικής συμμετοχής των δημοτών, πρακτικές ενδυνάμωσης, ιδιαίτερα των ασθενέστερων ομάδων, προαγωγή κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και δράσεων του νέου ΕΣΠΑ και άλλων χρηματοδοτήσεων

Κρίσιμα ζητήματα

- Αναβάθμιση προσφοράς κοινωνικών υπηρεσιών στον Δήμο, με παράλληλη εξεύρεση οικονομικών πόρων και συμμετοχή σε κοινωνικά προγράμματα.
- Συστηματική καταγραφή κοινωνικών μεγεθών στο Δήμο
- Οργανωτική Αναδιοργάνωση του συνόλου των Δομών του Κοινωνικού τομέα
- Βελτίωση υπαρχουσών ή απόκτηση Ιδιοκτητων κτιριακών εγκαταστάσεων με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή για διάφορες κοινωνικές υποδομές
- Εξασφάλιση επαρκούς και μόνιμου προσωπικού για τις δομές υγείας και κοινωνικής μέριμνας, και συνεχής επιμόρφωσή του
- Υποστήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών
- Δημιουργία ΚΑΠΗ
- Βελτίωση υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων και προγραμμάτων υγείας
- Βελτίωση υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας νηπίων και νεολαίας
- Προστασία ατόμων με ειδικές δεξιότητες

2.3.2 Πολιτισμός- Αθλητισμός**2.3.2.1 Χώροι και Μνημεία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς****2.3.2.1.1 Αρχαιολογικοί χώροι προϊστορικών και ιστορικών χρόνων**

Από τους **προϊστορικούς χρόνους** τα παλαιότερα ίχνη κατοίκησης στο νησί ανάγονται στην Νεότερη και Τελική Νεολιθική (5300-3200 π. Χ.) και εντοπίστηκαν σε σπήλαια και άλλες θέσεις. Τα σημαντικότερα κατάλοιπα έχουν αποκαλυφθεί στα *σπήλαια Αγ. Βαρβάρα* (νότια πλαγιά Πόθιας), *Χοιρόμαντρες* (ανατολικά της Χώρας) και *Λασκαλιό* (στην είσοδο του λιμανιού της Ρίνας). Ευρήματα νεολιθικής

εγκατάστασης (εργαλεία, κεραμική και ειδώλια) ανασκάφηκαν και στο *λόφο της Περιστεριάς* (προϊστορικός οικισμός στο Βαθύ), το *Κάστρο της Χώρας*, τον *Κάστελλα* κ.λπ. Στην Μυκηναϊκή περίοδο (1600-1100 π. Χ.) τα αρχαιολογικά ευρήματα πληθαίνουν μαρτυρώντας τον αποικισμό των αχαϊκών φύλων στην Κάλυμνο και γενικότερα στην περιοχή των Δωδεκανήσων. Μυκηναϊκά κατάλοιπα έχουν επισημανθεί στο *σπήλαιο της Αγ. Βαρβάρας*, στην περιοχή του *κάστρου της Χρυσοχειριάς* κ.α. Το πληρέστερο όμως σύνολο ευρημάτων προέρχεται πάλι από το *σπήλαιο Δασκαλιό*, το οποίο αυτή την εποχή μετατρέπεται σε τόπο λατρείας, όπως δείχνουν τα τελετουργικά αγγεία και το χάλκινο ειδώλιο λατρευτή που βρέθηκαν στο εσωτερικό του.

Στους **ιστορικούς χρόνους** (11^{ος} π. Χ.–4^{ος} μ. Χ) ανήκουν πολλές από τις αρχαιολογικές θέσεις της Καλύμνου. Ανάμεσα σ' αυτές οι σημαντικότερες είναι:

- Το *Ιερό του Δηλίου Απόλλωνα* (νοτιοανατολικά του Δάμου, περιοχή Πηγάδια) που ιδρύεται στις αρχές της πρώτης χιλιετίας. Η πληθώρα πήλινων γραπτών ειδωλίων ταύρων και κριαριών αποτελεί ένδειξη της ιδιαίτερης σημασίας που απέκτησε ο χώρος ήδη από τα γεωμετρικά χρόνια. Η εξέλιξή του σε θρησκευτικό και πολιτικό κέντρο των καλυμνιακών δήμων και φυλών σημειώθηκε βαθμιαία στην αρχαϊκή και την κλασική εποχή. Πλούσια ευρήματα όπως μαρμάρινα αγάλματα, επιγραφές, ειδώλια κ.ά. παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την άσκηση της λατρείας καθώς και για την διοικητική οργάνωση της Καλύμνου. Το Ιερό γνώρισε την ύψιστη ακμή του κατά τη διάρκεια της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής, όταν εκτός από τον ιωνικού ρυθμού ναό του 4^{ου} αι. π. Χ. αφιερωμένο στον πολιούχο θεό, προστέθηκαν και άλλα μνημειακά οικοδομήματα λατρευτικού και πολιτικού χαρακτήρα (ναός του Ασκληπιού, θέατρο, γυμνάσιο, βουλευτήριο κ.ά.).
- *Δάμος* (Δήμος στα δωρικά), ο σημαντικότερος οικισμός της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής βρίσκεται στην περιοχή βόρεια του δρόμου Χώρα-Ελιές, όπου έχουν αποκαλυφθεί αξιόλογα λείψανα δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων (οικίες, εργαστήρια, λατρευτικοί χώροι κ.ά.) εκατέρωθεν ενός πλακόστρωτου κλιμακωτού δρόμου. Στα βόρεια του οικισμού σώζεται τμήμα του ισοδομικού τείχους του 4^{ου} αι. π. Χ. ενώ έξω από αυτό, σε κοντινή απόσταση, διακρίνονται λαξευτοί και θαλαμωτοί τάφοι. Στα νότια βρίσκονται τα κατάλοιπα επιβλητικού ρωμαϊκού λουτρού.
- *Οικισμός Κάστελλα*, στον Βαθύ. Η εγκατάσταση αυτή ακμάζει από τα Γεωμετρικά έως και τα κλασικά χρόνια. Λείψανα εντυπωσιακών κτισμάτων και εξαιρετικά ευρήματα (αγγεία, χάλκινα κοσμήματα) φανερώνουν τον πλούτο της περιοχής και τις αναπτυγμένες εμπορικές σχέσεις με τα γειτονικά νησιά και τα μικρασιατικά παράλια.
- *Οχυρό του Έμπολα* στον Βαθύ. Στους ελληνιστικούς χρόνους διαμορφώνονται πολλές οχυρές θέσεις για την αντιμετώπιση συγκρούσεων και πειρατικών επιδρομών. Εδώ διατηρείται επιβλητικό τείχος με μεγάλη πύλη στα ανατολικά ενώ σε κοντινή απόσταση βρίσκονται οι μνημειώδεις ορθογώνιοι πύργοι Φυλακές και Καστράκι, οι οποίοι λειτουργούσαν ως φρουκτωρίες και σε περίπτωση κινδύνου ειδοποιούσαν τους κατοίκους να καταφύγουν μέσα στο οχυρό του Έμπολα.

- *Οχυρό στο Καστρί*(βόρεια του Εμπορείου). Οχυρή θέση, (τείχος ενισχυμένο με αμυντικούς πύργους και πύλες) που χρονολογείται στα τέλη του 4^{ου}- αρχές 3^{ου} π. Χ. αιώνα. Η στρατηγική τοποθεσία του έδινε τη δυνατότητα εποπτείας της γύρω περιοχής, κυρίως του θαλάσσιου χώρου και του λιμανιού του Εμπορείου. Τα κτήρια στο εσωτερικό διατηρούνται μόνο μέχρι το ύψος των θεμελίων. Από αυτά ξεχωρίζει ένα επίμηκες οικοδόμημα που από τα ευρήματα συνάγεται ότι ήταν ελαιοτριβείο.
- *Πολυθάλαμος υστερορωμαϊκός τάφος*, κοντά στη Χώρα, στην περιοχή Φλασκάς. Η αρχαιολογική έρευνα αποκάλυψε αυτόν τον υπέργειο μνημειακό κτιστό τάφο, ο οποίος ήταν κατά το μεγαλύτερο μέρος συλημένος, αλλά τα λιγοστά ευρήματα φανερώνουν τη χρήση του έως τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους.

2.3.2.1.2 Παλαιοχριστιανικά Μνημεία

Τα περισσότερα και σημαντικότερα μνημεία του νησιού ανήκουν στους παλαιοχριστιανικούς χρόνους (4^{ος} -7^{ος} αι. μ. Χ.), γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Κάλυμνος βρισκόταν σε ιδιαίτερη ακμή εκείνη την περίοδο. Έτσι, στο νησί (αλλά και στα γειτονικά νησιά Τέλενδος και Ψέριμος) σώζονται τα λείψανα μεγάλου αριθμού παλαιοχριστιανικών βασιλικών (εικοσιτρείς στην Κάλυμνο, πέντε στην Τέλενδο και έξι στην Ψέριμο). Οι πιο σημαντικές είναι:

- *Χριστός της Ιερουσαλήμ*, ερειπωμένη τρίκλιτη βασιλική του 5^{ου} αι. στην περιοχή Λιμνιώτισσα, στο παλαιό τέμενος του Δηλίου Απόλλωνα. Για την οικοδόμησή της χρησιμοποιήθηκε αρχιτεκτονικό υλικό από τα αρχαία μνημεία. Ο ναός καταστράφηκε από τον σεισμό του 554 μ.Χ. Σήμερα διατηρείται σε καλή κατάσταση η αγίδα του ιερού βήματος και τμήμα του ψηφιδωτού δαπέδου.
- *Αγ. Σοφία*, παλαιοχριστιανική εκκλησία, στα νοτιοανατολικά του Χριστού της Ιερουσαλήμ, κτισμένη και αυτή από αρχαίο οικοδομικό υλικό. Πρόκειται για τα λείψανα ενός επιβλητικού τρίκογχου ναού του τέλους του 5^{ου}- αρχές 6^{ου} αι., που υπέστη σοβαρό πλήγμα από τον σεισμό, κατόπιν επισκευάστηκε και ξαναχρησιμοποιήθηκε ώπου εγκαταλείφθηκε οριστικά τον 7^ο αι. εξαιτίας των αραβικών επιδρομών. Το δάπεδο του ναού έφερε ψηφιδωτή διακόσμηση, μέρος της οποίας είναι ορατό και σήμερα.
- *Ζωοδόχος Πηγή*, μεγάλη τρίκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική με το όνομα του σημερινού ναυδρίου της. Διατηρείται σε ερειπιώδη κατάσταση ενώ τμήμα της, δυτικά του ιερού βήματος, έχει παρασυρθεί από τη θάλασσα εξαιτίας του σεισμού του 6^{ου} αι.
- *Ευαγγελίστρια*. Στην Πόθια, στο χώρο όπου άλλοτε βρισκόταν ο αρχαίος ναός της Αρτέμιδος υπάρχουν τα κατάλοιπα τρίκλιτης βασιλικής με μαρμάρινο δάπεδο στο κεντρικό κλίτος και ψηφιδωτά δάπεδα στα πλάγια κλίτη.
- *Αγ. Ιωάννης*. Στη δυτική πλευρά του νησιού, στην περιοχή Μελιτσάχα υπάρχουν τα ερείπια βασιλικής από την οποία διατηρούνται τμήματα του μαρμάρινου τέμπλου (θωράκια με παγώνια και πεσσίσκοι με σταυρούς) και το πολύχρωμο ψηφιδωτό του νάρθηκα που φέρει κτητορική επιγραφή. Στην

ίδια θέση προϋπήρχε δωρικός ναόςπιθανώς του Ποσειδώνα, όπως μαρτυρούν τα διάσπαρτα αρχιτεκτονικά λείψανα που εντοπίστηκαν στο χώρο.

Στον Βαθύ, περιοχή που γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση την παλαιοχριστιανική εποχή, υπάρχουν λείψανα από δεκατρείς παλαιοχριστιανικούς ναούς (Αγ.Σοφία, Αγ.Γεώργιος, Ανάσταση, Βασιλική οικοπέδου Χαλκίτη, Αγ. Ειρήνη, Ανώνυμη Εκκλησία, Θεολόγος, Τίμιος Σταυρός, Παλαιοπαναγιά, Πάνω Παναγιά, Ταξιάρχης, Αγ.Αντώνιος, Αγ.Άννα). Οι καλύτερα διατηρημένοι είναι οι εξής:

- *Αρχάγγελος Μιχαήλ Ταξιάρχης*. Εντυπωσιακή τρίκλιτη βασιλική των αρχών του 6^{ου} αι., στη δυτική πλευρά της κοιλάδας του Βαθύ, κτισμένη με οικοδομικό υλικό από το ελληνιστικό οχυρό του Έμπολα καθώς και αρχιτεκτονικά μέλη (τρίγλυφα, μετόπες κ.ά.) από ελληνιστικό τάφο Μακεδονικού τύπου. Διαθέτει τρεις εξωτερικές εισόδους, νάρθηκα και σύνθρονο. Στο νότιο κλίτος της υπάρχει πρόσκτισμα του 12^{ου} αι. (με διάφορα ασβεστωμένα παλαιοχριστιανικά αρχιτεκτονικά μέλη και εξαιρετική τοιχογραφική διακόσμηση). Το εσωτερικό του ναού (εκτός από το Ιερό Βήμα) χρησίμευσε ως νεκροταφείο κατά τους μεσοβυζαντινούς χρόνους, ενώ το δάπεδό του καλύπτεται στο μεσαίο κλίτος από πολύχρωμο ψηφιδωτό.
- *Παλαιοπαναγιά*. Βασιλική μεβαπτιστήριο στα βόρεια που σώζει μεγάλη κτιστή κολυμβήθρα σε σχήμα σταυρού. Για την οικοδόμηση της χρησιμοποιήθηκαν αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη, ενώ τα κιονόκρανα και οι κίονες του ναού εισήχθησαν από τα λατομεία της Προκονήσου. Το δάπεδο είναι διακοσμημένο με ψηφιδωτό εξαιρετικής ποιότητας με ποικίλα γεωμετρικά θέματα.
- *Τίμιος Σταυρός*, βασιλική με παρεκκλήσι στη νότια εξωτερική πλευρά, του Αγ. Κηρύκου. Από την βασιλική διατηρούνται τμήματα του ψηφιδωτού διακόσμου του νάρθηκα και του νότιου κλίτους.
- *Αγία Άννα*, η οποία διατηρεί ψηφιδωτή διακόσμηση στο δάπεδο του νότιου κλίτους.

Αξιόλογα είναι και τα κατάλοιπα των *παλαιοχριστιανικών οικισμών* στην Κάλυμνο:

- *Ελληνικά*. Γύρω από το λιμάνι της Ρίνας απλώνεται η καλύτερα ίσως διατηρημένη παλαιοχριστιανική εγκατάσταση της Ελλάδας, η οποία σημείωσε ιδιαίτερη άνθηση τον 5^ο – 6^ο αι. μ. Χ. Τον 7^ο αι. εγκαταλείφθηκε εξαιτίας των συχνών Αραβικών επιδρομών και επανακατοικήθηκε τον 10^ο αι. Ο οικισμός είναι διαμορφωμένος σε πυκνή διάταξη και περιλαμβάνει επτά παλαιοχριστιανικούς ναούς, οικίες, και δεξαμενές. Τα οικοδομήματα, σε ορισμένες περιπτώσεις σώζονται μέχρι το ύψος της στέγης σε εντυπωσιακή κατάσταση.
- *Εμπορείο*, οικισμός της ίδιας περιόδου στα βορειοδυτικά της Καλύμνου. Εδώ διατηρούνται τμήματα οικιών, ένα λουτρό καθώς και θεμέλια παλαιοχριστιανικής βασιλικής πάνω στην οποία έχει οικοδομηθεί ο ναός του Αγίου Γεωργίου.

Η **Τέλενδος** επίσης θεωρείται σημαντικό παλαιοχριστιανικό κέντρο, καθώς εκεί εντοπίζεται πληθώρα αξιόλογων μνημείων. Οι εκκλησίες ποικίλουν σε μέγεθος και αρχιτεκτονικό τύπο περιλαμβάνοντας συχνά προσκτίσματα (διακονικό, πρόθεση, βαπτιστήριο).

- *Αγ. Βασίλειος*, (αρχές 6^{ου} αι.): η πιο εντυπωσιακή και καλύτερα διατηρημένη τρίκλιτη βασιλική του νησιωτικού συμπλέγματος. Στα ανατολικά διακρίνεται η πολυγωνική ασπίδα του Ιερού καθώς και κατάλοιπα λουτρικής εγκατάστασης ενώ στα δυτικά ο νάρθηκας.
- *Παλαιά Παναγιά* (αρχές 6^{ου} αι.). Μεγάλη τρίκλιτη βασιλική με τρεις ασπίδες, νάρθηκα, βαπτιστήριο, υδατοδεξαμενή και άλλα προσκτίσματα (κλιμακοστάσιο, πρόθεση, διακονικό κ.ά.).
- *Αγ. Τριάδα*. Νοτιοδυτικά του οικισμού, στη θέση Χόχλακας βρίσκονται τα κατάλοιπα αυτής της τρίκλιτης βασιλικής, η οποία διαθέτει τρεις ημικυκλικές ασπίδες στα ανατολικά, νάρθηκα στα δυτικά και δύο προσκτίσματα κατά μήκος των πλάγιων κλιτών. Το δάπεδο ήταν διακοσμημένο με μαρμαροθέτημα.
- *Κοίμηση της Θεοτόκου*, βασιλική με τριάψιδο ιερό στα ανατολικά, νάρθηκα και αίθριο στα δυτικά. Στα νότια περιλαμβάνει μικρό κοιμητηριακό πρόσκτισμα, την Πέρα Παναγιά.

Στο νησί σώζονται επίσης λείψανα παλαιοχριστιανικών λουτρών: α) του Αγ. Χαραλάμπους με τρεις κύριες αίθουσες και ομώνυμο ναύδριο και β) λουτρικό συγκρότημα στο οικόπεδο Λουλουδιάπου απαρτίζεται από επικοινωνούντα διαμερίσματα.

Στη θέση Θολάρια εκτείνεται ηνεκρόπολητης ίδιας εποχής, από την οποία διατηρούνται εννέα υπέργεια ταφικά οικοδομήματα. Νοτιοδυτικά υπάρχει επιμήκης ανιδωτή κοιμητηριακή εκκλησία.

2.3.2.1.3 Βυζαντινά Μνημεία

Κατά την περίοδο αυτή πραγματοποιούνται συχνές θαλάσσιες επιδρομές αραβικών φύλων, γεγονός που οδηγεί στην εγκατάλειψη των παραθαλάσσιων οικισμών και στην αναζήτηση ασφαλέστερων θέσεων στην ενδοχώρα. Κατά συνέπεια δημιουργούνται *οχυρωμένοι οικισμοί*. Οι πιο σημαντικοί είναι ο οικισμός στον Αγ. Κωνσταντίνο στην Τέλενδο και εκείνος στο Καστέλι στη δυτική ακτή της Καλύμνου, ο ένας απέναντι στον άλλο για να ελέγχουν τον θαλάσσιο δίαυλο μεταξύ Τελένδου και Καλύμνου.

- ο *Άγιος Κωνσταντίνος* (7^{ος} αι. ως τα τέλη του 10^{ου}) στη βόρεια ορεινή πλαγιά της Τελένδου, που περιβάλλεται από τείχος με εσωτερικά περιμετρικό διάδρομο και μια πύλη εισόδου. Στο εσωτερικό του οχυρού διατηρούνται κατάλοιπα οικιών, μεγάλη υδατοδεξαμενή και ερείπια μιας μονόχωρης βασιλικής, από την οποία σώζεται μόνο η ασπίδα του Ιερού Βήματος.
- Το *μικρό οχυρό Καστέλι*, κτισμένο στη δυτική ακτή της Καλύμνου, πάνω στο βραχώδη λόφο του ακρωτηρίου Ασπροπουντάρι, απέναντι από την Τέλενδο. Η στρατηγική θέση του επέτρεπε την οπτική επαφή και επικοινωνία με τους σύγχρονους του οχυρωμένους οικισμούς της Γαλατιανής και του Αγίου Κωνσταντίνου. Το οχυρό αξιοποιούσε τη φυσική διαίρεση του λόφου σε δύο επίπεδα με τρεις περιβόλους και ορθογώνιους πύργους, έτσι ώστε να αντιμετωπίζει επιθέσεις από στεριά και θάλασσα.

Στο εξωτερικό τείχος υπήρχαν πύλες, ενώ στο εσωτερικό διακρίνονται ακόμα ερειπωμένα κτήρια και υδατοδεξαμενές.

- *Οχυρωμένος οικισμός της Γαλατιανής* (7^{ος} αι.). Δημιουργήθηκε τον 7^ο αι. όταν κάτοικοι παραθαλάσσιων γειτονικών οικισμών μετοίκησαν στην ορεινή περιοχή της Γαλατιανής για να προστατευθούν από επιδρομές των Αράβων.

Οι βυζαντινοί ναοί της Καλύμνου μολονότι είναι συνήθως μικρών διαστάσεων φέρουν εσωτερική διακόσμηση με υψηλής ποιότητας τοιχογραφίες. Οι σπουδαιότεροι είναι:

- οι *Αγ. Απόστολοι* (10^{ος} - 11^{ος} αι. μ. Χ.) στο Άργος είναι το σημαντικότερο μεσοβυζαντινό μνημείο του νησιού. Ιδρυτής του θεωρείται ο Όσιος Χριστόδουλος που οικοδόμησε και την Μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο. Για αυτό το λόγο ο ναός αποτελεί μετόχι της Μονής αυτής. Ανήκει στον τύπο του τετράστυλου μεταβατικού σταυροειδούς εγγεγραμμένου και είναι κτισμένος από αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη. Στο εσωτερικό του σώζεται αξιόλογος τοιχογραφικός διάκοσμος του 12^{ου} και 13^{ου} αι.
- *Ταξιάρχης Μιχαήλ* (12^{ος} – 14^{ος} αι.), στη θέση Έμπολας στον Βαθύ, με εξαιρετη τοιχογραφική διακόσμηση. Πρόκειται για το βυζαντινό ναύδριο που αποτελεί πρόσκτημα της ομώνυμης παλαιοχριστιανικής βασιλικής των αρχών του 6^{ου} αι. (βλ. παραπάνω)
- *Όσιος Χριστόδουλος*, μονόχωρο καμαροσκεπές παρεκκλήσιο προσκολλημένο στο ναό των Αγ. Αποστόλων. Διατηρεί εντοιχισμένα παλαιοχριστιανικά και ελληνιστικά αρχιτεκτονικά μέλη.
- *Παναγία η Κυρά*, μονόχωρο καμαροσκεπές εκκλησάκι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου που βρίσκεται και αυτό στο οροπέδιο του Άργους. Οι εσωτερικές επιφάνειες του φέρουν τοιχογραφίες βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων.
- *Αγ. Νικόλαος*, στα Σκαλιά. Ναΐσκος του 13ου αι. που οικοδομήθηκε στο χώρο του ιερού της ομώνυμης παλαιοχριστιανικής εκκλησίας και φέρει υψηλής καλλιτεχνικής αξίας τοιχογραφίες.
- *Παναγία η Κυρά-Χωστή* του 11^{ου} αι., στην κοιλάδα του Βαθύ, νοτιοανατολικά της Ρίνας. Η προσωδυμία του ναού οφείλεται στο γεγονός, ότι ήταν κατά ένα μέρος καλυμμένος από τις προσχώσεις της εκεί πλαγιάς. Εντοιχισμένο παλαιοχριστιανικό οικοδομικό υλικό φανερώνει την ύπαρξη προγενέστερου ναού, ενώ στο εσωτερικό διατηρείται πλούσιος βυζαντινός ζωγραφικός διάκοσμος, κυρίως του 13^{ου} αι.
- Η *Αγ. Άννα* και ο *Αγ. Κήρυκος*, στο Βαθύ, σώζουν αξιόλογο επιτοίχιο ζωγραφικό διάκοσμο.
- *Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος*, στο δρόμο Πόθια-Βαθύ. Ο μονόχωρος, καμαροσκεπής ναΐσκος του είναι οικοδομημένος στα ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής. Από τον τοιχογραφικό διάκοσμο του εσωτερικού χώρου σώζεται μόνο μία παράσταση Δέησης στο τεταρτοσφαίριο της αγίδας.
- *Αγ. Θεόδωροι*, ο ελεύθερος σταυροειδής ναός με τρούλο στην περιοχή Βουκολιάπου φαίνεται από προγενέστερο οικοδομικό υλικό ότι κτίστηκε στους μεσοβυζαντινούς χρόνους στη θέση παλαιοχριστιανικής βασιλικής.

2.3.2.1.4 Μνημεία Μεταβυζαντινά και της περιόδου της Ιπποτοκρατίας

Στις αρχές του 14ου αι. Ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη έθεσαν υπό την κυριαρχία τους τα Δωδεκάνησα. Κατά την περίοδο της Ιπποτοκρατίας, χτίστηκαν δύο σημαντικά φρούρια στο νησί:

- το *Κάστρο της Χώρας ή Μεγάλο Κάστρο*. Αποτελεί ένα σημαντικό μνημειακό σύνολο, μια πραγματική καστροπολιτεία, αφού δεν ήταν μόνο ένα οχυρωματικό έργο αλλά και τόπος κατοικίας, μια οργανωμένη πόλη. Το Κάστρο οικοδομήθηκε πιθανόν στα βυζαντινά χρόνια (10^{ος} αι.), επισκευάστηκε και επεκτάθηκε όμως μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1495 από τους Ιωαννίτες ιππότες. Η επέκταση αυτή έγινε για να στεγαστεί εκεί όλος ο πληθυσμός του νησιού κατά την εποχή εκείνη. Το οχυρό διατηρεί μία μοναδική πύλη εισόδου, ενώ στο μέσο του ανατολικού τείχους υψώνεται συγκρότημα πύργων για κανόνια. Το Κάστρο κατοικείται και στην διάρκεια της Τουρκοκρατίας, όμως από τα μέσα του 18^{ου} αι. περιορίζονται οι κίνδυνοι και οι συνθήκες ζωής βελτιώνονται οπότε οι κάτοικοι μετοικίζουν εκτός των τειχών στην περιοχή της Χώρας. Ο οικισμός του Κάστρου ήταν ευρύς και πυκνοδομημένος. Στα εναπομείναντα οικοδομήματα, εκτός από αρκετά σπίτια, διατηρούνται δύο μεγάλες υδατοδεξαμενές, λείψανα ελαιοτριβείου καθώς και δέκα *ναΐσκοι*, οι περισσότεροι με τοιχογραφικό διάκοσμο τοπικού εργαστήριου. Δύο από τις εκκλησίες (η Κοίμηση της Θεοτόκου και ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος) εικονογραφήθηκαν για πρώτη φορά στους βυζαντινούς χρόνους (14^{ος} αι.), ενώ οι υπόλοιπες (ο Άγιος Νικόλαος, ο Άγιος Γεώργιος και η Αγία Άννα, η Ανάληψη, η Αγία Παρασκευή, ο Τίμιος Σταυρός, η Μεταμόρφωση, ο Άγιος Νικήτας και ο Άγιος Γεώργιος) είναι μεταβυζαντινές (του 16^{ου} αι.).
- *Πέρα Κάστρο ή Κάστρο της Χρυσοχειριάς*. Βρίσκεται ανάμεσα στη Χώρα και στην Πόθια και κτίστηκε από τον διοικητή Fantino Quirini στα μέσα του 15^{ου} για την προστασία από τις τουρκικές επιθέσεις στα γύρω νησιά. Το οχυρό κατέλαβε την κορυφή φυσικού υψώματος που ήταν σε χρήση από τη Νεολιθική εποχή. Αποτελείται από περιμετρικό τείχος, δύο κυκλικούς πύργους, δύο εισόδους, και ένα προτείχισμα. Στο εσωτερικό διατηρούνται λιγοστά κτήρια, όμως σε καλή κατάσταση: Μία κτιστή αποθήκη τροφών, δύο ναΐδρια, της Παναγίας και του Αγίου Γεωργίου. Το Κάστρο εγκαταλείφθηκε οριστικά στα τέλη του 15 ου αι., εξαιτίας των συνεχόμενων ληστρικών επιδρομών. Η περιορισμένη του έκταση δεν μπορούσε να καλύψει τις αμυντικές ανάγκες του πληθυσμού και επιπλέον υποσκελίστηκε από το Μεγάλο Κάστρο της Χώρας του τέλους του 15^{ου} αιώνα.

Κοντά στο Κάστρο της Χρυσοχειριάς βρίσκεται ομονόχωρος, καμαροσκεπής ναός του *Αγίου Αθανασίου*. Το Ιερό Βήμα χωρίζεται από τον κυρίως ναό με κτιστό τέμπλο και η Αγία Τράπεζα εδράζεται σε ανεστραμμένη παλαιοχριστιανική βάση κίονα. Ο ναός έχει τοιχογραφίες δυτικής τεχνοτροπίας από την περίοδο της Ιπποτοκρατίας και φέρει ελληνική επιγραφή.

2.3.2.1.5 Παραδοσιακοί οικισμοί – Κτήρια της Ιταλοκρατίας

Στο νησί συναντάμε οικισμούς και μεμονωμένα οικοδομήματα που διαφυλάσσουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα του πρόσφατου παρελθόντος και έχουν κηρυχθεί διατηρητέα.

- η *Πόθια*, πρωτεύουσα και λιμάνι του νησιού που γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη τα νεότερα χρόνια καθώς αποτέλεσε το κέντρο της ναυτιλίας, του εμπορίου και της σπογγαλιείας. Στις συνοικίες Θεολόγου, Υπαπαντής, Ευαγγελιστρίας και Πατήθριες βρίσκεται ποικιλία παραδοσιακών κατοικιών από απλά ισόγεια μέχρι εντυπωσιακά διώροφα και τριώροφα νεοκλασικά αρχοντικά.
- η *Παλαιοχώρα ή Μεγάλο Κάστρο*. Μεσαιωνική καστροπολιτεία στην οχυρή θέση Προφήτης Ηλίας της Πόθιας, η οποία εγκαταλείφθηκε τον 18^ο αιώνα, όταν ιδρύθηκε στα παράλια η σημερινή πρωτεύουσα του νησιού. Σήμερα σώζονται κατάλοιπα σπιτιών, υδατοδεξαμενών καθώς και μονόχωρων καμαροσκέπαστων ναών.
- Τα *κτήρια του Ιταλοκρατίας* . Πρόκειται για χαρακτηριστικά δείγματα του αρχιτεκτονικού στυλ της περιόδου της Ιταλοκρατίας (δεκαετία του 1930), που συνδυάζουν μορφολογικά στοιχεία του μεσογειακού ρασιοναλισμού και του οριενταλισμού. Στη Πόθια αυτά που διατηρούνται έως σήμερα είναι : Το σημερινό Επαρχείο, το μεγαλύτερο και πιο εντυπωσιακό από όλα, ήταν το παλιό Ιταλικό Διοικητήριο ως το 1943, ενώ το Δημαρχείο είναι πιο λιτό, με λιγότερα ανατολικά διακοσμητικά δάνεια. Αρχισε την λειτουργία του τον Οκτώβρη του 1934 έως σήμερα . Ένα άλλο κτήριο της Ιταλοκρατίας είναι το Δεύτερο λύκειο της Καλύμνου(Ψιλανή)που άρχισε την λειτουργία του στις 2-11-1934. Άλλο ένα κτίριο που σώζεται στη Πόθια είναι το Λιμεναρχείο κτίστηκε το 1936 και λειτουργεί έως σήμερα . Υπήρχαν άλλα δύο κτήρια ακόμη στη Πόθια τα κατεδάφισαν ήταν τα Δημόσια Αποχωρητήρια που βρισκότουσαν πίσω από το σημερινό ξενοδοχείο <<Ολυμπία>> και το άλλο ήταν το Φαρμακείο το οποίο βρισκόταν στο κεντρικό δρόμο που συνδέει την Πόθια με το Χωρίο .

Στο Χωρίο αυτά που διατηρούνται έως σήμερα είναι : Η Αγορά στο Χωρίο που κτίστηκε το 1934 .Σήμερα στεγάζονται κάποιες υπηρεσίες του Δήμου . Το Δεύτερο κτήριο που σώζεται έως σήμερα είναι το Κτίριο των Καραμπινιέρων που ανεγέρθηκε το 1963 , είναι το παλιό αστυνομικό τμήμα του Χωριού .

2.3.2.1.6 Νεότερα Εκκλησιαστικά Μνημεία και Θρησκευτικά Προσκυνήματα

Οι πιο αξιόλογοι νεότεροι ναοί είναι:

Η Παναγιά Χαριτωμένη, εντυπωσιακή τρίκλιτη βασιλική, η οποία υπήρξε και η αρχική μητρόπολη του νησιού στον οικισμό της Χώρας. Κτίστηκε στα τέλη του 18ου αιώνα, με αρχαίο και παλαιοχριστιανικό οικοδομικό υλικό από τον χώρο του Ιερού του Δηλίου Απόλλωνα (η μαρμάρινη κιονοστοιχία στη δεξιά πλευρά του κεντρικού κλίτους προέρχεται από τον αρχαίο ναό του Απόλλωνα). Το ξυλόγλυπτο και επιχρυσωμένο τέμπλο της του 19ου αι. κοσμούν εξαιρετικής ποιότητας μεταβυζαντινές εικόνες φιλοτεχνημένες από τον γνωστό ζωγράφο της Κρήτης, Δημήτριο.

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος είναι ο νέος μητροπολιτικός ναός της Καλύμνου που ανεγέρθηκε το 1861 στην ακτή της Πόθιας. Το μαρμάρινο τέμπλο του έχει φιλοτεγήσει ο περίφημος Τήνιος γλύπτης Γιαννούλης Χαλεπάς,

ενώ οι ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες και οι φορητές εικόνες είναι έργα σημαντικών ντόπιων ζωγράφων όπως του Σακελλάρη Μαγκλή, του Γεωργίου Οικονόμου και άλλων.

Ο Άγ. Νικόλαος, στην Πόθια που κτίστηκε μεταξύ 1860-1890. Ιδιαίτερα αξιόλογο είναι το μαρμάρινο τέμπλο του κατασκευασμένο στη Σμύρνη.

Μονή της Παναγιάς Κυρά Ψηλής του 18ου αι. Στη Μονή ανήκει και το κτιριακό συγκρότημα του Μετοχιού με ξενώνα, κελιά ελαιοτριβείο και αποθήκες.

Τα σημαντικότερα θρησκευτικά προσκυνήματα είναι: η Μονή του Αγίου Παντελεήμονα που βρίσκεται μεταξύ Άργους και Πανόρμου και η οποία ιδρύθηκε το 1628. Κατά τον εορτασμό της μνήμης του Αγίου στις 27 Ιουλίου τελείται πανηγυρική λειτουργία, όπου συρρέει μεγάλος αριθμός πιστών.

Στην κορυφή του ορεινού όγκου που χωρίζει την Πόθια από τους Βοθύνους συναντάμε την Μονή των Αγίων Πάντων, όπου μόνασε ο πολιούχος και θαυματουργός Άγιος Σάββας (1862-1948). Ο πολυτελής νεόδμητος σταυρόσχημος ναός του αγίου επενδυμένος με βιτρώ και μάρμαρα αποτελεί τμήμα του μοναστηριακού συγκροτήματος. Ο πλούσιος εσωτερικός ζωγραφικός διάκοσμος συνδυάζει με μια τεχνική συγκρητισμού ελεύθερα θρησκευτικά θέματα και πορτραίτα αγίων με σκηνές από το βίο του πολιούχου αγίου. Ο ναός διαθέτει ένα αξιόλογο καμπαναριό τεσσάρων ορόφων, του οποίου μία από τις καμπάνες θεωρείται η μεγαλύτερη των Βαλκανίων. Δύο φορές το χρόνο (5η Κυριακή της Τεσσαρακοστής και στις 5 Δεκεμβρίου) γίνεται μεγάλο πανηγύρι.

Η Παναγία η Γαλατιανή, η ενοριακή εκκλησία του οικισμού των Αργινωντών γιορτάζει πανηγυρικά το Δεκαπενταύγουστο, με περιφορά της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας από τα Αργινώντα μέχρι το Βυζαντινό κάστρο της Γαλατιανής.

2.3.2.1.7 Σπήλαια

Η Κάλυμνος διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό (60 περίπου) σπηλαίων. Μερικά από αυτά έχουν δώσει ενδείξεις ότι χρησιμοποιήθηκαν στην αρχαιότητα ή αργότερα ως τόποι κατοικίας ή λατρείας. Έτσι, στα Σπήλαια *Αγ.Βαρβάρα* (νότια πλαγιά Πόθιας), *Χοιρόμαντρες* (ανατολικά της Χώρας) και *Δασκαλιό* (στην είσοδο του λιμανιού της Ρίνας) έχουν αποκαλυφθεί λείψανα προϊστορικής εγκατάστασης, ενώ γύρω από το *Σπήλαιο Στημενίων* στον Βαθύ βρέθηκε διάσπαρτη παλαιοχριστιανική και βυζαντινή κεραμική. Το σπήλαιο αυτό διαθέτει σπαίλο στην κορυφή ίσως για φωτισμό. Στο *Σπήλαιο Νυμφών* στην αρχαιότητα γινόταν προσφορές στις Νύμφες. Αργότερα ονομάστηκε και σπήλαιο των Επτά Παρθένων γιατί σύμφωνα με μια λαϊκή παράδοση βρήκαν εκεί καταφύγιο επτά νεαρές κοπέλες για να γλυτώσουν από τους πειρατές. Βρίσκεται στους πρόποδες του βουνού ανάμεσα στην Πόθια και το Χωριό και η πρόσβαση σε αυτό είναι δύσκολη. Σημαντικό είναι και το *Σπήλαιο της Κεφαλάς*, στο εσωτερικό του οποίου βρέθηκαν ίχνη λατρείας του Ολυμπίου Διός. Εκτός από αρχαιολογικό παρουσιάζει και σπηλαιολογικό ενδιαφέρον καθώς διαθέτει έναν διάδρομο 103 μ. με πελώριους σταλακτίτες. Βρίσκεται κοντά στους Βοθύνους.

Πριν από 3 χρόνια ανακαλύφθηκε μέσα από ειδική συνεργασία του Δήμου με τον Σπηλαιολόγο κ. Αβαγιανό ίσως το μεγαλύτερο και ωραιότερο σπήλαιο τη Καλύμνου στη Ψέριμο ενώ εδώ και μια δεκαετία έχει ανακαλυφθεί το σημαντικότερο και ωραιότερο σπήλαιο των Σκαλιών (Πηγή: Δήμος Καλυμνίων)

2.3.2.2 Πολιτιστική Υποδομή

2.3.2.2.1 Δημοτικό Ναυτικό Μουσείο

Στο Δημοτικό Ναυτικό Μουσείο ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει την ναυτική παράδοση του νησιού και την ιστορία και τις μεθόδους της σπογγαλιείας.

Επίσης εκτίθενται και αντικείμενα από ναύαγια αρχαίων πλοίων. Στο ίδιο κτήριο λειτουργεί το Λαογραφικό Μουσείο με δείγματα του λαϊκού πολιτισμού της Καλύμνου. Το Ναυτικό Μουσείο Καλύμνου, στην ουσία είναι το μοναδικό σπογγαλιευτικό μουσείο, στο είδος του στην Ελλάδα. Σε αυτό μπορεί κανείς να παρακολουθήσει όλη την εξέλιξη και την πρόοδο των καταδυτικών μεθόδων αλλά και

να δει διάφορα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην σπογγαλιεία και την επεξεργασία σπόγγων. Επίσης θα δείτε και διάφορες φωτογραφίες και έγγραφα σχετικά με τη σπογγαλιεία.

2.3.2.2.2 Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής και Ευρημάτων

Βρίσκεται στον παραθαλάσσιο οικισμό Βλυχάδια. Πρόκειται για ιδιωτικό Μουσείο, όπου παρουσιάζονται εκθέματα σχετικά με το επάγγελμα της σπογγαλιείας, μεγάλη ποικιλία φυτών και ζώων από το θαλάσσιο βασίλειο και πλήθος αμφορέων και άλλων αντικειμένων από αρχαία ναυάγια. Τα ευρήματα, τα οποία προέρχονται από χιλιάδες καταδύσεις στις θάλασσες της γης, περιλαμβάνουν σχεδόν ότι μπορεί κανείς να συναντήσει στο βυθό. Μέρος του μουσείου είναι αφιερωμένο στο επάγγελμα της σπογγαλιείας και περιλαμβάνει όλα τα εργαλεία και τα σκάφανδρα που χρησιμοποιήθηκαν από τους δύτες από το 1872 μέχρι σήμερα. Σε μια πτέρυγα εκτίθενται ευρήματα του Α' και Β παγκοσμίου πολέμου όπως τορπίλες, κομμάτια από αεροπλάνα κτλ. Σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο φυλάσσονται αμφορείς του 6ου, 4ου, 3ου και 2ου π.Χ. αιώνα. Επίσης υπάρχει μια συλλογή από 2000 περίπου φωτογραφίες σχετικές με την ιστορία και την παράδοση των σφουγγαράδων.

2.3.2.2.3 Αρχαιολογικό Μουσείο Καλύμνου

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Καλύμνου βρίσκεται στη συνοικία της Αγίας Τριάδας στην Πόθια. Στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Καλύμνου ξετυλίγεται κατά θεματικές ενότητες η ιστορική και πολιτιστική πορεία του τόπου από τους προϊστορικούς έως και τους Μεταβυζαντινούς χρόνους, μέσα από την παρουσίαση ενός μεγάλου αριθμού από χάλκινα και μαρμάρινα γλυπτά, πήλινα αγγεία, ειδώλια, εργαλεία, νομίσματα, λατρευτικά αντικείμενα, μικροτεχνήματα και όπλα.

2.3.2.2.4 Καλύμνικο Σπίτι

Στην Κάλυμνο υπάρχει ιδιωτικό λαογραφικό μουσείο που αναπαριστά το παραδοσιακό Καλύμνικο σπίτι.

2.3.2.2.5 Βιβλιοθήκη

Αναγνωστήριο «Αι Μούσαι». Η ίδρυση του έγινε το 1904 και ανήκει στα παλαιότερα πνευματικά ελληνικά ιδρύματα. Συστεγάζεται σε σύγχρονο Δημοτικό οικοδόμημα με πρόσταση ιωνικών κιόνων μαζί με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, η οποία διαθέτει πληθώρα σπάνιων βιβλίων.

2.3.2.2.6 Νεοκλασικό σπίτι

Τον τελευταίο καιρό λειτουργεί χώρος (ιδιωτική πρωτοβουλία) όπου μπορεί ο επισκέπτης να θαυμάσει διάφορα αντικείμενα παλαιότερων εποχών.

2.3.2.2.7 Άλλα στοιχεία πολιτισμού

Παρακάτω αναφέρονται ορισμένες σημαντικές μορφές πολιτιστικής έκφρασης, στο νησί της Καλύμνου.

- Σε διάφορα σημεία του νησιού οργανώνονται περιοδικά εκθέσεις με έργα τέχνης.
- Στην Κάλυμνο υπάρχει μεγάλος αριθμός πολιτιστικών συλλόγων και ιδρυμάτων.
- Αξίζει να αναφερθεί η ύπαρξη της Θεατρικής Ομάδας Καλύμνου
- Στο νησί λειτουργούν δημοτικές χορωδίες και διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί και παραδοσιακά μουσικά όργανα.
- Σε διάφορες περιόδους του έτους διεξάγονται φεστιβάλ και εκδηλώσεις όπως το Πολιτιστικό Καλοκαίρι, το Διεθνές φεστιβάλ αναρρίχησης, Φεστιβάλ Κατάδυσης και διάφορες εκδηλώσεις θρησκευτικού χαρακτήρα και πανηγύρια.

2.3.2.3 Αθλητισμός

2.3.2.3.1 Γραφείο αθλητισμού Δήμου

Το Γραφείο Αθλητισμού του Δήμου Καλυμνίων έχει ως ενασχόληση τα αθλητικά δρώμενα στο νησί μας, και συγκεκριμένα:

- Την λειτουργία και διαχείριση όλων των αθλητικών χώρων που ανήκουν στο Δήμο Καλυμνίων.
- Την δημιουργία νέων χώρων αθλητικής υποδομής (όπως αθλητικών κέντρων, γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών κ.λπ.).
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.
- Την ανάπτυξη εξειδικευμένων αθλητικών προγραμμάτων.
- Διεξαγωγή διάφορων αθλητικών εκδηλώσεων.

Ξεκινώντας πάντα με το σκεπτικό ότι οι υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου μας, μέσα από τις οποίες πολλές γενεές Καλυμνίων έχουν ανδρωθεί και έχουν καλλιεργήσει τα αθλητικά ιδεώδη, είναι οι περισσότερες παλιές και ανεπαρκείς για τις σύγχρονες ανάγκες και για το πλήθος των αθλουμένων κάθε ηλικίας που τις χρησιμοποιεί καθημερινά, προτείνουμε ως Επιτροπή Αθλητισμού του Δήμου Καλυμνίων τα εξής:

A. Βελτίωση και ολοκλήρωση των υφισταμένων αθλητικών εγκαταστάσεων:

- Αντικατάσταση ταρτάν και χλοοτάπητα του Δημοτικού Σταδίου Καλύμνου.
- Επέκταση του Γηπέδου Στίβου -Ποδοσφαίρου προς τα νότια.
- Θέρμανση Κολυμβητηρίου με εναλλακτικές μορφές ενέργειας.
- Κάλυψη της πισίνας με κινητό στέγαστρο.

B. Κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων:

- Κατασκευή νέου Κλειστού Γηπέδου Καλαθοσφαίρισης - Αθλοπαιδιών.

Οι προσπάθειες για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων έχουν πάντα ως βασική αρχή την αναβάθμιση του αθλητισμού μας σε όλες του τις μορφές καθώς και την ποιοτική - ποσοτική βελτίωση των αθλητικών παροχών προς τους δημότες του νησιού μας.

2.3.2.3.2 Υφιστάμενες Αθλητικές Εγκαταστάσεις

- Γήπεδο ποδοσφαίρου Βαθύ, με συνθετικό χλοοτάπητα.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου – στίβου Καλύμνου με συνθετικό χλοοτάπητα και ταρτάν.
- Κλειστό γήπεδο μπάσκετ-βόλεϊ
- Ανοικτό γήπεδο μπάσκετ-βόλεϊ
- Γήπεδο 5x5 στη Χώρα
- Ανοικτό γήπεδο μπάσκετ – βόλεϊ
- Κολυμβητήριο Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων

2.3.2.3.3 Αθλητικά σωματεία

Ποδοσφαίρου 4

Μπάσκετ 3

Στίβος 1

Τένις 1

Κολύμβηση 2

Σκοποβολή 1

Τζούντο 1

Τάεκβον ντο 2

Κικ μπόξινγκ 1

Μπόουλινγκ 1

2.3.2.4 Ανάλυση SWOT: Πολιτισμός - Αθλητισμός

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες
<u>Προβλήματα</u> ➤ Οι μη επαρκείς πόροι που διατίθενται για τον πολιτισμό. ➤ Έλλειψη εξοπλισμού για πολιτιστικές δραστηριότητες. ➤ Η ελλιπής χρηματοδότηση Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού των αθλητικών δραστηριοτήτων. ➤ Μη επαρκής αριθμός αθλητικών εγκαταστάσεων. ➤ Έλλειψη εξοπλισμού σε αθλητικές εγκαταστάσεις και ελλιπής συντήρηση αυτών. <u>Κίνδυνοι / Περιορισμοί</u> ➤ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για τις πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες.	<u>Δυνατότητες</u> ➤ Το πολύμορφο πολιτιστικό δυναμικό του Δήμου και η πολιτιστική του παράδοση, που μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω. ➤ Ύπαρξη πολλών σημαντικών πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων και φορέων. ➤ Η παρουσία των συλλόγων και έντονη δραστηριοποίηση στα πολιτιστικά και αθλητικά δρώμενα του νησιού ➤ Συνεργασία των πολιτιστικών φορέων με την τοπική κοινωνία και η συμμετοχή των δημοτών στα πολιτιστικά δρώμενα και γεγονότα ➤ Διοργάνωση σημαντικών υπερτοπικών πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων ➤ Προσέλκυση επισκεπτών με πολλαπλά οφέλη για το νησί ➤ Ύπαρξη αρχαιολογικών χώρων και μουσείων ➤ Ύπαρξη πολλών ιστορικών και αξιόλογων διατηρητέων κτιρίων, εκκλησιών και μονών <u>Ευκαιρίες</u> ➤ Αξιοποίηση των εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και δράσεων του ΕΣΠΑ και άλλων προγραμμάτων ➤ Η προβολή του Νησιού μέσα από την διοργάνωση διεθνών συναντήσεων σε τομείς του αθλητισμού.

Κρίσιμα ζητήματα

- A. Βελτίωση και ολοκλήρωση των υφισταμένων αθλητικών εγκαταστάσεων. Αναφέρονται ενδεικτικά:
1. Αντικατάσταση ταρτάν και χλοοτάπητα του Δημοτικού Σταδίου Καλύμνου.
  2. Θέρμανση Κολυμβητηρίου με εναλλακτικές μορφές ενέργειας.
- B. Γ. Έμφαση στον πολιτισμό/ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του νησιού

Πίνακας 18: Ανάλυση SWOT: Πολιτισμός - Αθλητισμός

2.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

2.4.1 Απασχόληση

Η εργασιακή κατάσταση στην Κάλυμνο έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά :

Η ανεργία στην Κάλυμνο διακρίνεται από την έντονη συσχέτισή της με τα επαγγέλματα της ανειδίκευτης εργασίας, αλλά κυρίως εξαιτίας της ασύνδετης σχέσης ανάμεσα στην εκπαιδευτική κατάρτιση (σπουδές) του έμψυχου δυναμικού με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Σημαντική δομική κατάσταση που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες για την εγχώρια διαδικασία επίλυσης ή επούλωσης του

προβλήματος. Διακρίνεται από κάποια εποχικότητα, διαρθρώνεται ηλικιακά στις παραγωγικές φάσεις της ανθρώπινης ζωής, αλλά κυρίως εστιάζεται στα δύο άκρα της πυραμίδας του μορφωτικού επιπέδου. Αριθμός Ανέργων: 3.795 (Ποσοστό 23,4% επί του μόνιμου πληθυσμού)⁹.

Ο πίνακας που ακολουθεί, μπορεί να δώσει μια εικόνα των ποσοστών απασχόλησης ανά τομέα, σε σύγκριση με τα ποσοστά του νομού και της χώρας.

Απασχολούμενοι κατά ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

α/α	Περιγραφή	Κάλυμνος	%στο σύνολο της Καλύμνου	Νομός Δοδεκνήσου	%στο σύνολο του Νομού	Σύνολο Χώρας	%στο σύνολο της Χώρας
1	Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία	207	4,45%	3.143	4,63%	576.790	14,04%
2	Αλιεία	482	10,36%	1.186	1,75%	18.321	0,45%
3	Ορυχεία και λατομεία	8	0,17%	110	0,16%	11.442	0,28%
4	Μεταποιητικές βιομηχανίες	285	6,13%	3.932	5,79%	493.925	12,02%
5	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	114	2,45%	861	1,27%	37.237	0,91%
6	Κατασκευές	631	13,56%	7.629	11,23%	351.712	8,56%
7	Εμπόριο, επισκευές	629	13,52%	9.710	14,29%	605.785	14,75%
8	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	368	7,91%	13.052	19,21%	235.818	5,74%
9	Μεταφορές, αποθήκευση και	429	9,22%	5.062	7,45%	264.437	6,44%
10	Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί	61	1,31%	1.067	1,57%	105.961	2,58%
11	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες	166	3,57%	2.911	4,29%	238.776	5,81%
12	Δημόσια διοίκηση και όμιλα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	311	6,69%	6.153	9,06%	320.716	7,81%
13	Εκπαίδευση	326	7,01%	3.501	5,15%	249.932	6,08%
14	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	196	4,21%	2.747	4,04%	184.850	4,50%
15	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	145	3,12%	2.553	3,76%	136.196	3,32%
16	Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	8	0,17%	475	0,70%	57.318	1,40%
17	Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	0	0,00%	5	0,01%	1.102	0,03%
18	Δήλωναν σαφώς ή δε δήλωναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	286	6,15%	3.836	5,65%	217.765	5,30%
	Σύνολο	4.652	100,00%	67.933	100,00%	4.108.083	100,00%

Πηγή: ΕΣΥΕ - Απογραφή 2001

Αξιοσημείωτο είναι ότι οι κλάδοι “Αλιεία” “Κατασκευές” “Εμπόριο και επισκευές” απασχολούν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού με 10,36%, 13,56% και 31,52% αντιστοίχως το οποίο αθροιστικά αντιστοιχεί στο 37,45% του συνολικά απασχολούμενου πληθυσμού. Και τα δύο αυτά στοιχεία, όπως ήταν αναμενόμενο, είναι αισθητά υψηλότερα από τον μέσο όρο της χώρας για την οποία οι τιμές σύμφωνα με την ΕΣΥΕ κυμαίνονται στα 0,45% για την αλιεία και 8,56% για τις κατασκευές.

Οι «δείκτες» αγοράς εργασίας, περιγράφουν με συνοπτικό τρόπο την κατάσταση απασχόλησης / ανεργίας, καθώς και τη συμμετοχή ή όχι στο εργατικό δυναμικό των ατόμων που βρίσκονται σε ηλικία

⁹ Στοιχεία από ανταποκριτή ΟΑΕΔ Καλύμνου – κάρτες ανεργίας.

εργασίας (15-64 ετών). Γίνεται φανερό ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αδράνειας στο εργατικό δυναμικό του πληθυσμού, τόσο μεγαλύτερο είναι το εν δυνάμει εργατικό δυναμικό της εξεταζόμενης πληθυσμιακής ομάδας.

Αναλυτικότερα, οι δείκτες αγοράς εργασίας είναι :

Ποσοστό απασχόλησης = $\frac{\text{απασχολούμενοι/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Ποσοστό ανεργίας = $\frac{\text{άνεργοι/εργατικό δυναμικό}}{\text{εργατικό δυναμικό}} \times 100$

Ποσοστό συμμετοχής = $\frac{\text{εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Ποσοστό αδράνειας = $\frac{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας-εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Δείκτες	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
% απασχόλησης	64,51	24,65	44,52
% συμμετοχής	71,83	36,41	54,07
% ανεργίας	10,20	32,31	17,66
% αδράνειας	28,17	63,59	45,93
Πηγή : Έρευνα του ΕΚΚΕ το έτος 2011, για το νομό Δωδεκανήσου.			

Πίνακας 19: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο

Συμπερασματικά από την εξέταση του παραπάνω πίνακα είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι :

- Τα ποσοστά απασχόλησης είναι σημαντικά υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά συμμετοχής είναι υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλά, συγκρινόμενα με τον μέσο όρο του νομού που είναι 7,85%, με τριπλάσια ποσοστά στις γυναίκες.
- Τα ποσοστά αδράνειας είναι αντίστροφα από τα ποσοστά συμμετοχής, με υπεροχή των γυναικών, οι οποίες πλήττονται από μη συμμετοχή και ανεργία, έναντι των ανδρών.

2.4.2 Πρωτογενής Τομέας Παραγωγής

Από τους κλάδους του πρωτογενή τομέα η αλιεία κατέχει εξέχουσα θέση στο νησί της Καλύμνου. **Είναι παραδοσιακά το νησί των σφουγγαράδων και των ψαράδων και τα θαλασσινά επαγγέλματα, ιδιαίτερα η σπογγαλιεία, έκαναν ξακουστό το νησί σε όλο τον κόσμο.**

Η γεωργία στην Καλύμνο δεν είναι ανεπτυγμένη λόγω της μεγάλης στενότητας σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις και του διαθέσιμου νερού. Η κοιλάδα στο Βαθύ είναι σχεδόν η μοναδική γεωργική γη του νησιού με νερό, που καλλιεργούνται μανταρινιές, άλλα εσπεριδοειδή και κηπευτικά. Ο αριθμός των ελαιοδέντρων είναι σχετικά μικρός.

Η κτηνοτροφία στο νησί περιλαμβάνει την αιγοπροβατοτροφία, βοοτροφία, πτηνοτροφία και μελισσοκομία. Σημαντική είναι η ύπαρξη δημοτικού σφαγείου με 3 γραμμές σφαγής για Βοοειδή-Αιγοπρόβατα-Χοιρινά.

2.4.2.1 Φυτική παραγωγή

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα η γεωργική γη που δύναται να καλλιεργηθεί είναι 10.300στρ. Οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως βοσκότοποι είναι 48.700στρ. Η έκταση των 56.700 στρ. που χαρακτηρίζονται ως δάση δεν αποτελούνται από συμπαγείς συστάδες δασικών δέντρων αλλά πρόκειται για εκτάσεις που καλύπτονται από θαμνώδη και φρυγανώδη βλάστηση.

Χρήσεις	Κάλυμνος		Ν. Δωδεκανήσου	
	Έκταση (στρ.)	Κατανομή (%)	Έκταση (στρ.)	Κατανομή (%)
Γεωργική γη	10.300	7.67	765.900	28
Βοσκότοποι	48.700	36.28	520.400	19
Δάση	56.700	42.25	1.200.500	44
Λοιπές εκτάσεις	18.500	13.78	217.200	8
Σύνολο	134200	100	2.704.000	100

Πίνακας 20: Χρήσεις γης (Πηγή: Ελ. Στατ. - Χρήσεις γης 1999-2000)

Η διάρθρωση των καλλιεργειών κατά κατηγορία και αναλυτικά φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

Κατηγορίες Καλλιεργειών	Σύνολο έκτασης (στρ.)	Αρδευόμενη Έκταση (στρ.)
Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	242	47
Κηπευτική γη, θερμοκήπια	168	168
Αμπέλια	50	
Δενδρώδεις καλλιέργειες	3.770	850
Αγρανάπαυση	80	
Σύνολο Γεωργικής Γης	4.310	1.065

Πίνακας 21: Κατηγορίες καλλιεργειών (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

A/A	Είδος	Έκταση	Παραγωγή
1	Κριθάρι για σανό	45	11.200
2	Βρώμη για σανό	55	12.100
3	Βίκος για σανό	45	10.000
4	Τεχνητοί λειμώνες	50	
5	Καρπούζια	5	1.000
6	Πεπόνια	10	1.000
7	Πατάτες ανοίξεως	30	34.000
8	Πατάτες Φθινοπώρου και χειμώνα	2	1.000
9	Λάχανα (Μάπες, Κραμβολάχανα)	35	42.000
10	Κουνουπίδια	20	20.000
11	Κρεμμύδια ξερά	15	17.300
12	Σκόρδα ξερά	1	500
13	Σπανάκι	5	5.000
14	Πράσα	5	5.000
15	Μαρούλια	10	8.000
16	Αντίδια και Ραδίκια	1	1.600

Πίνακας 22: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 1 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

17	Ντομάτες επιτραπέζιες για νωπή χρήση υπαίθρου	14	32.000
18	Ντομάτες επιτραπέζιες για νωπή χρήση υπό κάλυψη	5	41.000
19	Φασολάκια	5	3.000
20	Μπάμιες	3	1.500
21	Κολοκυθάκια	8	18.000
22	Αγγούρια υπαίθρου	2	1.000
23	Αγγούρια υπό κάλυψη	5	5.000
24	Μελιτζάνες υπαίθρου	2	5.000
25	Λουπά	1	500
26	Λεμονιές	10	150.000
27	Πορτοκαλιές	100	100.000
28	Μανταρινιές	700	700.000
29	Αχλαδιές	10	8.000
30	Βερικοκιές	10	10.000
31	Ροδακινιές	-	2000
32	Συκιές για νωπά		1000
33	Συκιές για ξερά	20	
34	Αμυγδαλιές		9.100
35	Ελαιόδεντρα για βρώσιμες ελιές	20	1.500
36	Ελαιόδεντρα ελαιοποιήσεως	2.900	10.501
	ΣΥΝΟΛΟ	4.310	

Πίνακας 23: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 2 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

Από τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων φαίνεται ότι οι κλάδοι που έχουν μεγαλύτερο οικονομικό ενδιαφέρον είναι τα εσπεριδοειδή, η ελαιοκομία και τα οπωροκηπευτικά.

Εσπεριδοειδή

Στην περιοχή του Βαθέως αξιοσημείωτη είναι η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών, εκτάσεως περίπου 850 στρεμμάτων, σε αναλογία 60% μανταρίνια και 40% πορτοκάλια και λοιπά εσπεριδοειδή. Ένα μεγάλο μέρος της καλλιέργειας μανταρινιών καταλαμβάνει η τοπική ποικιλία, τα λεγόμενα «**μανταρίνια Καλύμνου**», τοπικό γεωργικό προϊόν το οποίο εντάχθηκε με ξεχωριστό κονδύλι από τα υπόλοιπα εσπεριδοειδή, που και αυτά επιδοτούνται στον ΚΑΝ (ΕΚ) 1405/2006 του Συμβουλίου «σχετικά με τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου».

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση της έκτασης της συγκεκριμένης ποικιλίας των μανταρινιών και αντικατάστασής της με άσπερμες ποικιλίες εσπεριδοειδών που ωριμάζουν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους ώστε να μη διατίθεται στην αγορά την ίδια χρονική περίοδο το σύνολο της παραγωγής και να υπάρχει κλιμάκωση.

Ελαιοκαλλιέργεια

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Ελαιοκομικού Μητρώου Δωδεκανήσου στην Κάλυμνο (έως 14-4-2011) υπάρχουν 348 ελαιοκαλλιεργητές που καλλιεργούν 509 τεμάχια συνολικής έκτασης 2.037,4 στρ. Ο παραγόμενος ελαιόκαρπος χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για παραγωγή ελαιολάδου και ελάχιστα για παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς.

Υπάρχει παραδοσιακό ελαιοτριβείο του Δήμου Καλύμνου, μέσα στον οικισμό της Πόθιας για το οποίο υπάρχει ανάγκη εκσυγχρονισμού και μετεγκατάστασης. Σύμφωνα με τα δελτία εργασιών του ελαιοτριβείου κατά την περίοδο 2001-2010 είχε μέση παραγωγή ελαιολάδου 25.516 κιλά. Αξίζει να αναφερθεί, ότι τα τελευταία χρόνια φυτεύονται νέες εκτάσεις που θα μπουν σε παραγωγή τα επόμενα χρόνια. Λόγω όμως, της αναμενόμενης αύξησης της παραγωγής και της παλαιότητας του ελαιοτριβείου υπάρχει ανάγκη δημιουργίας ενός μεγαλύτερου και σύγχρονου ελαιοτριβείου.

Οπωροκηπευτικά

Στην Κάλυμνο καλλιεργούνται περίπου 150 στρέμματα κηπευτικών υπαίθρου και 10 στρέμματα κηπευτικά θερμοκηπίου. Η καλλιέργειά τους γίνεται κυρίως τους χειμερινούς μήνες λόγω της έλλειψης αρδευτικού νερού αλλά και των ιδιαίτερα ξηροθερμικών συνθηκών που επικρατούν τους καλοκαιρινούς μήνες. Τα στρέμματα αυτά είναι γενικά λίγα και θα μπορούσαν να καλλιεργηθούν περισσότερες εκτάσεις για να καλύψουν τη ζήτηση ντόπιων κηπευτικών τόσο από την Κάλυμνο όσο και από τα γύρω νησιά.

Από τις λοιπές δένδρودεις καλλιέργειες, υπάρχουν περίπου 50 στρέμματα συκιές που χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή νωπών σύκων, ενώ υπάρχει και μια μικρή ποσότητα που αποξηραίνεται. Η καλλιέργεια της συκιάς ενδείκνυται στις κλιματικές συνθήκες του νησιού.

Τέλος, καλλιεργούνται περίπου 100 στρέμματα αμπελιών, επιτραπέζιων και οινοποιήσιμων ποικιλιών και η παραγωγή τους διατίθεται στην τοπική αγορά.

Λοιπές καλλιέργειες

Λόγω των ιδιαίτερων κλιματικών συνθηκών (ξηρό και θερμό κλίμα) αλλά και της έλλειψης αρδευτικού νερού, διέξοδο θα μπορούσε να δώσει η καλλιεργειών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, συνυπολογίζοντας και το δεδομένο ότι αναπτύσσονται θαυμάσια στην Κάλυμνο τα αυτοφυή αρωματικά φυτά.

Ενδιαφέρον θα μπορούσε να έχει η καλλιέργεια τροπικών και υποτροπικών φυτών (αβοκάντο, γκαβάφα κ.α), με προσεκτική επιλογή των ποικιλιών και των περιοχών που θα φυτευτούν και αφού επιτευχθεί η σωστή λειτουργία της λιμνοδεξαμενής.

2.4.2.2 Ζωική παραγωγή

Η διάρθρωση του ζωικού πληθυσμού φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Είδος	Αριθμός Ζώων
Ίπποι	4
Όνοι	8
Πρόβατα	2.880
Αίγες	6.150
Χοίροι (Αναπαραγωγής)	50
Χοίροι (Κρεατοπαραγωγής)	50
Κουνέλια	500
Κότες συστηματικής εκτροφής	10.000
Κότες (χωρικής εκτροφής)	1.500
Γαλοπούλες	300
Βοοειδή (αρσενικά)	40
Βοοειδή (θηλυκά)	40
Μελίσσια	6.005

Πίνακας 24: Διάρθρωση ζωικού πληθυσμού (Πηγή: Ετήσιο στατιστικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

Οι κλάδοι που έχουν ιδιαίτερο οικονομικό ενδιαφέρον είναι η αιγοπροβατοτροφία και η μελισσοκομία. Στο νησί υπάρχουν 109 εκμεταλλεύσεις και εκτρέφονται συνολικά **12.141** αιγοπρόβατα σύμφωνα με το μητρώο της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας. Επίσης, υπάρχουν σύμφωνα με τα στοιχεία του Αγροτικού Κτηνιατρείου Καλύμνου 5 εκμεταλλεύσεις και εκτρέφονται συνολικά **56** βοοειδή.

Τέλος, υπάρχει μια πτηνοτροφική μονάδα ωοτοκίας συνολικής δυναμικότητας 14.600 πτηνών, της οποίας ο πληθυσμός κυμαίνεται συνήθως στα 6.600-8.000 άτομα ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι καλύπτουν ανάγκες της οικογενειακής κατανάλωσης.

Αιγοπροβατοτροφία

Από τον πίνακα φαίνεται ότι τα πρόβατα είναι 2.938 ενώ οι αίγες είναι πολύ περισσότερες και ανέρχονται σε 9.200:

	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΖΩΩΝ	ΑΙΓΕΣ			ΠΡΟΒΑΤΑ		
				ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 1 ΕΩΣ 10 ΖΩΑ	12	58	32	0	32	22	4	26
2	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 11 ΕΩΣ 150 ΖΩΑ	66	5470	3817	205	4022	1346	99	1445
3	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 151 ΕΩΣ 300 ΖΩΑ	29	5832	4380	221	4601	1158	73	1231
4	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 301 ΕΩΣ 500 ΖΩΑ	2	781	524	21	545	224	12	236
5	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 501 ΚΑΙ ΑΝΩ	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		109	12141	8753	447	9200	2750	188	2938

Πίνακας 25: Διάρθρωση εκμεταλλεύσεων (Πηγή: Μητρώο Κτηνιατρικής 2012)

Από τη διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων διαπιστώνεται ότι οι περισσότερες μονάδες είναι μεσαίου μεγέθους και ο αριθμός των ζώων κυμαίνεται από 10 έως 300.

Καμία από τις εκμεταλλεύσεις δε διαθέτει άδεια λειτουργίας. Λειτουργούν με υποτυπώδεις υποδομές, οι χώροι ενσταυλισμού είναι πρόχειροι (ιδιοκατασκευασμένοι) και χρησιμοποιούνται κυρίως για τη διαχείριση των ζώων. Η διατροφή των ζώων στηρίζεται κυρίως στη βόσκηση. Οι βοσκότοποι που βρίσκονται στο νησί είναι ιδιόκτητοι και μόνο στην Ψέριμο αξιοποιείται κοινοτικός βοσκότοπος έκτασης 1.824 στρεμμάτων, σύμφωνα με τον κατάλογο του δικαιώματος βοσκής για το 2013 του Δήμου Καλύμνου. Τα ζώα παραμένουν όλο το χρόνο στην ίδια περιφραγμένη περιοχή με αποτέλεσμα να δημιουργείται υποβάθμιση των βοσκοτόπων από υπερβόσκηση.

Η υποβάθμιση των βοσκοτόπων αλλά και οι λιγοστές εκτάσεις που καλλιεργούνται για παραγωγή ζωοτροφών (195 στρέμματα), δημιουργούν την ανάγκη για συμπληρωματική τροφή με αγορά ζωοτροφών η οποία αυξάνει όμως σημαντικά το κόστος παραγωγής.

Ο κύριος προσανατολισμός της κτηνοτροφίας του νησιού είναι η παραγωγή κρέατος ενώ η αξιοποίηση του γάλακτος είναι μικρή. Με παραδοσιακά μέσα παράγονται μικρές ποσότητες τυριών (Καλύμνικο τυρί, μυζήθρα, κοπανιστή) τα οποία διατίθενται στην τοπική αγορά και προτιμούνται ιδιαίτερα από τους κατοίκους του νησιού.

Η διατήρηση τόσο μεγάλου αριθμού ζώων χωρίς να γίνεται σωστή εκμετάλλευση του κοπαδιού οφείλεται στη χορήγηση των οικονομικών ενισχύσεων από την Ε.Ε με τη μορφή που δίνονται μέχρι σήμερα. Το σύστημα θα αλλάξει με την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ 2014 – 2020 και είναι απαραίτητη η προσαρμογή των κτηνοτρόφων στα νέα δεδομένα.

Μελισσοκομία

Τις προηγούμενες δεκαετίες η μελισσοκομία στην Κάλυμνο γνώρισε μια ύφεση, αποτέλεσμα της απασχόλησης των κατοίκων με τα επαγγέλματα της θάλασσας και με τη μετανάστευση. Τα τελευταία χρόνια όμως εξαιτίας της κάμψης αυτών των επαγγελμάτων, της πολύ υψηλής τιμής του θυμαρίσιου μελιού, και των επιδοτήσεων που λειτούργησαν ως ισχυρό κίνητρο, οι Καλύμνιοι στράφηκαν ξανά με μεγάλο ενδιαφέρον στον κλάδο αυτό. Με τη βοήθεια των επιδοτήσεων πολλοί νέοι εντάχθηκαν στα προγράμματα για νεοεισερχόμενους αγρότες και άλλοι παλαιότεροι εκσυγχρόνισαν τις ήδη υπάρχουσες μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις τους.

Σήμερα στην Κάλυμνο υπάρχουν δύο μελισσοκομικοί Συνεταιρισμοί : Ο Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός Καλύμνου «ΜΕΛΚΑΛ», που αριθμεί 58 μέλη με 3671 κυψέλες, και ο Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός «Θυμαρίτης» που αριθμεί 31 μέλη με 3161 κυψέλες. Γενικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Μελισσοκομικών Εκμεταλλεύσεων της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας οι μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις στην Κάλυμνο ανέρχονται σε **141 με 8.023 κυψέλες** όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

		ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΨΕΛΩΝ
1	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 1 ΕΩΣ 30 ΚΥΨΕΛΕΣ	59	1.045
2	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 31 ΕΩΣ 100 ΚΥΨΕΛΕΣ	65	3.874
3	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 101 ΕΩΣ 200 ΚΥΨΕΛΕΣ	14	1.843
4	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 201 ΚΑΙ ΑΝΩ	3	1.261
ΣΥΝΟΛΟ		141	8.023

Πίνακας 26: Μελισσοκομικές Εκμεταλλεύσεις (Πηγή: Τμ. Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας)

Ο αριθμός των κυψελών ανά τ.χλμ είναι μεγάλος, 70 κυψέλες /τχλμ. Πρέπει να επισημανθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των εκτάσεων της Καλύμνου είναι θυμαρότοποι.

Μεγάλο πρόβλημα για τη μελισσοκομία στην Κάλυμνο είναι η έλλειψη ποικίλης ανθοφορίας σε όλη τη διάρκεια του έτους, ειδικά κατά το καλοκαίρι που παρατηρείται έντονη ξηρασία, αλλά και το χειμώνα. Οι μελισσοκόμοι, προκειμένου να βοηθήσουν τα μελίσσια τους να επιζήσουν στις δύσκολες περιόδους, αναγκάζονται να τροφοδοτήσουν τεχνητά, κάτι το οποίο αυξάνει το κόστος παραγωγής του μελιού σημαντικά, χωρίς να αντικαθιστά ποτέ επάξια τη φυσική βλάστηση. Όμως, το νησί διαθέτει και κάποιες εκτάσεις με ενδιαφέρουσα βλάστηση, που δεν αξιοποιούνται λόγω έλλειψης προσβάσεων.

Ένας άλλος τρόπος που χρησιμοποιούν οι μελισσοκόμοι προκειμένου να αντιμετωπίσουν το παραπάνω πρόβλημα, είναι να μεταφέρουν τα μελίσσια τους στα γύρω νησιά, κυρίως στην Κω και στη Ρόδο, μετά τον Αύγουστο που τελειώνει η ανθοφορία του θυμαριού. Εκτιμάται ότι το 80 % των μελισσοκόμων της Καλύμνου μεταφέρουν στην Κω περίπου πέντε χιλιάδες (5.000) κυψέλες στις αρχές Αυγούστου, μόλις τελειώσει **το θυμάρι της Καλύμνου**. Οι περισσότεροι παραμένουν ως το τέλος Νοεμβρίου και μετά επιστρέφουν στην Κάλυμνο. Οι υπόλοιποι παραμένουν στην Κω ως το Μάιο, και επιστρέφουν στην Κάλυμνο για το πρώιμο θυμάρι. Επίσης, μελισσοκόμοι της Κω μεταφέρουν περίπου τρεις χιλιάδες (3.000) κυψέλες στην Κάλυμνο το Μάιο για το πρώιμο θυμάρι.

Το θυμαρίσιο μέλι που παράγεται στην Κάλυμνο αλλά και στα άλλα νησιά είναι εξαιρετικής ποιότητας, με ιδιαίτερο άρωμα και γεύση, και πολύ μεγάλες προοπτικές στην αγορά. Απολαμβάνει την υψηλότερη τιμή από όλες τις κατηγορίες ελληνικών μελιών, και αυτό οφείλεται στο εξαιρετικό άρωμα, στη γεύση, την πυκνότητα, τη διατήρησή του για μεγάλο χρονικό διάστημα σε ρευστή κατάσταση, αλλά και στη συνήθεια του Έλληνα καταναλωτή που προτιμά το θυμαρίσιο μέλι.

Μεγάλο μέρος της παραγωγής πωλείται σε συσκευασίες λιανικής από τους ίδιους τους παραγωγούς χωρίς όμως τα μελισσοκομικά εργαστήρια των παραγωγών να διαθέτουν σύστημα HACCP. Ήδη οι παραγωγοί έχουν καταθέσει μελέτες σε επενδυτικά σχέδια, προκειμένου να εφαρμόσουν το σύστημα HACCP, που αποτελεί προϋπόθεση για τις άδειες τυποποίησης και θα λύσει προβλήματα διάθεσης του προϊόντος.

2.4.2.3 Αλιεία

Το νησί της Καλύμνου κατατάσσεται στην κατηγορία των απομακρυσμένων νησιωτικών περιοχών των οποίων η αλιεία αποτελεί σημαντικό οικονομικό παράγοντα.

Στο λιμάνι της Καλύμνου δραστηριοποιούνται περίπου τριακόσια ογδόντα δύο **(382) επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη**.

Τα παραπάνω επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- 376 σκάφη παράκτιας αλιείας εκ των οποίων 336 δίχτυα-παραγάδια, 2 βιντσότρατες, 38 οστρακαλιευτικά.
- 6 σκάφη μέσης αλιείας, ήτοι 5 μηχανότρατες και 1 γριγρι.

Στην αλιεία του ξιφία και κόκκινου τόνου απασχολούνται περί τα 60 αλιευτικά εκ των οποίων τα 30 περίπου απασχολούνται αποκλειστικά με το συγκεκριμένο είδος αλιείας καθ' όλη τη αλιευτική περίοδο. Είναι σκάφη ολικού μήκους από 12,00 μ. έως 24,00 μ., εφοδιασμένα με τον απαιτούμενο ηλεκτρονικό μηχανολογικό και αποθηκευτικό εξοπλισμό για το συγκεκριμένο είδος αλιείας.

Τέλος, σε ετήσια βάση 4-5 αλιευτικά εφοδιάζονται με άδεια σπογγαλιείας (ετήσιας ισχύος).

Η δυναμική του αλιευτικού στόλου της Καλύμνου καταδεικνύεται και από τα εξής:

α) Από το 1991 έως 31-12-2012 εντάχθηκαν στο μέτρο της οριστικής απόσυρσης και αποσύρθηκαν 226 επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη. Παρόλα αυτά η συνολική μείωση του αλιευτικού στόλου υπολογίζεται περί τα 50 αλιευτικά.

β) Αντικαταστάθηκαν με νέα και καλύτερα εξοπλισμένα, με ή χωρίς οικονομική ενίσχυση, 154 σκάφη.

18

Από τον παράκτιο στόλο της Καλύμνου γίνεται χρήση μεγάλης ποικιλίας αλιευτικών εργαλείων και συγκεκριμένα, μανωμένα δίχτυα, απλάδια δίχτυα, παραγάδια αφρού και βυθού, ιχθυοπαγίδες, καθετή, συρτή, καθώς και τοπικά εργαλεία όπως μπραγκαρόλα (είδος συρτής για την αλιεία του χταποδιού) και καλαμαριέρα (είδος καθετής για την αλιεία καλαμαριού).

Τα αντιπροσωπευτικότερα είδη που αλιεύονται είναι:

α) Για τα δίχτυα: Μπαρμπούνια, κουτσομούρες, γόπες, μελανούρια, συναγρίδες, σκάροι, σουπιές.

β) Για τα παραγάδια βυθού: Λιθρίνια, τσιπούρες, σαργοί, φαγγριά, μελανούρια.

γ) Για τις ιχθυοπαγίδες: Αστακοί και γαρίδες.

δ) Για συρτές και καθετές: Κόκκινος τόνος, καλαμάρια, παλαμίδες, συναγρίδες, χταπόδια.

ε) Παραγάδια αφρού: Ξιφίας, κόκκινος τόνος.

Η συνολική παραγωγή, αν και δεν υπάρχουν επίσημα καταγεγραμμένα στοιχεία, ανέρχεται κατ' εκτίμηση σε:

α) Για την παράκτια αλιεία σε 350 T περίπου ετησίως.

β) Για την μέση αλιεία (μηχανότρατες) σε 500 T. περίπου ετησίως.

γ) Για την αλιεία με αφροπαραγάδα σε 650 T. περίπου ξιφίας και 20 T. περίπου κόκκινος τόνος.

Σύμφωνα με μελέτες, το ανθρώπινο δυναμικό της Καλύμνου που απασχολείται με την αλιευτική δραστηριότητα ή εξαρτάται άμεσα από αυτήν, όπως εμπόριο αλιευμάτων, αλιευτικών εργαλείων, μηχανολογικού, ηλεκτρολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού των αλιευτικών σκαφών, ανέρχεται σε 2.500 άτομα ή το 50% του ενεργού πληθυσμού.

Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των αλιέων, που σύμφωνα με εκτιμήσεις της υπηρεσίας μας ανέρχονται σε 950 άτομα περίπου, αποξεί αποκλειστικά από την αλιεία (80%) και μόνο ένα μικρό ποσοστό απασχολείται δευτερευόντως με τον τουρισμό την οικοδομή κ.λ.π.

Τα κυριότερα αλιευτικά πεδία στα οποία δραστηριοποιείται ο αλιευτικός στόλος της Καλύμνου είναι:

α) Η περιοχή μεταξύ Κω – Καλύμνου

β) Οι περιοχές Ανατολικά της Καλύμνου

γ) Η ευρύτερη περιοχή της Αστυπάλαιας και των Κυκλάδων

δ) Στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου δραστηριοποιούνται τα αλιευτικά που απασχολούνται στην αλιεία του ξιφία και κόκκινου τόνου.

Ο αριθμός των ερασιτεχνικών σκαφών ανέρχεται περίπου στα εξακόσια δέκα (610) σκάφη. Στα αλιευτικά πεδία που εκτείνονται στην ευρύτερη περιοχή της νήσου Καλύμνου δραστηριοποιούνται σε ετήσια βάση και τρεις (3) με τέσσερις (4) μηχανότρατες από το Πέραμα και το Κερατσίνι αντίστοιχα καθώς και ένα (1) γρι – γρι (κυκλωτικά δίχτυα) από το νήσο Λέρο, κυρίως κατά την περίοδο Φεβρουάριο - Μάρτιο. Τα αλιευτικά πεδία του νησιού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες είναι πόλος έλξης για του ερασιτέχνες αλιείς, οι οποίοι συνωστίζονται στην ευρύτερη περιοχή και λειτουργούν ανταγωνιστικά προς τους επαγγελματίες παράκτιας αλιείας που έχουν περιορισμένες αλιευτικές δυνατότητες.

Οι Καλύμνιοι ψαράδες μετακινούνται την καλοκαιρινή περίοδο σε πολλά νησιά των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου.

Σημαντικό ρόλο στην οικονομία της Καλύμνου παίζουν οι **ιχθυοκαλλιέργειες**.

Η νήσος Κάλυμνος διαθέτει ένα αλιευτικό καταφύγιο μικρής κλίμακας (περίπου 25 σκάφη), στην περιοχή Μελιτσάχα στο οποίο οι ελλείψεις που παρουσιάζονται είναι ο επιτοίχιος χαμηλός φωτισμός, οι εγκαταστάσεις για πυροπροστασία και τέλος η φωτοσήμανση (φάρος), πρόσφατα δε παρουσιάστηκε σπηλαίωση σε τμήμα του κρηπιδώματος.

Οι ποσότητες και το είδος αλιευμάτων που διατίθενται στην νήσο Κάλυμνο είναι συνάρτηση τόσο του εποχιακού χαρακτήρα τους όσο και της τουριστικής κίνησης. Τους καλοκαιρινούς μήνες, και ιδίως από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο διευρύνεται το εμπορικό κανάλι των άμεσων πωλήσεων των αλιευμάτων σε εστιατόρια και ξενοδοχεία της περιοχής.

Ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία της Καλύμνου έχει η αλιεία του ξιφία. Η παραγωγή του συγκεκριμένου είδους είναι η σημαντικότερη σε Εθνικό επίπεδο και διατίθεται κυρίως στο εξωτερικό. Δραστηριότητες που σχετίζονται με την τυποποίηση και μεταποίηση αλιευτικών προϊόντων σε εμπορική κλίμακα υφίστανται στο νησί της Καλύμνου, και συγκεκριμένα επτά (7) μονάδες. Πιο αναλυτικά υφίσταται πέντε (5) πλωτά συσκευαστήρια – ψυγεία σε επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη, τρία (3) εγκεκριμένα συσκευαστήρια νωπών αλιευμάτων και μια (1) επεξεργασίας νωπών & κατεψυγμένων αλιευμάτων.

Τέλος σε επίπεδο οικιακής οικονομίας εφαρμόζεται εντατικά η παραγωγή παραδοσιακών αλίπαστων και άλλων ιχθυοπαρασκευασμάτων.

Στην Κάλυμνο η ενασχόληση με την αλιεία κατέχει την πρώτη θέση σε επίπεδο νομού. Στον πίνακα 2.34 δίνονται στοιχεία με τον αριθμό σκαφών, τις κατηγορίες αλιείας και τα είδη των αλιευτικών εργαλείων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο. Στον πίνακα 2.35. δίνονται στοιχεία των πλωτών μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας που δραστηριοποιούνται στην περιοχή με την συνολική μισθωμένη έκταση και ετήσια παραγωγή.

Σύνολο σκαφών	GT	KW	Πλήρωμα	Κατηγορία αλιείας				
				Παράκτια			Μέση	
				Δ – Π	Βυτοδράτες	Οστροκαλιευτικά	Μηχανόρατες	Γριπί
382	2.935,47	14.086,03	880	336	2	38	5	1

Πίνακας 27: Αριθμός σκαφών, κατηγορίες αλιείας και είδη αλιευτικών εργαλείων (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013)

Νησί	Ιχθυοκαλλιέργειες			Συνολική Παραγωγή (Τ)
	Αριθμός Μονάδων	Θέσεις Εκτροφής	Μισθωμένη Έκταση (στρέμματα)	Μεσογειακοί ιχθύες
Κάλυμνος	4	12	162	3.155,00
Ψέριμος	1	2	20	300,00
Σύνολο	4	8	212	3.455,00

Πίνακας 28: Παραγωγή ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων περιφερειακής ενότητας Καλύμνου-Έτος 2013 (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013)

α/α	Θέση	Χωρητικότητα σε σκάφη
1	Κεντρικός λιμένας	400
2	Βαθύ	20
3	Μελιτσάχα	50
4	Τέλενδος	20
5	Εμπορείος	5
6	Ψέριμος	20
	Ιχθυόσκαλα Καλύμνου: βρίσκεται εντός του κεντρικού λιμένα Καλύμνου και εκτείνεται και διαθέτει προβλήτα περίπου 100 μέτρων.	

Πίνακας 29: Αλιευτικά καταφύγια (θέση, αριθμός και χωρητικότητα)

2.4.3 Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής

Η οικονομία της Καλύμνου είναι δυναμική και αναπτυσσόμενη ακόμη και μέσα σε εποχές κρίσης. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται 3.300 επιχειρήσεις, η πλειοψηφία των οποίων είναι ατομικές (3.100). Για τα πληθυσμιακά μεγέθη της Καλύμνου, αλλά και για τα συνήθη δεδομένα της νησιωτικής οικονομίας, η πυκνότητα του επιχειρηματικού ιστού είναι περισσότερο από ικανοποιητική. Πρέπει να σημειωθεί ότι στην Κάλυμνο δραστηριοποιούνται, επίσης, 8 εξαγωγικές επιχειρήσεις, συνδεδεμένες με τον τομέα της αλιείας (εμπόριο σπόγγων και ιχθυοκαλλιέργειες). Ακόμη, στην Κάλυμνο υπάρχουν μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές επιχειρήσεις που σχετίζονται με προϊόντα του πρωτογενή τομέα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του μητρώου επιχειρήσεων της Ελ. Στατ. , υπάρχουν 14 βιοτεχνίες ξύλου και κατασκευής προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής. Επίσης 1 μονάδα που ασχολείται με παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών (κατασκευή παραδοσιακών υφαντών) και τέλος 2 ποτοποιίες. Επιπλέον, υπάρχει ένα ιδιωτικό τυροκομείο που δραστηριοποιείται στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (τυρί μαλακό, τυρί σκληρό, μυζήθρα, γιαούρτι) μόνο από αγελαδινό γάλα. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ η ποσότητα γάλακτος που επεξεργάστηκε το 2011 ανέρχεται σε 78 τόνους και παρήχθησαν 12 τόνοι γιαούρτι, 10,5 τόνοι τυρί μαλακό, 9 τόνοι τυρί σκληρό και 1,8 τόνοι μυζήθρα.

2.4.4 Τριτογενής Τομέας Παραγωγής

Ο Τριτογενής τομέας είναι ο πιο αναπτυγμένος στο νησί με τον τουρισμό και το εμπόριο να κατέχουν εξέχουσα θέση.

2.4.4.1 Εμπόριο και Υπηρεσίες

Ο τριτογενής τομέας στην Κάλυμνο περιλαμβάνει τόσο το εμπόριο όσο και διαφόρων ειδών υπηρεσίες (π.χ. τραπεζοασφαλιστικές).

Ειδικότερα, συγκεντρώνεται ικανοποιητικός αριθμός εμπορικών επιχειρήσεων, με προσανατολισμό όχι μόνο την τοπική αγορά, αλλά και τις αγορές της ευρύτερης περιοχής (π.χ. κάποιιοι επιπλοποιοί εκτελούν μεγάλο μέρος των παραγγελιών στη Λέρο και στην Πάτμο), καθώς τα άλλα νησιά έχουν στραφεί σε μεγαλύτερο βαθμό στην εκμετάλλευση του τουρισμού. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι πολλές από τις ανάγκες των κατοίκων του νησιού καλύπτονται από επιχειρήσεις της Κω, η οποία αποτελεί το εμπορικό κέντρο της νησιωτικής αυτής περιοχής.

Όσον αφορά στο λιανικό εμπόριο, χαρακτηριστικό στοιχείο είναι ο οικογενειακός χαρακτήρας των επιχειρήσεων, μειώνοντας την δυναμική ανάπτυξης του τομέα και περιορίζοντας τις δυνατότητές του.

2.4.5 Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Προβλήματα και περιορισμοί		Δυνατότητες και ευκαιρίες	
<u>Προβλήματα</u>		<u>Δυνατότητες</u>	
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
- Μετανάστευση οδήγησε σε μείωση του παραγωγικού δυναμικού - Ανεργία που πλήττει περισσότερο τους νέους και τις γυναίκες		Πλήθος ατόμων με μόρφωση και επαγγελματική κατάρτιση.	
ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ		ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
		- ενισχυμένος κλάδος της αλιείας / μεγάλος αλιευτικός στόλος - σημαντική η αλιεία του ξιφία σε Εθνικό	

• περιορισμένοι αγροτικοί δρόμοι που δημιουργούν προβλήματα σε κτηνοτρόφους και μελισσοκόμους • θαλάσσια ρύπανση • παράνομη αλιεία και ανεπάρκεια ελέγχων • Όχι μεγάλη ανάπτυξη της γεωργίας, λόγω μορφολογίας εδάφους και έλλειψης νερού • Ανεπαρκής αδειών λειτουργίας σε μονάδες αιγοπροβατοτροφίας. • Υπερβόσκηση βοσκοτόπων • Προβλήματα με τη σπογγαλιεία • Προβλήματα στην αλιεία όπως θαλάσσια ρύπανση, παράνομη αλιεία και ανεπάρκεια ελέγχων καθώς και ανεπαρκής αξιοποίηση της υποδομής της ιχθυόσκαλας • ανεπαρκής αξιοποίηση της υποδομής της ιχθυόσκαλας • Προβλήματα βιωσιμότητας επιχειρήσεων εμπορίου και υπηρεσιών	επίπεδο και με εξαγωγικό χαρακτήρα • οργανωμένη ιχθυοκαλλιέργεια • παράδοση και φήμη στην σπογγαλιεία • ύπαρξη δημοτικού σφαγείου • τοπικά προϊόντα με οικονομικό ενδιαφέρον όπως τα «μανταρίνια Καλύμνου» και το εξαιρετικής ποιότητας μέλι • Ύπαρξη «Ποσειδωνίων λιβαδιών» • ύπαρξη παραδοσιακού ελαιοτριβείου • ιδιαίτερα γαλακτοκομικά προϊόντα • Ύπαρξη οργανωμένης Ιχθυόσκαλας • ανάδειξη της Καλύμνου ως κορυφαίος παγκόσμιος αναρριχητικός προορισμός

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
- Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων

Κίνδυνοι / Περιορισμοί

- Το γενικό οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό κλίμα.
-

Πίνακας 30: Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Κρίσιμα ζητήματα

Τα κρίσιμα ζητήματα στον τομέα της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης είναι τα εξής:

1. Κινήσεις ενίσχυσης του συγκριτικού πλεονεκτήματος του νησιού με έμφαση στον τομέα του τουρισμού και τον πρωτογενή τομέα.
2. Δράσεις για ενίσχυση της απασχόλησης

2.4.5.1 Τουρισμός

Η Κάλυμνος ξεχωρίζει για τις ιδιαίτερες ομορφιές του φυσικού της περιβάλλοντος και έχει πολλούς φανατικούς επισκέπτες τα τελευταία χρόνια.

Η τουριστική υποδομή είναι αναπτυγμένη. Τουριστικά καταλύματα (ξενοδοχεία, ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια κ.λπ.), ταβέρνες και άλλα καταστήματα που εξυπηρετούν τους τουρίστες, υπάρχουν στον οικισμό Πόθια αλλά και στο Μασούρι, στις Μυρτιές, στο Καντούνι και σε άλλες παραλίες.

Η εστίαση των επισκεπτών γίνεται είτε στα **καταλύματα** και ξενοδοχεία της περιοχής ή στα **εστιατόρια**. Στο νησί δραστηριοποιούνται περίπου 245 επιχειρήσεις εστίασης σύμφωνα με τα στοιχεία του μητρώου επιχειρήσεων της Ελ. Στατ.

Η Κάλυμνος αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης μιας ειδικής κατηγορίας τουριστών, των αναρριχητών, επειδή κρίνεται ως πληρέστερος προορισμός λόγω της ύπαρξης απόκρημνων βράχων σε πολλά σημεία του νησιού.

Ο αναρριχητικός τουρισμός συνέβαλε σημαντικά στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου τους μήνες του φθινοπώρου. Η Κάλυμνος έχει **πρώτη θέση στους προορισμούς αναρρίχησης παγκοσμίως**. Με πάνω από 80 αναρριχητικά πεδία και πάνω από 3.700 αναρριχητικές διαδρομές.

Η Κάλυμνος στο μεγαλύτερό της μέρος αποτελείται από ασβεστόλιθους το κατεξοχήν πέτρωμα μέσα στο οποίο διανοίγονται **σπήλαια**.

Παρατηρείται και θρησκευτικός τουρισμός στο μοναστήρι του Αγίου «**Σάββα εν Καλύμνω**».

Αρκετοί είναι οι επισκέπτες του νησιού που έχουν σαν κύριο προορισμό τους το μοναστήρι, ενώ πολλοί επισκέπτονται το νησί λόγω των τοπικών εθίμων και εκδηλώσεων το Πάσχα.

Παραλίες: Οι παραλίες της Καλύμνου έχουν βαθιά και κρυστάλλινα νερά και μαγνητικό βυθό. Η πιο πολυσύχναστη και κοσμοπολίτικη είναι το Μασούρι και το Καντούνι. Επίσης υπάρχουν και ο Πλατύς Γιαλός, Αρμεός, Μυρτιές Αργινώντα, Σκάλια, Εμπορείος, Τέλενδος.

Καταδυτικός τουρισμός και καταδυτικά πάρκα

Η Κάλυμνος ως Νησί εναλλακτικού τουρισμού, πρέπει παράλληλα με την αναρρίχηση να αναπτύξει και την κατάδυση. Η διακρατική συνεργασία και οι 4 καταδυτικές διαδρομές που υπάρχουν πλέον επίσημα στο Νησί της Καλύμνου, είναι μια καλή αρχή η οποία πρέπει να ενισχυθεί περεταίρω.

Τι είναι τα καταδυτικά πάρκα

Τα καταδυτικά πάρκα είναι μικρής έκτασης θαλάσσιες περιοχές, στις οποίες απαγορεύεται κάθε είδους αλιεία και ανθρώπινη επέμβαση, ενώ επιτρέπεται μόνο η ελεγχόμενη δραστηριότητα των καταδύσεων αναψυχής.

Συνήθης πρακτική είναι να δημιουργούνται καταδυτικά πάρκα ανά συστάδες, κάτι το οποίο διευκολύνεται από τη μικρή έκτασή τους, που κυμαίνεται μόλις από ένα έως δύο τετραγωνικά χιλιόμετρα και το βάθος τους που φτάνει έως τα 50 μέτρα. Οι επισκέπτες καταβάλλουν ένα αντίτιμο μέσω εισιτηρίου και τα έσοδα από τα εισιτήρια διατίθενται για την φύλαξη του πάρκου, σχεδόν χωρίς να επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό.

Πλέον θεωρείται επιστημονικά αποδεδειγμένη η απόλυτη συμβατότητα των καταδύσεων αναψυχής με το θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς επίσης και το γεγονός πως η δημιουργία θαλάσσιων πάρκων συμβάλλει στην ραγδαία αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, της θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας εντός λίγων ετών, ενώ έχει παρατηρηθεί και η τεράστια συνεισφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη των γύρω τοπικών κοινωνιών.

Τα καταδυτικά πάρκα δεν πρέπει να συγχέονται με τα εθνικά θαλάσσια πάρκα, καθώς τα χωρίζουν διαφορές όσον αφορά στο μέγεθος, τον αριθμό και τον τρόπο διαχείρισης.

Τα εθνικά θαλάσσια πάρκα είναι προστατευόμενες περιοχές τεράστιας έκτασης, η οποία, όπως αποδεικνύεται παγκοσμίως, δυσχεραίνει το έργο της διαχείρισής τους, της αστυνόμευσής τους, όπως επίσης και της χρηματοδότησής τους. Επιπλέον, συνήθως αποτελούν «εχθρικό» περιβάλλον για τις τοπικές κοινωνίες, λόγω της νομοθετικής επιβολής ευρύτατης έκτασης απαγορεύσεων.

Αντίθετα, τα καταδυτικά πάρκα είναι μικρά, η χρηματοδότησή και η αστυνόμευσή τους είναι κατά πολύ ευκολότερη, ενώ παρουσιάζουν ευελιξία στον τρόπο διαχείρισής τους, η οποία μπορεί να γίνεται από τον τοπικό Δήμο, σε συνεργασία με τους επιχειρηματίες, αλλά και τους αλιείς, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Επίσης, με την κατάλληλη διαχείριση, μπορούν να αποκτήσουν οικονομική αυτοδυναμία.

Η οικολογική τους φύση, τους επιτρέπει να υπάρχουν εντός περιοχών, οι οποίες προστατεύονται από το πρόγραμμα Natura 2000.

Παγκοσμίως επιτυχημένη δραστηριότητα

Τα παραδείγματα εφαρμογής της καταδυτικής δραστηριότητας εντός ειδικών και προστατευμένων πάρκων σε άλλες χώρες, φαίνεται να συνδέονται άμεσα με τουριστική ανάπτυξη, αλλά και προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

Σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας «Το Έθνος», η ανάπτυξη του καταδυτικού τουρισμού θεωρείται «χρυσή πηγή εσόδων παγκοσμίως», γεγονός που αποδεικνύεται περίτρανα από περιπτώσεις, όπως αυτή του αιγυπτιακού Σαρμ Ελ Σέιχ, όπου υπάρχουν πάνω από 40 καταδυτικά κέντρα, ενώ πάνω από 200 καταδυτικά σκάφη μεταφέρουν πάνω από 6.000 δύτες, οι οποίοι καταλύουν στις περίπου 200.000 κλίνες, που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή, αφήνοντας πίσω τους έσοδα που αγγίζουν τα 36 εκατ. ευρώ ετησίως.

Στην περίπτωση της Μάλτας, η καταδυτική δραστηριότητα συνεισφέρει εκπληκτικά στο ΑΕΠ κατά 27%, ενώ και η Κροατία γνώρισε μια τεράστια αύξηση στον καταδυτικό τουρισμό, της τάξεως του 270% από το 2006 έως το 2010.

Πολύ σημαντική είναι η συνεισφορά των καταδυτικών πάρκων και σε περιβαλλοντολογικό επίπεδο, καθώς έρευνα σε 124 από αυτά σε 29 χώρες έδειξε κατά μέσον όρο 21% αυξημένη βιοποικιλότητα, 28% αύξηση στο μέσο μέγεθος των οργανισμών, 166% στην πυκνότητα ατόμων ανά κυβικό μέτρο και 446% αύξηση σε κιλά βιομάζας ανά εκτάριο.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί, ότι κύριος θιασώτης της ιδέας για τη δημιουργία καταδυτικού πάρκου στη Σαντορίνη είναι ο Πιερ Ιβ Κουστώ, γιος του διάσημου ωκεανογράφου Ζακ Ιβ Κουστώ, ο οποίος, όπως έχει δηλώσει επανειλημμένα λατρεύει το νησί και έχει υπάρξει πρωτοστάτης στην εκπόνηση μελετών για τη δημιουργία ενός οικονομικά βιώσιμου πάρκου, που θα παρέχει τα μέγιστα αφενός στην τοπική κοινωνία και αφετέρου στο θαλάσσιο οικοσύστημα του νησιού με τους ηφαιστιογενείς σχηματισμούς.

Όπως είχε δηλώσει ο ίδιος ο Πιερ Ιβ, στο θηραϊκό blog “santokoraki”, «το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους «παίκτες»: ψαράδες, λεμβούχους, θαλάσσια ταξί, εκπαιδευτές κατάδυσης, τουριστικά γραφεία. Όλοι πρέπει να παίζουν το ρόλο τους και να δρέψουν τα οφέλη. Μέσα σε πέντε χρόνια προστασίας, η Σαντορίνη μπορεί να γίνει ένας από τους κορυφαίους καταδυτικούς προορισμούς στη Μεσόγειο. Η κεντρική ιδέα είναι να προστατεύεις τα ψάρια, για να έχεις περισσότερα».

Το κείμενο αυτό αποδεικνύει περίτρανα ότι για την ίδρυση και λειτουργία καταδυτικού πάρκου έχουν δημιουργηθεί ευνοϊκότερες συνθήκες όσο αφορά στην νομοθεσία και αποτελούν μια πολύ πετυχημένη τουριστική αναπτυξιακή δραστηριότητα .

Δεν απαιτούνται κτίρια , αν υπάρχουν λειτουργούν υποστηρικτικά , ή εκπαιδευτικά.

Αυτό βέβαια που παραμένει «αγκάθι» στην ίδρυση καταδυτικών πάρκων και φαίνεται να δυσκολεύει όλη την νομοθετικά αγκυλωμένη Ελλάδα , είναι η απαγόρευση των κ.τ. σε μικρότερη απόσταση από τα 3 ν.μ.¹⁰

Αυτή η απόσταση είναι σχεδόν απαγορευτική για την θαλάσσια περιοχή στα Αργινώντα που ήταν ο αρχικός δικός μας σχεδιασμός .

Οι κατασκευασμένες χερσαίες εγκαταστάσεις θα μπορούν να γίνουν θεματικό μουσείο και χώρος επίδειξης καταδύσεων , με ηλεκτρονικά μέσα , εκθειάζοντας την ιστορία του Νησιού παράλληλα με την αναφορά στη νέα και σύγχρονη κατάδυση .

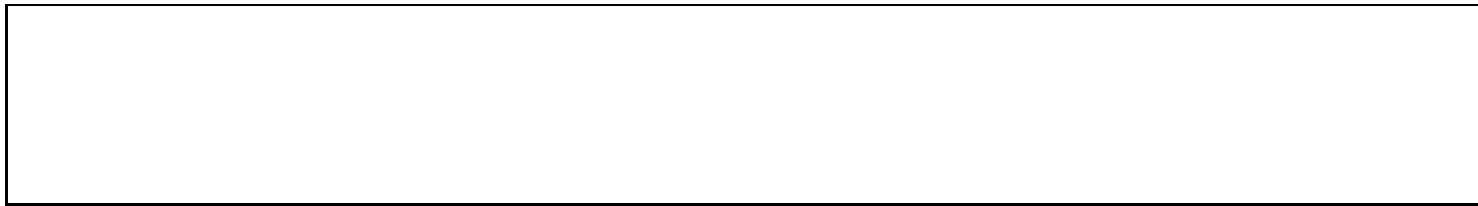
Η ψήφιση του νομοσχεδίου με τίτλο «Ειδικές μορφές τουρισμού και διατάξεις για την τουριστική ανάπτυξη», μέσα στο 2020, ανάβει το «πράσινο φως» στη δημιουργία του υποθαλάσσιου πάρκου στην Κάλυμνο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

¹⁰ Σχετική νομοθεσία: Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων, Αρ. Φύλλου 196, 27 Δεκ 2006. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Τεύχος δεύτερο, Αρ. Φύλλου 1726, 24 Νοεμβρίου 2003

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	Με την υφιστάμενη οργανωτική δομή δεν δίνεται η απαραίτητη βαρύτητα στον τομέα του τουρισμού. Ο τουρισμός, ως βασικός μοχλός τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, θα έπρεπε να αποτελεί ανεξάρτητο αυτοτελές τμήμα, με τον τίτλο “Τμήμα Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής”, ενταγμένο στις Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης. Εναλλακτικά θα μπορούσε να ενταχθεί, πάντα ως ανεξάρτητο αυτοτελές τμήμα, στις Υπηρεσίες Παιδείας και Πολιτισμού	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ Το Δημοτικό Γραφείο Τουρισμού είναι στελεχωμένο με ένα μόνιμο υπάλληλο κλάδου ΔΕ1 Οικονομικού – Διοικητικού και ένα υπάλληλο αορίστου χρόνου ΠΕ Καθηγητών Φυσικής Αγωγής.	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες - Ευκαιρίες
	Υποστελέχωση του Δημοτικού Γραφείου Τουρισμού. Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού κυρίως σε τομείς όπως: • Τουριστικό μάρκετινγκ. • Ψηφιακές τεχνολογίες. • Ξεναγήσεις	• Διεύρυνση του αντικειμένου εργασίας του Δημοτικού Γραφείου Τουρισμού, • Υλοποίηση ποιοτικότερων δράσεων τουριστικής προβολής, • Παροχή πληρέστερων πληροφοριών στους επισκέπτες. • Λειτουργία Ναυτικού Μουσείου Καλύμνου • Επισκέψεις σε σπήλαια
	Περιορισμοί Με το υφιστάμενο ανθρώπινο δυναμικό το γραφείο τουρισμού αδυνατεί να παρέχει υπηρεσίες: • Σε περιόδους αιχμής, απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα. • Πληροφόρησης, εκτός από το κεντρικό λιμάνι, και σε τουριστικές περιοχές π.χ. Μασούρι • Ενημέρωσης, επικαιροποίησης ψηφιακών μέσων τουριστικής προβολής (τουριστική ιστοσελίδα, σελίδες κοινωνικής δικτύωσης). • Ξεναγήσης • Φύλαξης	
ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες - Ευκαιρίες
	Αναγκαίες παρεμβάσεις στο κτήριο της Σχολής Δυτών Καλύμνου που φιλοξενεί το Γραφείο Τουρισμού: • Απομάκρυνση – αποκατάσταση σαθρών τμημάτων σοβάδων, • Εξωτερικός – εσωτερικός Ελαιοχρωματισμός • Αντικατάσταση δαπέδου • Προμήθεια προϊόντων οπτικής	• Ιδανική θέση για άμεση επαφή, ενημέρωση και εξυπηρέτηση αφιχθέντων ή αναχωρούντων επισκεπτών. • Ιδανική θέση για προβολή εκδηλώσεων, μηνυμάτων

	επικοινωνίας για προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων, προϊόντων και εντύπων. Καθαριότητα εξωτερικών κοινόχρηστων χώρων κυρίως στην περίοδο αιχμής.	
	Περιορισμοί	
	Ιδιοκτησιακό καθεστώς	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	Προβλήματα στη συντήρηση αναρριχητικών διαδρομών	Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν το τουριστικό προϊόν (Ιδιαίτερη γεωμορφολογία, συνδυασμός βουνού και θάλασσας, ποικιλομορφία ακτών, απόκρημνων βράχων, πλήθος βοτάνων, σπάνια είδη πουλιών, ήπιο κλίμα και υψηλή ηλιοφάνεια, όμορφα σπήλαια)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ		
Βασικός στόχος είναι η συνεργασία του Δήμου Καλυμνίων με εξειδικευμένη εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα τουριστικής ανάπτυξης, προβολής, επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων. Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη η τουριστική πολιτική του δήμου μας να χαραχθεί στηριζόμενη στην εξειδικευμένη γνώση, κατάρτιση και στην πολυετή εμπειρία επιστημόνων από τον χώρο του τουριστικού μάρκετινγκ. Άλλος βασικός στόχος, μετά από συναντήσεις εργασίας του Δημάρχου Καλυμνίων με εμπλεκόμενους (π.χ. Υφυπουργό Τουρισμού κ. Μ. Κόνσολα) μέσα στο έτος 2020, είναι δημιουργία «Εθνικού Πάρκου Αναρρίχησης» Τέλος, σημαντικό στόχο αποτελεί η συνεργασία του Δήμου Καλυμνίων με εξειδικευμένη εταιρεία ανάπτυξης και αξιοποίησης των μονοπατιών του νησιού, με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της Καλύμνου ως πεζοπορικού προορισμού.		
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		

2.4.6

Κεφάλαιο 3. Ανάλυση και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Καλυμνίων

3.1 Τροποποιήσεις Θεσμικού πλαισίου Ο.Τ.Α

Μία βασική νομοθετική αλλαγή που αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η εφαρμογή του Προγράμματος ««ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»», το οποίο θεσμοθετήθηκε με το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/7.6.2010, Τεύχος Α') «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»». Από τη θέσπιση του Ν. 3852/2010 ως σήμερα έχουν γίνει αρκετές τροποποιήσεις. Επιπλέον από την αρχή του 2011, για την λειτουργία των ΟΤΑ έχουν εκδοθεί και εφαρμόζονται νέες πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, προεδρικά διατάγματα με άμεση επίδραση στους ΟΤΑ, πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου κλπ.

Τέλος, ουσιώδης για τη λειτουργία των ΟΤΑ είναι η έναρξη εφαρμογής του Προγράμματος «Κλεισθένης» (νόμος 4555/2018) καθώς και άλλες πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις, που παρουσιάζονται με μεγάλη συχνότητα, ειδικά μετά την εμφάνιση του μεγάλου προβλήματος με τον κορωνοϊό.

3.1.1 Εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» στο Δήμο Καλύμνου

Στο Δήμο Καλύμνου οι άμεσες επιπτώσεις από την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» και των προγραμμάτων προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας («Μνημόνια»)) περιλάμβαναν επιγραμματικά :

- Την μεταβίβαση υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων από το πρώην Επαρχείο (Δ/νση Πολεοδομίας και Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας).
- Την άσκηση σειράς νέων αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται σταδιακά.
- Την συγχώνευση δέκα (10) ΝΠΔΔ σε δύο (2) (που και αυτά στην συνέχεια καταργήθηκαν, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου).
- Την συγκρότηση δύο (2) μόνο Σχολικών Επιτροπών (ως Ν.Π.Δ.Δ.), σε αντικατάσταση των 50 και πλέον παλαιότερων που ισοβαθμούσαν με τον αριθμό των υφιστάμενων σχολείων.
- Τη μείωση του προσωπικού μέσω των προγραμμάτων διαθεσιμότητας, εφεδρείας, πρόωρων συνταξιοδοτήσεων.
- Τη μείωση της τακτικής χρηματοδότησης.

Σε επίπεδο Οργάνων και Επιτροπών, ο Ν. 3852/2010 προβλέπει: Συγκρότηση Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Συγκρότηση Επιτροπής Διαβούλευσης, Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας, Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας, Συμβούλιο Μεταναστών κλπ., Ορισμό Συμπαραστάτη του Δημότη. Τα κρίσιμα ζητήματα που προκύπτουν άμεσα για το Δήμο Καλύμνου και αφορούν στην εσωτερική λειτουργία και ανάπτυξη, με στόχο την αποτελεσματικότητα και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, είναι:

- Οι διατιθέμενοι οικονομικοί πόροι (μείωση εσόδων λόγω και του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»), δεδομένης της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, δεν επαρκούν για την άσκηση όλου του εύρους των αρμοδιοτήτων που περιγράφει ο Νόμος 3852/2010.

- Δεν υπάρχει ούτε έχει προβλεφθεί σχέδιο μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων της Δ/σης Πολεοδομίας και της Δ/σης Κοινωνικής Προστασίας στους ΟΤΑ, για τους οποίους έχει ευθύνη άσκησης της αρμοδιότητας ο Δήμος.
- Οι εξελίξεις σε ό,τι αφορά το προσωπικό (καθεστώς κινητικότητας – διαθεσιμότητας, πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, μεγάλες μισθολογικές μειώσεις κ.λ.π..) και η έλλειψη δυνατοτήτων ανανέωσης (περιορισμός προσλήψεων 1/10), δεν μπορούν να συνδράμουν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Δημοτικής Αρχής.
- Οι προσωρινές θέσεις που δημιουργούνται μέσω δίμηνων, πεντάμηνων ή οχτάμηνων συμβάσεων δεν μπορούν να αντικαταστήσουν σε καμία περίπτωση τις αυξημένες ανάγκες του Δήμου και δεν υποστηρίζουν την διαχρονική, σταθερή και αποτελεσματική δραστηριότητα του Δήμου σε κρίσιμους τομείς, που πρέπει να καλύπτονται με σταθερές σχέσεις εργασίας με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα.
- Οι θεσμοί διαβούλευσης και εκπροσώπησης των πολιτών που προβλέπονται από τον Ν. 3852/2010 δεν επαρκούν για την κινητοποίηση της Τοπικής Κοινωνίας και την ανάπτυξη ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών στα δημοτικά δρώμενα.

3.2 Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Καλυμνίων (ΟΕΥ)

Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου Καλυμνίων, καθώς και ζητήματα σχετικά με τις αρμοδιότητές τους κλπ., εμφανίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ)¹¹ του Δήμου.

Επισημαίνεται ότι στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, αναμένεται να ολοκληρωθεί η αναθεώρηση του ΟΕΥ, προκειμένου να γίνει ο Δήμος ένας οργανισμός με βελτιωμένη λειτουργία, που θα ανταποκρίνεται καλύτερα στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και τις προκλήσεις της εποχής.

3.3 Προσωπικό Δήμου

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται το προσωπικό του Δήμου Καλυμνίων, ανά κλάδο, ειδικότητα και σχέση εργασίας.

Επισημαίνεται ότι τα δεδομένα που παρατίθενται στη συνέχεια έχουν αντληθεί από τις υπηρεσίες του Δήμου, υπόκεινται δε σε συχνές αλλαγές λόγω αποχωρήσεων (π.χ. συνταξιοδοτήσεις), νέων προσλήψεων κλπ.

Πίνακας 31: Προσωπικό Δήμου - Μόνιμοι Υπάλληλοι

¹¹ ΦΕΚ Β' 214/1999, όπως τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ Β' 1791/2005, 1089/2008, 57/2009 & 855/2010 και 293 Β' 10-02-2014.

3.3.1.1 Μόνιμοι Υπάλληλοι

3.3.1.2 Υ

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ/ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
1.	ΠΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	4
2.	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	2
3.	ΠΕ3 ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	2
4.	ΠΕ4 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
5.	ΠΕ5 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
6.	ΠΕ9 ΓΕΩΠΟΝΩΝ	1
7.	ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΕΩΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	1
8.	ΤΕ2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	1
9.	ΤΕ4 ΤΕΧΝ-ΝΑΥΠΗΓ-ΜΗΧΑΝΟΛ-ΗΛΕΚΤΡΟΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
10.	ΤΕ5 ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3
11.	ΤΕ 13 ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	1
12.	ΤΕ17 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	2
13.	ΔΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	18
14.	ΔΕ2 ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2
15.	ΔΕ 23 ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	7
16.	ΔΕ 26 ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ	1
17.	ΔΕ 27 ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΚΩΝ	1
18.	ΔΕ 28 ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	2
19.	ΔΕ 29 ΟΔΗΓΩΝ	10
20.	ΔΕ 30 ΤΕΧΝΙΤΩΝ	12
21.	ΔΕ 30 ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ	1
22.	ΔΕ 38 ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ Η/Υ	1
23.	ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	1
24.	ΥΕ 1 ΚΛΗΤΗΡΩΝ – ΘΥΡΩΡΩΝ	1
25.	ΥΕ16 ΕΡΓΑΤΩΝ	17
	ΣΥΝΟΛΟ	94

3.3.1.3 Υπάλληλοι Πίνακας 32: Προσωπικό Δήμου - Υπάλληλοι αορίστου χρόνου

ορισμένου

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ/ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
1.	ΠΕ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	4
2.	ΠΕ ΝΟΜΙΚΩΝ	2
3.	ΤΕ 2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	1
4.	ΔΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	7
5.	ΔΕ 19 ΜΟΥΣΙΚΩΝ	3
6.	ΥΕ 1 ΚΛΗΤΗΡΩΝ ΘΥΡΩΡΩΝ – ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	5
7.	ΥΕ 15 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ	2
8.	ΥΕ 16 ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ	13
	ΣΥΝΟΛΟ	37

χρόνου

Πίνακας 33: Προσωπικό Δήμου - Υπάλληλοι ορισμένου χρόνου

A/A	ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
1	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	2
2	ΠΕ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ	1
3	ΤΕ Α ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ	2
4	ΤΕ Γ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	2
5	ΤΕ ΠΛΗΡΟΡΙΚΗΣ	1
6	ΤΕ Γ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	1
7	ΤΕ Α ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	1
8	ΔΕ Α ΔΙΚΟΙΤΙΚΟΥ	1
10	ΔΕ Β ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	2
11	ΔΕ Α ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1
12	ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1
13	ΔΕ Α ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	1
14	ΔΕ Β ΒΡΕΦΟΝΗΠΟΙΟΚΟΜΟΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ	1
15	ΔΕ ΟΔΗΓΟΣ	1
16	ΥΕ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	12
17	ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ	13
18	ΥΕ ΒΟΗΘΩΝ ΜΑΓΕΙΡΩΝ	2
19	ΥΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	45
	ΣΥΝΟΛΟ	90

3.4 Επιτροπές του Δήμου

Παρακάτω παρατίθεται μια λίστα με βασικές επιτροπές του Δήμου

- Ο
ι
κ
ο
ν
ο

μικρή επιτροπή

- Επιτροπή ποιότητας ζωής
- Δημοτική επιτροπή διαβούλευσης
- Επιτροπή Διενέργειας των Δημοπρασιών μίσθωσης, εκμίσθωσης και εκποίησης ακινήτων
- Επιτροπή Καταστροφής Αντικειμένων
- Επιτροπή Παραλαβής Έργων
- Δημοτική Επιτροπή Παιδείας
- Δημοτική Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής
- Δημοτική Επιτροπή Αθλητισμού

3.5 Συστήματα διαχείρισης και λειτουργίας

Στο Δήμο Καλυμνίων και τα Νομικά του Πρόσωπα λειτουργούν Συστήματα Διαχείρισης και Λειτουργίας σύμφωνα με το εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο και με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη γενικότερη αναβάθμιση της λειτουργίας τους.

3.6 Συνεργασίες

3.6.1 Προγραμματική Σύμβαση του Δήμου Καλύμνου με ΟΑΕΔ

Ο Δήμος Καλυμνίων έχει υπογράψει ειδική Προγραμματική Σύμβαση με τον ΟΑΕΔ για τη λειτουργία Γραφείου Ανταποκριτή ΟΑΕΔ στην Κάλυμνο.

Το γραφείο που λειτουργεί στο Δήμο εξυπηρετεί την Κάλυμνο.

Η σύμβαση πήρε παράταση μέχρι τις 31-12-2020 με το με α.π.27563/16-12-2014 έγγραφο-σύμβαση με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

3.6.2 Επιχορηγήσεις Συλλόγων και Σωματείων

Ο Δήμος επιχορηγεί Αθλητικές Ενώσεις και Σωματεία ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνατότητες. Προϋπόθεση αποτελεί τα σωματεία αυτά να έχουν συντάξει σχετικούς προϋπολογισμούς και σχέδιο για τις δράσεις που έχουν ζητήσει επιχορήγηση. Οφείλουν, επίσης, τα σωματεία να κάνουν απολογισμό αξιοποίησης των επιχορηγήσεων που τυχόν λαμβάνουν.

3.6.3 Αδελφοποιήσεις – Ευρωπαϊκές και Διεθνικές Συνεργασίες – Κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Δήμου Καλυμνίων

Ως γνωστό οι Δήμοι, στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας τους με αντίστοιχους οργανισμούς ξένων χωρών, μπορούν να αναπτύσσουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων.

- 1.Αρλ,Γαλλίας
- 2.Νταργουιν,Αυστραλίας
- 3.Ταρπον Σπρινγκς,Φλόριντα
- 4.Λακατάμια,Κύπρος
- 5.Κιέτι,Ιταλίας
- 6.Μαριούπολη,Ουκρανίας
- 7.Ελλάδα, Δήμος Βούλας – Βάρης - Βουλιαγμένης, Αττική

3.6.4 Συνεργασίες με ιδιώτες

Ο Δήμος Καλυμνίων εκτός από τις ανωτέρω συνεργασίες με φορείς και δίκτυα συνεργάζεται και με ιδιωτικές επιχειρήσεις ή ιδιώτες φυσικά πρόσωπα για την αντιμετώπιση διάφορων θεμάτων που αδυνατούν να φέρουν σε πέρας οι υπηρεσίες του Δήμου κυρίως συλλόγους. Για παράδειγμα, ο Δήμος Καλυμνίων είχε συνεργαστεί με τον Εμπορικό Σύλλογο «Ερμής» στα πλαίσια της Κοινωφελούς εργασίας.

3.7 Οικονομικά του Δήμου Καλυμνίων

3.7.1 Εισαγωγή

Η εφαρμογή των Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων που έχουν αναφερθεί σε προηγούμενες ενότητες , δημιούργησε νέο πλαίσιο λειτουργίας για τους Δήμους και το Δήμο μας, που διέπεται από έναν αυστηρό οικονομικό ορθολογισμό και διαχειριστική συνέπεια. Καλούμαστε να ανταποκριθούμε και να λειτουργήσουμε σε ένα πολύ δύσκολο ρόλο, με μειωμένα έσοδα, πόρους, προσωπικό αλλά παράλληλα με αυξανόμενες απαιτήσεις (μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων από άλλους δημόσιους φορείς κλπ). Απαιτήσεις, στις οποίες οφείλουμε να ανταπεξέλθουμε, για να βελτιώσουμε τη βιωσιμότητα και την

αποτελεσματικότητά μας ως φορέας, με γνώμονα την ικανοποίηση του πολίτη μέσα σε ένα δυσμενές περιβάλλον αυτό της Οικονομικής κρίσης και του μεσοπρόθεσμου. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δίνει σήμερα μια κρίσιμη μάχη για την επιβίωση σε μια κοινωνία που δοκιμάζεται. Παρά την περικοπή των πόρων της κατά το μεγαλύτερο ποσοστό, προσπαθεί να λειτουργήσει βρεφονηπιακούς σταθμούς, πολιτική για αναξιοπαθούντες, συντήρηση σχολείων, μεταφορά μαθητών, αποκομιδή σκουπιδιών, κλπ.

3.7.2 Πλαίσιο οικονομικής ανάλυσης

Η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών του Δήμου βασίστηκε στους απολογισμούς και τις οικονομικές καταστάσεις της περιόδου 2015-2019. Οι στόχοι είναι:

- Διερεύνηση δυνατοτήτων εξοικονόμησης πόρων
- Διερεύνηση δυνατοτήτων αύξησης εσόδων
- Συγκροτημένη και συστηματική παρακολούθηση της μηνιαίας εξέλιξης των οικονομικών στοιχείων του Δήμου, ώστε να εξασφαλίζονται έγκαιρες διορθωτικές παρεμβάσεις στη υλοποίηση του προϋπολογισμού.

3.7.3 Μεθοδολογία οικονομικής ανάλυσης

Απολογισμοί: 2015-2019

Τα έσοδα ταξινομούνται σε έξι κύριες ομάδες, με κριτήριο την προέλευσή τους, οι οποίες υποδιαιρούνται σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εσόδου με βάση το δεκαδικό σύστημα :

- Τακτικά έσοδα
- Έκτακτα έσοδα
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), που βεβαιώνονται για πρώτη φορά
- Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε. (εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά το παρελθόν τακτικά και έκτακτα έσοδα)
- Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες ομάδες (κεφάλαια) και ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία υποδιαίρεσης σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εξόδου (οριζόντια ταξινόμηση ή παρακολούθηση κατά είδος δαπάνης) :

- Λειτουργικές δαπάνες χρήσης (κωδικός 6),
- Επενδύσεις (κωδικός 7),
- Πληρωμές από υποχρεώσεις Π.Ο.Ε. - λυμένες αποδόσεις - προβλέψεις (κωδικός 8),
- Αποθεματικό (κωδικός 9).

Οι απολογισμοί αυτοί αποτυπώνουν με ακρίβεια τις οικονομικές δραστηριότητες και συναλλαγές του Δήμου, αφού έχουν ενσωματώσει τις θεσμικές και νομοθετικές αλλαγές που έχουν μεσολαβήσει τα τελευταία χρόνια και έχουν υιοθετήσει σύγχρονες λογιστικές προδιαγραφές. Η ανάλυσή τους παρέχει συγκεκριμένη εικόνα των προτεραιοτήτων και λειτουργιών του

3.7.4 Ανάλυση Εσόδων

3.7.4.1 Η πραγματική οικονομική κατάσταση του Δήμου : εισπραχθέντα έσοδα

3.7.5 Ανάλυση Εσόδων

3.7.5.1 Πίνακας οικονομικών στοιχείων - Έσοδα

ΕΣΟΔΑ

ΑΔΑ: Ψ9Ψ8ΩΕΞ-ΝΧΝ

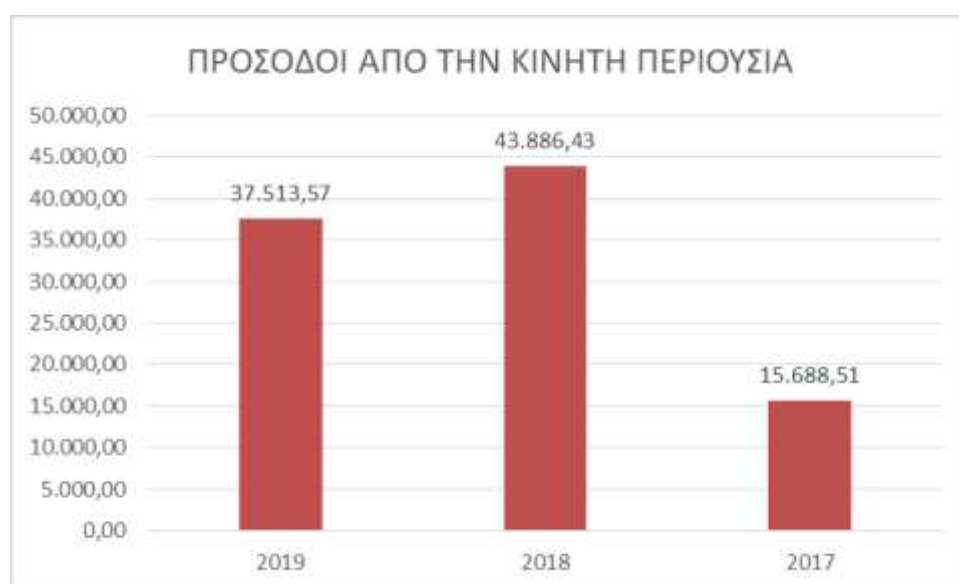
	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2019	2018		2017
1	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	61.501,81	57.322,69		54.223,95
2	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	37.513,57	43.886,43		15.688,51
3	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	1.437.202,21	1.484.051,22		1.440.702,15
4	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	179.967,06	179.494,07		151.564,54
5	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	428,68	260,33		31,48
6	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.095.648,93	4.055.197,72		3.938.930,92
7	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	8.305,00	8.160,78		9.195,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	5.820.567,26	5.828.373,24		5.610.336,55
	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ		2019	2018	2017
1	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ		0,00	0,00	0,00
2	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ		210.000,78	91.453,64	61.840,00
3	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		1.237.927,98	931.943,96	499.281,03
4	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ		4.809,50	7.650,00	3.860,80
5	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ		89.838,97	113.844,18	61.948,68
6	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ		46.924,56	52.238,05	67.488,12
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		1.589.501,79	1.197.129,83	694.418,63
Πίνακας 3.5: Έσοδα Δήμου Κοζάνης					
	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ		2019	2018	2017
1	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ		134.029,24	54.813,43	36.756,28
2	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ		1.063,89	826,63	28.450,06
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)		135.093,13	55.640,06	65.206,34
	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ		2019	2018	2017
1	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ		0,00	0,00	0,00
2	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ		103.085,77	94.613,02	105.541,26
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ		103.085,77	94.613,02	105.541,26

3.7.5.2 Γραφήματα - Επιλεγμένα συμπεράσματα

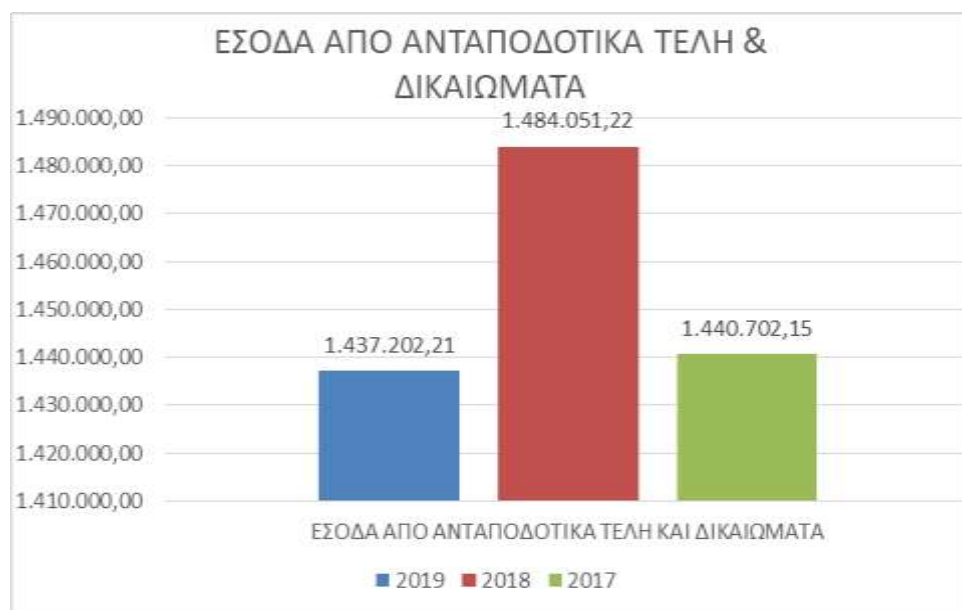
Γράφημα 3- 1: Πρόσοδοι από την Ακίνητη Περιουσία

Στο παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι τα έσοδα από την ακίνητη περιουσία αυξάνονται κατά περίπου 13,5% από το 2017 μέχρι το 2019.

Γράφημα 3-2: Πρόσοδοι από την Κινητή Περιουσία

Από το παραπάνω Γράφημα προκύπτει ότι οι πρόσοδοι από την κινητή περιουσία παρουσιάζουν σημαντική αύξηση από το έτος 2017 στο 2018 (περίπου 180%), αλλά μειώνονται από το 2018 στο 2019 (μείωση περίπου 14,5%).

Γράφημα 3-1: Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα

Τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα έχουν μια αύξηση το 2017-18 γύρω στο 3% αλλά το έτος 2018-19 παρουσιάζουν μείωση γύρω στο 3,2%.

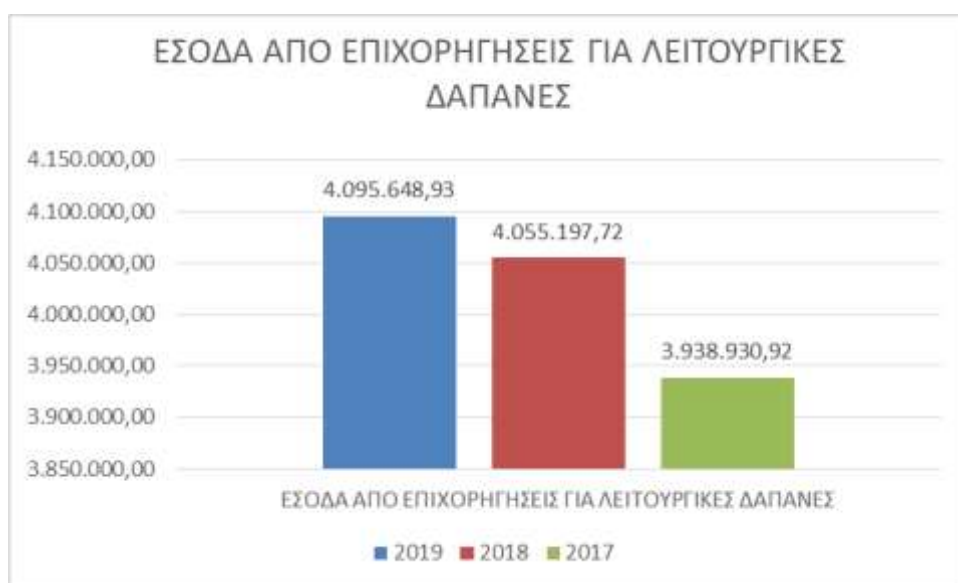
Γράφημα 3-2: Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών

Παρατηρούμε ότι τα έσοδα του Δήμου Καλυμνίων από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών, είχαν μια αύξηση γύρω στο 18,4% από το 2017 -18 και το έτος 2018-19 μένει σχεδόν ίδιο (-0,3%)

Γράφημα 3-3: Φόροι και εισφορές

Τα έσοδα από φόρους και εισφορές έχουν μια μεγάλη αύξηση γύρω στο 727% την περίοδο 2017-2018. Η αύξηση των εσόδων συνεχίζεται και το έτος 2018-2019 (γύρω στο 65%)

Γράφημα 3-4: Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες

Οι επιχορηγήσεις του Δήμου παρουσιάζουν μια αύξηση του 3% το έτος 2017-2018 η αύξηση συνεχίζεται και το έτος 2018-2019 το οποίο είναι γύρω στο 1%

Γράφημα 3-5: Λοιπά τακτικά έσοδα

Ο λογαριασμός «Λοιπά τακτικά έσοδα» το έτος 2017-2018 παρουσιάζει μια μείωση γύρω στο 11,2% ενώ το έτος 2018-2019 μια μικρή αύξηση κοντά στο 1,8%

ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2019	2018	2017
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0,00	0	0
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	210.000,78	91.453,64	61.840,00
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.237.927,98	931.943,96	499.281,03
ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	4.809,50	7.650,00	3.860,80
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	89.838,97	113.844,18	61.948,68
ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	46.924,56	52.238,05	67.488,12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	1.589.501,79	1.197.129,83	694.418,63

Πίνακας 34: Έκτακτα έσοδα Δήμου Καλυμνίων

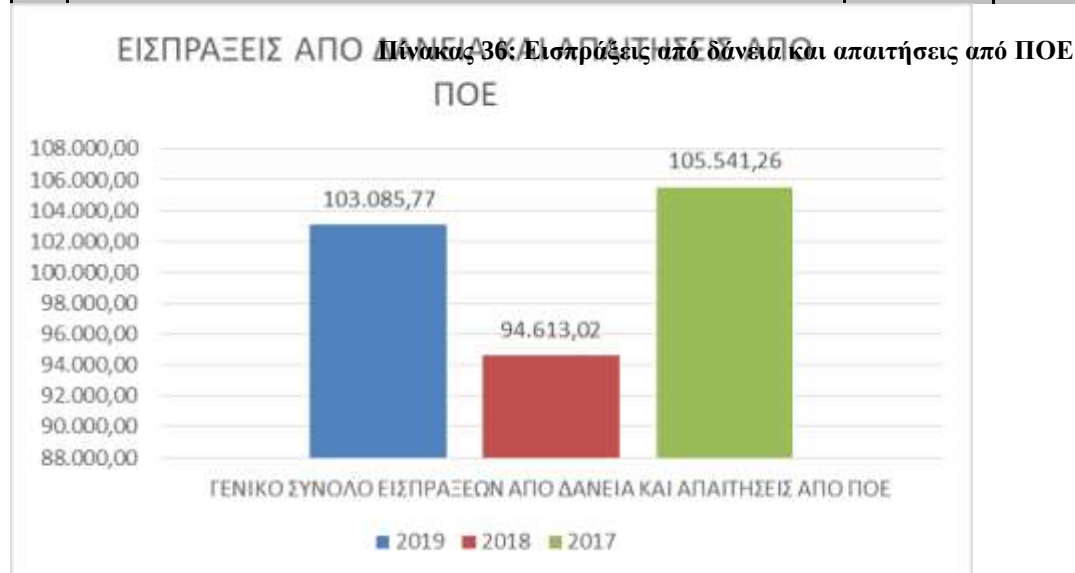
ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ

2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2019	2018	2017
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	134.029,24	54.813,43	36.756,28
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	1.063,89	826,63	28.450,06
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	135.093,13	55.640,06	65.206,34

Πίνακας 35: Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών Δήμου Καλυμνίων**Γράφημα 3-6: Πορεία εσόδων παρελθόντων ετών**

Παρατηρούμε ότι τα έσοδα παρελθοντικών ετών (ΠΟΕ) μειώνονται κατά 14,7% την περίοδο 2017-2018 ενώ το 2018-2019 αυξάνονται κατά 142,8%

3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	2019	2018	2017
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0	0	0
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	103.085,77	94.613,02	105.541,26
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	103.085,77	94.613,02	105.541,26

Γράφημα 3-7: Εισπράξεις από Δάνεια και Απαιτήσεις από ΠΟΕ

Όπως φαίνεται και στο γράφημα οι εισπράξεις την περίοδο 2017-2018 από Δάνεια και Απαιτήσεις ΠΟΕ μειώθηκαν κατά 10,4%, αλλά το 2018-2019 υπήρξε μια μικρή αύξηση 9%.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	2019	2018	2017
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	1.388.779,60	1.324.096,59	1.164.784,54
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	6.248,00	18.431,63	15.443,14
43	ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ	251.430,00	0	0
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	1.646.457,60	1.342.528,22	1.180.227,68

Πίνακας 37: Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων

Γράφημα 3-8: Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων

Παρατηρείται ότι από το 2017 έως το 2019 υπάρχει μια αύξηση 40% στις εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων.

5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	2019	2018	2017
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ			
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	3.228.728,91	2.756.448,21	2.418.195,29

Πίνακας 38: Χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα

Γράφημα 3-9: Χρηματικά Υπόλοιπα από τακτικά Έσοδα & Έκτακτα

Το χρηματικό υπόλοιπο παρουσιάζει μια σταθερή αύξηση η οποία έφτασε το 33,5% την περίοδο 2017 έως 2019

3.7.6 Ανάλυση Εξόδων

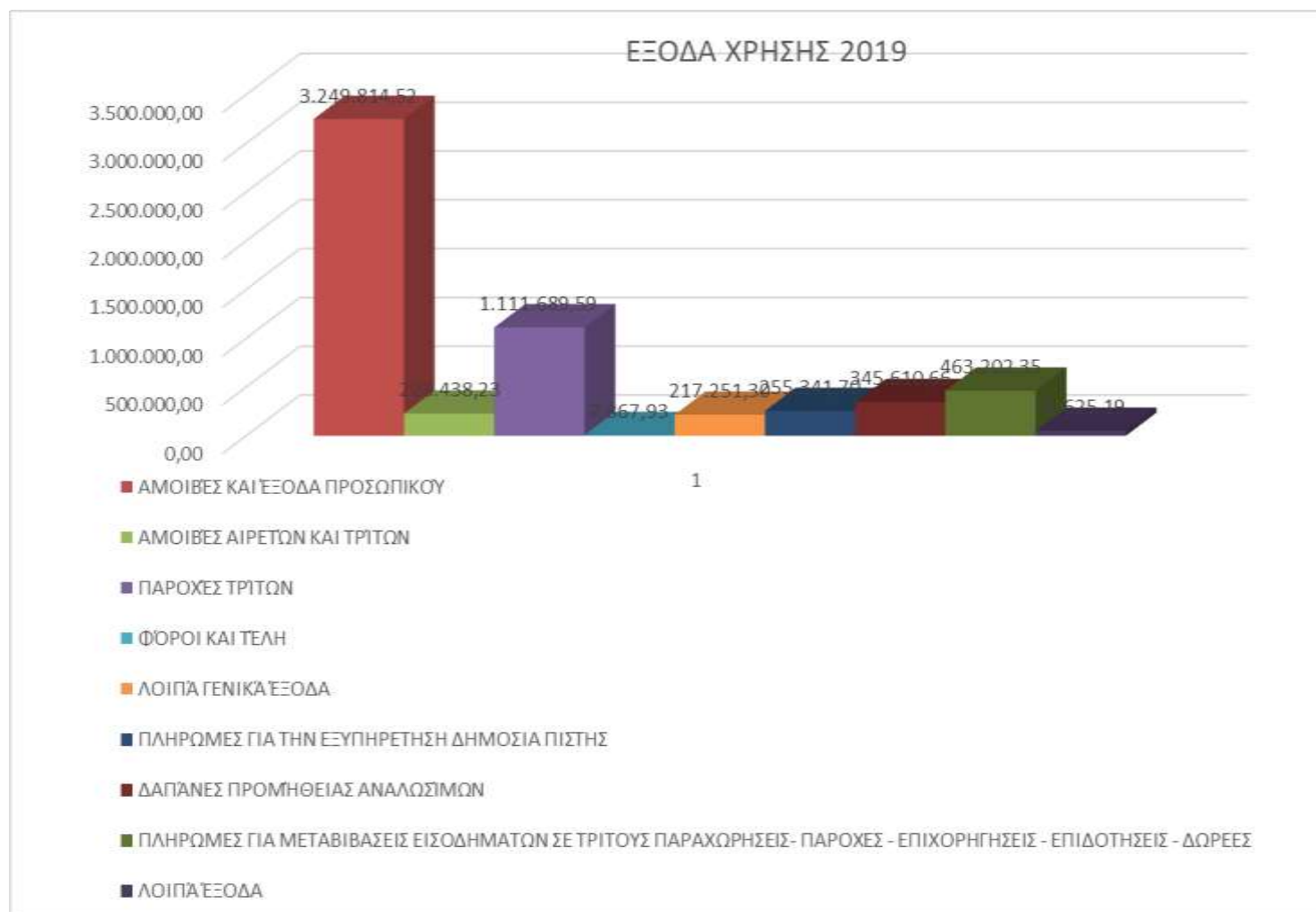
3.7.6.1 Πίνακας οικονομικών στοιχείων - Έξοδα

ΔΑΠΑΝΕΣ €			
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	2019	2018	2017
ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΈΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	3.249.814,52	3.055.355,29	2.893.531,45
ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	228.438,23	222.984,54	244.666,66
ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	1.111.689,59	1.138.895,47	1.142.207,57
ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΤΕΛΗ	7.867,93	2.893,18	5.926,24
ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΈΞΟΔΑ	217.251,30	339.980,71	145.617,40
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΗΣ	255.341,70	254.584,64	254.191,62
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	345.610,66	234.514,33	190.513,59
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ- ΠΑΡΟΧΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΔΩΡΕΕΣ	463.202,35	364.167,04	332.136,14
ΛΟΙΠΑ ΈΞΟΔΑ	52.625,19	47.121,41	58.880,23

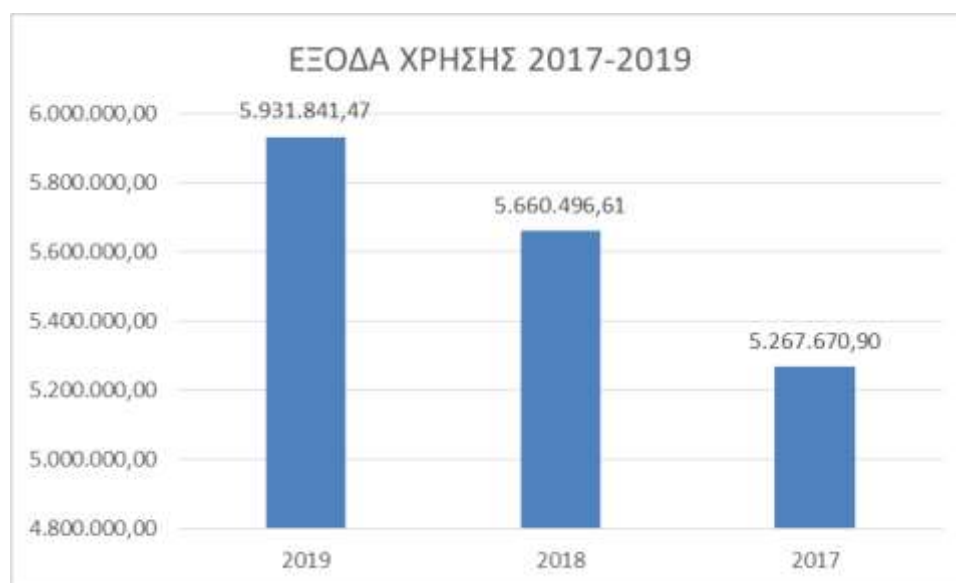
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	5.931.841,47	5.660.496,61	5.267.670,90
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2019	2018	2017
ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	260.659,80	119.904,48	52.799,26
ΈΡΓΑ	747.928,50	445.057,86	364.169,69
ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	0,00	1.785,60	7.142,40
ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	3.000,00	3.000,00	3.000,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	1.011.588,30	569.747,94	427.111,35
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2019	2018	2017
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	266.397,07	371.620,89	348.631,06
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	1.601.11,15	1.444.138,23	1.274.064,23
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΤΗ	2.849.432,18	3.048.805,60	5.368.989,15
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	4.716.990,40	4.864.564,72	6.991.684,44
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	2019	2018	2017
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	97.187,87	126.047,39	178.949,98
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	97.187,87	126.047,39	178.949,98
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	8.810.987,99	8.046.003,67	7.317.477,54

Πίνακας 39: Δαπάνες Δήμου Καλυμνίων

3.7.6.2 Γραφήματα - Επιλεγμένα συμπεράσματα

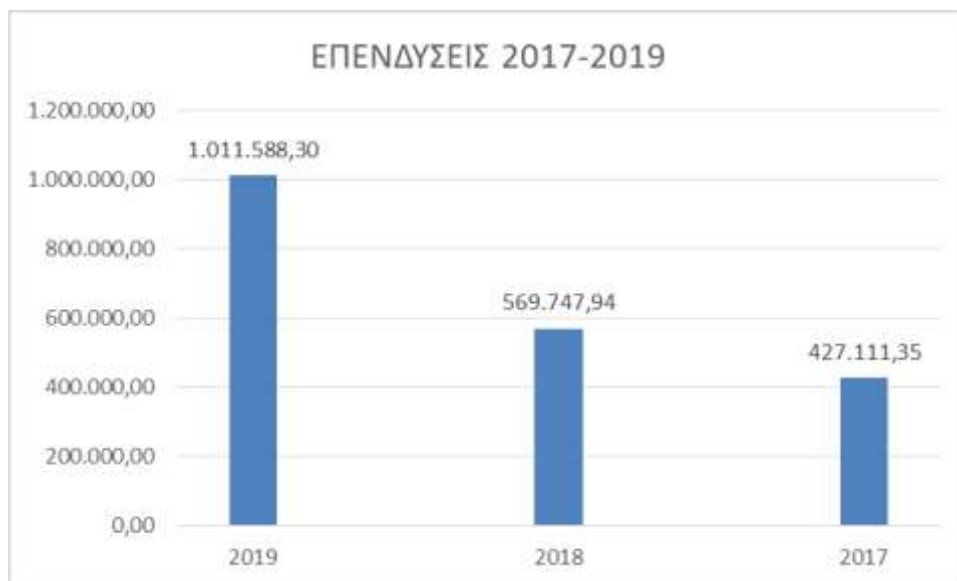

Γράφημα 3-10: Έξοδα χρήσης 2019

Γράφημα 3-11: Έξοδα χρήσης 2017-2019

Παρατηρούμε ότι τα έξοδα χρήσης αυξάνονται από το έτος 2017 στο έτος 2019.

Γράφημα 3-12: Επενδύσεις 2017-2019

Από το προηγούμενο γράφημα, προκύπτει το συμπέρασμα ότι τα έξοδα για Επενδύσεις αυξάνονται από το έτος 2017 στο 2019.

3.8 Δημοτική περιουσία

Στη συνέχεια παρατίθενται πρόσφατα συλλεχθέντα στοιχεία, σχετικά με τη δημοτική περιουσία.

Ακίνητη περιουσία Δήμου Καλυμνίων

Στην ακίνητη περιουσία του Δήμου Καλυμνίων περιλαμβάνονται τα παρακάτω:

- 1) Κληροδότημα Κατίνας Χριστοφίλη. Φούρνος../ Συνεχόμενη Διώροφη Οικία.
- 2) Κληροδότημα Γεωργίου Θωμά. Οικόπεδο στην Αθήνα
- 3) Κληροδότημα Ευστράτιου Σκαλέρη. Δύο συνεχόμενα Καταστήματα στην Αθήνα
- 4) Κληροδότημα Μαρίας Χρυσού. Διαμέρισμα στην Αθήνα – Κουκάκι
- 5) Κληροδότημα Ευδοκίας Α. Οικονόμου. Οικόπεδο στην Αθήνα – Ταύρος
- 6) Δωρεά Καλλιόπης Γεωργίου Μανιά. Μανιάειο 6ο Δημοτικό Σχολείο Καλύμνου.
- 7) Δωρεά Ανεζίνας Πετράκη. Νηπιαγωγείο Χώρας Καλύμνου (Χαρουπιά Χώρας).
- 8) Αγορά από Μαρία Βασιλείου Μαϊλλη. Διώροφη οικοδομή (Τμήμα Σχολείου) στην Παναγιά Χώρας Καλύμνου.
- 9) Κληροδότημα Γεωργίου Σακελλαρίου. Οικόπεδο στη Χώρα Καλύμνου (Χαρουπιά – Πρόδρομος). / Οικόπεδο Λιναριών.
- 10) Δημοτικό Μέγαρο Δήμου Καλυμνίων

Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- 1) ΔΙΩΡΟΦΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ (22.529/76): ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ
- 2) ΙΣΟΓΕΙΟ ΚΤΙΣΜΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ (14.479/83)
- 3) ΑΠΟΘΗΚΗ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ (16.066/1984)
- 4) ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΠΟΤΑΜΩΝ (ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ)
- 5) ΟΙΚΟΠΕΔΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΦΩΚΙΩΝΟΣ
- 6) ΜΙΚΡΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΚΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΑΣ
- 7) ΜΕΓΑΛΟ ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΚΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΑΣ
- 8) ΟΙΚΟΠΕΔΟ (ΠΑΡΚΙΝΓΚ) – ΧΩΡΑΣ
- 9) ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΜΒΡΟΔΕΞΑΜΕΝΗ
- 10) ΟΜΒΡΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΒΟΘΥΝΩΝ
- 11) ΑΠΟΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ
- 12) ΚΤΙΡΙΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (χωρίς γκαράζ και φυτώριο)
- 13) ΦΥΤΩΡΕΙΟ – ΠΟΤΑΜΟΙ
- 14) ΣΦΑΓΕΙΑ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΑΦΑ
- 15) ΚΑΡΠΑΘΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
- 16) ΑΥΛΕΙΟΣ ΧΩΡΟΣ και Αθλ. Εγκ/σεις Α! Δημ. Σχ. Χώρας
- 17) ΘΕΑΤΡΑΚΙ κλπ. ΧΩΡΑΣ
- 18) ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΟΡΜΟΥ
- 19) ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΣΤΗ ΡΙΝΑ-ΒΑΘΥ
- 20) ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΑ ΑΡΓΙΝΩΝΤΑ
- 21) ΜΕΤΟΧΙ ΚΥΡΑ-ΨΗΛΗΣ
- 22) ΘΕΡΜΟΠΗΓΕΣ

3.9 Νομικά πρόσωπα Δήμου

Στη συνέχεια γίνεται μια σύντομη αποτύπωση της κατάστασης Νομικών Προσώπων του Δήμου Καλυμνίων.

3.9.1 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

3.9.1.1 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλυμνίων

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΛΥΜΝΟΥ ιδρύθηκε τον Ιούλιο του έτους 2001. Στο παράρτημα Π1 της παρούσης υπάρχει σε Φ/Α το ΦΕΚ ίδρυσης αυτής (ΦΕΚ 159 Α' /16.7.2001). Η ίδρυση του Νομικού προσώπου στηρίχθηκε στην μεταφορά αρμοδιοτήτων του Λιμενικού Ταμείου Δωδεκανήσου που εγκρίθηκε με την 3/2000 απόφαση του Δ.Σ. Καλυμνίων.

3.9.1.1.1 Σκοπιμότητα Ύπαρξης του Νομικού Προσώπου

Ένα από τα βασικά ερωτήματα που τεκμηριώνει την ίδρυση του Νομικού Προσώπου είναι η μεταφορά αρμοδιοτήτων του Λιμενικού Ταμείου Δωδ/σου, με έδρα την Ρόδο για την άμεση επίλυση των προβλημάτων που έχει το λιμάνι Καλύμνου και οι λιμενικές εγκαταστάσεις σε διάφορες περιοχές του νησιού της Καλύμνου.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που δικαιολογούν την επιλογή ίδρυσης του νομικού προσώπου, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

α) Λόγοι οργανωτικοί και λειτουργικοί: Είναι γνωστό ότι ο ισχύον Δ.Κ.Κ. και οι σχετικές διατάξεις του καθορίζουν την οργάνωση και λειτουργία του νομικού προσώπου προκειμένου να υπάρχει καλύτερη οργάνωση και λειτουργία όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τα έργα που κρίνει το νομικό πρόσωπο και την καλύτερη και εύρυθμη λειτουργία του κεντρικού λιμένα και των λιμενικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν.

Είναι πράγματι πολύ δύσκολο να δεχτεί κανείς ότι ένας Ο.Τ.Α. θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε ολόκληρο το φάσμα των σύγχρονων δραστηριοτήτων και απαιτήσεων του κοινού, χωρίς να κάνει χρήση όλων αυτών των μηχανισμών που διευκολύνουν την οργάνωση και τη λειτουργία.

β) Λόγοι διαχειριστικοί – συναλλαγών: Η εμπειρία από παρόμοιες δραστηριότητες των Ο.Τ.Α. αποδεικνύει ότι ο Δήμος δεν μπορεί από μόνος του να απασχοληθεί αποτελεσματικά με τις αυξημένες δραστηριότητες που απαιτεί η σωστή λειτουργία ενός σύγχρονου λιμένα.

γ) Λόγοι αποκέντρωσης: Η ύπαρξη «σωστών» Δημοτικών Νομικών προσώπων είναι σύμφωνη και με τις γενικές αρχές αποκέντρωσης της Διοίκησης των Ο.Τ.Α. σε ότι αφορά των εκτελεστικό τους ρόλο. Η υπάρχουσα υποδομή των Ο.Τ.Α. σε προσωπικό, τεχνικό εξοπλισμό και στην εσωτερική οργάνωση γενικά, δεν φαίνεται να επιτρέπει μια αποκέντρωση του εκτελεστικού ρόλου της Διοίκησης μέσα στο στενό χώρο του Ο.Τ.Α., κάτι που μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με την ύπαρξη των νομικών προσώπων αυτών.

Η αποκέντρωση στον εκτελεστικό ρόλο της Διοίκησης του Ο.Τ.Α. δίνει την δυνατότητα σε αυτήν να διαθέτει περισσότερο χρόνο και δραστηριοποιηθεί στον θεσμικό της ρόλο, κάτι που είναι εντελώς απαραίτητο στη σύγχρονη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι παραπάνω λόγοι και άλλοι μικρότερης ή μεγαλύτερης ίσως σημασίας συντελούν στην ύπαρξη του νομικού προσώπου.

3.9.1.1.2 Οι δραστηριότητες του νομικού Προσώπου

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου βάσει την ισχύουσα νομοθεσία και τον Κανονισμό Εσωτερικής λειτουργίας – Διοίκησης και Διαχείρισης έχει καταστρώσει και υλοποιεί ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης με αντικείμενο:

- Τη διαχείριση των Λιμένων και χώρων που έχει υπό την ευθύνη του

- Παροχή Υπηρεσιών και Εργασιών στο αντικείμενο της αποκομιδής απορριμμάτων και της καθαριότητας όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων καθώς και η περισυλλογή των αποβλήτων των πλοίων και των σκαφών που προσεγγίζουν τις λιμενικές εγκαταστάσεις
- Συμμετοχή και συμβολή στη διαμόρφωση και υλοποίηση προγραμμάτων αναπτυξιακής πολιτικής με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα περιβάλλοντος ως βάση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Τη γρήγορη αποκατάσταση απρόβλεπτων ζημιών ιδίως σε ώρες και μέρες μη εργάσιμες
- Τη εκπόνηση μελετών σχετικών με την προώθηση των σκοπών του νομικού προσώπου
- Τη επιχειρηματική εκμετάλλευση του κεντρικού λιμένα και όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν
- Κάθε άλλη υπηρεσία που μπορεί να τεκμηριωθεί από το Δ.Σ. του νομικού προσώπου.

Από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου εργάζεται σε στενή συνεργασία με τον Δήμο Καλυμνίων και έχει επιτελέσει πολύ σημαντικό έργο.

3.9.1.1.3 Χρηματοδότηση Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Καλύμνου

1. Κύριες πηγές χρηματοδότησης του νομικού προσώπου είναι :

- Είσπραξη τελών επιβατών και οχημάτων από τα πλοία που προσεγγίζουν το λιμένα Καλύμνου.
- Είσπραξη λιμενικών δικαιωμάτων από τα σκάφη που ελλιμενίζονται στις λιμενικές εγκαταστάσεις.
- Είσπραξη από πρόστιμα παράνομης στάθμευσης στις λιμενικές εγκαταστάσεις.
- Είσπραξη από την παροχή ρεύματος και νερού στα σκάφη.
- Χρηματοδοτήσεις από Ευρωπαϊκούς ή Εθνικούς πόρους

3.9.1.1.4 Η μελλοντική πορεία του νομικού προσώπου

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου για τα έτη 2021 - 2023 προβλέπεται με τις ενέργειες και τις δράσεις του να συμβάλλει στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των λιμενικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν στο Δήμο Καλυμνίων και τον μικρών νησιών που ανήκουν σε αυτό (Ψέριμο, Τέλενδο).

Η αναβάθμιση ,ο εκσυγχρονισμός και η δημιουργία νέων λιμενικών εγκαταστάσεων θα συμβάλει στην διαφύλαξη των αναγκών όλων των παρεχόμενων υπηρεσιών που παρέχονται στους επαγγελματίες παράδες, σπογγαλιείς που αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι του εργατικού δυναμικού του νησιού μας.

3.9.1.1.5 Οικονομικά Στοιχεία

Παρακάτω παρατίθενται κάποια οικονομικά στοιχεία για το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου.

ΕΣΟΔΑ €				
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2017	2018	2019
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	10.919,43	17.816,46	0,00
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	3.432,67	3.818,52	3.078,31
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ			
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		5.556,22	19.330,04
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ			
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ			
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	151.171,98	155.765,60	196.754,60

	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	165.524,08	182.956,80	219.162,95
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2017	2018	2019
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ			
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	0,00	0,00	
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	83.978,60	0,00	0,00
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ			
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	7.092,69	9.221,68	4.130,56
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	0,00		
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	91.071,29	9.221,68	4.130,56
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2017	2018	2019
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	20.827,81	34.999,94	39.901,68
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ			
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	20.827,81	34.999,94	39.901,68
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	2017	2018	2019
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ			
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	37.608,33	35.541,54	32.138,49
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	37.608,33	35.541,54	32.138,49
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	2017	2018	2019
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	15.266,83	9.312,34	11.790,35
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	1.582,30	1.897,10	1.502,80
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	16.849,13	11.209,44	13.293,15
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	2017	2018	2019

511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	152.265,40	253.356,88	306.564,57
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	105.000,00	0,00	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	257.265,40	253.356,88	306.564,57
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	589.146,04	527.286,28	615.191,40
ΔΑΠΑΝΕΣ €				
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	2017	2018	2019
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1.784,28	2.474,66	4.927,17
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	23.305,51	28.044,61	15.396,00
62	Παροχές τρίτων	40.486,80	59.604,06	75.260,95
63	Φόροι και τέλη	0,00	22,00	44,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	15.384,85	17.895,91	10.418,75
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης		278,00	202,77
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	3.986,06	3.728,57	6.069,49
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις- παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	4.208,90	2.781,20	0,00
68	Λοιπά έξοδα			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	89.156,40	114.829,01	112.319,13
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2017	2018	2019
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	3.190,65	732,20	2.212,71
73	Έργα	207.205,75	31.184,15	24.292,30
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	7.992,93	8.556,00	7.936,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	218.389,33	40.472,15	34.441,01
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2017	2018	2019
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	18.958,04	44.145,75	116.598,67
82	Λοιπές Αποδόσεις	9.092,89	21.274,60	24.469,35

85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη		80-85 188.689,00	80-85 219.913,58
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	28.050,93	254.109,35	360.981,60
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	2017	2018	2019
91	Αποθεματικό	746,53	2.111,13	488,49
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	746,53	2.111,13	488,49
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	335.596,66	220.721,51	287.828,16

Πίνακας 40: Οικονομικά στοιχεία Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Καλύμνου

3.9.1.1.6 Συμπεράσματα

Με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου μπορεί να παίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην αναβάθμιση όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων και αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα στην εξυπηρέτηση και διασφάλιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς όλους.

3.9.1.2 Σχολικές Επιτροπές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

3.9.1.2.1 Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Υφιστάμενη Κατάσταση

Στην Ενιαία Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Καλυμνίων υπάγονται οι παρακάτω σχολικές μονάδες:

12 Δημοτικά σχολεία με συνολικό αριθμό μαθητών 1.171

15 Νηπιαγωγεία με συνολικό αριθμό νηπίων 388

Σημειώνεται ότι στον παραπάνω αριθμό Σχολικών Μονάδων συμπεριλαμβάνονται και ακίνητα ιδιωτών τα οποία μισθώνονται από το Δήμο Καλυμνίων και είναι τα εξής:

1) 2ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ (Α+Β ΤΗΜΑ)

2) 7ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ

3) 8ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ

4) 3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ

5) ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΑΝΟΡΜΟΥ.

Προβλήματα:

Οι χώροι που στεγάζονται οι ανωτέρω σχολικές μονάδες σε γενικές γραμμές κρίνονται ικανοποιητικοί. Ωστόσο κάθε σχολική μονάδα αντιμετωπίζει ειδικότερα προβλήματα, που επηρεάζουν αρνητικά τη λειτουργία της.

3ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ

Είναι εξίσου παλιό κτίσμα με το 1ο ΔΣ Πόλεως, αποτελείται από 13 αίθουσες και μία (1) αίθουσα εκδηλώσεων και πολλαπλών χρήσεων. Το πρόβλημα εδράζεται στην έλλειψη ικανοποιητικού αύλειου χώρου καθώς και στην ανάγκη συντήρησης της κεραμιδένιας σκέπης.

5ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ

Η παραπάνω σχολική μονάδα αποτελείται από 2 συγκροτήματα αιθουσών. Έχει την ιδιαιτερότητα να συστεγάζει τόσο το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο όσο και το Ειδικό Νηπιαγωγείο Καλύμνου. Οι ανάγκες εδράζονται στη συντήρηση-επισκευή κουφωμάτων και στη μόνωση της στέγης με κεραμίδια. Αξίζει να τονιστεί και η ανάγκη για δημιουργία αίθουσας πολλαπλών χρήσεων, που τόσο πολύ λείπει από το σχολείο αυτό.

6ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ

Αν και νεότερης κατασκευής , η σχολική μονάδα αυτή αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την οξείδωση του σιδηρού οπλισμού των μερικών κολονών, την υγρομόνωση μεγάλου μέρους οροφής.

1ο ΔΣ ΧΩΡΑΣ

Είναι το μεγαλύτερο σε αριθμό μαθητών σχολείο του νησιού.Εκτείνεται σε δύο επίπεδα και στεγάζει 15 αίθουσες .Στεγάζει και το 1ο Νηπιαγωγείο Χώρας. Πέρα από τις απαραίτητες εργασίες συντήρησης κουφωμάτων , χρήζει η κατασκευή αίθουσας για την αποθήκευση υλικών του σχολείου.

2ΔΣ ΧΩΡΑΣ

Αποτελείται από 2 κτιριακά συγκροτήματα εκ των οποίων το ένα είναι αρκετά παλιό με άπειρα λειτουργικά και δομικά προβλήματα.Κρίνεται αναγκαίος ο εξωραϊσμός του παλαιού κτιρίου και η μερική ανακαίνιση του νέου.

ΔΣ ΠΑΝΟΡΜΟΥ

Στεγάζεται σε διώροφο ενιαίο κτίσμα.Αναγκαιότητα υγρομόνωσης της στέγης , αντικατάστασης φθαρμένων παραθύρων και κουφωμάτων , δημιουργία πρόσθετων αιθουσών καθώς ο μαθητικός πληθυσμός αυξάνεται κάθε χρόνο καθώς και μια αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.Στον αύλειο χώρο στεγάζεται και το Νηπιαγωγείο.

ΔΣ ΒΑΘΕΩΣ

Βρίσκεται στην πιο απομακρυσμένη περιοχή του νησιού.Τα προβλήματα εντοπίζονται στην αντικατάσταση των κουφωμάτων.

ΔΣ ΑΡΓΟΥΣ

Για τις ανάγκες στέγασης χρησιμοποιεί προκατασκευασμένες αίθουσες , ως συμπλήρωμα στις ήδη υπάρχουσες , που ανά τακτά χρονικά διαστήματα παρουσιάζουν προβλήματα όπως η παντελής έλλειψη κεντρικής θέρμανσης που την περίοδο του χειμώνα είναι εντονότερο σε δασκάλους και μαθητές.

ΔΣ ΤΕΛΕΝΔΟΥ

Βρίσκεται σε νησί κοντά στο βόρειο κομμάτι του νησιού της Καλύμνου.Η πρόσβαση γίνεται με πλοiάριο από την απέναντι ακτή (Μυρτιές).Χρήζει αλλαγής κουφωμάτων , αντικατάστασης ειδών υγιεινής, περίφραξη του αύλειου χώρου, ώστε να αποφεύγεται η είσοδος ζώων και ανθρώπων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και να προφυλάσσεται ο εξοπλισμός του σχολείου.

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Προβλήματα αντικατάστασης –συντήρησης κουφωμάτων , υγρομόνωσης της στέγης , υλικοτεχνικής υποδομής αύλειων χώρων.

Επιτακτική είναι και η ανάγκη εύρεσης χώρου για τη δημιουργία αποθήκης υλικού των Σχολικών Επιτροπών.

Στρατηγικοί στόχοι σχολικής επιτροπής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

- 1.Χρησιμοποίηση των αιθουσών πολλαπλών χρήσεων και εκδηλώσεων , κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις για εκδηλώσεις παρόμοιου σκοπού από συλλόγους & φορείς του νησιού.
- 2.Κατά του καλοκαιρινούς μήνες να αξιοποιούνται οι εν λόγω χώροι για ανάλογες δραστηριότητες.

Οικονομικός Προγραμματισμός

Η Ενιαία αυτή Σχολική Επιτροπή διαχειρίζεται πόρους από τις κατανομές του υπουργείου για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών και αναγκών συντήρησης .Ο οικονομικός προγραμματισμός εναρμονίζεται με το αρχικό πλαίσιο δράσης .

ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ 2019

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ				
A/A	Κατηγορίες εσόδων	Έσοδα	Κατηγορίες εξόδων	Πληρωθέν ποσο (έτους χρήσης)
1	Υπόλοιπο προηγούμενου έτους	54837,01	Αγορές παγίων	12770,55
2	Επιχορηγήσεις	167766,21	Αμοιβές τρίτων	35942,1
3	Έσοδα από προσόδους σχολικής περιουσίας	436,5	Θέρμανση	3980,16
4	Λοιπά Έσοδα	53393,69	Λοιπές Δαπάνες	58135,06

5			Παροχές τρίτων	16729,19
6			Συντηρήσεις επισκευές	37418,34
			Κρατήσεις	12394,55
	Σύνολο Εσόδων	276433,41	Σύνολο Εξόδων	177369,95
			Υπόλοιπο	99063,46
			Σύνολο Εσόδων	276433,41

Πίνακας 41: Ετήσιος πίνακας απολογισμού πρωτοβάθμιας 2019

Μέθοδοι επιλύσεως των σοβαρών ζητημάτων

Οι Διευθυντές των σχολείων να αξιολογήσουν και να ιεραρχήσουν τις ανάγκες των σχολείων για να πραγματοποιούνται παρεμβάσεις από το συνεργείο του Δήμου Καλυμνίων.

3.9.1.2.2 Σχολική επιτροπή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**Υφιστάμενη κατάσταση**

Σχολικές Μονάδες:

1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ (240 μαθητές)

-Αριθμός Τμημάτων:12

-Αίθουσες Διδασκαλίας:15+ΕΕΕΕΚ

-Στο Γυμνάσιο λειτουργούν :Γυμναστήριο , Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, Εργαστήριο Τεχνολογίας , Καλλιτεχνικών, Βιβλιοθήκη , Αίθουσα Τηλεκπαίδευσης& μεγάλος αύλειος χώρος για αθλητικές δραστηριότητες και προαύλισμό των μαθητών .Το γυμνάσιο αποτελείται από 3 κτιριακά συγκροτήματα , από τα οποία το ένα κατασκευάστηκε στις αρχές του προηγούμενου.

-ΕΕΕΕΚ –Στεγάζεται στο χώρο του 1ου Γυμνασίου (Νικηφόρειο)

Εγκαταστάσεις:-Γραφείο Δ/ντου

-4 χώρους που λειτουργούν ως αίθουσες διδασκαλίας.

Προβλήματα

Δεδομένου της φοίτησης μαθητών με προβλήματα υγείας , σε κάθε αίθουσα φιλοξενείται το πολύ 2 μαθητές. Ο ένας χώρος λειτουργεί ως αίθουσα ψυχολογικής υποστήριξης των μαθητών ενώ ο άλλος χώρος είναι μια μεγάλη αποθήκη εξοπλισμού και βιβλίων που λειτουργεί ως αίθουσα διδασκαλίας.Οι αίθουσες αυτές έχουν ανάγκη τεχνικών παρεμβάσεων προκειμένου να φιλοξενούν με αξιοπρέπεια τους μαθητές.

2ο Γυμνάσιο - Ψιλανή (211 μαθητές):Λυόμενες αίθουσες.Συγκρότημα 5 προκατασκευασμένων αιθουσών.Δέκα αίθουσες διδασκαλίας , γραφείο καθηγητών, εργαστήριο πληροφορικής , βιβλιοθήκη, .Αντιμετωπίζει προβλήματα στεγανότητας και υπάρχει αναγκαιότητα επισκευής κουφωμάτων.

3ο Γυμνάσιο (210 μαθητές): 2 κτιριακά συγκροτήματα,όπου το ένα έχει σοβαρά λειτουργικά προβλήματα (κτισμένο το 1900).Διαθέτει 9 αίθουσες διδασκαλίας, μια αίθουσα πληροφορικής, και μια μικρή αίθουσα, και βιβλιοθήκη που λειτουργεί σαν αίθουσα διδασκαλίας. Το παλαιό κτίριο δεν διαθέτει θέρμανση ενώ οι τουαλέτες χρειάζονται παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας.

1ο ΓΕ.Λ (215 μαθητές): Τρία κτιριακά συγκροτήματα με 10 αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων-εκδηλώσεων, εργαστήριο πληροφορικής και εργαστήριο Φυσικών Επιστημών. Χρειάζεται επισκευή –συντήρηση κουφωμάτων και μόνωσης στην οροφή του παλαιού κτιρίου .Μία αίθουσα στις δύσκολες καιρικές συνθήκες δεν λειτουργεί.

2ο ΓΕ.Λ (105 μαθητές): Τρία κτιριακά συγκροτήματα , δέκα (10) αίθουσες διδασκαλίας , αίθουσα βιβλιοθήκης , και εργαστήριο Φυσικών Επιστημών που στεγάζεται σε ενοικιαζόμενη αίθουσα παρακείμενης οικίας .Προβλήματα υγρασίας , καθίζησης της στέγης, κακοτεχνίες και παλιές υδραυλικές εγκαταστάσεις.

ΕΠΑΛ (330 μαθητές):18 αίθουσες διδασκαλίας, πέντε αίθουσες προκατ .Δύο τμήματα είναι περιφερόμενα. Διαθέτει τρία εργαστήρια πληροφορικής , ένα εργαστήριο πλοιάρχων, εργαστήριο ηλεκτρολόγων, εργαστήριο μηχανικών Ε.Ν, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Μηχανολογικών Κατασκευών, εργαστήριο Ψυκτικών και εργαστήριο Οχημάτων .Υπάρχει και μια αίθουσα πολλαπλών χρήσεων –εκδηλώσεων και μια αίθουσα βιβλιοθήκης.

Εσπερινό Γυμνάσιο /Λ.Τ (55 μαθητές):Φιλοξενείται στους χώρους του 2ου Λυκείου . Μία

αίθουσα χρησιμοποιείται αποκλειστικά ως αίθουσα Δ/ντου και διδασκόντων και χρησιμοποιεί επτά αίθουσες του Λυκείου.

Στρατηγικοί στόχοι

Οι παραπάνω υποδομές έχουν αποκλειστικά εκπαιδευτικό προορισμό, γεγονός που εξορισμού καθορίζει και τη λειτουργία τους. Ωστόσο, επιμέρους υποδομές και χώροι (αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, εκδηλώσεων) μπορούν να χρησιμοποιηθούν – κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις- για εκδηλώσεις παρόμοιου σκοπού από συλλόγους και φορείς του νησιού. Είναι επίσης, δυνατό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες να αξιοποιούνται οι χώροι για ανάλογες δραστηριότητες.

Δράσεις – Οικονομικός Προγραμματισμός

Η Επιτροπή διαχειρίζεται πόρους από τις κατανομές του υπουργείου για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών συντήρησης. Οι στόχοι και ο οικονομικός προγραμματισμός εναρμονίζονται με το αρχικό πλαίσιο δράσης. Ωστόσο η αποκατάσταση του κτιρίου της Ψιλιανής θα δώσει σημαντική ανάσα στις εκπαιδευτικές ανάγκες του νησιού μας, θα αποδεσμεύσει σημαντικούς χώρους που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες στέγασης άλλων υπηρεσιών. Μπορεί να στεγάσει π.χ. το 2ο Γυμνάσιο και το 2ο ΓΕΛ αποδεσμεύοντας ταυτόχρονα τους αντίστοιχους χώρους για άλλη χρήση.

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ 2019

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ				
A/A	Κατηγορίες εσόδων	Έσοδα	Κατηγορίες εξόδων	Πληρωθέν ποσο (έτους χρήσης)
1	Υπόλοιπο προηγούμενου έτους	65471,82	Αγορές παγίων	12669,77
2	Επιχορηγήσεις	110221,77	Αμοιβές τρίτων	9397,13
3	Έσοδα από προσόδους σχολικής περιουσίας	64380,12	Θέρμανση	2630,44
4			Λειτουργικά έξοδα πληρωμένα από Επιτροπή	46,1
5	Λοιπά Έσοδα		Λοιπές Δαπάνες	57857,56
6			Παροχές τρίτων	24353,49
7			Συντηρήσεις επισκευές	44157,84
			Κρατήσεις	4965,99
	Σύνολο Εσόδων	240073,71	Σύνολο Εξόδων	156078,32
			Υπόλοιπο	83995,39
			Σύνολο Εσόδων	240073,71

Πίνακας 42: Ετήσιος πίνακας απολογισμού δευτεροβάθμιας 2019

Τρόποι αντιμετώπισης

Για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών επισκευής και συντήρησης των σχολικών εγκαταστάσεων θα πρέπει οι Διευθυντές να αξιολογήσουν και να ιεραρχήσουν τις ανάγκες των σχολείων τους έτσι ώστε εκτός από περιπτώσεις που χρήζουν άμεσης παρέμβασης, οι υπόλοιπες παρεμβάσεις να πραγματοποιούνται από τις υπηρεσίες του Δήμου Καλυμνίων κατά τις θερινές διακοπές.

3.9.1.2.3 Συμπεράσματα

Αξιολογώντας τις δραστηριότητες των δύο (2) **Σχολικών Επιτροπών** εξάγονται αξιόλογες παρατηρήσεις για την δράση τους. Τα προβλήματα και οι ανάγκες είναι σχεδόν κοινά όπως: Επισκευές και συντήρηση των σχολικών μονάδων (μικρές επισκευές από τις σχολικές επιτροπές, μεγάλες από το Δήμο)
Εξασφάλιση λειτουργικών μέσων (έπιπλα, σκεύη, βιβλία, εξοπλισμός κ.λπ).

Άλλες όμως επιτροπές καταφέρνουν να κοινοποιούν αποτελεσματικότερα τις ανάγκες και τα προβλήματα των σχολικών μονάδων και άλλες λιγότερο. Επίσης πολλές καταφέρνουν να κινητοποιούν πρόσθετους πόρους για την επίλυση των προβλημάτων τους, πόρους που προέρχονται είτε από δωρεές από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις είτε από τους ίδιους τους γονείς. Πολλές επιτροπές μάλιστα καταφέρνουν να κινητοποιήσουν τους δημότες για εθελοντική εργασία.

3.9.1.3 Βρεφονηπιακός και παιδικός σταθμός Καλύμνου «Μάνα Καρπαθίου»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΝΠΔΔ ΠΑΙΔΙΚΟΣ - ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ "ΜΑΝΑ - ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ"

ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ /ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
1	ΤΕ9 ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΙΑΣ	ΜΟΝΙΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
1	ΤΕ9 ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΙΑΣ	ΜΟΝΙΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
1	ΤΕ9 ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΙΑΣ	ΜΟΝΙΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
1	ΤΕ9 ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΙΑΣ	ΙΔΟΧ
1	ΔΕ8 ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	ΙΔΟΧ
1	ΔΕ 32 ΜΑΓΕΙΡΩΝ	ΙΔΟΧ
1	ΥΕ 14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΑΓΕΙΡΕΙΟΥ	ΜΟΝΙΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
1	ΥΕ 14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΟΝΙΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
1	ΔΕ8 ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	ΙΔΟΧ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ
1	ΔΕ8 ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	ΙΔΟΧ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ
1	ΥΕ 14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΑΓΕΙΡΕΙΟΥ	ΙΔΟΧ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ
1	ΥΕ 14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΑΓΕΙΡΕΙΟΥ	ΙΔΟΧ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ 12		

Πίνακας 43: Προσωπικό παιδικός-βρεφονηπιακός σταθμός

Τα τρία (3) ως άνω Νομικά Πρόσωπα συγχωνεύθηκαν σε ένα Νομικό Πρόσωπο, με την ονομασία «ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ & ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ "ΜΑΝΑ ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ"».

Συγχωνεύουμε τα Νομικά Πρόσωπα:

α) Α΄ Παιδικός Σταθμός Δήμου Καλυμνίων (ΦΕΚ τ.Β΄/173/18-02-2002), (Διόρθωση Σφάλματος ΦΕΚ τ.Β΄/1333/14-10-2002).

β) Β΄ Παιδικός Σταθμός Δήμου Καλυμνίων (ΦΕΚ τ.Α΄/98/23-08-1982) και (ΦΕΚ τ.Β΄/862/13-05-2008).

γ) Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Καλυμνίων (ΦΕΚ τ.Α΄/61/18-05-1986) σε ένα Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

Συστήνουμε νέο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου ως εξής:

1. ΟΝΟΜΑ:

«Παιδικός – Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Καλυμνίων – ΜΑΝΑ – Ιωάννα Καρπάθιου».

2. ΣΚΟΠΟΣ: του Νομικού Προσώπου είναι:

Η καθημερινή φύλαξη, φροντίδα, ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία νηπίων εργαζομένων γονέων, η πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών, η προπαρασκευή τους για την φυσική μετάβαση από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον.

3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ: του νέου Νομικού Προσώπου:

Το νέο Νομικό Πρόσωπο θα διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από εννέα (9) μέλη, ως εξής:

τον εκάστοτε Δήμαρχο, ή οριζόμενο απ' αυτόν Αντιδήμαρχο ως Πρόεδρο,

πέντε (5) Δημοτικούς Συμβούλους, εκ των οποίων δυο

(2) από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου, ένα (1) μέλος που είναι χρήστης των υπηρεσιών του νομικού προσώπου,

ένα (1) μέλος το οποίο κατέχει ανάλογη επαγγελματική εμπειρία και τις απαραίτητες γνώσεις που συνάδουν με το σκοπό του Ν.Π.Δ.Δ.,

ένα (1) εκπρόσωπο των εργαζομένων.

Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Μέχρι τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου παρατείνεται αυτοδικαίως η θητεία των μελών των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων που συγχωνεύονται (άρθρο 103 π. 4 του Ν. 3852/10).

4. ΠΟΡΟΙ: του Ν.Π.Δ.Δ είναι:

α) η ετήσια τακτική επιχορήγηση του Δήμου η οποία ανέρχεται σε 400.000,00 ευρώ και η τυχόν έκτακτη επιχορήγηση το ύψος της οποίας διαμορφώνεται ανάλογα

με τις εκάστοτε ανάγκες που οδηγούν στην καταβολή της έκτακτης επιχορήγησης.

β) κάθε είδους εισφορές, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες,

γ) εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των υπηρεσιών, που παρέχει το Ν.Π.Δ.Δ.,

3.9.1.3.1 Οικονομικά ΝΠΔΔ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2019: 387.175,00 €

ΤΙΤΛΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ
ΑΜΟΙΒΕΣ&ΕΞ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	176.500,00	168.290,77
ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ &ΤΡΙΤΩΝ	2.500,00	13.882,40
ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	44.493,75	52.620,86
ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	28.000,00	11.312,36
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΞΥΠ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΗΣ	500,00	113,84
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	17.000,00	14.396,92
ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΠΑΓΙΩΝ	12.000,00	750,00
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	91.500,00	68.050,56
ΠΟΣΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΓΙΑ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ	12.681,25	

ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΜΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ		
ΣΥΝΟΛΟ	387.175,00	330.391,11

Πίνακας 44: Δαπάνες βρεφονηπιακού σταθμού 2019

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2019

ΤΙΤΛΟΙ ΔΑΠΑΝΩΝ-ΕΣΟΔΩΝ	<u>ΠΟΣΑ</u>
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	180.050,00
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	268.993,75
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	12.000,00
ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. & ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	93.500,00
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	12.681,25
ΣΥΝΟΛΟ	387.175,00

Πίνακας 45: Προϋπολογισμός βρεφονηπιακού σταθμού για το 2019

3.9.2 Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου**3.9.2.1 Κάλυμνος Πολυδραστική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ****3.9.2.1.1 Σκοπός ύπαρξης**

Ένα από τα βασικά ερωτήματα που τεκμηριώνει την ίδρυση της Ανώνυμης Εταιρείας έναντι της εναλλακτικής λύσης υλοποίησης των προτεινόμενων δραστηριοτήτων από τον ίδιο το Δήμο.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που δικαιολογούν την επιλογή ίδρυσης της Εταιρείας, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

α) Λόγοι οργανωτικοί και λειτουργικοί: Είναι γνωστό ότι ο ισχύον Δ.Κ.Κ. και οι σχετικές διατάξεις του καθορίζουν ένα ειδικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε. που διαφέρει από το αντίστοιχο πλαίσιο που ισχύει για τους Ο.Τ.Α. Οι διατάξεις που ισχύουν για τις Α.Ε. των Ο.Τ.Α. παρέχουν δυνατότητες οργάνωσης και λειτουργίας των αντίστοιχων επιχειρήσεων με μεγαλύτερη ευελιξία, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματικότητα. Είναι πράγματι πολύ δύσκολο να δεχτεί κανείς ότι ένας Ο.Τ.Α. θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε ολόκληρο το φάσμα των σύγχρονων δραστηριοτήτων και απαιτήσεων του κοινού, χωρίς να κάνει χρήση όλων αυτών των μηχανισμών που διευκολύνουν την οργάνωση και τη λειτουργία.

β) Λόγοι διαχειριστικοί – συναλλαγών: Η εμπειρία από παρόμοιες δραστηριότητες των Ο.Τ.Α. αποδεικνύει ότι οι Δήμοι δεν μπορούν να απασχοληθούν αποτελεσματικά με δραστηριότητες που απαιτούν εμποροοικονομική διαχείριση, επειδή χρειάζεται αρκετό χρόνος και «επιχειρηματικό πνεύμα».

Οδηγούνται λοιπόν οι Ο.Τ.Α. να εισπράττουν έσοδα πολύ λιγότερα από εκείνα που θα είχαν, αν αξιοποιούσαν υπάρχουσες δυνατότητες.

γ) Λόγοι αποκέντρωσης: Η ύπαρξη «σωστών» Δημοτικών Επιχειρήσεων είναι σύμφωνη και με τις γενικές αρχές αποκέντρωσης της Διοίκησης των Ο.Τ.Α. σε ότι αφορά των εκτελεστικό τους ρόλο. Η υπάρχουσα υποδομή των Ο.Τ.Α. σε προσωπικό, τεχνικό εξοπλισμό και στην εσωτερική οργάνωση γενικά, δεν φαίνεται να επιτρέπει μια αποκέντρωση του εκτελεστικού ρόλου της Διοίκησης μέσα στο στενό χώρο του Ο.Τ.Α., κάτι που μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με την ύπαρξη των επιχειρήσεων αυτών. Η αποκέντρωση στον εκτελεστικό ρόλο της Διοίκησης του Ο.Τ.Α. δίνει την δυνατότητα σε αυτήν να διαθέτει περισσότερο χρόνο και δραστηριοποιηθεί στον θεσμικό της ρόλο, κάτι που είναι εντελώς απαραίτητο στη σύγχρονη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Δεν πρέπει να αγνοείται και το γεγονός πολλά επενδυτικά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να υπαχθούν στους Αναπτυξιακούς Νόμους μόνο αν η αντίστοιχη δραστηριότητα ανατεθεί σε Επιχείρηση και όχι στον Ο.Τ.Α.

Εξάλλου πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη και το γεγονός η Α.Ε. διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την εφαρμογή μιας οικονομικά δίκαιης και κερδοφόρας τιμολογιακή πολιτικής, αφού η Επιχείρηση έχει χωριστή διαχείριση και γενικά οικονομική λειτουργία από την αντίστοιχη του Δήμου.

Επίσης, από τους κανόνες του Δημόσιου λογιστικού και γενικά της νομοθεσίας που ισχύει για τους Ο.Τ.Α. είναι φανερό ότι διευκολύνεται το έργο που έχει αναλάβει και που θα αναλάβει η Α.Ε.

Οι παραπάνω λόγοι και άλλη μικρότερης ή μεγαλύτερης ίσως σημασίας συντελούν στην ύπαρξή της Α.Ε.

3.9.2.1.2 Προσωπικό

Παρουσιάζεται πίνακας με το προσωπικό της εταιρείας.

Πίνακας 46: Προσωπικό «Κάλυμνος Πολυδραστική Ανώνυμη Εταιρεία» ΟΤΑ

Κάλυμνος Πολυδραστική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ			ΣΧΕΣΗ
ΑΤΟΜΑ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ
1	ΤΕ	ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΑΟΡΙΣΤΟΥ
1	ΤΕ	ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ
1	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ
1	ΔΕ	ΟΔΗΓΟΥ	ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ
7	ΔΕ	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ
2	ΔΕ	ΚΛΗΤΗΡΩΝ	ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ	13		

3.9.2.2 ΔΕΥΑΚ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένα βασικά στοιχεία για το προσωπικό, καθώς και οι κύριοι στόχοι της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Καλύμνου.

3.9.2.2.1 Υπάρχον προσωπικό

Παρουσιάζεται πίνακας με το προσωπικό της ΔΕΥΑΚ

ΔΕΥΑΚ			
Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΤΟΜΑ
1	ΠΕ	ΜΗΧΑΛΙΚΩΝ	2
2	ΤΕ	ΛΟΓΙΣΤΩΝ	1
3	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΤΕΣ	16
4	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ	7
5	ΥΕ	ΕΡΓΑΤΕΣ	16
ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΟΜΩΝ			42

Πίνακας 47: Προσωπικό ΔΕΥΑΚ

3.9.2.2.2 Στόχοι ΔΕΥΑΚ

Ορισμένοι βασικοί στόχοι της ΔΕΥΑΚ είναι οι εξής:

- Συνετή και ελεγχόμενη διαχείριση των υδάτινων πόρων
- Ευαισθητοποίηση και καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης σε κατοίκους και επισκέπτες.
- Συνετή διαχείριση των κρίσιμων υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης του νησιού
- Επενδύσεις σε νέα έργα υποδομών, μέσα από εξεύρεση Ευρωπαϊκών & Εθνικών Πόρων
- Συνεχής βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη
- Συνεχής βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών της επιχείρησης

3.9.2.3 ΑΝΕΚ

3.9.2.3.1 Υπάρχουσα κατάσταση

Η εταιρεία διαθέτει δύο πλοία, το ΝΗΣΟΣ ΚΑΛΥΜΝΟΣ και το ΚΑΛΥΜΝΟΣ ΝΤΟΛΦΙΝ. Επίσης, στην εταιρεία εργάζονται 22 εργαζόμενοι. Ακόμη, η εταιρεία δεν διαθέτει ακίνητα ή άλλα περιουσιακά στοιχεία. Επιπλέον, η εταιρεία δεν έχει δανειακές υποχρεώσεις.

Η κατάσταση των πλοίων είναι πολύ καλή και μέχρι σήμερα γίνονται οι απαραίτητες επισκευές, προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπλοΐα τους.

3.9.2.3.2 Οικονομικά δεδομένα

Για το 2019 τα δεδομένα είναι τα εξής:

Α) Επιδοτήσεις.....1,526.000 ευρώ

Πωλήσεις υπηρεσιών.....1.010.000 ευρώ

Σύνολο εσόδων.....2,536.000 ευρώ

β) Μισθοδοσία .....1,116.000 ευρώ

γ) Καύσιμα..... 770.000 ευρώ

δ) Επισκευές ..... 230.000 ευρώ

ε)Υπόλοιπο κόστος υπηρεσιών .....453.000 ευρώ

(ασφάλειες, ενοίκια, γραφ. ύλη, προμήθειες πρακτόρων, πιστοποιητικά, επιθεωρητές ΦΠΑ Λιμενικά ταμεία κλπ.

Σύνολο 2,569.000ευρώ

3.9.2.3.3 Βασικοί στόχοι

Οι βασικοί στόχοι της εταιρείας είναι:

- Η ενίσχυση του στόλου της εταιρείας με νέα σκάφη, προκειμένου να διατηρηθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην περιοχή δραστηριοποίησής της
- Η διατήρηση των υπαρχόντων σκαφών σε αξιόπλοη κατάσταση και ο εκσυγχρονισμός τους, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο
- Η καλή διαχείριση των οικονομικών, της περιουσίας καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού της εταιρείας

Κεφάλαιο 4. Η στρατηγική του Δήμου Καλυμνίων για την περίοδο 2020-2023

4.1 Ανάλυση κατάστασης - Πόροι χρηματοδότησης

Η περίοδος 2020-2023 αναμένεται ιδιαίτερα δύσκολη για τους Δήμους, καθώς η ευρωπαϊκή και εθνική κρίση, σε συνδυασμό με την γενική κοινωνικοπολιτική αστάθεια και σοβαρά ζητήματα που ανακύπτουν όπως το πρόβλημα του κορωνοϊού, θα δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή λειτουργία αλλά και στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Έχοντας ως δεδομένη αυτή την κατάσταση, ο Δήμος Καλυμνίων οφείλει να κάνει τις κατάλληλες κινήσεις έτσι ώστε να διασφαλίσει την τοπική ανάπτυξη. Στα πλαίσια αυτής της λογικής, είναι ζωτικής σημασίας να προβεί στην όσο το δυνατό καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων εθνικών και κοινοτικών πόρων, προκειμένου να υλοποιήσει τις δράσεις που θα οδηγήσουν στην επίτευξη των στρατηγικών του στόχων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής πηγές χρηματοδότησης, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν στο επόμενο χρονικό διάστημα.

- ΕΣΠΑ 2021-2027 (Τομεακά και επιχειρησιακά προγράμματα)
- Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης
- Διάφορα άλλα προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία

4.2 Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια

Οι συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και οι προκλήσεις της περιόδου 2020-2023 καθιστούν επιτακτική τη συνεργασία και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ του Δήμου Καλυμνίων, των όμορων Δήμων και της Περιφέρειας. Αυτό μπορεί να συντελέσει σε ένα μεγάλο βαθμό σε μια αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση καίριων ζητημάτων. Ενδεικτικά, η προαναφερθείσα συνεργασία μπορεί να σχετίζεται με τα εξής:

- Ζητήματα τουρισμού
- Ζητήματα συγκοινωνιών
- Ζητήματα καθαριότητας και ανακύκλωσης

Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί η συνεργασία νησιωτικών Δήμων στα πλαίσια του Δικτύου Διαδημοτικής Συνεργασίας «Αιγαίς» και στα πλαίσια του Αναπτυξιακού Οργανισμού μεταξύ των Δήμων Καλύμνου – Λέρου – Πάτμου – Λειψών και Αγαθονησίου, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου 4674/2020.

4.3 Στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Καλυμνίων

Στην ενότητα αυτή παρατίθενται αρχικά οι κατευθυντήριες επιλογές της Δημοτικής Αρχής. Επίσης, περιγράφεται το όραμα του Δήμου Καλυμνίων, ως χωρική ενότητα, για την περίοδο 2020-2023, με βάση τις ευρωπαϊκές, εθνικές και τοπικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, τις επιδιώξεις και δεσμεύσεις της δημοτικής αρχής όπως αποτυπώθηκαν στο προεκλογικό της πρόγραμμα, αλλά και όλες τις παραμέτρους που αναφέρθηκαν προηγούμενα, και οι οποίες καθορίζουν την εξέλιξη του. Τέλος, παρατίθενται οι βασικοί στρατηγικοί άξονες, οργανωμένοι σε μέτρα, καθώς και οι στόχοι ανά μέτρο.

Όπως φαίνεται και παρακάτω, στη διατύπωση του οράματος, βασικά συστατικά είναι η **αιεφόρος (ή βιώσιμη) ανάπτυξη και ο εναλλακτικός τουρισμός**.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση (<http://ec.europa.eu/environment/eussd/>), **αιεφόρος/βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει να εκπληρώνονται οι ανάγκες του σήμερα χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των επομένων γενιών να εκπληρώνουν τις δικές τους ανάγκες**. Αυτή η προσέγγιση οδηγεί σε καλύτερη ποιότητα διαβίωσης για το παρόν και το μέλλον, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη κοινωνικούς,

οικονομικούς και περιβαλλοντολογικούς παράγοντες. Ουσιαστικά, η έννοια της αειφορίας/βιωσιμότητας σημαίνει σχεδιασμό με μακροπρόθεσμη προοπτική.

Από την άλλη, ο **εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί τμήμα της μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής στρατηγικής της Καλύμνου** και θα συνεχίζει να αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανάπτυξης για την ερχόμενη περίοδο.

Επιπλέον, έμφαση δίνεται σε **θέματα καθαριότητας** (προχωράει το έργο κατασκευής Ο.Ε.Δ.Α.) και σε δράσεις που θα ενισχύσουν το ρόλο του νησιού μας ως **κέντρου πολιτισμού**.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ			
ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ			
Το όραμα του Δήμου Καλυμνίων μπορεί να αναλυθεί στις εξής δύο συνιστώσες: - Κάλυμνος, παγκόσμιο κέντρο εναλλακτικού τουρισμού - Κάλυμνος, σύγχρονο καθαρό νησί, κέντρο πολιτισμού και αειφόρου ανάπτυξης			
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ			
Οι βασικές κατευθύνσεις για την περίοδο 2020-2023 είναι οι εξής: - Έμφαση στο συγκριτικό πλεονέκτημα της Καλύμνου - χρηστή διοίκηση, με σύνεση και διαφάνεια, καλύτερη οργάνωση του Δήμου και των επιχειρήσεων του και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου (σε αυτό θα συντελέσει η δημιουργία νέου Ο.Ε.Υ. - διαδικασία που ολοκληρώνεται) - επίλυση των χρόνιων προβλημάτων σε θέματα απορριμμάτων (έργο κατασκευής Ο.Ε.Δ.Α. και ταυτόχρονα κλείσιμο Χ.Α.Δ.Α.) - ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και ανταλλαγή τεχνογνωσίας με τα γειτονικά νησιά - έμφαση στην επίλυση των προβλημάτων καθημερινότητας - έμφαση στις νέες τεχνολογίες και στις τεχνολογίες έξυπνων πόλεων - αξιοποίηση του πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος - ισχυροποίηση της Καλύμνου ως διοικητικού κέντρου της Περιφερειακής ενότητας			
ΆΞΟΝΑΣ 1 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ			
Μέτρο 1.1.	Φυσικό Περιβάλλον		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.1.1	Περισσότερο πράσινο	Υπηρεσία Πρασίνου	δενδροφυτεύσεις
1.1.2	Πρωώθηση περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	Υπηρεσία Πρασίνου	
1.1.3	Αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης και	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου –	Διάφορες δράσεις

	καλύτερη διαχείριση αποβλήτων λιμένων	Δήμος Καλυμνίων	αντιμετώπισης θαλάσσιας ρύπανσης
1.1.4	Ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας και θωράκιση του Δήμου από φυσικές καταστροφές	Δήμος Καλυμνίων	Δράσεις αντιμετώπισης πανδημίας
1.1.5	Βελτίωση της διαχείρισης των Αδέσποτων Ζώων του Δήμου Καλυμνίων'	Δήμος Καλυμνίων	Δημιουργία Χώρων Φροντίδας Αδέσποτων
Μέτρο 1.2.	Οικιστικό Περιβάλλον		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.2.1	Δημιουργία Τοπικού Χωρικού Σχεδίου και συναφείς δράσεις	Τεχνικές Υπηρεσίες Υπηρεσία Δόμησης	
1.2.2	Χαράξεις και επεκτάσεις αιγιαλών	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Ολοκλήρωση σε περιοχές που δεν έχει οριστεί ακόμη ο αιγιαλός
1.2.3	Καθορισμός και εξομοίωση χερσαίων ζωνών λιμένων	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Μελιτσάχας
1.2.4	Ίδρυση νέας λατομικής ζώνης	Τεχνικές Υπηρεσίες	Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων
Μέτρο 1.3.	Δίκτυα και Υποδομές - Ενέργεια		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.3.1	Ενίσχυση υποδομών οδικού δικτύου & διάνοιξη νέων δρόμων στρατηγικής σημασίας	Τεχνικές Υπηρεσίες	ασφαλτοστρώσεις προστατευτικά στηθαία Νέος περιφερειακός δρόμος Θέρμα – Άγιος Σάββας Δρόμος Βίγλες – Άργος – Ζάρες – Βοθύνοι
1.3.2	Υποδομές, αναπλάσεις και βελτιώσεις υποδομών σε παράκτιους χώρους, παραλίες και τουριστικές περιοχές	Τεχνικές Υπηρεσίες Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	
1.3.3	Δημιουργία νέων λιμένων και βελτιώσεις στις υπάρχουσες λιμενικές υποδομές	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Δράσεις αλλαγής δικτύων ηλεκτρικού φωτισμού, δημιουργία νέου κεντρικού λιμένα Επεκτάσεις με πλωτές εξέδρες βαρέος τύπου στον Εμπορείο και τα Αργινώντα

1.3.4	Βελτίωση υποδομών αποχέτευσης και ύδρευσης	ΔΕΥΑ Καλύμνου	Αντικατάσταση δικτύων Έλεγχος δικτύου τουριστικών περιοχών
1.3.5	Αντιπλημμυρική προστασία Πόθιας	Τεχνικές Υπηρεσίες ΔΕΥΑ Καλύμνου	Προκήρυξη μελέτης αντιπλημμυρικής προστασίας
1.3.6	Συντηρήσεις/Διαμορφώσεις δημοτικών ακινήτων	Τεχνικές Υπηρεσίες	Συντήρηση κτιρίου Δήμου, συντήρηση σχολικών κτιρίων
1.3.7	Βελτίωση διαχείρισης ενέργειας	Τεχνικές Υπηρεσίες	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας
1.3.8	Ενίσχυση τεχνολογικών υποδομών νησιού	Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης	Δωρεάν ασύρματη ευρυζωνική πρόσβαση στο κεντρικό λιμάνι
1.3.9	Νομιμοποίηση λιμένων Καλύμνου	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Εργασίες νομιμοποίησης λιμένων
1.3.10	Καλύτερη διαχείριση κεντρικού λιμένα Καλύμνου	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	
1.3.11	Δράσεις προστασίας και ελέγχου πολιτών, σε λιμενικές εγκαταστάσεις	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Σένγκεν
1.3.12	Πρώθηση της ηλεκτροκίνησης		Διάφορες δράσεις πρώθησης ηλεκτροκίνησης
Μέτρο 1.4.	Καθαριότητα και ανακύκλωση		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.4.1	Κατασκευή Ο.Ε.Δ.Α.	Τεχνικές Υπηρεσίες	4 γραμμές ανακύκλωσης κλπ.
1.4.2	Βελτίωση της διαχείρισης των απορριμμάτων	Υπηρεσία καθαριότητας	Εργολαβίες καθαρισμού κοινόχρηστων χώρων
1.4.3	Κλείσιμο του ΧΑΔΑ	Τεχνικές Υπηρεσίες	
1.4.4	Ενίσχυση υπηρεσίας καθαριότητας	Υπηρεσία Καθαριότητας	Απόκτηση απορριμματοφόρων
Μέτρο 1.5.	Συγκοινωνίες		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.5.1	Βελτίωση της συγκοινωνίας στο εσωτερικό του νησιού	Γραφείο Κίνησης	Ενίσχυση στόλου λεωφορείων

1.5.2	Επαρκής σύνδεση με τα γύρω νησιά	ΑΝΕ Καλύμνου	Διασφάλιση καλής σύνδεσης με την Κω
Μέτρο 1.6.	Καθημερινότητα και ποιότητα ζωής		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.6.1	Αλληλεπίδραση με τον πολίτη, άμεση απάντηση στα αιτήματά του και όσο το δυνατόν γρηγορότερη επίλυση των προβλημάτων καθημερινότητας	Διοικητικές Υπηρεσίες Γραφείο Δημάρχου	Λειτουργία συστήματος καταγραφής αιτημάτων/παραπόνων
1.6.2	Βελτίωση ποιότητας ζωής κατοίκων	Τεχνικές Υπηρεσίες Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Βελτιώσεις στη σήμανση, Σύνταξη μελέτης κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και χώρων στάθμευσης στον κεντρικό λιμένα Καλύμνου
ΆΞΟΝΑΣ 2 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΠΑΙΔΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ			
Μέτρο 2.1.	Υγεία και Κοινωνική Πολιτική		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.1.1.	Βελτίωση κοινωνικών υποδομών και δομών στήριξης της Υγείας για όλες τις κοινωνικές ομάδες	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	Λειτουργία ιατρείου στο Βαθύ & Πάνορμο
2.1.2	Ενέργειες για αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	Ενημέρωση της νεολαίας ΚΕΘΕΑ - ΟΚΑΝΑ
2.1.3	Κοινωνικές παροχές και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής / στήριξη κοινωνικά ευάλωτων ομάδων	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	πρόγραμμα επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους απόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2.1.4	Δραστηριοποίηση της νεολαίας	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	
Μέτρο 2.2.	Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.2.1	Βελτιώσεις στις δομές και τις υποδομές εκπαίδευσης	Σχολικές επιτροπές	Συντηρήσεις σχολικών κτιρίων
2.2.2	Ίδρυση σχολής Μηχανικών στην	Γραφείο Δημάρχου	Ενέργειες για την ίδρυση

	Κάλυμνο		της σχολής
2.2.3	Στήριξη της δια βίου μάθησης	Υπηρεσία Παιδείας	Σεμινάρια πληροφορικής για επαγγελματίες
Μέτρο 2.3.	Πολιτισμός		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.3.1	Διαφύλαξη και Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Καλύμνου	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα Πολιτισμού	Ιστότοπος ανάδειξης του πολιτισμού του νησιού, πολιτιστικές ανταλλαγές
2.3.2	Βελτιώσεις σε υποδομές πολιτισμού / χώρους πολιτιστικής δραστηριότητας	Τεχνικές Υπηρεσίες Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα Πολιτισμού	Μύλοι Χρυσοχειριάς Φωτισμός Κάστρου Αρχοντικό Βουβάλη
Μέτρο 2.4.	Αθλητισμός		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.4.1	Ανάπτυξη της υποδομής σε διάφορα αθλήματα	Τεχνικές Υπηρεσίες Υπηρεσία Αθλητισμού	Δράσεις συντήρησης του δημοτικού σταδίου Καλύμνου Νέο κλειστό γήπεδο Μπάσκετ
2.4.2	Καλλιέργεια του μαζικού αθλητισμού	Υπηρεσία Αθλητισμού	Προγράμματα Άθλησης για όλους
2.4.4	Υποστήριξη των αθλητικών σωματείων και των Καλύμνιων αθλητών	Υπηρεσία Αθλητισμού	Συνδιοργάνωση αθλητικών δράσεων με αθλητικά σωματεία
2.4.5	Διεξαγωγή αθλητικών εκδηλώσεων/αγώνων	Υπηρεσία Αθλητισμού	Κολυμβητικός διάπλους Μασούρι-Τέλενδος
Μέτρο 2.5.	Ισότητα φύλων και ευκαιριών		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.5.1	Πρωώθηση ευρωπαϊκών στρατηγικών για τη γυναικεία απασχόληση	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Εκμετάλλευση ευρωπαϊκών προγραμμάτων
ΆΞΟΝΑΣ 3 : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ			
Μέτρο 3.1.	Δομές Δήμου, Οικονομικές Υποδομές και Δραστηριότητες		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων

3.1.1	Οργάνωση και βελτίωση δομών Δήμου που θα υποστηρίζουν την τοπική οικονομία και απασχόληση	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	
3.1.2	Στήριξη της νέας, δυναμικής και καινοτόμου επιχειρηματικότητας	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Ενημέρωση νέων για εκμετάλλευση ευρωπαϊκών επιδοτήσεων
3.1.3	Ενίσχυση του αγροτικού τομέα	Γραφείο αγροτικής και ζωικής παραγωγής	Διάνοιξη δρόμων για μελισσοκόμους
3.1.4	Ενίσχυση της αλιείας	Γραφείο Αλιείας	
3.1.5	Προώθηση τοπικών προϊόντων	Γραφείο αγροτικής και ζωικής παραγωγής Γραφείο γεωργικής ανάπτυξης	Ηλεκτρονική προβολή τοπικών προϊόντων
3.1.6	Δράσεις διευκόλυνσης ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Πλωτές εξέδρες βαρέος τύπου
Μέτρο 3.2.	Τουρισμός		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.2.1	Οργανωμένη προώθηση τουριστικού προϊόντος	Υπηρεσία τουρισμού	Δράσεις ανάθεσης υπηρεσιών τουριστικής προβολής
3.2.2	Στήριξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Υπηρεσία τουρισμού	Δράσεις στήριξης της αναρρίχησης Αξιοποίηση των ιαματικών πηγών Καταδυτικό πάρκο Ανάπτυξη και αξιοποίηση των πεζοπορικών διαδρομών
3.2.3	Στήριξη τουριστικών επιχειρήσεων	Υπηρεσία τουρισμού	Δράσεις ενημέρωσης επαγγελματιών τουρισμού
Μέτρο 3.3.	Απασχόληση – Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.3.1	Στήριξη επαγγελματικής κατάρτισης επαγγελματιών και εργαζομένων	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Ενημέρωση για σεμινάρια εκπαίδευσης
ΆΞΟΝΑΣ 4 : ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ			
Μέτρο 4.1	Ολοκληρωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες		

Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.1.1	Διαφάνεια και καλύτερη ενημέρωση του πολίτη και των επιχειρήσεων	Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης	Νέος ενημερωτικός ιστότοπος Δήμου, ανανέωση και εμπλουτισμός ιστοσελίδας Λιμενικού Ταμείου
4.1.2	Αναβάθμιση παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών σύμφωνα με τα πρότυπα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης	Ηλεκτρονική διεκπεραίωση αιτημάτων πολιτών
Μέτρο 4.2.	Πληροφοριακά συστήματα και διάφοροι τρόποι βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Καλύτερη οργάνωση (παρακολούθηση, προγραμματισμός) του Δήμου	Υπηρεσία Προγραμματισμού	
4.2.2	Αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων του Δήμου και των νομικών του προσώπων	Υπηρεσία μηχανοργάνωσης	Λογισμικό διαχείρισης προσωπικού, Εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος για σκάφη που ελλιμενίζονται
4.2.3	Αναδιάρθρωση υπηρεσιών για αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δήμου	Διοικητικές Υπηρεσίες	Νέος ΟΕΥ
Μέτρο 4.3.	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των νομικών προσώπων του		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.3.1	Επιμόρφωση ανθρώπινου δυναμικού	Διοικητικές Υπηρεσίες	Εκπαίδευση για το νέο νομοθετικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων
Μέτρο 4.4.	Βελτίωση των οικονομικών του Δήμου		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.4.1	Καταγραφή και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας	Οικονομικές Υπηρεσίες	
4.4.2	Μείωση κόστους λειτουργίας Δήμου	Οικονομικές υπηρεσίες	Δράσεις μείωσης λειτουργικών εξόδων

Πίνακας 48: Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Καλυμνίων 2020-2023

Κεφάλαιο 5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2020-2023

5.1 Γενικά

Έχοντας καθορίσει τους στόχους του Δήμου Καλυμνίων και των Νομικών του Προσώπων που με βάση τις κατευθυντήριες αρχές και προτεραιότητες θα συντελέσουν στην πραγμάτωση του οράματος, απομένει ο σχεδιασμός των δράσεων εκείνων που θα οδηγήσουν στην υλοποίησή τους.

Οι δράσεις είναι ουσιαστικά οι ενέργειες που εκτελούνται από τις υπηρεσίες ή τα όργανα του διοίκησης του Δήμου, καταναλώνουν πόρους και παράγουν εκροές, αποσκοπώντας στην επίτευξη κάποιου στόχου. Σε γενικές γραμμές, μπορούν να διακριθούν σε συνεχώς επαναλαμβανόμενες λειτουργίες και σε έργα (εφ' άπαξ, με καθορισμένη χρονική έναρξη και πέρασ υλοποίησης).

Στους πίνακες που παρουσιάζονται στη συνέχεια, παρατίθενται οι δράσεις λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, τους όποιους περιορισμούς (π.χ. χρηματοοικονομικούς) και τη στρατηγική στόχευση της Δημοτικής αρχής.

Ειδικά, πρέπει να τονιστεί η επίδραση του εξωτερικού περιβάλλοντος. Απρόβλεπτοι παράγοντες όπως το ζήτημα του κορωνοϊού έχουν δημιουργήσει ένα καθεστώς αβεβαιότητας και συνεχών μεταβολών. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι ο όποιος σχεδιασμός έχει εκ των πραγμάτων ορισμένους περιορισμούς, χωρίς βέβαια να αμφισβητείται η αξία του.

Συνεπώς, **η λίστα δράσεων που θα παρατεθεί στη συνέχεια του εγγράφου θεωρείται ενδεικτική.**

5.2 Μεθοδολογία και Παραδοχές

Καταρχήν, πρέπει να γίνει σαφές ότι το επιχειρησιακό πρόγραμμα εστιάζει στην περίοδο 2020-2023.

Αυτό δε συνεπάγεται όμως το ότι οι δράσεις αρχίζουν και τελειώνουν μέσα σε αυτό το διάστημα, αφού είναι πιθανό ορισμένες εξ αυτών να βρίσκονται σε εξέλιξη από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και άλλες να προχωρήσουν και μετά το πέρασ του 2023.

Όσον αφορά στους οικονομικούς πόρους, η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου έχει παρατεθεί σε προηγούμενη ενότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η εκτίμηση των οικονομικών στοιχείων του Δήμου για την επόμενη περίοδο αναπόφευκτα περιλαμβάνει ένα ποσοστό σφάλματος, λόγω της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης και των ποικίλων παραγόντων που επιδρούν σε αυτή.

Οπότε, λαμβάνοντας υπόψη τα τρέχοντα οικονομικά δεδομένα του Δήμου καθώς και τις εισηγήσεις της Οικονομικής Υπηρεσίας, προκύπτει ότι τα επόμενα έτη οι ίδιοι πόροι θα αποτελούν μικρό μέρος της χρηματοδότησης των δράσεων, ενώ καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσει η εξεύρεση πόρων τόσο Εθνικών όσο και Ευρωπαϊκών.

Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητο να τονιστεί ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα του σχεδιασμού των δράσεων ο οποίος πρέπει να αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό και τις ανάγκες της κοινωνίας, έγιναν τόσο οι διαδικασίες της διαβούλευσης μέσω της αντίστοιχης επιτροπής όσο και ηλεκτρονική διαβούλευση επί του στρατηγικού σχεδιασμού. Επίσης, για τη διαμόρφωση των σχεδίων δράσης λήφθηκαν υπόψη τόσο οι εισηγήσεις των υπηρεσιών όσο και οι αποφάσεις των Νομικών Προσώπων του Δήμου, πάντα με γνώμονα τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής και τους διάφορους παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος.

5.3 Αναπτυξιακό και χρηματοδοτικό πλαίσιο

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στο αναπτυξιακό και χρηματοδοτικό πλαίσιο, του Νομού Δωδεκανήσου. Το πλαίσιο αυτό παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- I. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, τομεακά και Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου, έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες ένταξης έργων και λοιπών δράσεων. Πολλά έργα / δράσεις έχουν υλοποιηθεί, ενώ τα υπόλοιπα αναμένεται να ολοκληρωθούν μέσα στο 2021.

- II. Ο σχεδιασμός της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027 βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και έχει ξεκινήσει πλέον και ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων.
- III. Έχει ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος προετοιμασίας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μέσω του οποίου θα αξιοποιηθούν οι δυνατότητες χρηματοδότησης έργων από το Ταμείο Ανάκαμψης.
- IV. Τα δεδομένα της πανδημίας θέτουν νέα ζητήματα για την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής τα επόμενα χρόνια.

Η αποτίμηση της συμμετοχής του Δήμου Καλυμνίων στο ΕΣΠΑ 2014-2020 καθορίζει τις προτεραιότητες για το πρόγραμμα δράσης μας. Οι προοπτικές χρηματοδότησης έργων και δράσεων του Δήμου Καλυμνίων από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027 και από το Ταμείο Ανάκαμψης διαμορφώνουν τις δυνατότητες μας που καταγράφονται στο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2020 2023.

Η προγραμματική περίοδος 2014 - 2020

Ι. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου

Το Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου 2014-2020 αποτελεί τμήμα του αντίστοιχου ΕΣΠΑ και σχεδιάστηκε με τρόπο που να ανταποκρίνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας αλλά και στις εθνικές στρατηγικές προτεραιότητες.

Το Ε.Π. Ν. Αιγαίου, εγκρίθηκε το 2014 με προϋπολογισμό 168,2 εκ. €. Ποσοστό 50% προέρχεται από τα ταμεία της Ε.Ε. και το υπόλοιπο αποτελεί εθνική συμμετοχή. Τον Δεκέμβριο του 2017 ο προϋπολογισμός του αυξήθηκε κατά 4,8 εκ. €.

Κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του προγράμματος είναι το Νότιο Αιγαίο να αποτελέσει έναν από τους κορυφαίους προορισμούς του τουρισμού εμπειρίας παγκοσμίως, μέσα από την υιοθέτηση στρατηγικών βιώσιμης ανάπτυξης, διαφοροποίησης του προϊόντος και δημιουργίας ταυτότητας προορισμού. Το Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε 7 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας (17,4 εκ. €)
2. Αειφορική ανάπτυξη και διαχείριση των πόρων (39 εκ. €)
3. Βελτίωση βασικών υποδομών (41,1 εκ. €)
4. Προώθηση κοινωνικής ένταξης - ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού (47,4 εκ. €)
5. Ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής (25 εκ. €)
6. Τεχνική υποστήριξη (3,1 εκ. €)

Ακολουθεί κατάλογος έργων και δράσεων του Δήμου Καλυμνίων που εντάχθηκαν στο Ε.Π. και υλοποιούνται από τους ίδιους, την Περιφέρεια και την ΕΕΤΑΑ.

Άξονας Προτεραιότητας	Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός
Α.Π. 1 «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας»	Εφαρμογές εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας για την προβολή του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος	Δήμος Καλυμνίων	170.000
Α.Π. 3 «Βελτίωση βασικών υποδομών»	Βελτίωση ασφάλειας επαρχιακού οδικού δικτύου νήσου Καλύμνου	Περιφέρεια	468.600
	Βρεφονηπιακός Σταθμός	Δήμος	1.020.000

		ος Καλυμνίων	
	Στέγη υποστηριζόμενης διαβίωσης ΑμεΑ στην Κάλυμνο	Περι φέρεια	960.000
	Επέκταση 1ου Δημοτικού Σχολείου	Δήμ ος Καλυμνίων	1.250.000
Α.Π. 4 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού»	Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής από το 2015 έως 2021 (σχολικά έτη)	ΕΕΤ ΑΑ	ΒΝΠΣ Δήμου
	Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής από το 2015 έως 2021 ΑμΕΑ (σχολικά έτη)	ΕΕΤ ΑΑ	Κδαπ Μεα «Ο Άγιος Παντελεήμων»
	Κέντρο Κοινότητας	Δήμ ος Καλυμνίων	410.400
Έχει εγκριθεί επίσης μελέτη ωρίμανσης έργου για ένταξη στο ΕΣΠΑ 2021 - 2027: α) Βελτίωση εγκαταστάσεων έξω προβλήτα λιμένα Καλύμνου			

II. Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD)

Τα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης (CLLD/LEADER) χρηματοδοτούνται από τα Ε.Π. Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας 2014-2020 και για την υλοποίηση τους αρμόδιες είναι Ομάδες Τοπικής Δράσης. Η ΑΝ.ΔΩ. Α.Ε. - πολυμετοχική Αναπτυξιακή Εταιρεία της Δωδεκανήσου - αποτελεί την Ο.Τ.Δ. στο νομό και υλοποιεί το αντίστοιχο πρόγραμμα συνολικού προϋπολογισμού 10.150.000 €. Μετά από προσκλήσεις της εταιρείας εντάχθηκε το παρακάτω έργο του Δήμου Καλυμνίων.

- Δ.Α.Τ. Καλυμνίων: προμήθεια και εγκατάσταση μονάδων τροφοδοσίας σκαφών για τις ανάγκες του κεντρικού λιμένα, προϋπολογισμού 123.752 €.

III. Ενταγμένα έργα στο Ε.Π. «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»

IV. Αναπτυξιακά Προγράμματα Βορείου & Νοτίου Αιγαίου

Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων θέσπισε Αναπτυξιακά Προγράμματα Ειδικού Σκοπού για τα νησιά του Αιγαίου, αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που θέτει η νησιωτικότητα και τις έκτακτες ανάγκες που δημιουργήσαν οι αυξημένες προσφυγικές ροές. Η Μ.Ο.Δ., υποστήριξε τους Δήμους κατά την φάση του σχεδιασμού, της ένταξης και της υλοποίησης των έργων. Τελικά εντάχθηκαν τα εξής:

1. Ασφαλοστρώσεις δημοτικού οδικού δικτύου Καλύμνου με πρόσβαση σε τουριστικές - αρχαιολογικές - λιμενικές εγκαταστάσεις, 2.020.000 €
2. Πλακοστρώσεις ιστορικών σημείων Καλύμνου, 784.000
3. Παραλιακή Οδός Βούβαλη, Δ.Α.Τ. Καλύμνου, 200.000

Παράλληλα η Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής χρηματοδοτεί μελέτες και έργα υποδομών στα νησιά.

Μ.Ο.Δ. (παροχή υποστήριξης σε άλλα έργα)

- Δήμος Καλυμνίων (ΔΕΥΑ): «προμήθεια των μονάδων αφαλάτωσης Ψερίμου και Τελένδου και κατασκευή συνοδών έργων», προϋπολογισμού 626.000 €.

Η νέα προγραμματική περίοδος 2021 - 2027

Προοπτικές χρηματοδότησης στο ΕΣΠΑ 2021 – 2027

Γενικά

Ο σχεδιασμός του νέου ΕΣΠΑ και των Προγραμμάτων 2021-2027 υλοποιείται σταδιακά από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων μέσα από την έκδοση εγκυκλίων και την υποβολή σχεδίων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι εγκύκλιοι απευθύνονται στους φορείς σχεδιασμού και τις αρμόδιες υπηρεσίες, παρουσιάζουν το προγραμματικό πλαίσιο (θεσμικό, κανονιστικό, οικονομικό) και δίνουν κατευθύνσεις για τη δομή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων.

Η έναρξη της διαδικασίας σχεδιασμού της προγραμματικής περιόδου 2021–2027 ενεργοποιήθηκε με την έκδοση της 1ης Εγκυκλίου, (έγγραφο αναφοράς), όπου παρουσιάζεται με περιεκτικό τρόπο το προγραμματικό πλαίσιο εντός του οποίου θα σχεδιαστούν τόσο το νέο ΕΣΠΑ όσο και τα Προγράμματά του.

Σηματοδοτεί, επίσης, την έναρξη διαβούλευσης με τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες και τους κοινωνικοοικονομικούς εταίρους, οι οποίοι καλούνται να διατυπώσουν προτάσεις στρατηγικής και προτεραιότητές με βάση τους τομείς αρμοδιότητάς τους. Οι προτάσεις θα αποτελέσουν εισροή για την κατάρτιση του νέου ΕΣΠΑ.

Η 2η Εγκύκλιος περιέχει τις βασικές αρχές που θα διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027 και θα χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο⁺, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.

Το 1ο Σχέδιο της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 ολοκληρώθηκε, ενώ παράλληλα, με την 2η εγκύκλιο ξεκίνησε ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων. Στόχος είναι ο σχεδιασμός ολοκληρωμένων προγραμμάτων που απαντούν στις πραγματικές ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας και η έγκρισή τους στο ταχύτερο δυνατό μέσα στο 2021, προκειμένου να ξεκινήσει η υλοποίηση των πρώτων εμπροσθοβαρών δράσεων της νέας περιόδου.

Κατάλογος Προγραμμάτων		
Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα - Καινοτομία	Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	
Πρόγραμμα Ψηφιακός Μετασχηματισμός	Πρόγραμμα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	
Πρόγραμμα Περιβάλλον - Ενέργεια - Κλιματική Αλλαγή	Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	
Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών	Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου	
Πρόγραμμα Πολιτική Προστασία	Πρόγραμμα Περιφέρειας Θεσσαλίας	
Πρόγραμμα για την Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση	Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	
Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού -	Πρόγραμμα Περιφέρειας	

Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση	Στέρας Ελλάδας	
Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας	Πρόγραμμα Ιόνιων Νήσων	Περιφέρειας
Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσα	Πρόγραμμα Πελοποννήσου	Περιφέρειας
Πρόγραμμα Τεχνική Βοήθεια	Πρόγραμμα Αττικής	Περιφέρειας
	Πρόγραμμα Βόρειου Αιγαίου	Περιφέρειας
	Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου	Περιφέρειας
	Πρόγραμμα Κρήτης	Περιφέρειας

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Στο 1ο Σχέδιο της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 γίνεται ειδική αναφορά στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα τονίζεται ότι:

Η πολύ υψηλή εξάρτηση της οικονομίας των νησιών από τον τουρισμό καθιστά ευάλωτες τις τοπικές οικονομίες στις διακυμάνσεις των παγκόσμιων τουριστικών ροών. Η αρνητική αυτή συνθήκη αποκτά ιδιαίτερη ένταση την τρέχουσα περίοδο της παγκόσμιας κρίσης λόγω πανδημίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο η ανάγκη διεύρυνσης και διαφοροποίησης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος όσο και η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας για να επιτευχθεί η ανθεκτική και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη της.

Η Περιφέρεια με κύριο χαρακτηριστικό την πολυνησιωτικότητα παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως το μικρό μέγεθος του μόνιμου πληθυσμού σε αντιδιαστολή με το πολύ υψηλό πλήθος επισκεπτών (με έντονη εποχικότητα), τα αυξημένα κόστη παραγωγής έργων, τα προβλήματα συνδεσιμότητας και τις πολλαπλάσιες έναντι της ηπειρωτικής χώρας ανάγκες υποδομών.

Η μικρή κλίμακα του χώρου, η στενή οικονομική βάση, η συχνά παρατηρούμενη ανεπάρκεια φυσικών (καλλιεργήσιμη γη, πόσιμο νερό) και ανθρωπίνων πόρων, σε συνδυασμό με τις πιέσεις που δημιουργούνται από την εποχική σύρρευση πολύ μεγάλου πλήθους επισκεπτών, απαιτούν την κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση με στοχευμένες και κατάλληλης κλίμακας παρεμβάσεις των εμφανιζόμενων κινδύνων.

Οι σημαντικότερες προκλήσεις είναι η βελτίωση των τεχνικών υποδομών, η διαφύλαξη των ευπαθών περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων, η διεύρυνση/ διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης, η αξιοποίηση του δυναμικού ΑΠΕ, η διασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών εκπαίδευσης και υγείας.

Ο προϋπολογισμός του νέου προγράμματος προβλέπεται να φθάσει τα 357 εκατ. €, ενώ την προηγούμενη περίοδο Π.Ε.Π. 2014 - 2020 ήταν 172 εκατ. €.

Συνεπώς, ο Δήμος Καλυμνίων θα έχουν αυξημένες δυνατότητες χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και θα πρέπει να προετοιμαστεί κατάλληλα για να τις αξιοποιήσει.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Τον Σεπτέμβριο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τις προτάσεις της για τις προτεραιότητες του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τις βασικές αρχές για τα έργα που θα εντάξουν τα κράτη μέλη για χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό: πρέπει να υποστηρίζουν την **πράσινη μετάβαση**,

την **ψηφιοποίηση** και την αύξηση της παραγωγικότητας, την **αντιμετώπιση των ανισοτήτων**, καθώς και τη **μακροοικονομική σταθερότητα**.

Επιπλέον, αναφέρονται **επτά πεδία μεταρρυθμίσεων** που απαντούν σε κοινές προκλήσεις για ολόκληρη την Ευρώπη: «καθαρή» ενέργεια, ενεργειακή αποδοτικότητα των δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων, «έξυπνες» μεταφορές, υποδομές για γρήγορο ίντερνετ, ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών, αναβάθμιση των υπηρεσιών cloud και της υπολογιστικής δύναμης, επαγγελματική εκπαίδευση και νέες δεξιότητες για τους εργαζόμενους. Κάθε χώρα, πρέπει να καταρτίσει ένα λεπτομερές σχέδιο έργων, τους επόμενους μήνες. Η κατανομή για την Ελλάδα έχει ως εξής:

Πυλώνες	Επιχορηγήσεις	%	άνεια	Σύνολο επιχορηγήσεων & δανείων
1. Πράσινη μετάβαση	6.200	8%		
2. Ψηφιακή μετάβαση*	2.100	3%		
3. Απασχόληση, δεξιότητες, κοινωνική συνοχή	4.100	5%		
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας	4.000	4%		
Υποσύνολο Τ.Α.Α.	16.400	00%	2.600	29.000
REACT-EU, Just Transition Fund, European Agricultural Fund for Rural Development	3.000			3.000
Σύνολο	19.400			32.000
* Σημείωση: ψηφιακά έργα περιλαμβάνονται στους Πυλώνες 1,3 & 4 ώστε να επιτυγχάνεται ο συνολικός στόχος του 20%.				

Ενδεικτικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις

- Μετάβαση σε **νέο ενεργειακό μοντέλο** φιλικό στο περιβάλλον: Απλοποίηση διαδικασιών αδειοδότησης για ΑΠΕ.
- Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση:** Εκτενές πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων, υλοποίηση της μεταρρύθμισης του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού.
- Μετάβαση σε ένα **πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών:** Υποδομές για εγκατάσταση και λειτουργία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, θεσμικό πλαίσιο για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης.
- Αειφόρος χρήση των πόρων, **ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας:** Ενίσχυση υποδομών προστασίας από φυσικές καταστροφές, προστασία φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας.
- Ψηφιακός μετασχηματισμός:** Διαλειτουργικότητα των συστημάτων του Δημόσιου Τομέα, ψηφιακός και διοικητικός μετασχηματισμός του κράτους.

6. **Συνδεδεσιμότητα:** Εγκατάσταση υποδομής οπτικών ινών σε κτίρια προκειμένου να επιταχυνθεί η υιοθέτηση υποδομής επόμενης γενιάς, δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος/ υποδομής για τη μετάβαση στην τεχνολογία 5G.
7. **Αύξηση θέσεων εργασίας - προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας.**
8. **Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης** και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
9. Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του **συστήματος υγείας**.
10. **Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές.**
11. **Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης:** Σύστημα διοικητικής και οικονομικής παρακολούθησης του Δημοσίου, που στοχεύει στον ψηφιακό μετασχηματισμό των κυβερνητικών δομών οικονομικής διαχείρισης και εποπτείας.
12. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας: **Ανάδειξη του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα** ως ολοκληρωμένου, βιώσιμου αναπτυξιακού μοχλού τοπικών κοινωνιών, που δημιουργεί θέσεις εργασίας και οικοσυστήματα επιχειρηματικότητας και εκπαίδευσης, συμβάλλοντας στη κοινωνική συνοχή.

Επενδύσεις που έχουν ισχυρή πιθανότητα να υλοποιηθούν μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης ξεκινούν πριν την τελική έγκριση του Εθνικού Σχεδίου με ένταξή τους στο Π.Δ.Ε. Σε αυτά περιλαμβάνονται το νέο πρόγραμμα Εξοικονομώ, προγράμματα αναδάσωσης, αποκατάστασης εδαφών σε λιγνιτικές περιοχές, δράσεις τηλεεκπαίδευσης, έργα ψηφιακού μετασχηματισμού κ.α.

Προτάσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η Κ.Ε.Δ.Ε. υπέβαλε μια σειρά ολοκληρωμένων προτάσεων για χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης που εξειδικεύουν τον προηγούμενο κατάλογο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων.

1. *Πράσινος μετασχηματισμός των πόλεων για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων.*
2. *Περιορίζουμε τα απορρίμματα - ενισχύουμε την πρόληψη και τη διαχείριση*
3. *Έξυπνες και βιώσιμες πόλεις – ο ψηφιακός δεκάλογος*
4. *Ψηφιακή Αυτοδιοίκηση – το επόμενο βήμα*
5. *Ανάπτυξη δικτύων 5ης γενιάς από τους Δήμους*
6. *Στηρίζοντας την κοινωνική συνοχή - αναβάθμιση κοινωνικών δομών με το βλέμμα στο μέλλον*
7. *Πόλεις της Ελλάδας - αξιοποιώντας τα εθνικά πλεονεκτήματα, προσελκύουμε ποιοτικές επενδύσεις*
8. *Καλύτερες υποδομές, προσβάσιμες πόλεις*
9. *Ανθεκτικές πόλεις, με ισχυρή πολιτική προστασία*
10. *Νέοι υποδοχείς επιχειρηματικότητας. Η Ελλάδα μετά τους νέους οδικούς και σιδηροδρομικούς άξονες*

Είναι βέβαιο ότι οι Δήμοι θα χρηματοδοτηθούν τα επόμενα χρόνια για ανάλογες δράσεις που απαιτούν όμως συστηματική τεχνική και επιστημονική υποστήριξη, τόσο κατά την υποβολή προτάσεων όσο και κατά τις φάσεις της υλοποίησης.

Φιλόδημος

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ» είναι: α) η οικονομικά βιώσιμη και δίκαιη ανάπτυξη, β) η βελτίωση των βασικών υποδομών των δήμων γ) η εξυπηρέτηση των κατοίκων στους τομείς των περιβαλλοντικών έργων, της προσπελασιμότητας με υποδομές, και της προστασίας από φυσικές καταστροφές, δ) η άρση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών.

Σκοπός του Προγράμματος είναι η κατασκευή έργων και προμήθεια εξοπλισμού στους τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων, αγροτικής οδοποιίας και ανέγερσης ή αποκατάστασης δημοτικών κτιρίων. Η συνολική διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος είναι η περίοδος 2018-2022, με δυνατότητα παράτασης. Το πρόγραμμα αποτελείται από δύο επιμέρους προγράμματα, τα οποία ενεργοποιούνται μέσω ειδικευμένων προσκλήσεων. Η ένταξη έργων και δράσεων στο Φιλόδημος Ι έχει ολοκληρωθεί και έχουν πλέον ενσωματωθεί στο νέο πρόγραμμα «Α. Τρίτης». Οι διαδικασίες ένταξης για το Φιλόδημος ΙΙ συνεχίζονται (ορισμένες προσκλήσεις).

Φιλόδημος Ι

Προσκλήσεις	Δήμος	Προϋπολογισμός
1. Υποδομές ύδρευσης για την εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας και ποιότητας ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση (μεταφέρθηκαν στο «Α. Τρίτης»)	Προμήθεια συστήματος παρακολούθησης ποιότητας ύδατος και μείωσης απωλειών δικτύων ύδρευσης της ΔΕΥΑ Καλύμνου	2.340.000
2. Ολοκληρωμένη διαχείριση αστικών λυμάτων για την προστασία της δημόσιας υγείας και την βελτίωση της ποιότητας των υπόγειων, επιφανειακών υδάτων και των ακτών κολύμβησης		-
3. Αποκατάσταση των ΧΑΔΑ της χώρας με κάλυψη των υπολειπόμενων αναγκών για το σκοπό αυτό		-
4. Βελτίωση της πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις		-
5. Ανέγερση και επανάχρηση δημοτικών κτιρίων		-
6. Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας		-
7. Εμβληματικά έργα ύδρευσης για την εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας και ποιότητας ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση		-
8. Αξιοποίηση /αποκατάσταση εμβληματικών κτιρίων δημοτικής περιουσίας		-

Φιλόδημος ΙΙ

Προσκλήσεις	Δήμος	Προϋπολογισμός
1. Προμήθεια μηχανημάτων έργου ή / και συνοδευτικού εξοπλισμού	Δήμου Καλυμνίων	130.000

2. Επισκευή, συντήρηση σχολικών κτιρίων & αύλειων χώρων και λοιπές δράσεις	Επισκευή, συντήρηση κτιρίου & αυλής σχολείου Τελένδου, Δήμου Καλυμνίων	110.500
3. Προμήθεια-τοποθέτηση εξοπλισμού για την αναβάθμιση παιδικών χαρών των δήμων	Δήμος Πάτμου Δήμος Λειψών	203.000 24.800
4. Κατασκευή, επισκευή και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων των Δήμων	Βελτίωση πρόσβασης, δημιουργίας και συντήρησης αναρριχητικών διαδρομών νήσου Καλύμνου	585.000 600.000
6. Σύνταξη / Επικαιροποίηση Γενικών Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan) και Σύνταξη / Επικαιροποίηση Σχεδίων Ασφάλειας Νερού		-
7. Σύνταξη / Επικαιροποίηση Σχεδίων και Μελετών στο πλαίσιο της κατασκευής, βελτίωσης και συντήρησης των λιμενικών υποδομών των Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων και των Δημοτικών Λιμενικών Γραφείων	Μελέτες Λιμένα Δ.Α.Τ. Καλύμνου	399.000
8. Εκπόνηση μελετών και υλοποίηση μέτρων και μέσων πυροπροστασίας στις σχολικές μονάδες της χώρας	Δήμος Καλυμνίων	128.000
9. Κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και εξοπλισμός εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς		-
Επιχορήγηση Δήμων για την υλοποίηση έργων και επενδυτικών δραστηριοτήτων, που εντάσσονται στους άξονες προτεραιοτήτων του προγράμματος	Καλυμνίων	332.600
Προμήθεια απορριμματοφόρων και λοιπών οχημάτων αποκομιδής και μεταφοράς απορριμμάτων και ανακυκλώσιμων υλικών	Καλυμνίων	16.179

Πρόγραμμα ανάπτυξης και αλληλεγγύης για την Τ.Α. "Α. Τρίτης".

Πράσινο Ταμείο

Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με την υλοποίηση προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη

και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Η βασική δομή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων περιλαμβάνει:

1. Άξονες προτεραιότητας που εξειδικεύουν την εθνική περιβαλλοντική στρατηγική
2. Μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τους άξονες προτεραιότητας
3. Δράσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα και στις οποίες εντάσσονται οι πράξεις και τα έργα που υλοποιούν οι δικαιούχοι.

Το Πράσινο Ταμείο δημοσιεύει σε τακτική βάση προσκλήσεις προγραμμάτων με ποικίλα αντικείμενα, ενδεικτικά αναφέρουμε: Αστική αναζωογόνηση 2019 – 2020, Απόκτηση ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων 2019, Φυσικό περιβάλλον και καινοτόμες δράσεις 2020, Σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας, Σχέδια φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων 2020.

Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής έργων εξειδικεύονται ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα. Στα κριτήρια περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η επιλεξιμότητα, ωριμότητα, πληρότητα, σκοπιμότητα του προγράμματος, η συνεκτικότητά του με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και η διαχειριστική ικανότητα του φορέα υλοποίησης. Συνεπώς η υποβολή προτάσεων και η ένταξη των δήμων στις διάφορες προσκλήσεις απαιτεί επιστημονική και τεχνική υποστήριξη από εξειδικευμένο φορέα και αυτό θα αποτελεί μία από τις βασικές εργασίες του υπο-σύστασης Α.Ο.Τ.Α.

Λοιπά προγράμματα

- Πρόγραμμα επιχορήγησης Δήμων και Νομικών τους Προσώπων για προσαρμογή λειτουργούντων δημοτικών βρεφικών, παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών **στις προδιαγραφές του νέου θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης**, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 99/2017: **Δεν υποβλήθηκαν προτάσεις.**
- Πρόγραμμα χρηματοδότησης Δήμων και Νομικών τους Προσώπων από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την **ίδρυση νέων τμημάτων** βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας, φορέας διαχείρισης ΕΕΤΑΑ: **Δεν υποβλήθηκαν προτάσεις.**
- Δράση **Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής**, φορέας διαχείρισης ΕΕΤΑΑ, Περίοδος 2020-2021 (Πρόσκληση 9549/16-7-2020).

Δήμος	Αριθμός παιδιών που τοποθετούνται στις Δομές του Δήμου
Δήμος Καλυμνίων	179
	14 <i>Πρόγραμμα οικονομικής στήριξης οικογενειών με παιδιά προσχολικής ηλικίας</i>

Πρόγραμμα «Νέαρχος»

Στο Ν. 4770, ΦΕΚ 15 Α΄, 29/01/21 «Ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στον νησιωτικό χώρο» και συγκεκριμένα στο άρθρο 6, θεσπίστηκε ειδικό πρόγραμμα με τον τίτλο «Νέαρχος», το οποίο καταρτίζεται από το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με στόχο:

- α) τη βιώσιμη ανάπτυξη των λιμένων και τη βελτίωση των βασικών υποδομών τους.
- β) την ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών θαλασσιών ενδομεταφορών και τουρισμού,
- γ) την ανάπτυξη ειδικών νησιωτικών περιοχών ή περιοχών που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της νησιωτικότητας, με έμφαση σε υποδομές βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων, και
- δ) τις ασφαλείς, ποιοτικές και επαρκείς μετακινήσεις και διαβίωση των κατοίκων των νησιωτικών περιοχών.

Με το πρόγραμμα «Νέαρχος» χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα στους παρακάτω τομείς:

- α) έργα λιμενικών υποδομών και εγκαταστάσεων, κτιριακών υποδομών και εξοπλισμών των λιμενικών αρχών, των ΔΣΕΝ και κάθε άλλης κτιριακής εγκατάστασης και υποδομής, αρμοδιότητας του Υπουργείου, συμπεριλαμβανομένων και των μελετών ωρίμανσης αυτών, καθώς και συμβάσεων υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων,
- β) έργα υποδομών και δικτύων διαχείρισης, μεταφοράς και διανομής ύδατος ιδίως για τα μικρά, απομακρυσμένα και άνυδρα νησιά,
- γ) έργων διαχείρισης ενέργειας που σχετίζονται ιδίως με τις περ. α' και β',
- δ) συμβάσεις παροχής δημοσίων υπηρεσιών θαλασσίων ενδομεταφορών που συνδέονται με τη διασφάλιση θαλάσσιας συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης του νησιωτικού χώρου και συνάπτονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 2932/01.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, οι ΟΤΑ, τα κρατικά ή/ και Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία, οι Οργανισμοί Λιμένων Α.Ε., και το σύνολο των Φορέων Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης Λιμένων δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για τη χρηματοδότηση έργων δημοσίου χαρακτήρα των περ. α', β' και γ'. Η εξυπηρέτηση των δανείων του προγράμματος χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Π.Δ.Ε. του Υπουργείου.

Οι προτεραιότητες / ανάγκες

Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων έχει έκταση 2.714 τ.χ. και μόνιμο πληθυσμό 190.988 κατοίκους. Η **Κάλυμνος**, είναι το τέταρτο σε έκταση νησί του Νομού, με έκταση 110,58 τ.χ. Είναι ορεινή και σχετικά άγονη. Περιβάλλεται από διάφορα μικρά νησιά, άλλα κατοικήσιμα όπως η Τέλενδος και η Ψέριμος και άλλα ακατοίκητα, όπως η Πλάτη, η Σαρή, το Γαϊδουρονήσι, η Αγία Κυριακή και ο Καλαβρός. Στο νησί υπάρχουν 12 οικισμοί.

Τα Δωδεκάνησα αποτελούνται από 4 Περιφερειακές Ενότητες και 15 Δήμους. Η **Π.Ε. Καλύμνου** περιλαμβάνει τους δήμους Καλυμνίων, Αστυπάλαιας, Λειψών, Λέρου, Πάτμου και Αγαθονησίου.

Με βάση την ανάλυση του Ε.Π. της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου 2016 - 2019 και του Π.Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου 2014 - 2020, τα νησιά της περιφέρειας κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες με βάση τα δημογραφικά, γεωγραφικά, οικονομικά κ.λπ. χαρακτηριστικά τους.

Ομάδα Ι: νησιά μικρής γεωγραφικής έκτασης και με σοβαρά προβλήματα ανάπτυξης, όπως συνεχής μείωση πληθυσμού, σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές, ελάχιστος βαθμός αξιοποίησης των πόρων τους (ποσοτικά και ποιοτικά) και αισθητή γεωγραφική απομόνωση (Τέλενδος, Ψέριμος)

Ομάδα ΙΙ: νησιά που αναπτύσσονται τουριστικά, ενώ παράλληλα διαθέτουν και άλλες παραγωγικές δραστηριότητες και εκμεταλλεύσιμους πόρους. Η έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των συγκρούσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων και την αποτροπή της εξάρτησής τους από τη μονόπλευρη τουριστική ανάπτυξη (Κάλυμνος)

Ομάδα ΙΙΙ: νησιά με σημαντική τουριστική δραστηριότητα σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με αυξανόμενες περιβαλλοντικές πιέσεις, πληθυσμιακή αύξηση, με άμεση ανάγκη ελέγχου του είδους της ανάπτυξής τους.

Στον επόμενο πίνακα καταγράφεται ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Καλυμνίων, προσεγγίζοντας τις ανάγκες του σε υποδομές και υπηρεσίες. Παρατηρείται μεγάλη διασπορά των κατοίκων τόσο σε οικισμούς όσο και σε διαφορετικά νησιά. Συνεπώς οι ανάγκες σε προσωπικό πολλών ειδικοτήτων είναι μεγάλες, αλλά και το κόστος για την παροχή υπηρεσιών, τις κατασκευές έργων και τις επισκευές έργων είναι αυξημένο.

Διοικητική και γεωγραφική διαίρεση	Μόνιμος πληθυσμός

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ (Έδρα: Κάλυμνος)	16.179
Αργινώντα	17
Άργος	278
Βαθύς	492
Βλυχάδια	68
Βοθύνοι	245
Εμπορείος	56
Ιμια - Λιμνιά δύο (νησίς)	0
Ιμια - Λιμνιά ένα (νησίς)	0
Καλαβρός (νησίς)	0
Καλόλιμνος (νησίς)	2
Κάλυμνος (Ποθαία)	12.324
Καμάριον	86
Μυρτέαι	325
Νερά (νησίς)	0
Πάνορμος	2.069
Πλάτη (νησίς)	2
Σαφονήδι (νησίς)	0
Σκαλιά	41
Τέλενδος (νησίς)	94
Ψέριμος (νησίς)	80

Καταγράφονται ελλείψεις σε προσωπικό, συνταξιοδοτήσεις και δυσκολίες στην προσέλκυση προσωπικού, ακόμα και όταν δίνονται οι σχετικές εγκρίσεις. Όμως εξακολουθεί να υπάρχει αστοχία συμπόρευσης με τις πραγματικές ανάγκες του Δήμου Καλυμνίων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η τελευταία προκήρυξη ΑΣΕΠ 10Κ/2018 που αφορούσε τον Δήμο Καλυμνίων, όπου είχαν εγκριθεί οι παρακάτω θέσεις για πτυχιούχους Π.Ε. στο Δήμο Καλυμνίων. Παρατηρείται ότι με βάση τις αιτήσεις του Δήμου Καλυμνίων, εγκρίθηκαν 2 θέσεις επιστημονικού προσωπικού, οι 2 σε τεχνικούς. Οι αιτήσεις των Δήμων βασίζονται στις ελλείψεις που παρουσιάζουν με βάση τους Ο.Ε.Υ., αλλά κυρίως στην ιεράρχησή τους από πλευράς δημοτικής αρχής. Ενδεικτικό παράδειγμα, η πραγματικότητα που ορίζεται ως ακολούθως:

Δήμος	Ειδικότητα	τομα
Καλυμνίων	Π.Ε. Αρχιτεκτόνων μηχανικών	
	Π.Ε. Πολιτικών μηχανικών	
Σύνολο		

Η φτώχεια στους πέντε Δήμους

Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου εκπόνησε κοινωνική / οικονομική έρευνα καταγραφής και αποτύπωσης του φαινομένου της φτώχειας και τις επιπτώσεις του στον πληθυσμό για το σύνολο της Περιφέρειας.

Το φαινόμενο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού εμφανίζεται εντονότερο στον Νομό Δωδεκανήσου. Σε επίπεδο Δήμου, ο Δήμος Καλυμνίων εμφανίζει πολύ υψηλές συγκεντρώσεις πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

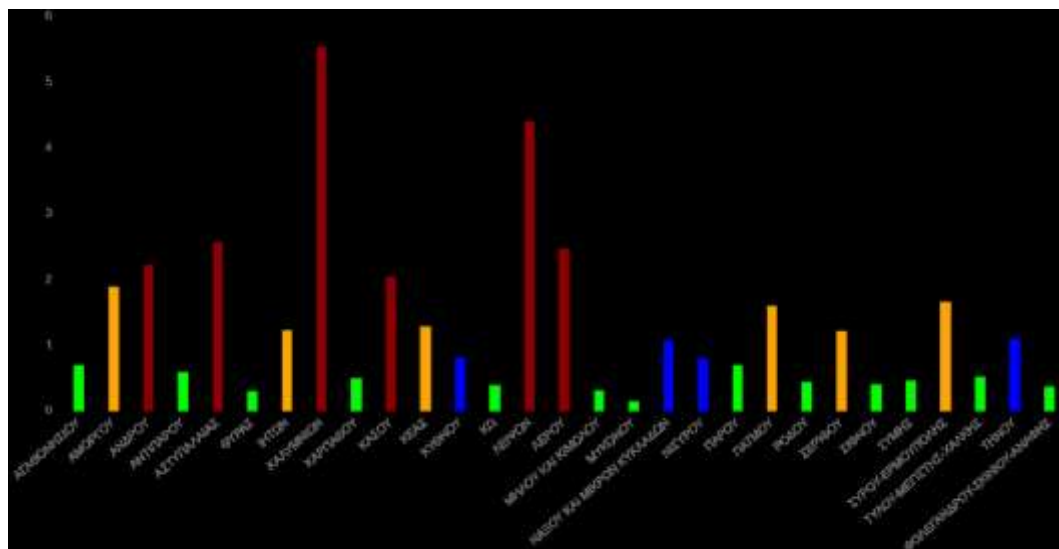
Στο παρακάτω γράφημα ομαδοποιήθηκαν οι συντελεστές χωροθέτησης σε επίπεδο νομού με χρωματική ένδειξη προτεραιότητας κινδύνου για συγκέντρωση πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, βάσει της κατανομής των δικαιούχων του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Οι χρωματικές ενδείξεις αντιστοιχούν στα επίπεδα συγκέντρωσης ως εξής:

Πράσινο: χαμηλή συγκέντρωση

Μπλε: μέση συγκέντρωση

Πορτοκαλί: υψηλή συγκέντρωση

Κόκκινο: πολύ υψηλή συγκέντρωση

Οικονομικά δεδομένα

Δήμος Καλυμνίων

Στον απολογισμό εξόδων του 2020, τα τελικά προϋπολογισθέντα έξοδα έφθασαν τα 18.757.000 € και τα ενταλθέντα / πληρωθέντα τα 8.637.000 €, δηλαδή το 46%. Στον αντίστοιχο απολογισμό εσόδων τα βεβαιωθέντα έσοδα έφθασαν τα 16.764.000 € (89%), ενώ τα εισπραχθέντα τα 13.765.000 € (73%) και το χρηματικό υπόλοιπο προσεγγίζει τα 3.712.000 € (20%). Οι αδυναμίες απορρόφησης προϋπολογισθέντων δαπανών, μεταφράζονται σε υψηλό χρηματικό υπόλοιπο, δεδομένου ότι τα έσοδα (βεβαιωθέντα / εισπραχθέντα) κινούνται σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Όσον αφορά το τεχνικό πρόγραμμα 2021, φθάνει τα 6.816.000 €, τα οποία θα χρηματοδοτηθούν με ίδιους πόρους 3.408.000 € (ΣΑΤΑ, ανταποδοτικά τέλη κ.α.) και επιχορηγήσεις 3.408.000 € (Περιφέρεια, Π.Ε.Π., Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ν. Αιγαίου, Φιλόδημος). Περιλαμβάνονται όλα τα

συγχρηματοδοτούμενα έργα, καθώς και αρκετά νέα έργα και μελέτες. Το πρόγραμμα, με βάση τα προηγούμενα δεδομένα, θα υλοποιηθεί μάλλον κατά 40%.

Στον επόμενο πίνακα έχουν καταγραφεί υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης, μελετών, ωρίμανσης έργων / δράσεων που είχαν ενταχθεί στον προϋπολογισμό του 2020 και η υλοποίησή τους με βάση τον αντίστοιχο απολογισμό. Αρκετά έχουν ομαδοποιηθεί, επειδή αφορούν την προετοιμασία - υποστήριξη συγκεκριμένων έργων και η υλοποίησή τους έχει επιπτώσεις στην απορρόφηση των αντίστοιχων πιστώσεων. Ο Δήμος προγραμματίσει αντίστοιχες υπηρεσίες, ύψους 1.122.200 €, αλλά δεν υλοποίησε καμία. Η ανάγκη υποστήριξης από ένα εξειδικευμένο φορέα που θα αναλάμβανε τμήμα των υπηρεσιών αυτών, θα πολλαπλασίαζε τις δυνατότητες υλοποίησης έργων και απορρόφησης πιστώσεων.

Υπηρεσίες – έργα - μελέτες	Προϋπολογισμός	Πληρωθέντα
Παροχή υπηρεσίας συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα τουριστικής ανάπτυξης, προβολής, επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων Δήμου Καλυμνίων	19.000	0
Προγραμματική σύμβαση με Υπουργείο Εθνικής Άμυνας για βελτίωση οδικού δικτύου	179.000	0
Προγραμματική Σύμβαση με ΕΚΠΑ για μείωση κατολισθητικής επικινδυνότητας	1.000	0
Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας Δήμου	5.000	0
Τεχνικός Σύμβουλος Δήμου για την ωρίμανση και ένταξη έργων σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα	60.000	0
Έκδοση πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης στο Καρπάθιο και στον Βρεφονηπιακό	6.000	0
Σύνταξη φακέλου για την αξιοποίηση των Ιαματικών πηγών	20.000	0
Ανάθεση υπηρεσίας υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Α. ΤΡΙΤΣΗΣ για Δράσεις ηλεκτροκίνησης στους Δήμους	6.200	0
Ανάθεση υπηρεσίας υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Α. ΤΡΙΤΣΗΣ με τίτλο Ψηφιακή σύγκλιση	6.200	0
Ανάθεση υπηρεσίας υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Α. ΤΡΙΤΣΗΣ για Αξιοποίηση του κτιριακού αποθέματος των Δήμων	6.200	0
Ανάθεση υπηρεσίας υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Α. ΤΡΙΤΣΗΣ για Δράσεις Αντιπλημμυρικής Προστασίας	6.200	0
Μελέτες και έρευνες και κατασκευές και επέκταση τεχνικών έργων (πλην κτιρίων)	235.000	0
Λοιπές μελέτες (ΣΒΑΚ, Ιαματικές πηγές, προσβασιμότητα Αμεα)	89.400	0
Εφαρμογές εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας για την προβολή του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος της Καλύμνου	30.000	0
ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Προμήθεια και τοποθέτηση εξοπλισμού για την αναβάθμιση παιδικών χαρών του Δήμου	290.000	0

Δημιουργία προσβάσιμων ολοκληρωμένων θαλάσσιων τουριστικών προορισμών Δήμου	163.000	0
ΣΥΝΟΛΟ	1.122.200	0
Προγραμματική σύμβαση με Περιφέρεια Ν. Αιγαίου και Κληροδοτήματα (Τεχνικό πρόγραμμα 2021)	516.000	0
Μετατροπή του παραδοσιακού ελαιοτριβείου Παναγιάς σε Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς (τεχνικό πρόγραμμα 2021)	243.400	0

Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Με την παρουσίαση του αναπτυξιακού και χρηματοδοτικού πλαισίου τόσο της τρέχουσας όσο και της επόμενης χρηματοδοτικής περιόδου, αφενός μεν καταγράφηκε η αξιοποίηση των διάφορων προγραμμάτων από τον Δήμο Καλυμνίων και επισημάνθηκαν βασικά προβλήματα, αφετέρου δε εντοπίστηκαν δυνατότητες αλλά και προϋποθέσεις χρηματοδότησης για την επερχόμενη επταετία.

Με την συνθετική αξιολόγηση των δύο περιόδων, θα εντοπιστούν τα θετικά και τα αρνητικά χαρακτηριστικά της περιοχής και του Δήμου Καλυμνίων, καθώς και οι θετικοί και αρνητικοί παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος. Συνεπώς η αξιολόγηση της κατάστασης εντοπίζει:

Προβλήματα: Χαρακτηριστικά της περιοχής και του Δήμου Καλυμνίων, που αξιολογούνται αρνητικά, γιατί αποτελούν εμπόδια στην εκπλήρωση της αποστολής τους.

Δυνατότητες: Χαρακτηριστικά της περιοχής και του Δήμου Καλυμνίων, που αξιολογούνται θετικά, γιατί αν αξιοποιηθούν θα επιτρέψουν την καλύτερη εκπλήρωση της αποστολής του.

Ευκαιρίες: παράγοντες, συνθήκες, τάσεις και εξελίξεις στο εξωτερικό περιβάλλον που αξιολογούνται θετικά, διότι αν αξιοποιηθούν θα επιτρέψουν την καλύτερη εκπλήρωση της αποστολής του Δήμου Καλυμνίων.

Περιορισμοί ή Κίνδυνοι : παράγοντες, συνθήκες, τάσεις και εξελίξεις στο εξωτερικό περιβάλλον που αξιολογούνται αρνητικά, διότι αποτελούν εμπόδια ή απειλές στην εκπλήρωση της αποστολής του Δήμου Καλυμνίων.

Αναλυτικά έχουμε:

Προβλήματα

1. Νησιωτικότητα
2. Αδυναμίες άσκησης πολλών αρμοδιοτήτων
3. Υποστελέχωση επιτελικών υπηρεσιών του Δήμου
4. Μεγάλες ανάγκες σε υποδομές (κατασκευές, επισκευές – συντηρήσεις, αναβαθμίσεις)
5. Ελάχιστες δυνατότητες τεχνικής και επιστημονικής στήριξης από δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς φορείς
6. Αδυναμίες στην τήρηση των διαδικασιών που επιβάλουν εθνικοί και ευρωπαϊκοί φορείς.

Δυνατότητες

1. Ύπαρξη οικονομικών πόρων που μπορούν να αξιοποιηθούν
2. Ευνοϊκές τουριστικές προοπτικές
3. Αξιοποίηση αδρανών παραγωγικών πόρων
4. Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων

Ευκαιρίες

1. Νέα χρηματοδοτικά προγράμματα: ΕΣΠΑ 2021 –2027, Ταμείο Ανάκαμψης, εθνικά προγράμματα και δράσεις
2. Δράσεις για την κλιματική αλλαγή, την πράσινη μετάβαση, την ψηφιακή ολοκλήρωση κ.α. δημιουργούν προϋποθέσεις αναπτυξιακού άλματος
3. Η δημιουργία του Α.Ο.Τ.Α. θα δημιουργήσει συνέργιες και πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.

Περιορισμοί ή Κίνδυνοι

1. Μεγάλες καθυστερήσεις στην εκκίνηση των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων
2. Αυξημένες γραφειοκρατικές διαδικασίες για την υποβολή προτάσεων και την απορρόφηση πόρων
3. Δυσμενείς οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας

5.4 Δράσεις

Στη συνέχεια παρατίθεται λίστα ενδεικτικών δράσεων για την περίοδο 2020-2023. Για κάθε δράση εμφανίζεται ένας μοναδικός κωδικός, η περιγραφή της, το μέτρο και ο άξονας στον οποίο ανήκει, ο φορέας υλοποίησης (ο Δήμος ή κάποιο από τα νομικά του πρόσωπα), η πιθανή πηγή χρηματοδότησης, ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός και οι πιστώσεις ανά έτος.

Κωδικός	Όνομα έργου	Μέτρο	Άξονας	Φορέας Υλοποίησης	Χρηματοδότηση	Προϋπ/σμός	Δαπάνη 2020	Δαπάνη 2021
1.1.1	Έργο: Ενημέρωση πολιτών για έκτακτα συμβάντα "Παρακολούθηση, έλεγχος, πρόληψη και έγκαιρη προειδοποίηση"	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	328.848,00 €	- €	
1.1.2	Δαπάνες Πολιτικής Προστασίας - Πυρασφάλειας	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	150.413,28 €	37.603,32 €	3
1.1.3	Προμήθεια Ελαιόδέντρων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	31.625,00 €	- €	
1.1.4	Προμήθεια σπόρων, φυτών δενδρυλλίων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	60.000,00 €	- €	2
1.1.5	Αποψίλωση - Ασβεστόχρωση Δημοτικών Χώρων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	77.707,40 €	17.725,85 €	1
1.1.6	Συντήρηση και Βελτίωση Χώρων Πρασίνου στις νήσους Τέλενδο και Ψέριμο (Αποψιλώσεις-Ασβεστοχρώσεις)	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	47.256,40 €	12.139,60 €	1
1.1.7	Προμήθεια Ζωοτροφών για τη σίτιση Αδέσποτων Ζώων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	29.975,76 €	- €	
1.1.8	Έλεγχος Πληθυσμού Αδέσποτων Ζώων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	29.722,80 €	- €	
1.1.9	Παροχή Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης για Αδέσποτα Ζώα	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	12.000,00 €	- €	
1.1.10	Δημιουργία Χώρων Φροντίδας Αδέσποτων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	15.000,00 €	- €	
1.1.11	Κλάδευση - Κοπή Επικίνδυνων Δέντρων (Μίσθωση Καλαθοφόρου Οχήματος)	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	14.842,80 €	- €	
1.1.12	Προμήθεια Φυτών και Κηπευτικού Χώματος	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	2.813,40 €	- €	
1.1.13	Προμήθεια Συστήματος Μαζέματος Ακαθαρσιών Αδέσποτων Σκύλων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	1.874,88 €	- €	
1.1.14	Προμήθεια Μέσων Σύλληψης Αδέσποτων Ζώων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	2.966,92 €	1.466,92 €	

	Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Δήμου Καλυμνίων και ΕΚΠΑ για Μείωση Κατολισθητικής Επικινδυνότητας					68.200,00 €		5
1.1.15		1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι		- €	
1.1.16	Κατασκευή Τεχνικών Εργων εντός της Κοίτης του Ρέματος Λαγκαδι - Δραπέτη Καλύμνου	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	94.998,59 €	- €	4
1.1.17	Αγορά Ακινήτου για την Κατασκευή Καταφυγίου Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	5
1.1.18	Αντιμετώπιση του προβλήματος των κατασχεμένων πλοίων και των ναυαγίων	1.1	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	- €	- €	
1.1.19	Διενέργεια Δεντροφυτεύσεων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι			
1.1.20	Περιβαλλοντικές Δράσεις σε Συνεργασία με Φορείς / Σχολεία	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι			
1.1.21	Προγράμματα αναπτυξιακής πολιτικής	1.1	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	- €	- €	
1.1.22	Συντήρηση και βελτίωση χώρων πρασίνου	1.1	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
1.2.1	Εκπόνηση μελετών για λατομική ζώνη	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	10.000,00 €	- €	
1.2.2	Επισκευή συντήρηση τοιχίων αντιστήριξης (Άσπες).	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	40.000,00 €	- €	
1.2.3	Προμήθεια και τοποθέτηση εξοπλισμού για την αναβάθμιση παιδικών χαρών του Δήμου Καλυμνίων	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	290.013,56 €	- €	29
1.2.4	Πλακοστρώσεις ιστορικών σημείων Καλύμνου	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	413.616,27 €	- €	31
1.2.5	Εξωραϊσμός οικισμού Ρήνας Βαθύ	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	40.000,00 €	- €	4
1.2.6	Μελέτη για μηχανική πρόσβαση σε σκάλες του Μαρασιού της Υπαπαντής	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	5
1.2.7	Τοπικό πολεοδομικό σχέδιο και συναφείς δράσεις	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	-	- €	- €	

1.3.1	Ένταξη στο ΕΣΠΑ και δημοπράτηση του έργου «Κατασκευή αποβάθρας Ο/Γ σκαφών εξωτερικά του λιμένα Καλύμνου»	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	8.000.000,00 €	- €	
1.3.2	Επισκευή κτιρίου Λιμεναρχείου Καλύμνου	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	212.000,00 €	- €	
1.3.3	Δράσεις βελτίωσης υποδομών αεροδρομίου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	
1.3.4	Παρεμβάσεις στις λουπές λιμενικές εγκαταστάσεις	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	500.000,00 €	- €	
1.3.5	Ασφαλτοστρώσεις οδικού δικτύου Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	200.000,00 €	- €	
1.3.6	Εγκατάσταση πλωτών προβλητών	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	200.000,00 €	- €	
1.3.7	Επισκευή και εκσυγχρονισμός αλιευτικού καταφυγίου Μελιτσάχα	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	200.000,00 €	- €	
1.3.8	Ανέγερση 4 αιθουσών διδασκαλίας και επέκταση θέρμανσης στο παλιό διδακτήριο του 3ου Γυμνασίου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	
1.3.9	Εκσυγχρονισμός υλικοτεχνικής υποδομής εξωτερικών και εσωτερικών χώρων Βρεφονηπιακού Σταθμού για διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία των νηπίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	50.000,00 €	- €	
1.3.10	Μόνωση της οροφής του παλαιού κτιρίου και επίχρυσμα στις κολώνες του νέου κτιρίου του 1ου Γυμνασίου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	30.000,00 €	- €	
1.3.11	Νέες εγκαταστάσεις Συνοριακού Σημείου Εισόδου (προσαρμογή στη νέα οδηγία SCHENGEN)	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	50.000,00 €	- €	
1.3.12	Επισκευή και συντήρηση δημοτικών ακίνητων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	2
1.3.13	Μόνωση οροφής ιταλικού κτιρίου και βιβλιοθήκης, επιχρίσματα και βάψιμο του γηπέδου μπάσκετ του 2ου Λυκείου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	20.000,00 €	- €	
1.3.14	Τουαλέτες ΑΜΕΑ στο ΕΕΕΕΚ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	20.000,00 €	- €	

1.3.15	Διαμόρφωση στο Βρεφονηπιακό Σταθμό εξωτερικών χώρων με τοποθέτηση σκιάστρων, για προστασία νηπίων από ηλιακή ακτινοβολία	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	20.000,00 €	- €	
1.3.16	Δημιουργία στο ισόγειο χώρου για τη φιλοξενία της Υπηρεσίας Ληξιαρχείου - Δημοτολογίου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	15.000,00 €	- €	
1.3.17	Παροχή δωρεάν ασύρματης πρόσβασης στα πλαίσια του προγράμματος WiFi4EU	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΕ	15.000,00 €	- €	
1.3.18	Μόνωση οροφής και στα 3 κτίρια του 1ου Λυκείου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	30.000,00 €	- €	1
1.3.19	Έκδοση πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης στο Καρπάθιο και στον Βρεφονηπιακό	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	6.000,00 €	- €	
1.3.20	Ανακατασκευή 2ου Γυμνασίου – Λυκείου «Η Ψιλιανή» στο Δήμο Καλυμνίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	1.000.000,00 €	- €	
1.3.21	Μελέτες και έρευνες και κατασκευές και επέκταση τεχνικών έργων (πλην κτιρίων)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	235.000,00 €	- €	
1.3.22	Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίου Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	
1.3.23	Κατασκευή νέου διδακτηρίου στην περιοχή Βουβάλη	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	100.000,00 €	- €	
1.3.24	Δράσεις αξιοποίησης θερμοπηγών	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	30.000,00 €	- €	
1.3.25	Εκπόνηση μελετών για άδεια λειτουργίας νέου Βρεφονηπιακού	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	20.000,00 €	- €	
1.3.26	Δρόμος Βίγλες – Άργος – Ζάρες – Βοθύνοι	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	1.500.000,00 €	- €	
1.3.27	Βρεφονηπιακός σταθμός Δήμου Καλυμνίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	642.024,17 €	- €	36
1.3.28	Τσιμεντοστρώσεις μικρών δρόμων και Δημοτικών κοινοχρήστων χώρων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	225.000,00 €	- €	22
1.3.29	Βελτίωση Οδικού Δικτύου νήσου Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	182.000,00 €	- €	18

1.3.30	Μελέτη Αντιπλημμυρικής Προστασίας Πόθιας Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	500.000,00 €	- €	10
1.3.31	Επισκευή κτηριακού συγκροτήματος Μετόχι Παναγιάς Κυρά ψυλής	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	100.000,00 €	- €	10
1.3.32	Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσης	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	50.000,00 €	- €	5
1.3.33	Προμήθεια υλικών για την επισκευή συντήρηση δημοτικών κτιρίων - οδών και κοινοχρήστων χώρων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	5
1.3.34	Μελέτη για την κατασκευή φράγματος στο ρέμα κάτω από το αεροδρόμιο στην περιοχή Καλαμίτσι Καλύμνου.	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	35.001,41 €	- €	3
1.3.35	Προμήθεια μηχανημάτων έργου για το δήμο Καλυμνίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	369.198,00 €	- €	36
1.3.36	Προγραμματική σύμβαση με Υπουργείο Εθνικής Άμυνας για βελτίωση οδικού δικτύου (Θέρμα-Άγιος Σάββας)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	179.000,00 €	- €	17
1.3.37	Ασφαλτοστρώσεις Δημοτικού οδικού δικτύου με πρόσβαση σε τουριστικές αρχαιολογικές λιμενικές εγκαταστάσεις	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	1.209.266,82 €	- €	29
1.3.38	Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλυμνίων και Συγκοινωνιακή Μελέτη Δήμου Καλυμνίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	75.000,00 €	- €	3
1.3.39	Διαπλάτυνση - Ασφαλτόστρωση δρόμου από Βοθύνους έως σπήλαιο Κεφάλας	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	285.913,35 €	- €	28
1.3.40	Επισκευή - Ανακαίνιση Δημοτικών κτηρίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	40.000,00 €	- €	4
1.3.41	Επισκευή δημοτικού κτηρίου στην Χώρα (Νηπιαγωγείο)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.530,00 €	- €	5

1.3.42	Ανακαίνιση - Επισκευή Αθλητικών Εγκαταστάσεων Ν. Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	78.000,00 €	- €	
1.3.43	Προμήθεια και τοποθέτηση φωτεινών σηματοδοτών στην Εθνική	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	20.000,00 €	- €	2
1.3.44	Μελέτη για τοποθέτηση φωτεινών σηματοδοτών από μοναστήρι βουβάλη έως ΔΕΗ Λαφάσι	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	20.000,00 €	- €	2
1.3.45	Κατασκευή τοίχου αντιστήριξης δημοτικής οδού στην περιοχή Λιμνιώτισσα Χώρας	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	17.000,00 €	- €	1
1.3.46	Κατασκευή - τοποθέτηση προστατευτικών στηθαίων στο Δημοτικό Οδικό Δίκτυο	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	52.825,00 €	- €	5
1.3.47	Ανάθεση μελέτης ανισόπεδου οδικού άξονα από υπηνεμο μώλο προς ΔΕΗ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	2.000,00 €		
1.3.48	Επισκευή - συντήρηση δημοτικού κτιρίου (ΚΑΠΗ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	55.000,00 €	- €	5
1.3.49	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΑΝΤ/ΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ - ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	45.000,00 €	- €	4
1.3.50	ΜΟΝΩΣΗ ΔΩΜΑΤΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ & ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	30.000,00 €	- €	3
1.3.51	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΟΥ & ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΔΙΚΤΥΑ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	60.000,00 €	- €	6
1.3.52	Προμήθεια καθρεπτών για διευκόλυνση κυκλοφορίας	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	10.000,00 €	- €	1
1.3.53	Σχέδιο φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων (ΣΦΗΟ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	39.634,91 €	- €	3
1.3.54	Ολοκλήρωση μελετών εξωτερικής αποβάθρας	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	250.000,00 €	- €	25
1.3.55	Ολοκλήρωση μελετών κεντρικού λιμένα	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	100.000,00 €	- €	10
1.3.56	Επισκευή κεντρικού	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	100.000,00 €	- €	10

	προβλήτα							
1.3.57	Αγορά και εγκατάσταση 28 Μονάδων Τροφοδοσίας Σκαφών	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	122.515,00 €	- €	12
1.3.58	Υπηρεσίες συντήρησης κτιρίων ακινήτων Δήμου και νομικών προσώπων	1.3	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	60.000,00 €	- €	2
1.4.1	Δημιουργία Γωνιών Ανακύκλωσης	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	3.720.000,00 €	- €	
1.4.2	Υποδομές Ηλεκτροκίνησης - Ηλεκτρικά Οχήματα (υποέργο 2). Περιλαμβάνει: VAN μεταφοράς προσωπικού, Ηλεκτροκίνητο όχημα τύπου pick up με υδροφόρα, ηλεκτροκίνητο φορτηγό με βυτίο, Όχημα συλλογής απορριμμάτων, Φορτιστές 22kW με οθόνη αφής 7"	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	1.380.547,65 €	- €	
1.4.3	Υποδομές Ηλεκτροκίνησης - Ηλεκτρικά Οχήματα (υποέργο 1). Περιλαμβάνει: Ηλεκτρικό SUV, Υβριδικό SUV, Ηλεκτροκίνητο όχημα τύπου pick up με υδροφόρα, Αστικό Λεωφορείο, Σάρωθρο, Όχημα πολλαπλών χρήσεων, Ταχυφορτιστές 50kW, Φορτιστές 22kW με οθόνη αφής 7"	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	1.353.623,66 €	- €	
1.4.4	Διάφορες δράσεις Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ)	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	5.000.000,00 €	- €	
1.4.5	Αποκομιδή Απορριμμάτων και Ογκωδών Αντικειμένων Δήμου Καλυμνίων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	796.080,00 €	- €	26
1.4.6	Έργο: Ευφυείς εφαρμογές "Ολοκληρωμένο σύστημα για τη διαχείριση απορριμμάτων"	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	239.960,67 €	- €	
1.4.7	Δράσεις Ευαισθητοποίησης και Δημοσιότητας Ολοκληρωμένου Προγράμματος Γωνιών Ανακύκλωσης Δήμου Καλυμνίων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	148.800,00 €	- €	
1.4.8	Αποκομιδή Απορριμμάτων από Υπόγειους Κάδους του Δήμου Καλυμνίων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	206.832,00 €	51.708,00 €	5

1.4.9	Προμήθεια Χώματος και παροχή εκτάκτων υπηρεσιών για την υγειονομική ταφή των απορριμμάτων στο ΧΑΔΑ	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	150.000,00 €	- €	5
1.4.10	Προμήθεια Τροχήλατων Πλαστικών Κάδων Μηχανικής Αποκομιδής (Επιδαπέδιοι Εξωτερικών Χώρων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	119.058,60 €	19.920,60 €	3
1.4.11	Καθαριότητα Κοινόχρηστων Χώρων στις Νήσους Ψέριμο και Τέλενδο	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	- €	24.700,80 €	2
1.4.12	Μεταφορά Οχημάτων Καθαριότητας προς και από Ψέριμο	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	62.791,12 €	5.875,12 €	1
1.4.13	Διαχείριση Αποβλήτων Δημοτικού Σφαγείου	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	62.826,67 €	6.282,67 €	1
1.4.14	Καθαριότητα Παιδικών Χαρών και λουτών Κοινοχρήστων Χώρων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	72.000,00 €	18.000,00 €	1
1.4.15	Καθαριότητα Δημοτικών Αθλητικών Εγκαταστάσεων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	24.000,00 €	6.000,00 €	
1.4.16	Απεντόμωση - Μυοκτονία Δημοτικού Σφαγείου	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	11.160,00 €	3.720,00 €	
1.4.17	Προμήθεια Σάκων Απορριμμάτων για τους Υπόγειους Κάδους	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	28.458,00 €	- €	1
1.4.18	Περίφραξη ΧΑΔΑ	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	1.984,00 €	- €	
1.4.19	Προμήθεια Μηχανημάτων Καθαριότητας (μπετονιέρα, αυτόματο πλυστικό μηχάνημα, εκσκαφέας, 3 απορριμματοφόρα τύπου πρέσας, αναρροφητικό σάρωθρο)	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	ΣΑΤΑ/ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II	855.476,00 €	- €	85
1.4.20	Προμήθεια Ανυψωτικού Καλαθοφόρου Οχήματος	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	91.760,00 €	91.760,00 €	
1.4.21	ΧΥΤΑ Καλύμνου	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	
1.4.22	Προμήθεια απορριμματοφόρων	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	246.760,00 €	- €	24
1.4.23	Προμήθεια Αναρροφητικού Σαρώθρου	1.4	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	150.000,00 €	- €	15
1.4.24	Παροχή υπηρεσιών και εργασιών	1.4	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1

1.5.1	Ενίσχυση του στόλου της εταιρείας με νέα σκάφη	1.5	1	ΑΝΕΚ	Ίδιοι Πόροι	8.000.000,00 €	- €	
1.5.2	Συντηρήσεις υπαρχόντων πλοίων και εκσυγχρονισμός	1.5	1	ΑΝΕΚ	Ίδιοι Πόροι	1.200.000,00 €	- €	40
1.5.3	Βελτίωση συγκοινωνιακών υποδομών και συνθηκών στάθμευσης πλησίον του κτιρίου του Βρεφονηπιακού Σταθμού	1.5	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	20.000,00 €	- €	
1.5.4	Αγορά ή απαλλοτρίωση ακινήτου για χώρο στάθμευσης νέου βρεφονηπιακού	1.5	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	50.000,00 €	- €	
1.5.5	Εξασφάλιση ιδιόκτητης στέγης	1.5	1	ΑΝΕΚ	Ίδιοι Πόροι	300.000,00 €	- €	
1.5.6	Συγκοινωνιακό έργο	1.5	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
1.5.7	Υπηρεσίες διακίνησης φορτίων	1.5	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
1.6.1	Προμήθεια χημικών τουαλετών σε δημοτικούς κοινόχρηστους χώρους και παραλίες	1.6	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	10.000,00 €	- €	1
2.1.1	Δαπάνες Αντιμετώπισης Πανδημίας	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	528.591,02 €	132.147,75 €	13
2.1.2	Έργο: Ευημερία και ασφαλής διαβίωση "Δράσεις προστασίας του πληθυσμού από την εξάπλωση της πανδημίας του Covid 19"	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	103.684,67 €	- €	
2.1.3	Κέντρο Κοινότητας Δήμου Καλυμνίων	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	ΕΕ	410.400,00 €	102.600,00 €	10
2.1.4	Ναρκωτικές ουσίες/Δράσεις για πρόληψη και θεραπευτική αντιμετώπιση πρόληψης χρήσης ναρκωτικών ουσιών	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	100.000,00 €	25.000,00 €	2
2.1.5	Παροχή υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	100.000,00 €	- €	2
2.1.6	Υπηρεσίες Απολύμανσης του Δήμου Καλυμνίων σύμφωνα με τις οδηγίες προστασίας από το νέο στέλεχος κοροναϊού	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	6.796,44 €	6.796,44 €	
2.1.7	Προμήθεια φορτηγού αυτοκινήτου με ανατρεπόμενη υπερκατασκευή για την αντιμετώπιση του κορωναιϊού	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	ΥΠΕΣ	17.360,00 €	17.360,00 €	
2.1.8	Λειτουργία ιατρείου στο Βαθύ & Πάνορμο	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	- €	- €	
2.1.9	ΚΕΘΕΑ - ΟΚΑΝΑ	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	- €	- €	

2.1.10	Επέκταση και Αντικατάσταση κεντρικών δικτύων ύδρευσης στις περιοχές Αγ Σάββας Βοθύνιοι Αγ Αικατερίνη Καλύμνου.	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.1.11	Αντικατάσταση υποθαλάσσιου δικτύου υδροδότησης νήσου Τελένδου	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	15.000,00 €	- €	
2.1.12	Αξιοποίηση γεώτρησης Καλυμνιά 1	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.1.13	Προμήθεια , εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος τηλεελέγχου / τηλεχειρισμού του δικτύου ύδρευσης Καλύμνου	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	ΥΠΕΣ	1.604.500,00 €	- €	53
2.1.14	Αφαλάτωση Καλύμνου	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	8.000.000,00 €	- €	2.60
2.1.15	Αντικατάσταση δικτύων ύδρευσης αμιάντου με ΡΕ σε όλη την Κάλυμνο	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	5.000.000,00 €	- €	1.60
2.1.16	Επεκτάσεις δικτύου ύδρευσης Καλύμνου	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	50.000,00 €	- €	1
2.1.17	Προμήθεια ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού αντλιοστασίων ύδρευσης και γεωτρήσεων	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	100.000,00 €	- €	3
2.1.18	Ανόρυξη νέων γεωτρήσεων ύδρευσης	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	60.000,00 €	- €	2
2.1.19	Προμήθεια εξοπλισμού εντοπισμού διαρροών στα δίκτυα ύδρευσης	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.1.20	Προμήθεια εξοπλισμού απολύμανσης πόσιμου νερού	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.1.21	Κατασκευή νέων δεξαμενών ύδρευσης	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
2.1.22	Ψηφιακή αποτύπωση δικτύων ύδρευσης	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.1.23	Αγορά - απαλλοτρίωση οικοπέδων για επέκταση των υποδομών της ΔΕΥΑΚ	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	50.000,00 €	- €	1
2.1.24	Κάλυψη ενεργειακών αναγκών ΔΕΥΑΚ με ήπιες μορφές ενέργειας	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	1.000.000,00 €	- €	33
2.1.25	Προμήθεια δύο ημιφορτηγών οχημάτων για εξυπηρέτηση συνεργείων ύδρευσης	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
2.1.26	Προμήθεια εκσκαφέα φορτωτή για αντιμετώπιση βλαβών ύδρευσης	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	15.000,00 €	- €	

2.1.27	Προμήθεια τριών μοτοποδηλάτων για κάλυψη αναγκών υπηρεσίας	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	5.000,00 €	- €	
2.1.28	Προμήθεια εξοπλισμού και οργάνων ελέγχου ποιότητας νερού	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	15.000,00 €	- €	
2.1.29	Διάνοιξη νέων γεωτρήσεων	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	15.000,00 €	- €	
2.1.30	Προμήθεια μονάδων αφαλάτωσης για Ψέριμο- Τέλενδο - Σκάλια	2.1	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	1.500.000,00 €	- €	50
2.2.1	Επισκευή οροφής και αντικατάσταση κεραμιδιών σε εννέα αίθουσες του σχολείου του 2ου Γυμνασίου	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	50.000,00 €	- €	
2.2.2	Αντικατάσταση κουφωμάτων όλων των αιθουσών, μόνωση οροφής σχολείου, συντήρηση με επίχρισμα στις κολώνες του ΕΠΑΛ	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	10.000,00 €	- €	
2.2.3	Εκπόνηση μελετών και υλοποίηση μέτρων και μέσων πυροπροστασίας στις σχολικές μονάδες της χώρας	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	127.720,00 €	- €	12
2.2.4	Επισκευή - Συντήρηση Κτιρίου & Αύλειου Χώρου στο σχολείο της Τελένδου.	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	135.000,00 €	- €	11
2.2.5	Ανέγερση τμήματος του 1ου Δημοτικού Σχολείου Καλύμνου - πρώην Καρπάθειο	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	816.978,73 €	- €	4
2.2.6	Επισκευή - Συντήρηση Σχολικών κτιρίων	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	324.512,14 €	- €	32
2.2.7	Επισκευή Συντήρηση σχολικών μονάδων νήσου Καλύμνου από Προγραμματική με ΠΝΑ	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	516.000,00 €	- €	51
2.2.8	Αγορά Ακινήτου στον Αγ. Κηρυκό για την Στέγαση Ακαδημίας Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού	2.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	300.000,00 €	- €	30
2.2.9	Δράσεις αναβάθμισης Σχολής Δυτών Καλύμνου	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	- €	- €	
2.2.10	Διοχέτευση ομβρίων προς λιμνοδεξαμενή Βαθύ	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	140.000,00 €	- €	4
2.2.11	Κατασκευή φραγμάτων και αντυπλημμυρικών κατασκευών σε Πόθια και Βαθύ	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	6

2.2.12	Επέκταση δικτύου αποχέτευσης στην Ιχθυόσκαλα	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	5.500,00 €	- €	
2.2.13	Κατασκευή ανωδομής αντλιοστασίου Α2 αποχέτευσης στα Γιανοχώραφα.	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	4.800,00 €	- €	
2.2.14	Εκσυγχρονισμός κεντρικού αντλιοστασίου αποχέτευσης Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	300.000,00 €	- €	10
2.2.15	Αποχέτευση ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων νήσου Τελένδου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	1.500.000,00 €	- €	50
2.2.16	Αποχέτευση ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων νήσου Ψερίμου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	1.300.000,00 €	- €	43
2.2.17	Αποχέτευση ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων στα Βλυχάδια Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	500.000,00 €	- €	16
2.2.18	Αντικατάσταση παλιών δικτύων αποχέτευσης στην Πόθια Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	6
2.2.19	Επεξεργασία λυματολασπής Βιολογικού καθαρισμού Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	300.000,00 €	- €	10
2.2.20	Προμήθεια ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού αντλιοστασίων αποχέτευσης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	100.000,00 €	- €	3
2.2.21	Εγκατάσταση συστήματος τηλεελεγχου αντλιοστασίων αποχέτευσης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
2.2.22	Προμήθεια βυτιοφόρου οχήματος μεταφοράς βοθρολυμάτων	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
2.2.23	Προμήθεια πλαστικού αποφρακτικού οχήματος δικτύων αποχέτευσης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	150.000,00 €	- €	5
2.2.24	Ψηφιακή αποτύπωση δικτύων αποχέτευσης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.2.25	Έλεγχος και εντοπισμός παρασιτικών εισροών στα δίκτυα αποχέτευσης Πόθιας Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	20.000,00 €	- €	
2.2.26	Επεκτάσεις δικτύων αποχέτευσης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	50.000,00 €	- €	1
2.2.27	Η/Υ ηλεκτρονικά συστήματα και μηχανές γραφείου για τον έλεγχο των τεχνικών υποδομών της επιχείρησης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	12.000,00 €	- €	

	Μελέτες για Εκσυγχρονισμό κεντρικού αντλιοστασίου αποχέτευσης Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	60.000,00 €	- €	2
2.2.28	Μελέτη αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων νήσου Τελένδου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	5.000,00 €	- €	
2.2.29	Μελέτη αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων νήσου Ψερίμου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	5.000,00 €	- €	
2.2.30	Μελέτη αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων στα Βλυχάδια Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	5.000,00 €	- €	
2.2.31	Μελέτη αντικατάστασης δικτύων ύδρευσης αμιάντου με ΡΕ σε όλη την Κάλυμνο	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	15.000,00 €	- €	
2.2.32	Μελέτη κατασκευής φραγμάτων και αντιπλημμυρικών κατασκευών σε Πόθια και Βαθύ	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	12.000,00 €	- €	
2.2.33	Μελέτη για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της ΔΕΥΑΚ με ήπιες μορφές ενέργειας	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	12.000,00 €	- €	
2.2.34	Μελέτες για αφαλάτωση Καλύμνου	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	
2.2.35	Μελέτη ψηφιακής αποτύπωσης δικτύων ύδρευσης αποχέτευσης	2.2	2	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	3.000,00 €	- €	
2.2.36	Διαμόρφωση νέων χρήσεων κέντρου πολιτισμού και ιστορίας Δήμου Καλυμνίων και κατασκευή ηρώου Ναυμαχίας του Γέροντα	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	230.640,00 €	- €	
2.3.1	Μετατροπή του παραδοσιακού ελαιοτριβείου Παναγιάς Κυρά Ψηλής σε Μουσείο Πολιτιστικής κληρονομιάς	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	243.400,00 €	- €	
2.3.2	ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΧΩΡΑΣ	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	85.000,00 €	- €	8
2.3.3	Αρχοντικό Βουβάλη	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	- €	- €	
2.3.4	Διοργάνωση εκδηλώσεων	2.3	2	Κάλυμνος Πολυδραστήκη ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	90.000,00 €	- €	3
2.3.5	Δράσεις για κατασκευή νέου κλειστού γηπέδου μπάσκετ	2.4	2	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	
2.4.1								

2.4.2	Επιχορηγήσεις στους Αθλητικούς Συλλόγους	2.4	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	40.000,00 €	- €	1
2.4.3	Προγράμματα αθλητισμού	2.4	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	20.000,00 €	5.000,00 €	
2.4.4	Ανακατασκευή χλοοτάπητα και ταρτάν δημοτικού σταδίου Καλύμνου	2.4	2	Δήμος Καλυμνίων	Περιφέρεια	455.000,00 €	- €	45
3.1.1	Δημιουργία νέου ελαιοτριβείου στο Βαθύ	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	200.000,00 €	- €	
3.1.2	Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών πρωτογενούς τομέα	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΕ	50.000,00 €	- €	
3.2.1	Δράσεις επισκευής-ανάδειξης μύλων και περιβάλλοντος χώρου κάστρου Χρυσοχεριάς	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΕ	1.200.000,00 €	- €	
3.2.2	Δράσεις αξιοποίησης Ψερίμου	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	100.000,00 €	- €	
3.2.3	Εφαρμογές εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας για την προβολή του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	160.000,00 €	- €	
3.2.4	Δημιουργία - Συντήρηση – Σήμανση Περιπατητικών διαδρομών και μονοπατιών πρόσβασης σε χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	38.000,00 €	- €	
3.2.5	Δράσεις σχετικά με θαλάσσια/καταδυτικά πάρκα	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	100.000,00 €	- €	
3.2.6	Μελέτη ανάπτυξης θεματικού τουρισμού	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	30.000,00 €	- €	
3.2.7	Συμμετοχή σε εκθέσεις και άλλες εκδηλώσεις σχετικά με το τουριστικό προϊόν	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	80.000,00 €	- €	2
3.2.8	Έκδοση υλικού προωθητικού υλικού σχετικά με τον τουρισμό (π.χ. αφίσες)	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Περιφέρεια	80.000,00 €	- €	2
3.2.9	Βελτίωση πρόσβασης, δημιουργίας και συντήρησης αναρριχητικών διαδρομών νήσου Καλύμνου	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	585.000,00 €	- €	58
3.2.10	Δράσεις για Ανάπτυξη και αξιοποίηση των πεζοπορικών διαδρομών	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	- €	- €	

3.2.11	Παροχή υπηρεσίας συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα τουριστικής ανάπτυξης, προβολής, επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων Δήμου Καλυμνίων	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	19.000,00 €	- €	1
3.2.12	Σύνταξη φακέλου για την Ανάπτυξη των Ιαματικών Πηγών	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	20.000,00 €	- €	2
3.2.13	Δημιουργία προσβάσιμων ολοκληρωμένων θαλάσσιων τουριστικών προορισμών Δήμου	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	163.000,00 €	- €	16
3.2.14	ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	5
3.2.15	Αγορά οικοπέδων για δημιουργία χώρων στάθμευσης στις Τουριστικές περιοχές	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	100.000,00 €	- €	10
3.2.16	Αναβάθμιση υποδομών σε τουριστικές περιοχές - παραλιακούς χώρους	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	48.000,00 €	- €	4
3.2.17	Συντήρηση αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών	3.2	3	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	60.000,00 €	- €	2
4.1.1	Ηλεκτρονική διεκπεραίωση αιτήσεων πολιτών	4.1	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	20.000,00 €	- €	
4.1.2	Εκσυγχρονισμός γραφείων και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου ΔΕΥΑΚ	4.1	4	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	20.000,00 €	- €	
4.1.3	Λογισμικό και προγράμματα για τις ανάγκες της ΔΕΥΑΚ	4.1	4	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
4.2.1	Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	-	-	-	
4.2.2	Έργο: Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των υπηρεσιών του Δήμου	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Αντώνης Τρίτσης	405.893,33 €	- €	
4.2.3	Εκσυγχρονισμός συστήματος είσπραξης εσόδων	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	30.000,00 €	- €	
4.2.4	Προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού Δήμου	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	75.000,00 €	- €	2
4.2.5	Εναρμόνιση με το Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων GDPR	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	24.000,00 €	- €	

4.2.6	Δράσεις μηχανογράφησης υπηρεσιών του Δήμου	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	80.000,00 €	20.000,00 €	2
4.2.7	Ηλεκτρονική εξόφληση οφειλών Δήμου	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	10.000,00 €	- €	
4.2.8	Συμμετοχή σε δίκτυο διαδημοτικής συνεργασίας Αιγαίς	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	9.000,00 €	- €	
4.2.9	Προμήθεια τοπογραφικών οργάνων	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	10.000,00 €	- €	1
4.2.10	Διάφορες δράσεις μείωσης γραφειοκρατικών διαδικασιών	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	10.000,00 €	- €	1
4.2.11	Βελτίωση μηχανισμών οικονομικής διαχείρισης Βρεφονηπιακού Σταθμού	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	10.000,00 €	- €	1
4.2.12	Τροποποίηση του ΟΕΥ	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	- €	- €	
4.2.13	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	73.904,00 €	- €	7
4.2.14	Ανάθεση υπηρεσίας υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Α. ΤΡΙΤΣΗΣ για Δράσεις ηλεκτροκίνησης στους Δήμους	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	6.200,00 €	- €	
4.2.15	Ανάθεση υπηρεσίας υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Α. ΤΡΙΤΣΗΣ με τίτλο Ψηφιακή σύγκλιση	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	6.200,00 €	- €	
4.2.16	Αγορά οχημάτων	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	70.000,00 €	- €	7
4.2.17	Αγορά οικοπέδου στα Σκάλια	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	29.046,06 €	- €	2
4.2.18	Αγορά Οικοπέδου στο Άργος	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	200.000,00 €	- €	20
4.2.19	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑΦΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΘΕΟΛΟΓΟΥ	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	20.000,00 €	- €	2
4.2.20	Συμμετοχή σε Αναπτυξιακό Οργανισμό ειδικού σκοπού του Ν. 4674/2020	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι	125.000,00 €	- €	12
4.2.21	Διάφορες δράσεις έξυπνων πόλεων (smart cities)	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	- €	- €	

4.3.1	Συμμετοχή αιρετών σε συνέδρια, σεμινάρια και επίσκεψη σε άλλους ΟΤΑ	4.3	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	60.000,00 €	- €	1
4.3.2	Δαπάνες επιμόρφωσης προσωπικού - συμμετοχή σε σεμινάρια	4.3	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	30.000,00 €	- €	1
4.3.3	Προσλήψεις προσωπικού σε διάφορες υπηρεσίες	4.3	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	50.000,00 €	- €	1
4.3.4	Δαπάνες επιμόρφωσης προσωπικού	4.3	4	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι Πόροι	30.000,00 €	- €	1
4.4.1	Απαλλοτριώσεις οικοπέδων και εδαφικών εκτάσεων	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων	Εθνικοί Πόροι (ΠΔΕ, Υπουργεία κ.α.)	500.000,00 €	- €	
4.4.2	Δράσεις αξιοποίησης Χωράφας Αγίου Θεολόγου	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων	ΕΣΠΑ-ΕΠΑΛ-ΠΕΠ	500.000,00 €	- €	
4.4.3	Αγορά Ακινήτου στη Χώρα Καλύμνου	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	37.000,00 €	- €	
4.4.4	Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας Δήμου	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι Πόροι	5.000,00 €	- €	

5.5

5.6 Παρακολούθηση και αξιολόγηση

5.6.1 Γενικά στοιχεία

Η υλοποίηση των δράσεων επιβάλλει τη δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης, τόσο για το φυσικό όσο και για το οικονομικό αντικείμενο. Αρμόδια για το θέμα αυτό είναι η εκτελεστική επιτροπή, επικουρούμενη από τις υπηρεσίες του Δήμου. Οπότε, συντάσσεται μια ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης με την ολοκλήρωση του απολογισμού του τρίτου έτους της δημοτικής περιόδου και η τελική έκθεση αξιολόγησης κατά το τελευταίο δίμηνο της δημοτικής περιόδου. Μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση είναι δυνατή η αναθεώρηση των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

5.6.2 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση γίνεται μέσω της χρήσης δεικτών, οι οποίοι μπορούν να ανήκουν σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες:

- **Δείκτες εισροών.** Εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τους πόρους που καταναλώνονται. Ο πλέον συνήθης δείκτης είναι οι δαπάνες υλοποίησης.
- **Δείκτες εκροών.** Μετρούν τις εκροές που παράγονται από την υλοποίηση της δράσης. Ουσιαστικά αποτελούν τα επιχειρησιακά αποτελέσματα της.
- **Δείκτες αποτελέσματος.** Χρησιμεύουν για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στη συνέχεια παρατίθενται κάποιοι **ενδεικτικοί**¹² δείκτες για την παρακολούθηση των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες που παρουσιάζονται είναι χωρισμένοι σε δύο κατηγορίες:

---

¹² Ανάλογα με τις δράσεις που θα προσδιορίζονται ανά έτος, είναι πιθανό να τροποποιείται η ενδεικτική λίστα δεικτών.

5.6.2.1 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης ανά άξονα

Άξονας 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Οικισμοί που καλύπτονται από ΓΠΣ	Εκροών
	Διαθέσιμη ποσότητα ύδατος m ³ / Έτος	Εκροών
	Αριθμός προβλημάτων ύδρευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
	Μήκος νέου δικτύου ύδρευσης (km)	Εκροών
	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης/Χιλιόμετρα υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος m ³ / αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος / Καταναλωθείσα ποσότητα ύδατος προηγούμενου έτους	Αποτελέσματος
	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο ύδρευσης	Εκροών
	Αριθμός Υδροφόρων	Εκροών
	Έκταση που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης ομβρίων(km ²)	Εκροών
	Αριθμός προβλημάτων άρδευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο αποχέτευσης	Εκροών
	Αριθμός κατοίκων που καλύπτονται από δίκτυο αποχέτευσης / Σύνολο κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός ΒΙΟΚΑ που κατασκευάστηκαν / Απαιτούμενοι ΒΙΟΚΑ	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός Οχημάτων Μεταφοράς Λυμάτων	Εκροών
	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
	Αριθμός Νέων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος

Αξονας 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός Συντηρούμενων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος
	Μήκος νέου δικτύου ποδηλατοδρόμων (Km)	Εκροών
	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που εγκαταστάθηκαν, συντηρήθηκαν	Εκροών
	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που συντηρήθηκαν	Εκροών
	Αριθμός κοινόχρηστων χώρων που αναβαθμίζονται, συντηρούνται, επεκτείνονται	Εκροών
	Μελέτες που ολοκληρώθηκαν και παρελήφθησαν	Εκροών
	Αριθμός θέσεων ελεγχόμενης στάθμευσης που δημιουργήθηκαν / Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Αριθμός θέσεων σε οργανωμένους χώρους στάθμευσης (δημοτικά parking) που δημιουργήθηκαν/ Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μέτρα Πεζοδρόμων που δημιουργήθηκαν / επεκτάθηκαν, συντηρήθηκαν / Μήκος Αστικών Δρόμων (m)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Αναβαθμίσεων, Συντηρήσεων Διατηρητέων Κτιρίων / Σύνολο Διατηρητέων Κτιρίων	Αποτελέσματος
	Χιλιόμετρα καθαρισμένων μονοπατιών με σήμανση / χιλιόμετρα μονοπατιών	Αποτελέσματος
	Εγκατεστημένα kwh ΑΠΕ/ Εγκατεστημένα kwh	Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπλασης/Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκροών
	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπλασης/ Ανάπτυξης (km ²)/ Συνολική έκταση αστικού ιστού (km ²)	Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκροών
	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (km ²)	Εκροών
	Αριθμός έργων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της ελκυστικότητας των πόλεων	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και ενεργειών πολιτικής προστασίας	Εκροών
	Αριθμός εφαρμογών βάσης δεδομένων γεωγραφικής πληροφορίας	Εκροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Εκτάσεις αστικού πρασίνου που συντηρήθηκαν (km ²)	Εκροών
	Αριθμός νέων χώρων Πράσινου	Εκροών

Άξονας 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Εκτάσεις που δενδροφυτεύτηκαν (km2)	Εκροών
	Αριθμός προστατευόμενων περιοχών που αναδείχθηκαν	Εκροών
	Αριθμός δράσεων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν για την περιβαλλοντική προστασία	Εκροών
	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μήκος δικτύου όδευσης (km)/ Αριθμός Απορριμματοφόρων	Αποτελέσματος
	Μέσος Χρόνος Αποκομιδής Απορριμμάτων (hr) /Δημοτική /Τοπική Κοινότητα	Εκροών
	Ημερήσιος Όγκος Απορριμμάτων (m3/ημέρα) που συλλέγεται	Εκροών
	Εκδηλώσεις Ενημέρωσης σε Θέματα Ανακύκλωσης /Έτος	Εκροών
	Αριθμός παρεμβάσεων σχετικών με την ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και θωράκισης του Δήμου	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και ενεργειών πολιτικής προστασίας	Εκροών
	Αριθμός παρεμβάσεων για την προστασία και περίθαλψη αδέσποτων ζώων	Εκροών
	Αριθμός παρεμβάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας του δημοτικού σφαγείου	Εκροών

Άξονας 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη

		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας που δημιουργούνται, αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/ Σύνολο του πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/ Πληθυσμό (για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας-Αγωγής Υγείας που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Δυναμικότητα Δομών Κοινωνικής Φροντίδας	Εκροών
	Αριθμός συντηρούμενων αιθουσών διδασκαλίας / Έτος	Εκροών
	Μέσος αριθμός μαθητών ανά αίθουσα διδασκαλίας	Εκροών
	Αριθμός μαθητών που μετακινούνται	Εκροών
	Χιλιόμετρα μετακίνησης μαθητών ημερησίως	Εκροών
	Έκταση αυλείων χώρων σχολείων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται (m ²)	Εκροών
	Αριθμός προγραμμάτων δια βίου μάθησης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός αιθουσών που παραχωρούνται για μαθήματα δια βίου μάθησης	Εκροών
	Αριθμός εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στους χώρους εκδηλώσεων των σχολείων από συλλόγους-φορείς εκτός της σχολικής κοινότητας.	Εκροών
	ΚΑΠΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ): Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	ΚΔΑΠ – ΜΕΑ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Βρεφονηπιακοί-Παιδικοί Σταθμοί: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	ΚΗΦΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Δομές Ανοιχτής Φροντίδας: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος

Άξονας 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δομές Ψυχικής Υγείας: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Δομές Υποστήριξης ΑμεΑ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Απασχολούμενο Προσωπικό σε θέσεις ΟΕΥ/ Σύνολο θέσεων ΟΕΥ (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Απασχολούμενο Εποχικό Προσωπικό (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών
	Αριθμός οχημάτων/Αναγκαίο αριθμό οχημάτων (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών που απαιτείται όχημα)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων εθελοντισμού που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Αθλητισμού (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Πολιτιστικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Πολιτιστικών εγκαταστάσεων και υποδομών που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Πολιτισμού (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των ευκαιριών που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών

Άξονας 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη

		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός Ανέργων / Σύνολο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός προγραμμάτων-δράσεων προώθησης στην εργασία (π.χ. κοινωνικής εργασίας)	Εκροών
	Αριθμός Ωφελομένων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις	Εκροών
	Επιπρόσθετος πληθυσμός ο οποίος καλύπτεται από ευρυζωνικά δίκτυα	Εκροών
	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης/Ανάπτυξης	Εκροών
	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης	Εκροών
	Αγροτική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Κτηνοτροφική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Δραστηριότητες Μεταποίησης/Παραγωγής: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Δραστηριότητες Τουρισμού/Υπηρεσίες: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Παραγωγή Ενέργειας: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Βιομηχανία: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Πράσινη ανάπτυξη: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας	Εκροών
	Αριθμός δράσεων ΤΠΕ που ενισχύουν την τοπική επιχειρηματικότητα	Εκροών

Άξονας 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός επωφελούμενων επιχειρήσεων από e-ΚΕΠ	Εκροών
	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο	Εκροών
	Αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων ΠΟΠ	Εκροών
	Αριθμός Πιστοποιήσεων Αγρ. Προϊόντων / Έτος	Εκροών

Άξονας 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Αριθμός καταγγελιών επιχειρήσεων στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης / Έτος	Εκροών
	Αριθμός καταγγελιών επιχειρήσεων στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης που ικανοποιήθηκαν / Σύνολο των καταγγελιών	Αποτελέσματος
	Αριθμός καταγγελιών πολιτών στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης / Έτος	Εκροών
	Αριθμός καταγγελιών πολιτών στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης που ικανοποιήθηκαν / Σύνολο των καταγγελιών	Αποτελέσματος
	Αριθμός αποφάσεων που λαμβάνονται μετά από δημόσια διαβούλευση / Έτος	Εκροών
	Αριθμός επισκεπτών στη Διαδικτυακή Πύλη του Δήμου / Εξάμηνο	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του πολίτη / Σύνολο των Υπηρεσιών του Δήμου που μπορούν να παρασχεθούν ηλεκτρονικά για την εξυπηρέτηση του πολίτη	Αποτελέσματος
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επίπεδο 2</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση	Εκροών

Άξονας 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	του πολίτη <i>Επιπέδου 3</i>	
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 4</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 5</i>	Εκροών
	Αριθμός εφαρμογών πληροφορικής, που τέθηκαν σε λειτουργία για ανάγκες της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Εκροών
	Αριθμός σημείων μονοθυρικής πρόσβασης (one-stop-shops)	Εκροών
	Αριθμός καινοτόμων διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν εισαχθεί ανά Οργανική Μονάδα	Εκροών
	Αριθμός αιτημάτων/ υπηρεσιών που παρασχέθηκαν ηλεκτρονικά / Έτος	Εκροών
	Μέσος Χρόνος Διεκπεραίωσης Αιτημάτων Δημοτών	Εκροών
	Κενές οργανικές θέσεις / σύνολο των προβλεπόμενων θέσεων του ΟΕΥ	Αποτελέσματος
	Αριθμός Η/Υ / Αριθμό Υπαλλήλων	Αποτελέσματος
	Αριθμός Συμμετεχόντων σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα / Έτος	Εκροών
	Αριθμός υπαλλήλων που επιμορφώθηκαν στην ποιότητα και αποδοτικότητα	Εκροών
	Δαπάνες για Επενδύσεις / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
	Δαπάνες για Επενδύσεις από ίδια έσοδα / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
	Εισπραχθέντα Έσοδα / Βεβαιωθέντα Έσοδα (Ετησίως)	Αποτελέσματος
	Λειτουργικά κόστη/ Σύνολο δαπανών	Αποτελέσματος
	Ετήσιο λειτουργικό κόστος ανά τμήμα ή γραφείο ή νομικό πρόσωπο	Εκροών
	Δαπάνες για τοκοχρεολύσια / Σύνολο εσόδων	Αποτελέσματος
	Έσοδα από Χρηματοδοτήσεις / Έτος	Εκροών
	Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης ΝΠ (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δεικτών ποιότητας και αποτελεσματικότητας που εφαρμόζονται	Εκροών
	Αριθμός δράσεων που πραγματοποιήθηκαν για τη	Εκροών

Άξονας 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	βελτίωση της ποιότητας	
	Ποσοστό(%) ολοκλήρωσης της αυτοματοποίησης του πρωτοκόλλου	Αποτελέσματος
	Αριθμός Πολιτικών Συνεργασίας που υπογράφησαν (διαδημοτικής, διαβαθμιδικής, διεθνούς)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προβολής και δημοσιότητας του Δήμου και των υπηρεσιών που προς τον πολίτη	Εκροών
	Αριθμός αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας / Αριθμό ικανοποιηθέντων αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας (ανά έτος)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας /Αριθμό αναγκαίων εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων-δράσεων Δημοτικής Αστυνομίας (ανά τομέα αρμοδιότητάς της, ανά εξάμηνο)	Εκροών
	Αριθμός αναρτήσεων και δημοσιεύσεων υπηρεσιών διαφάνειας ανά είδος (ανά έτος)	Εκροών
	Πλήθος και είδος (ηλεκτρονικών ή έντυπων) ανακοινώσεων ενημέρωσης του πολίτη, των υπηρεσιών επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων (ανά έτος)	Εκροών

5.6.2.2 Δείκτες παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης σε προγράμματα ΠΕΠ ή Τομεακά όπου ο Δήμος ήταν τελικός δικαιούχος/Αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων (ανά έτος)	Εισροών/ Αποτελέσματος
	Συνολικός αριθμός εποχικών προσλήψεων/Συνολικό αριθμό αναγκαίων εποχικών προσλήψεων (ανά έτος)	Εισροών/ Αποτελέσματος
	Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Εκροών
	Αριθμός έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος / Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Εκροών
	Προϋπολογισμός συνόλου έργων/επενδύσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος / Σύνολο του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Αποτελέσματος

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εκροών/Αποτελέσματος
	Προϋπολογισμός έργων/επενδύσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος που ολοκληρώθηκαν / Σύνολο του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος (κατ' έτος και ανά Άξονα)	Αποτελέσματος
	Αριθμός δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που ολοκληρώθηκαν/ Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος (κατ' έτος και ανά Άξονα)	Αποτελέσματος
	Μοναδιαία κόστη ανά κατηγορία δράσεων (ως προς το σύνολο των επωφελούμενων)	Αποτελέσματος
	Μοναδιαία κόστη ανά κατηγορία έργων	Αποτελέσματος
	Αριθμός εκθέσεων αξιολόγησης του Ε.Π.	Εκροών
	Αριθμός αναφορών προόδου του Ε.Π.	Εκροών

Κεφάλαιο 6. Βιβλιογραφία - Πηγές

Δήμος Καλυμνίων. Διαθέσιμο στη: <http://kalymnos.gov.gr/el/> [Ανακτήθηκε 1 Φεβ 2016]
 Ελληνική Στατιστική Αρχή. Διαθέσιμο στη: <http://www.statistics.gr/> [Ανακτήθηκε 1 Ιουν 2015]
 Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων και Περιφερειών. ΕΕΤΑΑ. Διαθέσιμο στη: <http://web3.eetaa.gr/epixeirisiaka/index.html> [Ανακτήθηκε 10 Οκτ 2015]
 Επιχειρησιακά Προγράμματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Διαθέσιμο στη: http://epota.ypes.gr/?page_id=9 [Ανακτήθηκε 5 Οκτ 2015]
 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιεία και Θάλασσα. Διαθέσιμο στη: <http://www.alieia.gr/> [Ανακτήθηκε 1 Ιαν 2016]
 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλυμνίων 2011-2014
 ΕΣΠΑ 2014-2020. Διαθέσιμο στη: <https://www.espa.gr/el/Pages/Default.aspx> [Ανακτήθηκε 1 Δεκ 2015]
 Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Διαθέσιμο στη: http://ec.europa.eu/index_el.htm [Ανακτήθηκε 18 Ιαν 2016]
 Λιάπης Σ. (2009). *Το αυτοδιοικητικό Οικονομικό Τοπίο*. Εκδόσεις Έγκριτος ΑΕ. Αθήνα.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα να δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του Δήμου, και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ.κ. Μαστροκούκος Ιωάννης, Καμπουράκης Μιχαήλ, Κάτρη Αναστασία, Κάτρης Μιχαήλ, Λελέκης Μιχαήλ, Μακρυνάκης Κωνσταντίνος (ΚΑΛΥΜΝΟΣ-ΕΝΟΤΗΤΑ-ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ), Γαλουζής Ιωάννης, Μελάς Γεώργιος, Ρήγας Μικές, Τρικοίλης Γεώργιος, Ψαράς Γεώργιος (ΝΕΑ ΚΑΛΥΜΝΟΣ), Μαύρος Γεώργιος, Ασωνίτης Νικήτας, Κατέρη Θεμελίνα, Κουκουβάς Μικές και Μαγκάκης Ιωάννης (Η ΚΑΛΥΜΝΟΣ ΑΛΛΑΖΕΙ) δήλωσαν **ΠΑΡΩΝ**.

Αν κάποιο μέλος του Συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για το σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου, όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων. (παρ.10 άρθρο 75 Ν.3852/10, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 77 του Ν.4555/18).

Το Πρακτικό αυτό έγινε και υπογράφηκε από τους παρακάτω :

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Γαβαλάς Νικόλαος

Γιαννικουρής Νικήτας

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ζωίδης Παντελής
Καμπουράκη Καλλιόπη
Μαγκάκη Ρένα
Μπούκης Μιχαήλ
Τσαγκάρης Νικόλαος
Τσέρος Ηλίας